

BP WINCENTY URBAN

REPERTORIUM
DOKUMENTÓW FRYDERYKA BERGHIUSA
DO HISTORII DIECEZJI WROCŁAWSKIEJ

LUBLIN 1984

W S T E P

Przystępując do opisu repertorium dokumentów diecezji wrocławskiej z XVII wieku — pragniemy podać na początku krótki zarys życia jego autora.

Kanonik kapituły katedralnej we Wrocławiu Fryderyk Berg — Berghius położył dla kultury diecezjalnej bezsprzecznie doniosłe zasługi¹. Mimo wielu włożonych trudów i znacznych zasług, niewiele wiemy o jego życiu. Zachowane wiadomości o jego działalności noszą na sobie charakter raczej urywkowy i okazjonalny.

Nie znamy miejsca i dokładnej daty jego urodzenia. Na podstawie innych obliczeń, nie metrykalnych, przyjmuje się jako datę urodzenia Berghiusa rok 1576. W czasie pobytu we wrocławskiej kapitule Berghius zaprzyjaźnił się serdecznie z miejscowym kanonikiem Mikołajem Troilo. W 1640 roku polecił napisać na nagrobku Troila w katedrze wrocławskiej, że był jego przyjacielem przez 41 lat, czyli zawarcie tejże przyjaźni przypada na rok 1599.

W chwili zawarcia węzła szczerzej przyjaźni Berghius liczył 23 lata, więc rok jego urodzin przypadłby na 1576².

Studia swoje uwieńczył doktoratem prawa kanonicznego³, który zdobył najprawdopodobniej na uniwersytecie bolońskim. Dzięki prowizji papieskiej został wrocławskim kanonikiem 4 maja 1607 roku⁴. Sprawę jego przyjęcia do kapituły wrocławskiej poruszali kanonicy na swych sesjach kapitułnych 22 i 29 marca, 5 i 27 kwietnia 1607 roku⁵. W międzyczasie Berghius przyjął wyższe święcenia. Sakrament kapłaństwa otrzymał 9 czerwca 1607 roku⁶.

¹ Niemiecka pisownia tego nazwiska brzmi Berg. W aktach kapituły wrocławskiej (Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu, skrót — AAW, sygn. III b 11) używano raz pisowni — Bergius, innym razem — Berghius. Na płycie nagrobkowej, którą polecił sporządzić w katedrze wrocławskiej w 1625 roku sam Berghius, widnieje forma „Fridericus Berghius canonicus Wratislaviensis”. Ponieważ na repertorium dokumentów jest pisownia nazwiska „Berghius”, przeto i w tekście przyjęto tę formę.

² Por. napis na nagrobku dziekana kapituły Mikołaja Troilo (zm. 2 XII 1640), mieszkającym się w katedrze poza prezbiterium. Nagrobek wystawił swemu przyjacielowi „Fridericus Berghius, canonicus Wratislaviensis amico per 41 annos incomparabili”.

³ AAW: „Notata ex actis capituli 1599—1649”, sygn. III b 35, na kapitule generalnej w 1614 r. między obecnymi podany jest „can. Fridericus Bergius, dr iur. can.”.

⁴ AAW: Acta capituli 1599—1610, sygn. III b 11, s. 289—290 podaje sprawozdawca (4 V 1607): „canonicis ad sonum campanae loco capitulari capitulariter congregatis... lectum fuit statutum de praebendis optandis... Rev. Dom. Frid. Bergius humiliiter vocem et locum in capitulo petiit... Domini unanimiter consenserunt”.

⁵ AAW: III b 11.

⁶ AAW: „Matricula seu cathalogus eorum, qui sub me Balthasar Neandro Archidiacono Wratislaviensi examinati et ad sacras clericorum ordines promoti fuerunt ab Anno Domini 1601, incipiendo a die 15 Mensis Junii”, sygn. II b 25, k. 61. Kanonik Fryderyk Berghius w 1607 roku został dopuszczony do święceń subdiakonatu (Sabbatho Cinerum), diakonatu (Sabbatho Sitientes) i kapłaństwa (Sab-

W tymże samym roku, jak podają akta kapitulne (9 VIII 1607), kanonik Fryderyk Berghius został bibliotekarzem⁷. Zamierzył on wtedy przygotować katalog księgozbioru Biblioteki Kapitulnej. Kapituła wyraziła swą zgodę i wierzyła mu klucze do biblioteki. Kanonik Berghius liczył wtedy 31 lat ż. Z zapałem przystąpił do powierzonego mu zadania. Przez osiem lat pracował nad trudnym przedsięwzięciem. W 1615 roku przedstawił kapitule owoc swojej pracy pt. *Index librorum Bibliothecae Ecclesiae et Capituli Vratislavie Concinnatus opera Frid. Berghii canonici Vratislaviensis. MDCXV*⁸. W roku kapituła zezwoliła Berghiusowi na malowanie sali bibliotecznej, biurowej, pod uwagę, iż przy porządkowaniu księgozbioru nałykał się on wiele pytań.

Drugim owocem działalności Berghiusa było uporządkowanie zbiorów archiwalnych w latach 1617–1619. Uwieńczeniem tej pracy jest repertuar dokumentów pt. *Index privilegiorum ac aliorum scriptorum, quae sunt in Archivis Ecclesiae et Capituli Wratislaviensis, concinnatus opera Frid. Berghii canonici Wratislaviensis MDCXIX*. Berghius przedłożył kapitule wynik swojej pracy na posiedzeniu kapitulnym w dniu 26 lipca 1619 roku¹⁰. Dzieło to wiera regesty dokumentów o podziale rzecznym.

Kanonik Berghius wystąpił jeszcze w czasie wojny trzydziestoletniej w sprawie obsadzenia na wrocławskim biskupstwie młodocianego królewskiego Karola Ferdynanda, syna Zygmunta III Wazy. Po wybuchu wojny trzydziestoletniej w Czechach dochodzi do detronizacji króla czeskiego Ferdynanda Habsburga i do elekcji Fryderyka V, elektora Palatynatu, zwany „królem zimowym” (1619–1620). Biskup wrocławski arcyksiążę Karol Habsburg, brat Ferdynanda, wyjechał do swego szwagra Zygmunta III, króla polskiego¹¹. Gdy Fryderyk V przybył w 1620 r. na Śląsk w celu odebrania hołdu, został przyjęty z radością przez protestantów. Inni mieszkańców mówili stanowisko wyczekujące. Kapituła wrocawska namyślała się dlaczego złożyć hołd nowemu królowi. Część opowiadała się za przyjęciem polskiego władcy. Deputowano nawet kanoników do przyjęcia króla, lecz admis-

batho Pentecostes), po przeprowadzonym egzaminie przez archidiakona Baltazara Neandra oraz kanoników Klimanna, Bernitiusa i Kolsdorfa. Por. Urban W. „Archidiakon Piotr Gebauer i jego biblioteka z XVII wieku. „Colloquium Salicium“ 9: 1977 s. 61–73; Cwięczek G.: Królewicz Karol Ferdynand Waza jako biskup wrocławski. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce*. Warszawa 1973, t. II, s. 160–161.

⁷ AAW: III b 11: R.D. Bergio volenti confiscere librorum indicem secundum materias rerum, facta fuit licentia in hunc finem accipiendo claves et bibliothecam disponendi.

⁸ Por. Jungnitz J.: *Geschichte der Dombibliothek in Breslau. „Silesia“*. Wrocław 1898 s. 190. Fliegel M.: *Die Dombibliothek zu Breslau im ausgehenden Mittelalter*, Wrocław 1919 s. 12. Kodeks ten wywieziony z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu na prowincję przed zbliżającym się frontem w 1945 r. nie znalazł się do tej pory.

⁹ AAW: III b 11 (15 V 1615). „A.R.D. Berghius petiit etiam licentiam exornandi locum Bibliothecae quibusdam picturis. Merito ei etiam Ven. Capitulum favit laudem et memoriam, vel hoc intuitu, quod in pepurgandis et ornandis libris rursum pulveres devoravit“.

¹⁰ AAW: III b 12, pag. 403: „A.R.D. Berghius Archiviorum a se in ordinem digestorum Indicem Ven. Cap. obtulit. Cui non solum pro singulari impenso laboris et industria solemnissime gratia agenda, sed insuper Conclusum, ut eidem residuum debitum Fabrīcae remittatur, et de maiori aliquo munusculo insuper spes Ita tamen, ut de reliquis scriptis Venlis Capli in ordinem redigendis familia exoretur“.

¹¹ Por. Czapliński W.: *Elekcja ostatniego polskiego biskupa wrocławskiego*, Wrocław 1948.

nistratorzy biskupstwa odmawiali złożenia przysięgi Fryderykowi. Druga część wpływowa była innego zdania i podała nawet na piśmie skierowanym do swego biskupa arcyksięcia Karola motywy skłaniające ją do złożenia przysięgi. Autorami tego pisma byli archidiakon Sebastian Hartmann von Königsheim i kanonik Fryderyk Berghius¹². Choć biskup Karol opowiedział się przeciw uznaniu Fryderyka, to kapituła uznała go ostatecznie 28 lutego 1620 roku za króla czeskiego.

Na wezwania króla hiszpańskiego Filipa IV arcyksięzę Karola biskup wrocławski zdecydował się udać do Hiszpanii i objąć tam stanowisko wicekróla portugalskiego. W związku z tym ponownie wysunął pomysł mianowania koadiutora na biskupstwie wrocławskim, biorąc pod uwagę jako kandydata królewicza Karola Ferdynanda Wazę. Gdy po dłuższych pertraktacjach doszło rzeczywiście do wyboru Karola Ferdynanda na biskupa wrocławskiego w dniu 3 maja 1625 roku w katedrze wrocławskiej, to w liczbie 16 wyborców widzimy tam również kanonika Fryderyka Berghiusa opowiadającego się za królewiczem¹³.

Inne stanowisko, bardziej niechętne Polsce, zajął Berghius w 1638 roku. W tym roku arcybiskup gnieźnieński Jan Lipski zaprosił biskupa Karola Ferdynanda na synod prowincjalny. Kapituła obawiała się, aby przez to nie wzmogły się węzły metropolitalnej jurysdykcji, jaką miało Gniezno wzgledem swej sufraganii we Wrocławiu. Tym razem kapituła szukała oparcia aż u cesarza, a kanonikowi Berghiusowi powierzyła opracowanie memoriału „de praetensa metropolitana iurisdictione archiepiscopi Gnesensis supra episcopatum Wratislaviensem” celem wręczenia go cesarzowi. Memoriał ten znany z odpisu był wręczony cesarzowi Ferdynandowi III w Wiedniu przez kanonika Jana Besta. Tenor pisma opiera się przede wszystkim na warunkach politycznych, które umożliwiają rozdział biskupstwa wrocławskiego od gnieźnieńskiej metropolii¹⁴.

¹² Heyne J.: *Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau*, Wrocław 1868, III, s. 165.

¹³ Czapliński: *Elekcja*, s. 38; Ćwierczek: *Królewicz Karol Ferdynand Waza jako biskup wrocławski*, s. 83—85.

¹⁴ AAW; III a 5: „Rationes cur Episcopatus Wratislaviensis non spectet in Provinciam Gnesensem et sub Archiepiscopum seu Metropolitanum illius”.

Primo: Ante 300 et plures annos facta est translatio Silesiae a Regno Poloniae in Regnum Bohemiae. Cum itaque cum universitate transeat et Ius Patronatus sive Advocatia seu Tutelare, igitur et Ius Advocatiae vel Tutelare, quod habebant Reges Poloniae tanquam fundatores in Ecclesiam Vratislaviensem, transivit ad Regem Bohemiae, et ipse est verus Advocatus et Tutor Ecclesiae Vratisl. nec potest, nec debet directe vel indirecte hoc suo iure spoliari. Spoliaretur autem, hoc suo Iure indirecte, si Ecclesia Vratisl. iterum reduceretur sub Metropolium Gnesensem, quae cum omnibus sibi subiectis Ecclesiis est de Iure Patronatus sive Advocatiae Regis Poloniae. Hinc sequitur porro, quod ex eo tempore Ecclesiae Vratisl. fuerit et est nunc sub Iure Advocatiae Regis Bohemiae, et non de Metropoli Gnesensi quae est sub Iure Advocatiae Regis Poloniae. Inde enim contra consuetudines Ecclesiarum Polonicarum, in quibus habet Rex Ius nominandi episcopos et praelatos libera electio episcopi ad Venerabile Capitulum pervenit et stabilita est. Inde immediata subiectio et dependentia incorrupta serie per 300 annos in spiritualibus a Summo

Pontifice et eius Nunciis Germanicis prout post ea fusius inductione demonstrabitur.

Secundo: Cum Rex et Regnum Poloniae, cuius Primas et praecipuus ex senatoribus est Archiepiscopus Gnesnensis, omni Iuri suo (nihil reservato de spirituali vel excepto) renuntiaverint, manifeste sequitur, quod etiam tunc Metro-politano Iuri subiecta generali renunciatione Archiepiscopus renunciaverit.

Tertio: Id quod manifestis argumentis canonicis potest et demonstrari, et quidem a parte Archiepiscopi. Primo: Quod una cum Regno excluserit et excludi permiserit illico Vratislaviensem Episcopum a sessione et voto in Con-ventibus Polonicis. Secundo: Quod ad consecrationem suam numquam amplius Episcopum Vratislaviensem vocaverit, quod utique tot centenis annis vel semel factum fuisset, si praedictum Episcopum Archiepiscopus Gnesnensis pro suffraganeo habuisset. Tertio: Quod Archiepiscopi Gnes-nenses exinde omnem curam et Tutelam Ecclesiae Vratisl. deposituerint, quae non solum multis bellis tam internis, quam externis vexata, omni-bus suis bonis exuta, verum etiam ante 100 annos ab haereticis graviter impugnata et grassata fuit, nullo ab Ecclesia Gnesnensi apparente auxilio vel consilio, sed partim propriis mediis, partum Regum Boëmiae auxilio et patrocinio resurgere debuit. Quarto: Quod exinde Ecclesia Vratisl. nullius beneficii aut indulti, Ecclesiae Gnesnensi et eidem incorporatis, a Summis Pontificibus concessi, fuerit particeps facta, nec unquam indul-gentiae concessae Ecclesiis Polonicis in hac Ecclesia publicatae.

Quarto: A parte Episcopi et Ecclesiae Vratislaviensis. Primo. Quod nunquam ad consecrationem, electionem, et confirmationem electionis requisierint Archiepiscopum Gnesnensem, neque ipsius suffraganeos, quod tamen in consecratione omnino fieri debuisse si fuissent sub Metropoli ipsius. Secundo. Quod nullam exinde obedientiam praestiterint Archiepiscopo Gnesnensi. Tertio. Quod nullum subsidium illi unquam dederint. Quarto. Nullam visitationem ipsius unquam admiserint. Quinto. Nec appellationem vel provocationem ullam ad illum. Sexto. Quod ad synodos Gnesnenses nunquam per se vel per suos legatos comparuerunt. Septimo. Quod syno-dos suas sine requisitione immo mentione Archiepiscopi semper celebra-verint et pro confirmatione Summis Pontificibus transmiserint, eamque sine requisitione Archiepiscopi obtinuerint. Octavo. Quod Ecclesia Vratisl. antiquissimum statutum nonmulto post translationem factam tempore fecerit, illudque semper stricte et sancte usque ad moderna tempora (ubi in favorem moderni serenissimi citra praeiudicium tamen eum una vel altera persona dispensatum fuerit) de in aeternum non recipiendis Polonis vel iisdem subiectis observaverit, quod utique factum nec fuisset nec potuisset, si ipsa Ecclesia fuisset de Ecclesiis Polonicis aut Gnesnensi quoad spiritualia subiectis, nec Gnesnensis, eiusque provinciales episcopi, immo nec ipsi Poloni id permisissent.

Quinto: A parte Summorum Pontificum probatur. Primo. Quod Summi Ponti-fices semper Electionem factam Episcopi Vratislaviensis, sine omni petito informatione ab Archiepiscopo Gnesnensi confirmaverint. Secundo. Quod brevia et rescripta sua immediate ad episcopum Vratisl. et non mediante Gnesnensi direxerint semper. Tertio. Quod appellations ad se vel nuncios Germanicos suas directas sine omni mentione aut requisitione. Archi-episcopi Gnesnensis receperint et recipi fecerint semper. Quarto. Quod

indulgentias non Ecclesiis Polonicis sed Germanicis et Bohemicis concessas immediate episcopo Vratislaviensi insinuaverint. Quinto. Quod dispensationes petitas semper per nuntium Germanicum, et nunquam per Polonicum promoveri et expediri fecerint. Sexto. Quod nunquam contra ista a nuntio Polonico (licet non dubitetur illos ab Archiepiscopo Gnesnensi et Polonis saepe stimulatos fuisse:) quicquam in Ecclesiam Vratisl. directe vel indirecte praesumptum vel attentatum fuerit. Septimo. Quod in Corpore Iuris Canonici reperiatur extravagans Martini V. Pontificis anno 1415: Super Consuetudine Ecclesiae Vratislaviensis in materia censuum, ubi Pontifex mandat, non Archiepiscopo Gnesnensi, neque ulli ex episcopis Polonicis, sed tribus episcopis Germanicis: Treviriensi, Lubecensi ac Almacensi ut apostolicam ipsius decisionem solemniter in diecesi Vratisl. publicarent, et exequerentur, appellatione postposita, contradictores per censuram ecclesiasticam compescendo. Quod utique Pontifex non fecisset, si Ecclesiam praedictam non pro exempta, sed pro subiecta Ecclesiae Gnesnensi habuisset. Ex qua extravagante bene notandum, quod prius orta lite super censibus inter clerum, per nobiles et incolas Dioecesis Vratisl. non ad Archiepiscopum Gnesensem, sed ad Sedem Apostolicam immediate fuerit recursum. Octavo. Quod haec controversia a Summo Pontifice fuerit suscepta et Cardinali S. Marci praefatarum consilio examinanda comissa. Nono. A Summo Pontifice decisa, et decisionis huius publicatio et executio Episcopis Germanis, et non Archiepiscopo Gnesnensi commissa. Denique quod nulla in tota Extravagante Archiepiscopi Gnesnensis et putativi sui iuris fiat mentio.

Sexto: Idem quoque probatur a parte Regum Bohemiae. Primo. Quia sibi acquisierunt cum omni iure Silesiam. Secundo. Quia Advocatiam praedictae Ecclesiae sibi acquisierunt, unde non probabile neque verosimile quod Reges Bohemiae, pro saepdicia Ecclesia in Regno et Ecclesiis Polonicis advocare unquam intenderint. Tertio. Quia Polonus et eisdem subiectos, in canonicos et ad beneficia et dignitates recipi vetuerunt unde convincitur, quod multominus caput Polonicum illi Ecclesiae relinquere cogitaverint.

Septimo: A parte Ducum Silesiae, atque adeo totius Cleri idem etiam convincitur. Nam illi propter continuas vexationes, quas a Polonis ex mutuo odio nationum perpessi sunt, se totaliter a Regno Poloniae separarunt, et Regno Bohemiae coniunxerunt, nec unquam mens ipsorum fuit in spiritualibus, Polonis hostibus et persecutoribus suis velle manere subiectos. Primo. Contra ista solidissima argumenta nihil faciunt levissimae obiectiones quae movent. Nam verum quidem est gliccente haeresi, et per illam Ecclesia Vratisl. valde concussa et turbata, captata occasione per hoc Archiepiscopos Gnesnenses unum vel alterum Episcopum Vratisl. praesumpsisse ad Synodum Provincialem vocare, sed verum etiam est quamvis graviter ab haereticis afflictos illos Episcopos, libertatem tamen suaee Ecclesiae inconcussam observasse et impune venire contempsisse. Unde pro libertate Ecclesiae fortissimum sumitur argumentum, alias enim si Archiepiscopo ius vocandi ad synodum competisset, contemptores censuris ecclesiasticis et aliis remediis opportunis sub obedientiam revocaset, quod a nullo ex ipsis ne attentatum quidem; fortius stringitur dato non concesso quod etiam Episcopi venissent ad synodum, per hoc non praeiu-

dicassem suae exemptioni in omnibus aliis punctis prout hoc de Iure Canonicō expeditum est, et vivum exemplum in hodiernum diem probat abbas Vincentius Vratisl., qui semper in synodis dioecesanis comparuit praesens, et tamen exemptioni suae per hoc ne minimum praeiudicavit, quia manet in hodiernum diem a Iurisdictione Vratisl. Episcopi exemptus, et Sedi Apostolicae immediate subiectus. Secundo. Non negatur ab Episcopo Martino publicata fuisse Decreta Synodi Gnesensis, sed in non factum ex recognitione subiectionis, verum prudentissimo et salutari consilio requisito prius Capitulo suo, an expediat ista Decreta publicare cum illo synodus contra gliscentem haeresim, et excessus cleri salubriter multa ordinaverit, prudentissimus Episcopus etiam in suam dioecesim haec non tanquam p̄raecepta aut decreta, sed tanquam salutaria monita et consilia introducere voluit. Inde autem non solum pro subiectione nihil convincitur, sed maximum argumentum pro libertate sumitur, eo quod Episcopus et ipse prius illa decreta examinaverit et Capitulo examinando transmiserit, quod utique facere non potuisset, sed omnino conclusis synodalibus parere, necesse habuisset, si subiectus fuisse. Nec est novum in Ecclesia Vratisl., sed vetusta consuetudine introductum aliarum ecclesiarum, bonos mores et ritus sibi applicare, prout plurimae ceremoniae, leges et ritus, ab ecclesiis Gallicanis in hanc Ecclesiam introducta sunt ab antiquo, et in hodiernum observantur, immo ipsa Gallica Lilia adhuc hodie in insignis episcoporum florent, numquam tamen inde Ecclesia Gallicana illam superioritatem in hanc Ecclesiam sibi praesumpserit aut arrogavit. Tertio. Illud quod de Sermo Carolo p̄entissimae memoriae obiicitur nulla indiget refutatione, nam hoc argumentum causam adversariorum clarissimae ingulat, et pro libertate Ecclesiae Vratisl. militat, nam ipse Archiepiscopus Gnesnensis concedit Serenissimum Carolum petitisse coniunctionem Ecclesiarum Gnesensis, tanquam Matris, et Vratislaviensis. Verum est: petiit, sed non obtinuit; petiit metu hostium, haereticorum et rebellium, auxilium et solatium sibi et Ecclesiae suae quaerens, fecit tamen sine consensu Capituli; non obtinuit, quia et Archiepiscopus et Regnum Poloniae quietem concussionem Ecclesiae praedictae, immo fugam et exilium Serenissimi Caroli, tanquam Episcopi inspexerunt; inde ergo convincitur clare, quod si petita est coniunctio antea non fuerit, et quod si non obtenta est, prout clarum, nihil obtinuisse Serenissimum, neque rem cum Capitulo et ipsis consensu fuisse coepit, nec tunc nec modo factam illam praetensam coniunctionem, atque adeo Ecclesiam inviolabiter huc usque in Sua libertate perstisset.

His itaque praemissis sequuntur rationes, quibus Sac. Caes. Mstii suaderi possit, ut auctoritate Sua Caesarea Regiaque Ecclesiam Vratisl. ab impeditione iniusta Archiepiscopi Gnesnensis defendere dignetur. Ac primo quidem prode considerandum est non solum Archiepiscopum suam, verum etiam Regni Poloniae per hoc causam agere, ac directe quidam intendere Episcopatum Vratisl. in spiritualibus sibi subiicere; indirecte vero in temporalibus, non solum Episcopatum, sed successive totam Silesiam Regi ac Regno Poloniae. Secundo. Hoc fine non solum Rex Poloniae, verum etiam ipsum Regnum, causam ipsius fovere et propugnare videtur. Tertio. In hunc finem videtur directa petitio Serenissimi Episcopi, quando a S.C. Rque Mste ius collatura et patronatus super Silesitica beneficia

Kanonik Fryderyk Berghius umarł 3 listopada 1641 roku¹⁵, w wieku 65 lat. Pochowany został w katedrze wrocławskiej. Na północno-wschodniej części ściany prezbiterium mieści się jego epitafium i złocona płyta, którą Bergius przygotował sobie jeszcze w 1625 roku¹⁶.

Niektóre książki swe, zwłaszcza greckie, ofiarował bibliotece przy kościele Marii Magdaleny we Wrocławiu¹⁷.

Jeśli idzie teraz o samo repertorium dokumentów pt. *Index privilegiorum ac aliorum scriptorum, quae sunt in Archivis Ecclesiae et Capituli Vratislaviensis, concinnatus opera Frid. Berghii canonici Vratislaviensis MDCXIX*, to przedstawia się następująco.

Stanowi ono własność Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. Oznacza-

et dignitates Suae Maiestati competens sibi concedi postulavit. Nam communi nostro iudicio meros Polonus iisdem subiectos per Silesiam instituisset et sic, nisi fallimur, bonum fundamentum Polonicae factionis possum fuisse. Quarto. Obtenta subiectione Archiepiscopus Gnesnensis iurisdictionem non solum spiritualem, verum etiam temporalem in subditos suae Maiestatis et Episcopatus sibi arrogasset, eosdem in Poloniam convocasset, et incidisset Silesia in veteres Polonorū vexationes, ad quas evitandas ante 300 et complures annos Regno Bohemiae se coniunxit. Non levus hic suspicio est, nam meminimus ex Polonorū consilio nonnunquam agitatum fuisse, ne appellations in temporalibus ad Suam Maiestatem, sed ad Sedem Apostolicam permitterentur. Quinto. Nec hoc extra oculos ponendum, quod facta subiectione Rex Poloniae ius tutelare in Ecclesiam Vratisl. sibi usurparet, immo collectas ab eadem sicuti ab aliis ecclesiis Polonicis exigere et forte, ne amplius Sac. Cacs. Maiestati contribuatur, inhiberet. Idque ea ratione, quod si Regno Poloniae in synodis et congregationibus episcoporum, episcopatibus et clero soleant indici; iam si Episcopus Vratislaviensis esset subiectus Gnesnensi, et teneretur ad synodum venire, teneretur quoque conclusa synodalia acceptare, et executioni in sua dioecesi demandare, et sic collectas ibidem conclusas regi Poloniae persolvere. Quae omnia et alia complura immediate ius regium Suae Sacrae Caesareae Maiestatis laederent, cum et immunitates Episcopatus, et totius Silesiae violarent, et maximam continuaram litium inter vicinas istos Coronas, belloque funestissimo causam praebherent.

O zleceniu Berghiusowi napisania memoriału por. Heyne: *Dokumentirte Geschichte*, III, s. 827. W sprawie przynależności Wrocławia do Gniezna piszą: Kastner A.: *Archiv für Geschichte des Bistums Breslau*, Nysa 1863, III, s. 257; Sabisch A.: *Bistum Breslau und Erzbistum Gnesen, vor allem im 16. und 17. Jahrhundert*. „Archiv für schlesische Kirchengeschichte” 5: 1940, s. 136 i n.; Ćwierczek: *Królewicz Karol Ferdynand Waza*, s. 174 nn.; Urban W.: *Zarys dziejów diecezji wrocławskiej*, Wrocław 1962, s. 25; Schulte L.: *Die Exemption des Breslauer Bistums*. „Zeitschrift des Vereins für Geschichte Schlesiens” 51: 1917, s. 1–29; Winowski L.: *Stosunki między biskupstwem wrocławskim a metropolią gnieźnieńską w latach 1740–1748*, Poznań 1955; Wojciechowski Z.: *Gniezno i Wrocław. „Życie i Mysl”* 1/2: 1951, s. 1–14; Wojtas M.: *Przynależność diecezji wrocławskiej do prowincji gnieźnieńskiej*. „Sprawozdanie Polskiej Akademii Nauk” 1928.

¹⁵ AAW: III b 35, (Novem. 1641): „3 huius mortuus Dominus Bergius”.

¹⁶ Por. napis na płycie nagrobkowej: „Fridericus Berghius canonicus Wratislaviensis hoc sibi monumentum mortuo erigi voluit”. Por. Hoffmann H.: *Der Dom zu Breslau*, Wrocław 1934, s. 122.

¹⁷ Fliegell: *Die Dombibliothek*, s. 25.

ezone jest sygnaturą III c 1. Oprawę jego stanowi tektura i skóra. Została ona zreperowana po ewakuacyjnym zniszczeniu (27 VII 1953 r.), któremu uległa w czasie wojennych działań na Śląsku w 1945 roku. Tłoczenia w oprawie mają linie i ornamenty roślinne. Na oprawie wycięty jest też tytuł repertorium.

Materiałem piśmiennym tego zabytku jest papier. Zachowany jest format 31,5×40 cm. Pod względem objętości repertorium ma od 1 do 5 karty czyste, od 6–7 podane są „Tituli huius indicis sive regestii”, które przytaczamy tu w całości dla zapoznania się z układem całego repertorium.

Tituli huius indicis sive regesti:

Abbates, abbatissae	RR
Acta iuridica diversa	Y
Alienationes bonorum episcopatus	K
Alienationes decimarum sive fertonum episcopalium	K
Allodia et villae capituli	B et BB
Allodia capituli abalienata	CC
Allodia episcopatus vel sub episcopatu	AA
Allodia episcopatus alienata	KK
Altaria	GG et SS
Altaria privilegiata (to jest dopisane później)	WW
Altaria extra Wratislaviam	X
Appellationes per capitulum factae	Y
Archidiaconatus	M
Alumnatus (dopisane później)	XX
Bullae pontificiae et aliae literae Summorum Pontificum	R et WW
Canonicci accusati, eorumque actiones et causarum prosequuntiones	Z
Cancellariatus, Cantoria	M
Capellae sive sacella extra Wratislaviam	X
Castra episcopatus	DD
Castra episcopatus alienata	KK
Census annui et perpetui	N
Census reemptitii in Wratislaviensi districtu et villis Venlis capitulo ubicumque sitis itemque Sanctae Crucis ac vicariorum	O et TT
Census reemptitii in reliquis Silesiae ducatis, excepto episcopatu et Wratislaviensi districtu	P
Census reemptitii in opidis ac villis, vel etiam super redditibus ac censibus episcopatus	Q
Census alio quam ad capitulum aut ecclesiam s. Johannis spectantes	X
Civitates episcopales	DD
Concordiae, concordata, compactata, transactiones quoquo modo ad capitulum spectantes	D
Confirmationes emptionum aut aliorum contractuum	LL
Contractus episcoporum et capituli cum aliis celebrati	LL
Contributiones sive steurae et alia subsidia	E
Custodia, subcustodes, sanctuarii, sacristani	M
Decimae	F
Debita contracta vel soluta	G

Decimorum alienationes	K
Decanatus	M
Deposita scripta apud capitulum	OO
Eisenhammer	H
Episcoporum electio et introductio	S
Episcoporum obligationes vel gratiae capitulo factae	EE
Episcopi contra capitulum vel canonicos procedentes	EE
Episcoporum ministri, item tenutarii, hypothecarii et feudatarii	II
Excommunications et monitoria contra inimicos ecclesiae et capituli	T et YY
Episcoporum iurisdictio, autoritas et praecellentia	NN
Exemptio capituli et cleri Wratislaviensis ab omni telonio et gabellis	C
Fabrica s. Johannis et eo spectantia	PP
Fertones episcopales	F
Fertonum episcopalium alienationes	K
Feuda episcopalia	II
Feudationes piae	V et XX
Glasehütte	H
Hospitale s. Johannis et villa Krintsch	I et AA
Hyporhecarii episcopales et eorum reversales	II
Indulgentiarum promulgationes et pecuniarum inde collectiones	R et WW
Insula s. Johannis	A
Inventaria episcoporum (dopisane później)	V
Iuridica acta diversa	Y
Iurisdictio plena capituli ab episcopis accepta	EE
Ius capituli sede vacante	S
Ius ducale capituli in suas villas	L
Ius patronatus in quasdam ecclesias et altaria	MM
(Po tym tytule dopisane — vide documenta ecclesiam Brigensem concernentia)	
Libertas cleri Wratislaviensis a telonio et aliis oneribus	C
Maldratae	F
Minerae	H
Ministri episcopales eorumque reversales	II
Monachi, moniales, monasteria	RR
Molendina episcopatus et capituli	QQ
Monetae cudendae ius	H
Monitoria et excommunications contra varios ecclesiae et capituli hostes	T et YY
Nuntiis apostolicis pecuniae datae vel negatae	R et WW
Oppida episcopatus	DD
Oppigneriones episcopo vel capitulo vel per episcopum ac capitulo factae	G
Pecuniae ex indulgentiis	R et WW
Pecuniae nuntiis apostolicis datae vel negatae	R
Piscaturae ac piscinae capituli vel episcopi vel sub episcopatu	FF
Praelatura ecclesiae Wratislaviensis	M
Praepositura	M
Praedia capituli (dopisane później)	BB

Privilegia singularia episcopo vel capitulo data: Maiestetbriefe .	C et L
Privilegia regum et principum contra oppressores ecclesiasticae libertatis	T et YY
Processus iuridici contra turbatores ecclesiae, item contra haereticos eorumque fautores	T et YY
Protestationes per capitulum factae	Y
Querelae sive accusationes per capitulum factae	Y
Reditus alio quam ad capitulum et ecclesiam s. Johannis spectantes	X
Reversales ministrorum, tenutariorum, hypothecariorum ac feudatariorum episcopi	II
Sanctuarii, sacristani, subcustodes	M
Schola et scholares pauperes	I
Scholasteria	M
Sententiae iudiciales vel arbitrariae contra invasores ecclesiae	T et YY
Sententiae pro capitulo per privatos accusato latae	Y
Sententiae inter ecclesiasticos et saeculares latae	Y
Sententiae contra clerum latae	Z
Statuta capituli et eo spectantia	HH et XX
Synodi et statuta synodalia ibidem (HH et XX)	
Secreta (dopisane później)	Z
Transactiones et concordiae quoquo modo ad capitulum spectantes	D et P
Testamenta episcoporum, canonicorum et vicariorum et inventaria	V
Tenuarii episcoporum	II
Venditiones bonorum episcopatus	K
Vexationes capituli	Z
Villae capituli	BB
Villae capituli alienatae	CC
Villae episcopatus vel sub episcopatu	AA et VV
Villae episcopatus alienatae	KK
Villae fabricae s. Johannis	PP
Villae ad capitulum et ecclesiam non spectantes	X
Wratislavienses et varia cum vel ab iis acta, quae ecclesiam et capitulum concernunt	W
Później dopisano: Not. Delineatio altaris et tabernaculi ad lit. RR. reposita est.	
Emptio scultetiae Tscheschinensis 1726	PP
Emptio boni defuncti Georgii Jatzung rustici in villa Tscheschen 1739	LL

Karta 8 jest czysta.

Po karcie 8 następuje paginacja dawna od 1 a; pisana jest czerwonym atramentem i dochodzi do cyfry 154, z tym jednak zastrzeżeniem, że od strony 47 jest pomyłka, bo zamiast zaznaczyć 48, podano 58. Pomyłka ta widocznie zaszła przy pierwotnej oprawie. Po stronicy 38 podana jest sygnatura „K” i stronica 51; następnie idzie stronica 39 i sygnatura „H”. Mylnie też wstawione są karty ze stronicami 53, 54, 55 przed 47. Niezapisane są stronice: 8, 20, 25, 26, 32, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 53, 54, 55, 59, 60, 61, 62, 74, 75, 90, 91, 92, 98, 104, 109, 110, 121, 122, 131, 132, 135, 136, 144, 152, 155 oraz następujące karty — 159, 162, 163r., 164, 176r., 180, 183, 185v., 186, 188v.,

189, 191, 192, 200, 201, 204v., 207, 209v., 210, 213v., 218v., 219, 220v., 221, 231v., 232v., 233 do 255. Od karty 154a do 255 paginacja jest jednostronna, wprowadzona w 1953 roku.

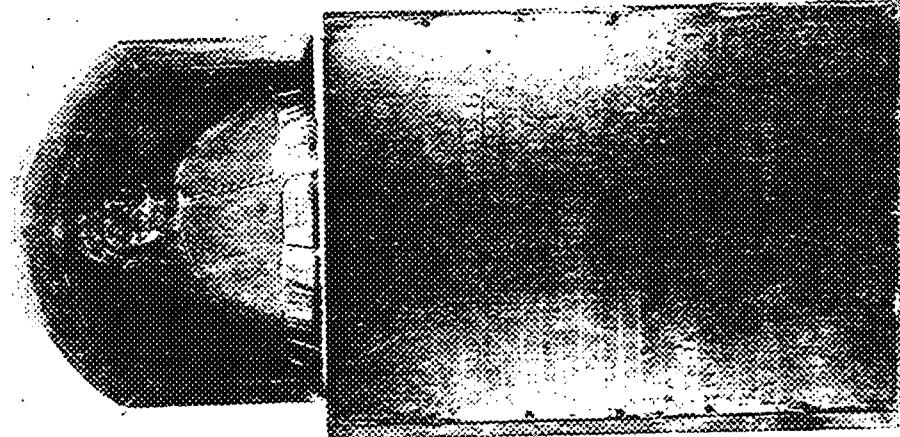
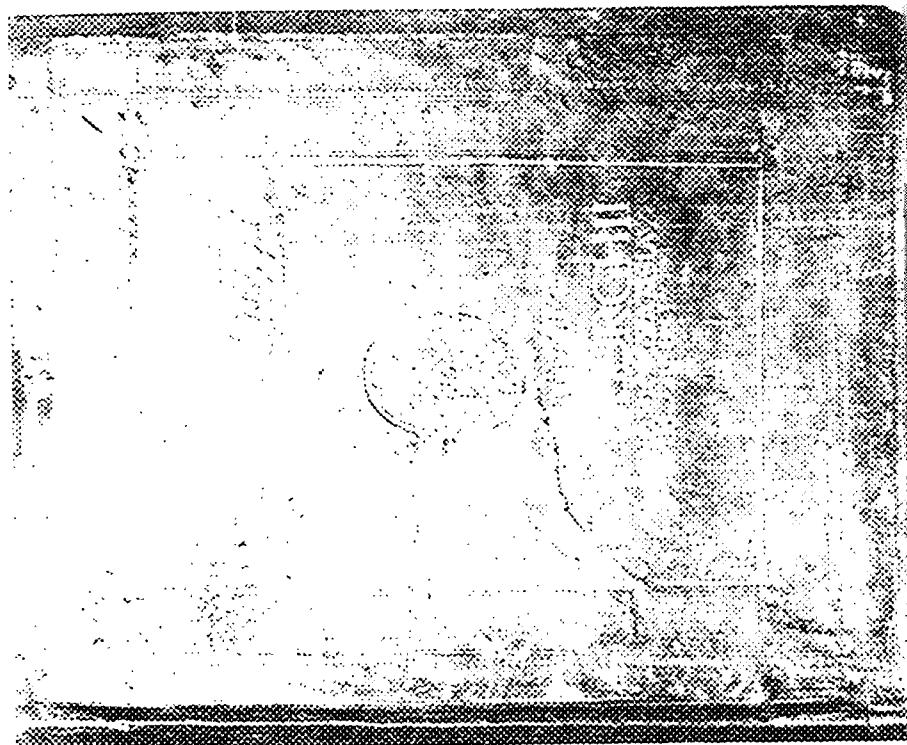
Niektóre regesty dopisał później sam Berghius po oddaniu repertorium w 1619 roku, głównie do roku 1624.

I. TEKST REPERTORIUM

A. INSULA S. IOHANNIS

1. Priuilegium Regis Wenceslai, in quo conceditur facultas muniendi insulam s. Johannis, et advehendi potum extraneum, et aliae libertates. Anno 1382.
2. Monitorium Auditoris Legati Pontificis cum citatione: contra Consules Vratislavienses, ut desistant ab aedificatione turris in ponte Summi. 1503.
3. Literae Vratislaviensium super aedificatione novi pontis ex nova civitate Summum versus. 1463.
4. Privilegium Capitulo Ecclesiae Vratislaviensis super cerevisia triticali propinanda per Episcopum Jodocum concessum. 1461.
5. Privilegium Episcopi Jodoci capitulo concessum pro fornace et horreo laterum faciendo. 1462.
6. Literae vicariorum super quadam area olim penes pistrinum sita, quae tum uni ex fratribus concessa, ita ut quotannis solveret capitulo medium marcam. 1499.
7. Nicolai PP. confirmatio consuetudinis de cerevisiae Suidnicensis propinatione, ad episcopum Posnaniensem missa. 1452.
8. Nicolai PP. confirmatio consuetudinis de cerevisiae Suidnicensis propinatione. 1452.
9. Episcopi Conradi processus contra consules Vratislavienses super cerevisia Suidnicensi. 1446.
10. Citatio Vratislaviensium ad instantiam capituli super spolio cerevisiae Suidnicensis. 1446.
11. Fasciculus literarum in eadem causa:
 1. Conradi episcopi processus contra Vratislavienses.
 2. Vratislaviensium salvus conductus episcopi et ecclesiasticis ad octiduum datus.
 3. Episcopi literae ad capitulum.
 4. Capituli literae ad senatum.
 5. Capituli literae ad Braxatorum communitatem.
 6. Capituli literae ad congregationem Mercatorum.
 7. Capituli literae ad communitatem Lanionum.
 8. Capituli literae ad communitatem Pellionum.
12. Processus super confirmatione consuetudinis vendendi cerevisiam Suidnicensem in Summo per capitulum. 1455.
13. Monitorium Angeli legati apostolici super libertate propinandi cereuisiam Suidnicensem et triticeam. 1489.
14. Literae ratione aedium et horti retro capellam s. Martini, quorum illa ad capitulum s. Joannis, iste ad s. Crucem spectat, ita ut et capitulum s. Crucis, si velit, eum totum demoliri et portam eo spectantem obturare queat. 1368.
15. Capituli literae super horto aedium penes capellam D. Martini. 1400.

Tabl. I. Ilustracje do pracy Bpa Urbana

2. Zewn. wygląd Repertorium Berghiusa

1. Ilustr. Borochnisa w kat. wróćki

16. Capituli literae super codem horto. 1404.
17. Rudolfi episcopi literae, quibus donat capitulo in perpetuum quandam domunculam prope Notariam. 1482.
18. Libellus quidam scriptus in membrana, continens diversas literas super ecclesiam s. Aegidii ibidem.
19. Incorporatio decimarum in Hermannsdorff et Tempelfeld prope Wanson pro una praebenda s. Aegidii. Item erectio praepositurae ibidem, et quod canonici s. Aegidii utantur habitu canonicali, ut in ecclesia cathedrali. 1329.
20. Preclai episcopi literae pro praebenda s. Aegidii a se noviter erecta et extingueda cum persona. 1368.
21. Ludovici Ducis Brigensis literae super decem marcas in villa Dackerau ad altare in ecclesia s. Aegidii Wratislaviae, quod incorporatum est praepositurae eiusdem ecclesiae. 1383. Vidimatae per capitulum. 1525.
22. Cardinalis s. Chrysogoni legati apostolici literae super incorporatione praepositurae s. Aegidii pro ambona ecclesiae s. Joannis. 1539.
23. Preclai episcopi literae super permutatione ecclesiae Omnis Sanctorum, quam cessit episcopus et capitulum abbatii s. Vincentii pro ecclesia s. Martini; itemque commutatio decimarum in Cammelwitz in fertones pro dicto abbate. 1368.
24. Abbatis s. Vincentii literae super permutatione ecclesiae Omnis Sanctorum, quae sibi obligit, data contra episcopo ecclesiae s. Martini in Burgo. Item de decimis in Cammelwitz commutatis in fertones. 1370.
25. Tenor supplicationis ad Sanctissimum pro incorporatione ecclesiae s. Martini cum quadam praebenda ecclesiae s. Joannis. 1380 vel circiter.
26. Instrumentum publicum de domo s. Martini in castro, quae fuit annexa praebendae et resignata est ad manus capituli, quod capitulum de communibus proventibus dare debet duas marcas censuales singulis annis, officianti dictam capellam. 1400.
27. Caroli IV-ti literae super aream capellae s. Martini in Summo castri Vratislaviensis. 1351.
28. Pronunciatio arbitrorum praepositi Lubucensis etc. super aream capellae s. Martini. 1352.
29. Henrici ducis Silesiae literae super areis ecclesiae in castro et in summo. 1257.
30. Preceslai episcopi literae super commutatione duarum arearum inter duos canonicos ad tempora vitae. 1361.
31. Jacobi episcopi literae, ubi donat capitulo domunculam prope tabernam maiorem. 1528.
32. Collatio domus prope curiam episcopalem cuidam Georgio Freiberg facta per episcopum Jodocum, de consensu capituli. 1460. Item Petri episcopi literae super eandem domum, cuius collationem dicit spectare ad episcopum. 1455.
33. Literae capituli indicantis originem duarum domuncularum (nunc quidem unius domus eiusdem domini Strachwizii cantoris et canonici) circa scholam s. Joannis. 1518.
34. Balthazar episcopus confert Cochleo domum, prope domum vinariam. 1540.
35. Prelaus episcopus excommunicat praelatos et canonicos s. Crucis, eo quod sepes pistinum et alia aedificia circa littus Oderae aedificata et

- obstruentia communem transitum ad aquam Oderae non diruerunt. 1375.
36. Interlocutoria iudicum de Praga in causa capituli ecclesiae Wratislavensis contra capitulum ecclesiae sanctae Crucis super areis et aliis emergentibus ex causa eadem. 1376.
37. Instrumentum concordiae inter capitula maioris et sanctae Crucis ecclesiastiarum super curiis, domibus, horreis et areis, viis, finibus et limitibus et terminis in Summo. 1376.
38. Rudolfi episcopi literae super incorporatione mansionariae pro organista ecclesiae s. Joannis 1477.
39. Wenceslai regis ratihabitio Concordiae Colobratianae capituli cum civitate — de cerevisiae propinatione, mechanicis et turri in ponte. 1504.
40. Wenceslai regis literae pro castro aedificando prope sanctam Crucem et firmando, ut Wratislavienses omnia necessaria in tempore procurent, eo quidem pretio concedenda, quo civibus vendi solent.
41. Rudolfi episcopi super impensis ad refectionem pontis declaratio. 1468.
42. Rudolfus episcopus donat capitulo e medietate contributionis sanctacrutianae episcopalem ratam. 1468.
(De domo signatori ablata et assignatis in recompensam altaribus — vide GG. 53).
43. Privilegium venditionis cerevisiae extraneae cuiuscumque in insula s. Johannis, item de mechanicis, de aedificatione turris in ponte, de armis sive insigniis regiis in ipso ponte per Albertum de Colowrat. 1504.
44. Literae quaedam de distributionibus quotidianis ad s. Aegidium. 1388.
45. Boleslai ducis Silesiae, domini Wratislaviae, in Lignitz et Opaviae donatio partis areae in Summo, quae Salictum vocabatur, cum omni iure, nulla penitus re excepta, pro ecclesia s. Johannis. 1310.
46. Johannis Turzonis episcopi privilegium capitulo datum super domo vicaria in Summo. 1519.
47. Reuersales et assecuratio imperatoris Ferdinandi pro Summo Wratislaviensi et ecclesiastica libertate, cui non debeat praeiudicare, quod Wratislavienses aedeis abbatis Vincentini in Burgo sitas de caesaris mandato obsignauerint. 1545.
48. Administratorum episcopatus literae super quadam domo prope aedeis notarii sita. 1461.
49. Preceslai episcopi literae, quibus iubet novum opus nuntiari cuidam vicerio s. Crucis, qui sepimento viam obstruxerat, qua equi dominorum in Summo ad aquationem ducebantur. 1374.

B. VILLAE ET ALLODIA CAPITULI

1. Henrici ducis Wratislaviensis confirmatio donationis allodii, villae siue curiae ad crucem capitulo factae. 1270. (vide CC. 28).
2. Bolkonis ducis Silesiae Suidnicensis confirmatio donationis villae Hoëndorff capitulo factae ab Othono de Dony canonico Wratislaviensi et plebanio in Suidnitz cum omni iure ducali. 1334.
3. Henrici ducis Silesiae Jaurauiensis confirmatio eiusdem iuris ducalis super villam Hoëndorff pro Othono de Dony, vel cui ille eam venderet donaretue. 1334.
4. Bolkonis ducis Suidnicensis confirmatio eiusdem iuris ducalis ab Henrico patruo suo duce Jaurauiensi super villam Hoëndorff dati. 1346.
5. Bolkonis ducis Suidnicensis literae, quibus testatur Henzelinum de Zed-

- litz fassum esse, villam Hoëndorff, quam occupaverat, omni iure pertinere ad capitulum ecclesiae Wratislaviensis. 1354.
6. Bolkonis ducis Suidnicensis privilegium super villam Hoëndorff, ubi confirmat donationem capitulo factam et ius ducale eidem simul concedit. 1354.
7. Concordia inter Johannem Girsdorf de Seichau et subditum capituli de Hoëndorff per senatum Jaurauiensem vidimata. 1556. (De Bischkowitz in monte vide KK. 23, 24).
8. Contractus Balthasaris Schindel cum rusticis de Bischkowitz in monte propter robotas. 1491.
9. Johannis IV-ti episcopi literae, quibus conceditur villa Bischkowitz ante Sanctae Crucis oppignerata cuidam Jeronymo Prowan. 1495.
10. Johannes IV episcopus concedit villam Bischkowitz in monte Henrico Schindel, eodem iure quo ante fuerat data Jeronymo Prowan. 1507.
11. Seruatii Schindels procuratorum patruo datum coram senatu Suidnicensi ad tractandum ratione villae Bischkowitz in monte. 1531.
Item Seruatii Schindels mandatarii quietantia ratione Bischkowitz in monte. 1531.
Item literae de praestanda evictione villae Bischkowitz in monte per capitulum emptae a Seruatio Schindel. 1531.
12. Jacobi episcopi literae super emptionem boni et allodii Bischkowitz in monte (pro 680 florenis Hungaricis, ita ut ab episcopo reemi queat) per capitulum factam. 1531.
13. Instrumentum publicum cui inseruntur literae Ruperti ducis Lignicensis super concordia inter capitulum et quemdam Jakusch Poduss ratione villae Bischkowitz. 1384.
14. Redemptio juris ducalis pro certa summa pecuniae in villis Jelin et Bischkowitz siue Raduschowitz. 1349.
15. Conradus episcopus vendit Johanni Banche supremum iudicium in villa Jelin. 1447.
16. Consensus capituli in venditionem iuris supremi villae Jelin ab episcopo Conrado factam. 1447.
17. Literae capituli super Jelin datae Johanni Banche civi Wratislaviensi. 1447.
18. Jodoci episcopi literae super villa Jelin, pro certa pecunia capitulo tradita. 1463.
Item quietantia capitulo data ratione Jelin. 1463.
19. Bolkonis ducis Silesiae literae super donationem unius mansi in Birchenkretzschem. 1300.
20. Bernhardi et Bolkonis ducum Silesiae literae super scultetiam in Birchenkretzschem. 1315.
21. Nicolai ducis Silesiae literae super donatione unius mansi liberi in Birchenkretzschem. 1342.
22. Preceslai episcopi electi arbitri super villa Birchenkretzschem pronunciatio pro Petro de Cuscina canonico contra Rudgerum de Hugwitz. 1360.
23. Agnetis ducissae Silesiae in Strelin privilegium amplissimum super villam Birchenkretzschem pro capitulo. 1369.
24. Bolkonis ducis Silesiae in Monsterberg et Strelin literae super iure ducali in Birchenkretzschem. 1369.

25. Preceslai episcopi literae, quibus transfert omne ius, quod habuit super villam Birchenkretzschem in capitulum. 1372.
26. Bolkonis ducis Silesiae literae super censu trium marcarum ex scultetia in Birchenkretzschem cum plena renunciatione iuris feudalis in dictam villam. 1373.
27. Reemptio villae Bischkowitz prope Weidam per capitulum facta — anno 1467, cum fuisset oppignerata a Conrado episcopo — anno 1433, ut literae istae docent, quae ideo traditae sunt capitulo, ut de reemptione facta constaret.
28. Locatio villae Bleisch, alias Bleischkowitz, iure teutonico et expositio scultetiae, ut solvat duas marcas. 1393.
29. Transsumptum literarum Thomae episcopi super villa Rasselwitz pro canoniciis Wratislaviensibus. 1328.
30. Copia literarum Preceslai episcopi super Protzan. 1345.
Item copia literarum Renskonis Schoff ratione iuris ducalis villaे Protzan. 1351. (vide BB. 65 et 68).
31. Georgii Rudolfi ducis Lignicensis et Bregensis reuersales ratione literis fluminis Katzbach penes villam Hoëndorff duci concessi pro anno censu 3 marcarum, quae concessio ad libitum capituli revocari potest. 1618.
(Sententiam ratione instauracionis capellae in villa Hoëndorff — vide Y. 10).
32. Fasciculus in quo quinae literae super granitie sive finibus inter Wetkewitz, Melowitz et Mönchsdorff.
33. Literae super annum censem et maldratum ex Kuntzschitz solvendam, cum capitulum istam villam olim venditam iterum ad se reliisset. 1407. Sed haec copia est facta 1512. Originales literas vide BB. 13.
34. Literae capituli, quibus confirmat venditionem allodii et boni in Cantzerwitz, salva iurisdictione capitulari. 1492.
35. Literae super villam et allodium Bischkowitz penes Weidauiam¹. 1624.

C. EXEMPTIO CAPITULI ET CLERI WRATISLAVIENSIS AB OMNI TELONIO ET GABELLIS. ITEM PRIVILEGIA SINGULARIA EPISCOPO AUT CAPITULO DATA. LITERAE MAESTATIS

1. Processus pro clero civitatis Wratislaviensis de emendis esculentis aut poculentis, itemque calce, lignis et speciebus aromaticis atque panno pro necessitate sua et familiae absque solutione telonei, gabellae ad Fridericum III imperatorem. 1455.
2. Nicolai Papae V privilegium pro habitantibus in Summo Wratislaviensi, quod de esculentis et poculentis, itemque materiis ad structuras non tenantur solvere telonium. 1452. (Eadem bulla habet R. 87).
3. Privilegium et immunitates super Gräbischin a duce Henrico. 1261.
4. Caroli marchionis Moraviae, postea Imperatoris er Regis Bohemiae, confirmatio omnium privilegiorum ecclesiae, ubi pollicetur assistantiam episcopo et clero seculari contra omnes invasores et expresse eximit et exemptum vult clerum ab omnibus taliis et angariis. 1342.
5. Rex Ludovicus recipit Jacobum episcopum et bona ecclesiae in suam pro-

¹ Regest ten dopisany jest ręką Berghiusa, ale później, po pierwszej redakcji z 1619 r.

- tectionem, quodque subditis ecclesiae non velit salvum conductum dare contra voluntatem episcopi, pollicetur. 1524.
6. Wladislai regis declaratio, quod bona ecclesiae Wratislaviensis immediate subsint suae Maiestati. 1511.
 7. Idem Wladislai privilegium, vidimatum per Wratislavienses. 1522.
 8. Copia sive transsumptum statutorum provincialium Jaroslai archiepiscopi Gnesnensis de non iudicandis seu incarcerandis hominibus ecclesiae et clericorum per iudices laicos. 1369.
 9. Privilegium in quo dux Henricus concessit libertatem ecclesiae Wratislaviensi super terra Nissensi et Otmuchoviensi, omnibusque aliis bonis ecclesiae, renuntians omni penitus iuri ducali. 1290.
(Huius confirmationem per Nicolaum Papam IV vide R. 53).
 10. Plurimorum abbatum et aliorum praelatorum literae testimoniales super privilegio ducis Henrici super libertatibus per ipsum ducem donantis ecclesiae Wratislaviensi ad Summum Pontificem. 1290.
 11. Boleslai ducis Silesiae literae super libertate coquendi lateres et aliis ad structuram ecclesiae. 1244.
 12. Henrici II heredis Poloniae, ducis Glogoviae confirmatio libertatum datarum per progenitores suos ecclesiae Wratislaviensi. 1310.
 13. Johannis regis Bohemiae et ducis Lucemburg et Silesiae confirmatio omnium gratiarum et privilegiorum ecclesiae Wratislaviensis et libertatio ab omnibus gravaminibus. 1342.
(Vidimata per ducem Münsterbergensem. 1526).
 14. Idem privilegium Johannis regis Bohemiae vidimatum per Senatum Wratislaviensem. 1522.
 15. Idem privilegium vidimatum per Officialem Wratislaviensem. 1369.
 16. Johannis regis Bohemiae confirmatio omnium privilegiorum ecclesiae, episcopi et capituli Wratislaviensis cum promissione de non gravando subditos eorundem ubi exprimuntur aliquot villae capitulares. 1345.
Vidimatum per Senatum Wratislaviense. 1522.
 17. Idem privilegium vidimatum per Officialem Wratislaviensem. 1369.
 18. Literae Johannis regis Bohemiae, quibus constituit commissarios quosdam cum potestate vindicandi libertatem ecclesiasticam et recuperandi iura ducalia a quibusdam ecclesiae hostibus inique praetensa aut possessa. 1346.
 19. Privilegium Carolinum, in quo episcopus Wratislaviensis dicitur princeps ligius et canonici vasalli Regni Bohemiae bona quoque ecclesiae intelligi debent esse sita in ipso Regno Bohemiae, et defensio regia promittitur ecclesiae contra oppressores et invasores quoscumque. 1358.
 20. Wenceslai regis Bohemiae literae confirmatoriae omnium privilegiorum ecclesiae Wratislaviensis. 1382.
 21. Wenceslai regis Bohemiae literae, quibus promittit ecclesiae immunitatem a collectione, praesertim sede vacante, itemque se facturum ne capitulum cogatur dare possessionem episcopo a Papa nominato, antequam is impleat pactum de insula suis sumptibus munienda. 1382.
 22. Idem privilegium regis Wenceslai. 1382.
 23. Idem privilegium regis Wenceslai vidimatum per ducem Carolum Münsterbergensem. 1526.
 24. Idem privilegium regis Wenceslai, vidimatum per abbatem in Arena. 1602.
 25. Literae quibus Ferdinandus rex Bohemiae promittit tutelam episcopo et

- ecclesiae Wratislaviensi, vidimatae per Johannem ducem oppoliensem. 1527.
26. Rescriptum regis Ferdinandi contra praetensam praescriptionem triennalem, quam debitores censum praetendunt contra solutionem faciendam. 1538.
27. Procuratorium pro duobus canonicis ad praestandum homagium Johanni marchioni Moraviae ex parte capituli ratione opidi Grotkau in casu, si Carolum imperatorem sine masculis mori contingeret. 1359. (vide DD. 40, 41).
28. Plebanorum et altaristarum Silesiae mandatum ad appellandum a contributione a Sigismundo rege Romanorum et Ungariae postulata, vigore cuiusdam concessionis, quae per archiepiscopum Brandenburgensem executioni mandari debebat. 1418.
29. Literarum Caroli IV, quibus confirmat omnia privilegia ecclesiae Wratislaviensis, eidemque promittit defensionem. 1358.
Copia vidimata per Carolum ducem Münsterbergensem. 1526.
Item ipsum illud Caroli IV privilegium in originali. 1358.
30. Caroli IV aliud privilegium ecclesiae Wratislaviensis datum, in quo et villaे quaedam capitulares exprimuntur, in quibus nihil penitus sibi iuris reservat (sed sigillum deest). 1358.
31. Johannis marchionis Moraviae literae, quibus promittit ecclesiae Wratislaviensi, se eiusdem privilegia omnia illibata conservaturum et defensurum, si in regem Bohemiae eligeretur. 1359.
32. Johannis regis Bohemiae confirmatio omnium privilegiorum ecclesiae Wratislaviensis. 1345.
Item idem privilegium vidimatum per Carolum ducem Münsterbergensem. 1526.
33. Caroli IV-ti privilegium insigne 1358 pro ecclesia Wratislaviensi, vidimatum per Senatum Wratislaviensem. 1522.
(Sed sigillum est omnino eiusmodi, ut non cognosci possit, cuius sit).
34. Johannis regis Bohemiae confirmatio omnium privilegiorum ecclesiae Wratislaviensis. 1342.
35. Caroli regis Bohemiae privilegium de non facienda vel concedenda umquam dismembratione honorum ac iurum ecclesiae et episcopatus. 1351.
36. Plenipotentia a Johanne rege Bohemiae, Carolo marchioni Moraviae data ad agendum cum episcopo et capitulo Wratislaviensi, item ad confirmandum vel concedendum privilegia quaecumque. 1342.
37. Wenceslai regis confirmatio omnium privilegiorum ecclesiae, ubi nominatim exprimuntur omnes villaе capitulares in districtu Wratislaviensi. 1382.
38. Privilegium regis Mattheiae pro clero. 1475.
39. Henrici I ratificatio donationis libertatum ecclesiae et episcopo Thomae factae a patre suo. 1291.
Est notabile privilegium maxime ratione iuris ducalis in districtu Wratislaviensi.
40. Caroli IV confirmatio generalis omnium privilegiorum ecclesiae 1358. (Sigillum est perditum).
41. Caroli IV privilegium super villas ecclesiae et capituli Wratislaviensis districtus. 1358.

- Item eiusdem privilegii transsumptum per Senatum Wratislaviensem factum. 1522.
42. Archiepiscopus Gnesensis cum suis suffraganeis confirmat donationem factam a duce Henrico pro ecclesia Wratislaviensi et violatores istarum libertatum a duce donatarum dicit fore excommunicatos. 1290.
 43. Concilii Basiliensis bulla contra oppressores ecclesiasticae libertatis et qui clerum Wratislaviensem ad contributiones adigere ausi fuerant. 1435.
 44. Johannis papae XXIII bulla eiusdem sententiae ut proxime praecedens.
 45. Notificatio facta Curiae Romanae per quosdam praelatos et saeculares de libertate ecclesiae concessa per ducem Henricum, cuius literae etiam insertae. 1290.
 46. Bulla Adriani papae IV^{ti}, in qua recipit sub protectionem ss. Petri et Pauli et Sedis Apostolicae ecclesiam Wratislaviensem et singula bona ipsius, oppida, villas plerasque nominatim expressas cum propriae manus subscriptione et approbatione ac subscriptione propria cardinalium. 1154 ².
 47. Innocentii papae IV bulla confirmans privilegium Boleslai ducis Silesiae et Poloniae episcopo et ecclesiae datum, quod et de verbo ad verbum insertum est. 1248.
 48. Innocentii papae VIII bulla et confirmatio iurisdictionis capitularis in suos subditos plenae, ab episcopis Thoma et Cunrado ante concessae (vide etiam EE. 18).
- Transsumptum literarum Urbani papae de familiaribus vel subditis canonicorum in civitate delinquentibus ad forum Wratislavie non trahendis — vide W. 41. Item instrumentum super ea re confectum 1369 — vide ibidem.
49. Literae Ferdinandi imperatoris, quibus significat, homagium ratione Grotkau sat cito Wratislaviae S. Maiestati praestitum iri, adeoque nihil periculi in mora fore. 1527.
 50. Literae Ferdinandi, quibus cavet episcopo Jacobo, moram confirmandorum privilegiorum ecclesiae nequaquam fraudi fore, sed confirmationem brevi secuturam. 1529.
 51. Privilegium Henrici IV ducis Silesiae 1290, vidimatum per Senatum Wratislaviensem 1476.
- Quamvis dicant in vidimatione, sigillum ex ipsis literis decidisse legere volenti, ita ut nesciant appensum ante fuerit, necne).
52. Literae Henrici ducis Silesiae et domini Glogoviae, quibus confirmat privilegia ab Henrico quondam duce Silesiae, Cracoviae et Sandomiriae olim ecclesiae Wratislaviensi data 1291 — vidimata per Senatum Wratislaviensem. 1522.
 53. Literae Achatii Haunolt capitanei Wratislaviensis ad Franciscum Ziglerum scholasticum et canonicum Wratislaviensem, in quibus fatetur sibi bene constare, quod episcopus et capitulum ratione bonorum possessorum faciant unum corpus, quaeque propter lustrationem mandata ab ipso emanarint, pro monasteriis sub capitaneatu sitis factum esse. 1530.

² Na marginesie są późniejsze dopiski: Vidimus davon R. 60. Fehlt. (W 1845 roku bulla była uważana za zaginioną. Wiedergefunden am 25.7.1905. Przed zbliżającym się frontem w roku 1945 bulla była ewakuowana z Wrocławia wraz z innymi zbiorami Archiwum Archidięcezjalnego w 1944 r. i do tej pory nie zdobano jej odnaleźć. Zachowała się jedynie koperta ochronna. Por. Bp Wincenty Urban: Katalog dokumentów Archiwum Archidięcezjalnego we Wrocławiu. Część I: Dokumenty oznaczone sygnaturami alfabetycznymi. Rzym 1970, s. 1.

54. Sigismundi regis rescriptum ad episcopum Conradum et capitulum, quo asserit Wratislaviensibus telonium esse concessum, salva exemptione cleri, qui de iis, quae ad cibum ac potum pertinent, omnino nihil solvere teneantur, attento tamen, quod nihil in fraudem et negotiationis ergo committi debeat.
55. Ferdinandi imperatoris rescriptum satis severum, ad capitaneum Svidnicensem, ut adigat eos, qui suo capitaneatui subsunt, ad solvendum censum ecclesiasticis. 1538.
56. Ferdinandi regis salvus conductus pro episcopo et capitulo, adjuncto mandato de solvendis decimis et censibus ecclesiasticis. 1527.
57. Literae Conradi ducis Glogoviensis, quibus multa promittit, et inter alia 800 marcas in recompensationem damnorum ecclesiae illatorum et subicit se excommunicationi episcopali, si quidquam in posterum tentarit contra episcopum aut ecclesiasticos. 1273.
58. Bulkonis ducis Silesiae et domini de Fürstenberg ac fratribus sui Henrici ducis Silesiae, domini Glogoviae, literae concernentes quaedam ecclesiae privilegia et libertates ac transactionem cum Johanne episcopo Wratislaviensi de anno 1292 — vidimatae per Jacobum archiepiscopum Gnesensem. 1301.

D. CONCORDIAE, CONCORDATA, COMPACTATA, TRANSACTIONES QUOMODOCUMQUE AD CAPITULUM VEL EPISCOPATUM SPECTANTES

1. Concordia inter Georgium regem Bohemiae et clerum ac civitatem Wratislaviensem per legatum apostolicum facta. 1460.
2. Transsumptum literarum apostolicarum domini Eugenii papae confirmatoriarum, concordatorum capitulorum nationis Alemanicae per archiepiscopum Salzburgensem factum. 1448.
3. Confirmatio Contractus Colobradensis per Wladislauum regem Bohemiae. 1504.
(vide A. 39 et hic infra 43).
4. Compactatorum ecclesiae praejudicialium revocatio per Leonem X. 1516.
5. Processus executorialis revocationis compactatorum per Hieronimum episcopum Brandenburgensem. 1517.
6. Literae Francisci abbatis Vincentini super villa in Gräbischin, qua canonicī libere uti possint ad ducendum foenum ex Opperau. 1390.
7. Literae Francisci abbatis Vincentini super ponte in Gräbischin. 1386.
8. Concordia inter Johannem IV episcopum et quosdam capitulares, confecta per episcopum Waradiensem et abbatam in Arena. 1494.
9. Compositio in causa limitum et granitierum inter Canthenses et abbatem s. Vincentii. 1489.
10. Casimiri ducis Teschinensis literae ratione concordiae initae inter episcopum Wratislaviensem et quosdam nobiles ac barones propter villam Costental. 1495.
Item quietantia ratione persolutorum a Johannem IV episcopo 500 marcarum ad redimendum vexam. 1495.
11. Concordia cum Borsnitiis impetentibus capitulum et vicarios sanctae Crucis ratione cuiusdam prati per ducem Lignicensem. 1524.
12. Preceslai episcopi auctoritate firmata concordia super advocationis Wansoviensi et aliis interessatis ratione 3tii denarii de iudiciis, macellis et pistorum tabernis. 1366.

13. Concordia inter mansionarios et quosdam equites super villa Halberdorff prope Grotkau. 1380.
14. Concordia et recessus iuris inter quosdam nobiles ratione quorumdam debitorum per episcopum Conradum datus. 1437.
15. Concordia Conradi episcopi Wratislaviensis et Henrici Cruschina arbitris Wratislaviensibus inita ratione Nauhauss. 1441.
16. Concordia Nicolai de Nimke et Henrici Luckau ratione cuiusdam piscinae extruendae prope villam Bischoffsdorff literis Wratislaviensium firmata. 1449.
17. Concordia episcopi Petri et domini Girschich Stosch per quosdam arbitros confecta. 1455.
18. Concordia inter capitulum et Erasmus Pflogk ratione pecuniarum decimalium et pro cera ex villa Bettlern.
De qua re alia informatio extat in libro rubro. 1525.
19. Contractus capituli cum Wilhelmo a Kurtzbach super aqueductibus faciens in Borzanzin et super pasta libera ibidem. 1550.
20. Contractus de aedificatione aggerum prope Borzanzin inter capitulum et civitatem Steinau ac Trachenberg; item ratione piscaturae prope Scheitenau et Canterwitz. 1607.
21. Concordia ratione limitum inter Canterwitz et Losicze, capituli cum Balthasar de Leswitz. 1614.
(Concordiam inter Joh. Girssdorff et subditum quendam capituli in villa Hoendorff — vide B. 7).
22. Sententia regis Poloniae Casimiri inter Jodocum episcopum Wratislavensem eiusque consanguineos ratione opidi Zdunkii vel Zdunii. 1462. (Sub eodem numero inventum et invenitur instrumentum ratione finium inter Meleschwitz, Radwitz ex una et Jeltz ex altera parte de anno 1379).
23. Concordia inter episcopum Conradum ac capitulum ex una et quosdam ecclesiae hostes, qui populationibus et incendiis grassati fuerant, facta per Haschke de Waldenstrin nomine Coronae Bohemiae. 1445.
24. Wilhelmi Mutinensis episcopi, legati apostolici, confirmatio compositionis factae inter ecclesiam Wratislavensem (sub episcopo Laurentio 1218) et monasterium Lubense, de quibus nimurum villis monasterium debeat habere decimas et de quibus non debeat habere. 1235.
25. Concordia super maldratis villae Bogenau. 1469.
26. Concordia inter capitulum et Jacobum Padusch ac suos filios ratione villae Pischkowitz ab illis occupatae et restitutae. 1380.
(vide infra 33).
Item Ruperti ducis Lignicensis literae super eadem concordia. 1380.
27. Concordia ecclesiae facta sede vacante cum Reibnitz, Panewitz et Logau per Ludovicum ducem Bregensem et consules Wratislavienses, constitutos arbitros. 1377.
28. Reversales Hynke Cruschina et Jan Swolssky ac fideiussorum de servanda concordia inter capitulum et ipsos — facta per arbitros Wratislavienses. 1445.
29. Sententia arbitraria inter Jodocum episcopum et Nicolaum ducem Opoliensem de multis articulis controversis inter eos. 1464.
30. Alia sententia arbitraria inter Jodocum episcopum et Nicolaum ducem Opoliensem. 1464.

- (Concordiam ratione arearum Summi inter capitula Maioris et s. Crucis ecclesiarum vide A. 37).
31. Concordia inter episcopum et capitulum ex una et quosdam nobiles ex altera parte spondente pro iisdem nobilibus Conrado duce Olsensi. 1443.
 32. Compositio inter ducem Wilhelmum Oppaviensem, Hermannum Czeteras, Opetz Czirne ex una et capitulum ex altera parte, tractata et facta per Henricum ducem Glogoviensem et consules Wratislavienses. 1445.
 33. Jacobi Padusch pro se et filiis obligatio de capitulo numquam amplius offendendo. 1389.
(vide supra 26).
 34. Wenceslai episcopi et senatus Wratislaviensis literae super concordia inter capitulum et Petrum Cuntzendorff. 1408.
 35. Concordia facta inter episcopum Lubusensem Wenceslaum — Wratislavensem administratorem ac capitulum ex una et Henricum Gousske, Petrum eius filium ac Henricum Barutt ex altera parte. 1381.
 36. Senatus Wratislaviensis literae de compositione super granitiis Süsswinckel et Nadlitz. 1364.
(Et est transsumptum factum 1470).
 37. Literae super concordia facta per Carolum ducem Olsensem inter Petrum Hörnig canonicum et quemdam Martinum Trundolffskii ratione cuiusdam pecuniae furtivae, apprehensae in iurisdictione capituli simul cum fure. 1514.
 38. Rudolfi episcopi literae super concordia capituli cum Jeronimo Ganda ratione boni in Kosslau, ubi quaedam notabilia ratione granitierum inter Kosslau et Popelwitz. 1469.
 39. Senatus Wratislaviensis literae super concordiam factam inter episcopum Jodocum et capitulum ex una et quemdam N. Hertzog, cuius pater in carceribus episcopi decesserat, ex altera parte. 1466.
 40. Sententia arbitraria super concordiam inter episcopum Petrum et Hriintz Stosch capitaneum Bregensem. 1449.
 41. Concordia inter episcopum Jacobum et Henricum Stosch pro se et nomine fratris sui Sigismundi ratione iuris, quod sibi competere praetendebat super villam Hennigsdorff. 1533.
 42. Concordata Germanicae nationis et publicata per Fridericum archiepiscopum Magdeburgensem. 1460.
 43. Originales literae Colobraticae transactionis, sed mox cassatae per Leonem X, ut praeiudiciosae clero. 1504.
 44. Jacobi episcopi et Caroli ducis Münsterbergensis literae super contractum 6. marcarum ratione decimarum in Krelka, districtus Henrichoviensis, ad praebendam domini Prochendorff, 1536.
 45. Capituli cum ducibus Bregae et Lignitii conventio de propinatione cerevisiae in quibusdam pagis. 1593.
 46. Compositio inter capitulum et abbatissam s. Clarae ratione finium quoad villas Kosel et Oswitz, 22 Septemb. 1623.

E. CONTRIBUTIONES SIVE STEURAE ET ALIA SUBSIDIA

1. Wladislai regis Bohemiae rescriptum in contributionem ad bellum Turcicum faciendam, ita tamen ne se immisceant status cum subditis ecclesiae. 1502.

2. Literae imperatoris Ferdinandi, quod contributio de cerevisia precario sit data Suae Maiestati. 1546. Et quod ista contributio non debeat esse praet judicialis ecclesiae privilegiis. Item fatetur in hisce literis, quod episcopus sit status et membrum istius provinciae.
3. Wladislai regis Hungariae et Bohemiae rescriptum in causa steurarum contra duces Lignicenses. 1500.
4. Wladislai regis rescriptum in causa steurarum contra duces Lignicenses. 1499.
Item Johannis IV episcopi literae diversae ad capitulum in eodem negotio.
5. Literae patentes ducum Brigensium ad subditos capituli, quibus hostilia iis minantur, cum velint omnino a ducali iurisdictione et contributionibus esse exempti. 1515.
6. Wladislai regis Hungariae rescriptum in causa steurarum contra duces Lignicenses. 1515.
7. Instrumenta publica tria de actitatis cum ducibus Lignicensibus ratione steurarum. 1500.
(Regi Matthiae subsidium voluntarium dedit Rudolphus episcopus, ne reliqui status, a quibus magna contributio exigebaratur, ecclesiasticos nimiam invidiam gravarent. Vide DD. 11).
8. Conradus episcopus concedit certis personis a se et capitulo deputatis facultatem exigendi Steuras et collectas ab omnibus ecclesiae subditis — post bello ademptum castrum Ottmuchau. 1443.
9. Ferdinandus imperator et rex Bohemiae petit a capitulo 25 currus cum equis paribus in subsidium bellicum. 1546.
10. Joachimi et Johannis ducum Brigensium et Legnicensium Reversales super collatione sive contributione pecuniarum in solutionem dotis ducissae Elisabeth sororis ipsorum, per suditos etiam quosdam capituli de expresso capituli consensu facta. 1578.
11. Georgius dux Lignensis et Brigensis petit steuram precario. 1507.
12. Albertus Georgius et Carolus duces Olsnenses steuram petunt ex Protzan et fatentur subditos capituli ad steuras solvendas non teneri, sed esse arbitriatum subsidium. 1518.
13. Literae Casparis episcopi ad capitulum cum inclusu paragrapho ex literis regis Ferdinandi, cui non erat satisfactum subsidio centum equorum ab episcopo et capitulo missorum. 1566.
14. Collectores contributionis generalis ab episcopo nominati insinuant illud ipsum archipresbiterio in Wartenberg. 1508.
15. Constitutio procuratorum in synodo facta ad accordandum cum Sigismundo rege Romanorum aut eiusdem delegatis ratione decimae sive cuiusdam contributionis eidem regi donatae et concessae in et super bonis clericorum totius Germaniae a papa Martino. 1418.
(Alberti regis Romanorum reversales ratione subsidii a Judaeis sub episcopatu decentibus percepti — vide NN. 10).
16. Quietantia super 500. aureis precario a capitulo persolutis regi Matthiae. 1482.
17. Altistarum mandatum ad appellandum a quadam decima regi Sigismundo danda. 1418.
18. Rudolfi imperatoris literae confirmatoriae novi contractus et concordiae inter episcopum et capitulum ex una, et principes ac status Silesiae ex altera partibus ratione contributionis sive steurarum. 1577.
19. Wladislai regis Bohemiae privilegium, in quo cavet ecclesiae ratione cuius-

- dam contributionis factae, quod per illam nullam penitus praeiudicium libertati et exemptioni ecclesiasticae factum esse debeat. 1511.
20. Wladislai regis Bohemiae privilegium, in quo cavit ecclesiae, quod quae-dam tum facta contributio non debeat praeiudicare privilegiis. 1511.
 21. Procuratorium per abbatem et monachos Grissovienses datum quibusdam canonicis in causa decimae a Martino papa IV Sigismundo regi concessae et solvendae de omnibus bonis ecclesiasticis. 1418.
 22. Instrumentum publicum in quo quidam praelati declarant, se velle adhe-rere capitulo Wratislaviensi in appellando contra decimam regi Sigismundo de bonis ecclesiasticis solvendam. 1418.
 23. Urbani papae V bulla ad episcopum Wratislaviensem ratione impositionis decimarum de omnibus redditibus ecclesiasticis pro Carolo IV rege.
 24. Trassumptum bullae Urbani papae V ad archiepiscopum Pragensem, epi-scopum Wratislaviensem ratione decimarum a clero solvendarum Carolo IV-to regi. 1369.
 25. Processus ratione decimae colligendae pro rege Wenceslao in dioecesi episcopi Wratislaviensis. 1380.
 26. Monitorium cuiusdam cardinalis ratione decimae solvendae de omnibus beneficiis regi Wladislao. 1502.
 27. Prorogatio termini ad solvendum dictam decimam regi et absolutio excom-municatorum (iniuncta poenitentia salutari) ob solutionem tardatam. 1503.
 28. Altaristarum mandatum ad appellandum a decima danda Sigismundo regi. 1418.
 29. Capituli Bregensis mandatum ad appellandum a decima danda Sigismundo regi. 1418.
 30. Abbatis et conventus Rudensis mandatum ad appellandum a decima danda Sigismundo regi. 1418.
(Impositionem decimae clero Wratislaviensi ab episcopo Preceslao factam propter sumptus legato apostolico suppeditandos — vide R. 84).
 31. Caroli ducis Monsterbergensis supremi inferioris Silesiae capitanei literae, quibus testatur per errorem in librum siue regestum comitiorum provincia-lium fuisse insertum, qualiter Wratislaviensis Capitaneatus cum insula s. Johannis sese ad certam summam taxaverint, cum episcopatus et insula separatim sese taxaverint, salvis suis privilegiis et exemptionibus. 1531.
 32. Henrici ducis Münsterbergensis literae, quibus excusat errorem a suis ministris commissum in exigendis steuris in Peterwitz, Tatza et Caps-dorff, seque ait stare velle antiquae consuetudini, pactisque cum episcopo conventis. 1537.
 33. Ferdinandi regis inhibitio ne episcopatus Wratislaviensis in contributioni-bus grauetur taxa insolita et intolerabili. 1530.
 34. Fasciculus procuratorium cleri ex omnibus Silesiae partibus ad appel-landum a decima Sigismundo regi persolvenda. 1418.

F. DECIMAE. ITEM FERTONES EPISCOPALES. ITEM MALDRATA

1. Concordia per episcopum Rudolfum facta, quod singuli horti in aulona Suidnicensi teneantur ratione decimarum capitulo annuatim singulos fertones in festo s. Martini. 1466.
2. Literae abbatis in Arena, antiquae et corrosae, super commutatione qua-rumdam decimarum ad praebendam canonicalem spectantium.
(De decimis episcopo per totum ducatum solvendis — vide DD. 54).

3. Abbatis et monachorum in Henrichau mandatum quibusdam canonicis datum ad respondendum coram aliquibus delegatis a Martino papa V in causa decimarum a Serenissimo Domino Sigismundo imperatori et regi Bohemiae concessarum, quae decimae ad monasterium spectabant. 1418. (Donationem decimarum in Schalkau pro parochia in Oltaschin vide M. 14. Wenceslai episcopi literas super decimas ex villa Hermansdorff pro archidiacono Wratislaviensi vide M. 36.
Dimidium unius marcae pro decima ex Kalii prope Czirckwitz vide LL. 9).
4. Recognitio Senatus Francksteinensis super libertate quorumdam mansorum in Bressnitz ratione solutionis fertonum episcopalium. 1418.
5. Preceslai episcopi literae super decimam allodii Lilienthal commutatam in fertones pro domino decano — videlicet ex singulis mansis seminatis, ut dentur singuli fertones. 1362.
6. Godefridus abbas s. Vincentii fatetur se cessisse episcopo Thomae decimas in Bischkupitz prope Bytom pro quibusdam aliis sibi ac monasterio concessis decimis. 1262.
7. Profitetur Henricus dux Silesiae decimam monetae in tota terra sua episcopo deberi. 1264.
8. Boleslaus donat episcopo decimam ex omnibus metallis totius Silesiae. 1265.
9. Ducis Boleslai promissio de satisfaciendo episcopo ratione decimarum et defensione ecclesiae. 1250.
10. Commutatio decimarum episcopalium in Patowitz pro decimis abbatis s. Vincentii in Schostanowitz et una maldrata boni hordei conducendi in curiam episcopalem in festo d. Martini. 1357.
11. Commutatio episcopalium decimarum in Sabarow, Roscotow et Wales pro decimis abbatis Lubensis in Kerpno. 1290.
12. Abbas s. Vincentii commutat decimas villae Cammelwitz in fertones. 1368.
13. Instrumentum recognitionis praepositi monasterii S. Spiritus super una marca annuatim capitulo solvenda ratione decimae ex allodio Weiissok. 1461.
14. Fratrum Hospitaliorum prior, datis sibi et fratribus in Olsna singulis annis 4 marcis, cedit episcopo Nankero successoribus decimam in villa Brisow Polonicali. 1330.
15. Ordinatio super decimis novalium in Stregom et Losow. 1255.
16. Concordia solutionis decimarum praebendato Wratislaviensi et parocho in Ritzschen ex villa Michelwitz prope Ritzschen. 1295.
Item Henrici ducis Silesiae literae super donationem villae Ritzschen factam ecclesiae ibidem. 1254. Copia facta 1301.
Item sententia interlocutoria pro plebano in Ritzschen contra incolas villae Michelwitz ratione solutionis decimarum et missarium. 1456.
- Ratione decimarum compositionem inter episcopum et monasterium Lubense — vide D. 24.
- Ferdinandi regis Bohemiae mandatum ad Suidnicenses propter decimas — vide T. 10.
17. Magnus prior Bohemiae fatetur Johannem episcopum Wratislaviensem ex gratia accipere 15. marcas annuatim, in sequens decennium, loco decimarum, ex quibusdam villis ad commendam Parvae Olsnae spectantibus. 1485.
18. Literae super decimis episcopi in Magna Zaucha. 1368.

19. Rudolfi episcopi pronunciatio super decima campestri in Heiida Wratislaviensis districtus pro parocho in Oltaschin. 1469.
20. Rudolfi episcopi literae super duobus maldratis triplicis grani debitibus annuatim capitulo ex scultetia Gruanau ratione decimae manipularis. 1468. (De decimis in Hermannsdorff et Tempelfeldt prope Wansou — vide A. 19. De decimis in Cammelwitz — vide A. 23, 24).
21. Literae priorissae et conventus s. Catharinæ Wratislaviae ratione decimorum in villa Oderwitz prope Tauer, quae decimae spectant ad praebendam Bertelssdorff. 1536.
(De decimis in Militzschensi districtu — vide K. 4).
22. Literae officialis Wratislaviensis super villa Osowitz ratione 4 marcarum solvendarum annuatim pro decimis. 1368.
23. Rudolfi episcopi sententia super scultetiam in Mönchesdorff, quod singulis annis teneatur ad solutionem duarum maldratarum triplicis grani. 1468.
24. Preceslai episcopi literae super concordiam factam inter dominum villae ipsosque rusticos in Czepankowitz et canonicum habentem eamdem praebendam super decimis, ut scilicet solvant annuatim pro decimis marcas 5 fert. 1 — 1361.
25. Preceslai episcopi et capituli literae super concordiam factam inter dominum villae Sdesseschitz et canonicum eiusdem praebendae, ut solvat pro decima de quolibet manso octo scotos grossorum. 1359.
26. Rudolfi episcopi literae super maldrata et decimis villae Polnisch Peterwitz prope Cant. 1471.
27. Friderici ducis Lignicensis et Brigensis literae ratione solutionis decimarum capitulo debitarum ex villis Segen, Wammelwitz et Neypracht, in Strelen. 1540.
28. Concordia inter episcopum Jacobum et incolas districtus Crosnensis ratione solutionis decimarum sub sigillo marchionis Joachimi. 1527.
29. Friderici ducis Lignicensis et Brigensis literae super concordia ratione fertorum pro decimis in Leussersdorff. 1538.
30. Rudolfi legati apostolici sententia super decimis capitulo debitibus in Oberhoff, villa magistri s. Matthiae. 1467.
31. Contractus ratione decimarum in Sacherau. 1566.
32. Sententia quaedam officialis Wratislaviensis in caussa decimarum pertinentium ad praebendam custodis in Cowal. 1398.
33. Fasciculi tres diversarum literarum super appellatione ab impositionibus decimarum in membrana.
34. Examen testium officialis auctoritate robatarum ratione decimarum in Oldra. 1527.
(Inf. 43).
35. Privilegium decimarum innovatum per Ludovicum Ungariae et Bohemiae regem. 1524.
36. Ludovici regis literae super decimas, vidimatae per Johannem Turzonem baronem. 1535.
37. Privilegium optimum pro solvendis decimis universim clero Wratislavensi, datum per iudices a Sede Apostolica deputatos, una cum insertione bulle papae Honorii propter iniurias a duce Henrico illatas. 1227.
(Contractum sex marcarum pro decimis solvendarum ex villa Krelka sub abbatte Henrichoviensi — vide D. 44).
38. Ludovici regis literae mandates solutionem decimarum et aliorum redi-

tuum ecclesiasticorum 1524, vidimatae per Carolum ducem Mönsterbergensem. 1525.

Item earumdem literarum copia vidimata per Wratislavienses. 1526.
(sine sigillo)³.

39. Ludovici regis ad Wratislavienses rescriptum satis severum et minatorium in causa decimarum. 1526.
40. Literae quaedam super decimas in villa Lenziin in Rattiboriensi (1290)⁴.
41. Henrici episcopi literae super expositionem 6 mansorum in Buchwaldt prope Bockwiin cum onere dandi singulis annis de manso 1/2 maldratum frumenti, nempe 2 modios tritici, 2 modios siliginis et 2 modios avenae. 1309.
42. Literae super 18 mensuras siliginis et 1/2 marca anni censu ad duos cereos ex villa Marsov (vel Marschwitz). 1322.
43. Compositio ratione decimarum in Oldra facta coram senatu Wratislaviensi. 1527.

G. OPPIGNERATIONES EPISCOPO VEL CAPITULO ET PER EPISCOPUM VEL CAPITULUM FACTAE. ITEM DEBITA CONTRACTA VEL SOLUTA

1. Vidimus literarum Elisabethae ducissae Lignicensis, in quibus conceditur capitulo pro exigua pecuniae summa oppidum et districtus Strelensis. 1454. (inf. 7).
2. Literae Johannis Turzonis episcopi, quibus concedit capitulo villam Capss-dorff pro 500 florenis Hungaricis cum facultate successorum episcoporum eamdem villam reluendi. 1519.
3. Literae Wratislaviensium super oppigneratione 3 1/2 mansorum in Craika capitulo facta pro 30 flor. Ungaricis. 1507. (Monetae Nissensis oppignerationem factam — vide H. 2).
4. Literae omnium fere civitatum episcopatus, spondentes pro 1300 marcis, quibus impetrandi capitulum multas suas villas oppigneraverat. 1434. Item literae Conradi episcopi, in quibus remittitur capitulo ad Praetorium Nissense, ex quo annuatim 80 marcas accipere debeat usque ad solutionem debiti dictarum 1300 marcarum. 1440.
Item literae credentiales civitatum episcopalium ad episcopum Warmiensem in causa contrahendi debitum 6000 talerorum. 1444. (Plenius mandatum — vide DD. 56).
5. Conradi ducis Steinaviensis et Wolaviensis consensus super obligationem Wolau et Prausnitz pro ecclesia et capitulo propter debitum 3800 marcarum ab episcopo Conrado fratre suo contractum. 1419.
Item obligatio Conradi episcopi pro impetrando consensu regio et fratris sui ratione oppignerationis Wolau et Prausnitz pro ecclesia. 1419.
6. Christoph Stop obligat se capitulo sub paena excommunicationis ad solvendum annuatim in festo s. Michaelis 4 flor. Hung. aut duos lapides cerae. 1459.
7. Literae Elisabethae ducissae Lignicensis ratione ternae Strelensis capitulo pro certa pecunia concedendae. 1436. (Vidimus harum literarum supra 1).
8. Literae obligatoriae pro 1000 Ungaricis per episcopum Conradum mutuo acceptis, cum sigillis 41 fideiussorum (numerando aureos Ungaricos singulos pro 28 Bohemicis grossis). 1444.

³ Data 1526 jest podkreślona ołówkiem i nadpisana data 1525.

⁴ Data 1290 jest poprawiona na 1295.

9. Literae reversales oppidi Neustatt in Opoliensi capitulo datae ratione depositae ibidem cautionis caesareae super debitum 40000 talerorum ab episcopo Martino mutuo acceptorum. 1598.
10. Fasciculus bullarum Pii papae II et aliarum literarum ac quietantiarum concernentium debitum 2500 florenorum apud ecclesiam Warmiensem contractum et solutum. 1459.

H. MONETAE CUDENDAE IUS. ITEM MINERAE. ITEM EISENHAMMER,
BLASEHÜTTE

1. Trassumptum privilegi ratione monetae cudendae domino Petro episcopo Wratislaviensi ab Ladislao rege concessi. 1455.
2. Conradus episcopus obligat capitulo monetam Nissae pro 900 marcis, pro qua summa capitulum spoponderat. 1429.
(De mineris episcopatus privilegiatis — vide C. 5).
3. Maximiliani I caesaris literae, quibus concedit Johanni Turzoni episcopo Wratislaviensi et successoribus ius cudendi aureos. 1515.
4. Literae Rudolfi episcopi, quibus concedit aliquas fodinas prope Czuckmantel, die Oberzeche dictas, quibusdam civibus Wratislaviensibus cum expressa libertate et certis conditionibus. 1477.
Item inserta copia privilegii super castrum Caldenstein ratione mineralium per ducem Bulkonem concessi. 1455.
5. Privilegium ab episcopo Balthasar Johanni Carlin civi Wratislaviensi ratione mineralium in Czuckmantel concessum. 1552.
- 6—7. Privilegia eiusdem episcopi Balthasari praedicto Johanni Carlin data ratione mineralium, praecipue effossionis et praeparationis ferii, des Eissenhammers zur Hermstatt im Czuckmantelischem. 1558, 1559.
- 8—14. Fasciculus, ubi diversae literae ratione boni Girssdorff in Fridbergensi, et maxime ratione fornacis pro coquendis vitris, glasehütte.
- 15—16. Literae super iudicia dicti boni Girsdorff.

I. HOSPITALE S. JOHANNIS. ITEM VILLA KRINTZSCH. ITEM SCHOLA ET SCHOLARES PAUPERES

1. Literae Urbani papae, in quibus committit archiepiscopo Pragensi, ut examinet permutationem celebratam inter episcopum Precislaum et abbatem Opatoviensem ratione praepositurae in Neumarek.
2. Literae Balthasaris episcopi, in quibus donat praeposituram Noviforensem pro schola s. Johannis. 1560.
3. Rudolfi episcopi declaratio literae testamenti cuiusdam rationi 12. marcarum aut pro lectore in theologia, aut pro pauperibus scholaribus erogandarum. 1474.
(vide V. 4. Censum 6 talerorum pro scholaribus pauperibus vide O. 33).
4. Abbatis in Arena literae super iure lotionis pauperum scholarium s. Johannis septimanatim in balneo Arenae, aufm Scharffenort. 1428.
(Altaris s. Annae incorporationem pro rectore scholae s. Johannis vide GG. 7. Ex testamento Petri Wartenberg, quid debeatur pauperibus scholaribus — vide V. 2. Ius patronatus rectoris scholae super altare s. Leonardi in ecclesia s. Aegidii vide GG. 47. Ius patronatus rectoris scholae super altare Trium Regum in ecclesia cathedrali — vide GG. 48).
5. Confirmatio testamenti Margaretha de Nösin, civis Wratislaviensis pro

pauperibus scholaribus et constitutio certi executoris per episcopum Wenceslaum.

(*Ipsum testamentum vide OO. 7 et infra 9).*

6. Literae super censem unius marcae in et super domo Pauli Weilant Kupperschmidt, auf der Schmidbrücke. 1507.
7. Contractus duarum marcarum census pro scholaribus pauperibus s. Johannis super allodio Kowela in Trebnicensi, confirmatus per officialem Wratislaviensem. 1415.
8. Conradi ducis Olsnensis literae super eodem censu duarum marcarum pro pauperibus scholaribus. 1415.
9. Instrumentum publicum super 15 marcas pro pauperibus scholaribus s. Johannis ex testamento Margaretha de Nösin. 1422.
10. Instrumentum publicum super 8 marcas annui census pro hospitali s. Johannis super quadam domo aufm Salzringe. 1449.
11. Literae praefecti curiae episcopalnis super sensum 1/2 marcae pro hospitali s. Johannis super quadam domo retro Summum. 1431.
12. Literae census 1/2 marcae super uno manso in Opperau pro pauperibus scholaribus s. Johannis. 1410.
13. Senatus Wratislaviensis literae super censu 1 1/2 marcae super quibusdam aedibus in Nova Civitate ex opposito s. Clementis pro hospitali pauperum scholarium s. Johannis. 1497.
(*Literas super domuncula ad hospitale pauperum scholarium spectante — vide LL. 13, 14).*
14. Immissio creditoris in possessionem tabernae Krintzschi, ob non solutionem tabernatoris. 1515.
(*Censum 4 marcarum in Elgot Olsnensis districtus — vide P. 6).*
15. Literae super unam marcam annui census in scultetia Krintzscheni pro hospitali pauperum scholarium. 1479.
(*Censum unius marcae in Neumarck — vide P. 7.*
Censum 6 marcarum pro pauperibus scholaribus ex testamento Simonis Wartenberg canonici Wratislaviensis — vide V. 32.
Censum 6 marcarum ex Telau et Grensin — vide N. 23).
16. Census unius marcae super quodam horto retro s. Mauritium sub episcopi iurisdictione pro pauperibus scholaribus s. Johannis. 1507.
17. Scabini Wratislavienses adiudicant domum quandam auff der Schmiderbrüche hospitali pauperum scholarium in Summo propter non solutionem unius marcae census. 1530.
(*Literas super censem 96 talerorum super villa Woigsdorff in Olaviensi districtu pro hospitali et scholis vide P. 12. Schola s. Johannis, quando reparanda — vide PP. 27).*
18. Translatio cuiusdam altaris s. Aegidii censuumque eo spectantium ad hospitale per episcopum Wenceslaum. 1416.
19. Praesentatio rectoris scholae s. Johannis ad altare capellae Francisci de Curia in ecclesia cathedrali. 1448.
(*Ius patronatus rectoris scholae super altare s. Michaelis ad s. Aegidium — vide GG. 90, 91).*
20. Instrumentum recognitionis, quod quidam census trium marcarum adscriptus in libris scabinalibus Wratislaviensibus Johannis Gräbischin, pertineat ad scholares pauperes in Domo: NB. auf der Straschengasse auf einem Hause. 1440.

21. Capituli literae super media marca census pro pauperibus scholaribus s. Johannis ex Groduschwitz super scultetia. 1411.
22. Literae procuratoris decani Wratislaviensis super 1/2 marca census in et super domo ac horto quodam retro Summum in fundo decanali pro hospitali s. Johannis. 1520.
23. Instrumentum super censem 4 marcarum ex testamento Johannis Vasoris altistariae Namslaviensis in Namsslau. 1459.
24. Abbatis Vincentini literae super censem trium fertorum auf der Schindelmühle prope Hundsfelde pro pauperibus scholaribus s. Johannis. 1427.
25. Capituli literae super 1/2 marcum census super molendino in Jenchowitz pro hospitali s. Johannis Wratislaviensis. 1508.
26. Literae Senatus Namslaviensis super unam marcum annui census pro pauperibus. 1448.
27. Capituli literae super censu unius marcae in et super taberna in villa Henrichsdorff in Olaviensi pro hospitali. 1423.
28. Jodoci episcopi Wratislaviensis literae super villae Krintzsch concessio-nem, sive oppignerationem hospitali et scholaribus factam cum consensu capituli. 1466.
29. Census unius aurei Hungarici annui pro vestitu pauperum scholarium hospitalis s. Johannis a capitulo solvendus per contractum initum cum Matthaeo Lamprecht canonico. 1545.
(Censum unius marcae pro pauperibus Christi in Namslau vide P. 15).
30. Georgii ducis Brandenburgensis et domini Oppolii literae super censu 5 aureorum in quibusdam villis sibi subiectis 1543, qui tamen census, prout inscriptio literarum ostendit, relutus et sculteto in Liechtenberg concessus fuisse dicitur pro hospitali scholarium s. Johannis.
(Censum 12 talerorum pro pauperibus scholaribus in Peterwitz, villa capitulo Olsnensis districtus ex hereditate domini Tersii — vide O. 54. Censum 1 marcae pro pauperibus scholaribus vide O. 59).
31. Instrumentum publicum super censu 1 marcae pro pauperibus scholaribus super scultetia villae Krintzsch. 1475.
(Censum 4 marcarum in Elgot Olsnensis districtus pro hospitali — vide P. 43. Censum 6 florenorum Hunagaricalium super scultetia in Liechtenberg pro hospitali — vide O. 62).
32. Census 5 marcarum super villa Krintzsch, olim mansionariis cryptae s. Crucis solitus, et ab iisdem emptus pro certa pecuniae summa per procuratorem hospitalis. 1519.
(Censum 1 marcae pro pauperibus scholaribus super scultetia villae Czauchlitz — vide TT. 17. Censum 1/2 marcae pro pauperibus scholaribus in Jenchow — vide TT. 26. Censum 4 marcarum pro pauperibus scholaribus — vide O. 67. Censum 2 marcarum pro pauperibus scholaribus ex Niclasdorff prope Lignitz — vide P. 73).
33. Consensus episcopi Casparis de reditibus praepositurae Noviforensis ad scholam s. Johannis Wratislaviensis convertendis, ita tamen, ut procuratores quotannis episcopo reddant rationem. 1564.
34. Rudolfi episcopi literae super villam Krintzsch (quibus insertae etiam Jodoci episcopi super eamdem villam literae capitulo datae) renuntiantes in perpetuum reemptioni aut repetitioni. 1471.
35. Censum 6 talerorum super bono rustico Gabrielis Bapusii in Pentsch. 1621.
36. Census reemptionis 6 florenorum Ungaricorum super bono rusticali 2 1/2

mansorum Martini Piuon Gerichtsverwalters zu Janckwitz. 1624. Terminus solutionis Joh. Baptistae.

37. Censu 12 florenorum super 3 marcas in Krintsch pro pauperibus scholaribus. 1624.
38. Censu 6 talerorum super bono rusticali 2 mansorum in Krintsch pro anniversario Rmi olim suffraganei Kolsdorffii. 1624.
39. Censu 180 talerorum super bono rusticali Danielis Fridewalt in Grosszölnig pro pauperibus scholaribus s. Johannis et s. Crucis. 1624.

**K. ALIENATIONES DECIMARUM SIVE ETIAM FERTONUM EPISCOPALIUM.
ITEM ALIENATIONES AC VENDITIONES BONORUM EPISCOPATUS**

1. Jacobus episcopus Henrico Schindel dat fertones episcopales in Neudorff in Cantensi pro 130 flor. Ungaricis. 1525.
(Vide de isto Neudorff literas quasdam vidimatas. AA. 55).
2. Henrici ducis Monsterbergensis reversales propter donationem medietatis fertonum episcopalium in Münsterbergensi et Francksteinensi districtibus ab episcopo Rudolfo ipsi factam. 1477.
3. Literae administratoris episcopatus super tradictione sive concessione decimorum in Gnesnensi dioecesi ab episcopo Thoma iam ante facta in favorem parochi in Zdunki. 1377.
4. Copia sive transsumptum expeditum per episcopum Rudolfum. 1466. Literarum Conradi ducis Olsnensis ratione Militsch venditi ab episcopo Preceslao et capitulo cum omnibus villis eo spectantibus, exceptis Borsanziin, Cantzerwitz, Czeschiin, Liscouo et salvis decimis itemque villis ad praeposituram s. Johannis spectantibus. 1358.
5. Episcopus Henricus vendit decimam villae Stracowitz N. canonico, qui eam postea applicuit cuidam altari. 1309.
6. Nankeri episcopi literae super 4 marcas annui censu ex fertonibus episcopalibus villae Beckern, prope Lignitz, pro fabrica ecclesiae. 1333.
7. Nuntii Apostolici a Clemente Papa VII missi literae, quibus datur facultas episcopo et capitulo Wratislaviensi permutandi decimas, fertones sive quoscumque redditus pro aliis bonis sive redditibus pro ecclesiae emolumento. 1529.
8. Serenissimi archiducis quietantia super 18000 tal. ex vendita villa Costental. 1622.
9. Serenissimi archiducis Caroli quietantia super 25000 tal. ex vendita tenuta Tscheschin. 1622.

L. IUS DUCALE CAPITULI IN VILLAS SIBI SUBIECTAS

1. Dominus de Rydeburg renunciat iuri provinciali super villam Polnisch Schweidnitz pro episcopo et super villam Replin pro capitulo. Item dominus de Colomas ius ducale super easdem villas vendit. 1349.
2. Ius ducale super villam Czschauchlitz. 1349.
- 3—4. Ius Teutonicum super villas Replin et Czschauchlitz. 1252.
5. Missio in possessionem earum villarum Replin et Czschauchlitz. 1275.
- 6—7. Literae Thomae episcopi super villas Replin et Czschauchlitz. 1253, 1254.
8. Boleslaus dux Poloniae eximit villas capituli in districtu castri Starigrod sitas ab omni iurisdictione suorum castellanorum. 1262.
9. Caroli regis literae, quibus confirmat ius ducale super villas episcopi et

capituli, soluta etiam certa pecuniae summa istis nobilibus et baronibus, qui episcopo Preceslao et capitulo ratione praedicti iuris litem moverant. 1348.

(De Kosel vide BB. 16, de Gandau vide BB. 28, 30, de Paschkowitz vide BB. 39, de Peicherwitz vide PP. 4, 5, 6, de Heinrichsdorff, Graduschwitz, Jenchowitz, Nevenig et Provosiin vide instrumentum publicum BB. 55, 59, de Protzan vide BB. 68, 72, de Spillerdorff vide BB. 78, 80, de Köcherdorff vide BB. 83, de Oltaschin vide M. 16, de Mochbor vide M. 26, de Birckenkretzschan vide B. 23, 24, 26, de Borzanzin et Cantzerwitz vide K. 4).

M. PRAELATURAE ATQUE PRAEPOSITURA, DECANATUS, ARCHIDIACONATUS, SCHOLASTERIA, CANTORIA, CUSTODIA CUM IIS, QUAE AD SUBCUSTODES, SANCTUARIOS ET SACRISTANOS PERTINENT, CANCELLARIATUS

1. Venditio horti retro Summum cuidam civi Wratislaviensi. 1410.
2. Venditio horti retro Summum. 1466.
3. Venditio horti retro Summum. 1468.
4. Literae civitatis Wratislaviensis super commutatione areae dictae Kröten-gasse et super 28 iugera retro Summum pro decanatu. 1372.
5. Contractus ratione decimarum in villa Cryptau sub monasterio s. Clarae pro domino archidiacono. 1582.
6. Confirmatio contractus habitu ratione decimarum in Cryptau pro archidiacono. 1583.
(Ad archidiaconatum censem 2 marcarum, gl. 16, vide O. 3.
Item ad archidiaconatum censem 6 talerorum vide Q. 2).
7. Sententia definitiva inter archidiaconum Wratislaviensem et quemdam civem super quodam censu ante s. Mauritium. 1475.
8. Literae iuris patronatus ecclesiae in Jerischau pro archidiacono Wratislaviensi. 1481.
9. Literae commutationis iuris patronatus ecclesiae in Peterwitz pro ecclesia in Jerischau pro archidiacono. 1480.
(Censum 60 talerorum pro decanatu vide Q. 13).
10. Procuratorium de accordando cum capitulo ratione fructuum decanatus post mortem M. Sanderi. 1530.
Item quietantiae duae de anno 1530 et 1531 de acceptis redditibus ex decanatu nomine Michaëlis Sanderi.
11. Articuli inter capitulum et dominum doctorem Moschaym ante traditio-nem possessionis decanatus pro Gabriele Sanctio et praepositurae pro se. 1529.
(Censum 180 talerorum pro praepositura vide Q. 14).
12. Testamentum et fundatio altaris in villa Betlern, cuius patronus est praepositus Wratislaviensis. 1405.
13. Praepositi procurator praesentat parochum in Oltaschin. 1534.
(Collationem secutam, vide MM. 6).
14. Preceslaus episcopus donat decimam in Schalkau pro ecclesia parochiali in Oltaschin. 1347.
15. Dominus villae Pathenitz sive Hartlib, itemque rustici promittunt parocho in Oltaschin solvere more aliarum villarum in Wratislaviensi districtu. 1350.
Item Piccolominei praepositi querela, quod Wratislavienses tergiversati

- sint in administranda iustitia ratione decimarum et missalium pro parocho in Oltaschin. 1563.
16. Conradi de Falkenhaiin capitanei Wratislaviensis literae super ius ducale praepositi Wratislaviensis in villa Oltaschin. 1349.
(Vide infra 56).
 17. Reversales Senatus Wratislaviensis ratione cuiusdam equi ex iurisdictione in Oltaschin extraditi a praeposito domino de Kitlitz. 1561.
 18. Petrus episcopus commutat cum capituli consensu censem 8 marcarum in Nissa praeposito Wratislaviensi debitum pro emolumento annuo octo struum lignorum ex sylva Ottag. 1454.
 19. Concordia facta praepositi Piccolominei cum Gasparo episcopo ratione sylvae Ottag. 1567.
 20. Episcopus Andreas ratihabet et confirmat cessionem sylvae Ottag ab episcopo Martino iam factam pro praeposito Wratislaviensi. 1586.
 21. Caroli archiducis Austriae episcopi Wratislaviensis itemque capituli confirmatio super transactione celebrata inter D.D. praepositum Wratislaviensem et baronem Malzanium dominum in Militzsch. 1612.
(Censum 60 Hungaricalium in auro super Gusmansdorff in Nissensi et Czaupitz in Ottmuchoviensi ad decanatum — vide Q. 15. Translatus hic census in Falchenau. Censum 6 grossorum pro decanatu ex Lilenthal vide N. 3).
 22. Boleslai ducis Oppaviae et domini Wratislaviae literae, quibus datur libertas 4 mansis in Mochbor. 1310.
 23. Henrici ducis Silesiae et domini Wratislaviae literae super libertatem 4 mansorum in Mochbor. 1315.
 24. Henrici ducis Silesiae et domini Wratislaviae literae super libertatem duorum mansorum in Mochbor. 1317.
 25. Henrici ducis Silesiae et domini Wratislaviae literae super libertatem 6 mansorum in Magna Mochbor. 1319.
 26. Conradi de Falckenhayn capitanei Wratislaviensis literae super ius ducale in villis Turow et Mochbor. 1349.
 27. Literae 5 marcarum super scultetia in Mochbor pro decanatu et super opilionatu ibidem. 1349.
(Preceslai episcopi literas super decimas, scilicet singulorum fertonum ex singulis mansis seminatis boni Lilenthal, pro decanatu vide F. 5).
 28. Preceslaus episcopus confirmat expositionem duorum mansorum in Czirckwitz pro decanatu pro annuo censu 1 fl. et unius maldratae triplicis grani de quolibet manso. 1361.
 29. Literae super duobus hortis prope Polänowitz, quod de quolibet eorum solvi debeant annuatim decano 4 gl. et duo pulli. 1379.
 30. Sententia interlocutoria ratione decimarum in Steiine, quas possessor illius boni e campus domum convexerat, contra mandatum iudicum capituli pro decano Wratislaviensi. 1470.
 31. Processus Jeronymi cantoris s. Crucis ex mandato Eugenii papae IV super incorporatione praebendae pro domino Nicolao Stock, decano Wratislaviensi. 1434.
 32. Eugenii papae IV bulla unionis unius praebendae vacantis in ecclesia Wratislaviensi cum decanatu ibidem. 1434.
 33. Processus executionis super incorporatione praebendae ad decanatum Wra-

- tislaviensem, a concilio Basiliensi emanatus, ad Sigismundum imperatorem et regem Bohemiae. 1435.
34. Sententia lata in concilio Basiliensi pro Nicolao Stock decano Wratislaviensi super incorporatione praebendae ad decanatum. 1435.
35. Instrumentum publicum pro capitulo super Julii Landi per ascensum ad decanatum, amisso senio atque adeo gratia facta administrationis duarum villarum capitularium. 1602.
36. Wenceslau episcopus adiudicat archidiacono Wratislaviensi decimam in villa Hermansdorff. 1386.
37. Wratislaviensis Senatus convenit cum archidiacono Wratislaviensi de duobus hortis ei censualibus, destructis propter civitatis novam munitionem, datis contra 100 taleris et censu quodam annuo unius taleri ibidem ad s. Mauritium conventum; etiam ibidem est cum parocho Mauritiano ratione sui census et cum suburbio Mauritiano ratione steurarum. 1588.
38. Aliae literae super concordia Senatus Wratislaviensis cum archidiacono, quoad s. Mauritium, cum moenia civitatis dilatarentur. 1595.
(Revocationem iuris patronatus archidiaconorum in tota dioecesi Wratislaviensi — vide MM. 3).
39. Henricus scholasticus Wratislaviensis confert scholam s. Petri in Lignitz. 1349.
40. Sententia lata pro scholastico Wratislaviensi super collatione scholae s. Petri in Lignitz. 1365.
41. Instrumentum publicum super collatione scholae s. Mariae Magdalena Wratislaviae, quod ea sit scholastici Wratislaviensis. 1368.
42. Collatio scholae s. Elisabethae per scholasticum Wratislaviensem. 1369.
43. Contractus 6 marcarum perpetui census super Schwantnig ad custodiam Wratislaviensem. 1569.
44. Henrici ducis Silesiae in Olsna privilegium pro sanctuariis ecclesiae Wratislaviensis super Schwantnig et Goschitz. 1301.
Item cuiusdam privilegii copia sive trassumptum a capitulo expeditum. 1464.
45. Sententia arbitralis Ruperti ducis Lignicensis pro sanctuariis super duobus mansis maioribus in villa Tschartowitz. 1405.
Item instrumentum concordiae ratione istorum duorum mansorum, in quorum possessionem sanctuarii missi sunt per iudicem curiae in Olsna. 1406.
46. Preceslai episcopi literae super domo subcustodum ex opposito curiae episcopalnis, penes decani aedes. 1360.
47. Wenceslai episcopi literae super domo et habitatione sacristanorum ecclesiae Wratislaviensis. 1396.
48. Bonifacii papae IX bulla, quod subcustodes sint facti manuales et ad nutum episcopi ac capituli constitui ac amoveri possint.
49. Instrumentum publicum concernens sacristanos s. Johannis super villam Woigisdorff. 1466.
(Censum 1/2 marcae in Pirwischau pro sacristanis — vide Q. 37).
50. Census 12 marcarum pro custode ex redditibus episcopalibus annuis. 1567.
51. Decanus Wratislaviensis confirmat venditionem horti, qui est contiguus illi, qui ad decanatum spectat. 1412.
Item aliae decani literae confirmantes venditionem cuiusdam domus et

- horti retro Summum. 1462. (De decimis in Cowal ad praebendam custodis pertinentibus — vide F. 32).
52. Reversales Wratislaviensium domino Andreeae Jerino praeposito datae ob traditionem cuiusdam captivi e sua iurisdictione. 1580.
 53. Balthasar episcopus concedit investituram parocho in Oltaschin, cuius ecclesiae ius patronatus ad praepositorum pertinere fatetur. 1542.
 54. Literae 5 marcarum annui census super 5 mansis villae Maioris Mochbor, empti et fundati per dominum Stanislaum decanum Wratislaviensem 1349 ad altare, quod confert decanus. Item literae concordiae inter decanum et altaristam ratione istarum 5 marcarum super 5 mansis in Mochbor. 1476.
 55. Literae super uno manso in Flemingsdorff ad scholasteriam Wratislaviensem spectante. 1446.
(Scholasticus quando teneatur reparare scholas — vide PP. 27).
 56. Quietantia Matthiae de Molheiim ratione pecuniae acceptae pro vendito iure ducali villae Oltaschin. 1349.
 57. Decani Wratislaviensis reversales episcopo Preceslao datae ratione pascuum in Ratwitz et Kotwitz ad tempora vitae sibi concessionum. 1369.
(Censum 3 1/2 marcarum in Ossek Olsnensis districtus pro praepositura vide P. 48 et 71. De iure patronatus super altare in Bettlern ad praeposituram spectante — vide MM. 13).
 58. Literae super censu 1/2 marcae ratione decimorum ex alladio Rachau quotannis solvendo sacristanis s. Johannis. 1467.
 59. Praesentatio domini Casparis Weiigil ad praeposituram Wratislaviensem per capitulum facta episcopo Petro. 1447.
(De Petro Höppener praeposito Wratislaviensi dignitate et beneficiis suis privato, propterea quod faveret haereticis — vide Z. 11).
 60. Binae literae confirmatoriae emptionis hortorum ante s. Mauritium sub iurisdictione archidiaconi.
 61. Census 12 marcarum super horto in suburbio Sanmauritiano ad archidiaconatum pertinente. 1620.
 62. Census redemptionis 12 marcarum super bono rusticali in Polnisch Neudorff pro cancellario. 1624.

N. CENSUS ANNUI ET PERPETUI

1. Census 1 1/2 marcae in scultetia, taberna et medio manso in Rzeplin. 1441.
2. Census 6 marcarum domini Bartholomaei de Freystadt super 4 civitatibus Olsna, Wartenberg, Bernstadt et Wolavia. 1393.
(Censum 40 marcarum ex oppido Grotkau pro capitulo vide DD. 36. Censum 15 marcarum annuatim solvendarum ex Peicherwitz vide PP. 9, 11. Censum 4 marcarum pro sublectore scholae s. Johannis vide PP. 12. Censum 7 marcarum et 9 lapid. ex Bettlern vide CC. 28. Item concordiam inter capitulum et possessorem istius villae vide D. 18. Censum 2 marcarum ex Spillerdorff vide BB. 81).
3. Census annuus 16 gl item duo pulli et 30 ova ex Lilenthal, item 6 gl pro decano. 1367.
4. Census 2 marcarum in Perwischau ad ecclesiam Wratislaviensem. 1552.
(Censum annum 6 marcarum pro custodia vide M. 43. Censum annum 12 marcarum pro custode vide M. 50).

5. Laurentius episcopus concedit in gratiam canonicorum tenues praebendas habentium centum marcas annui redditus. 1228.
6. Capitanei Wratislaviensis literae super media marca perpetui census in Craikau districtus Wratislaviensis. 1373.
7. Capitanei Wratislaviensis literae super una marca perpetui census in Craikau districtus Wratislaviensis. 1376.
8. Senatus Wratislaviensis literae super 1/2 marcum census annui in Craikau. 1368.
9. Capitanei Wratislaviensis literae super una marca perpetui census in Craikau. 1371.
10. Capitanei Wratislaviensis literae super 1 1/2 marca anuui census in Wonenwitz, in districtu Noviforensi. 1414.
11. Literae praefecti curiae episcopalis super uno fertone perpetui census auf der Krötengasse. 1415.
12. Capitanei Wratislaviensis literae super unam marcum perpetui census in Craikau. 1353.
13. Senatus Wratislaviensis literae super 1/2 marcum census perpetui in Craikau. 1368.
14. Capitanei Wratislaviensis literae super 1 fertonem perpetui census in Craikau. 1380.
15. Literae capitanei Wratislaviensis et obligatio cuiusdam civis Noviforenensis super una marca annui census in Belkau. 1389.
16. Literae capituli Wratislaviensis super 1 marca census in Belkau. 1398.
17. Boleslai ducis Silesiae literae super 18 marcis, de quibus septem annuatim debentur episcopo Wratislaviensi ex civitate Lignicensi. 1264.
18. Scabinorum Wratislavensis literae super 3 marcis annui census, in quibusdam domibus civitatis. 1439.
19. Instrumentum publicum, quo Arnestus dux Oppaviae cedit et donat censem annum 17 marcarum, quem habebat super villis capituli Czauchlitz, Cammelwitz, Gandau, Paschkowitz. 1449.
20. Instrumentum de censu 4 marcarum super villis Bresitz et Wiassewitz, 1404.
21. Conradi episcopi literae ratione 8 marcarum census super iudicio et sculpetia in Deutzschschwetau et super duobus molendinis, ad dictum iudicium pertinentibus. 1422.
22. Agnetis ducissae Suidnicensis literae super allodio in villa Olsen districtus Strigenensis et censu 7 marcarum ibidem. 1387.
23. Literae officialis Wratislaviensis super censu annuo 6 marcarum ex fundatione duorum fratrum canonicorum super villis Selau, Stral et advocatione in Grensis (fortassis pro hospitali). 1405.
24. Instrumentum publicum super censem 4 marcarum ex minori Elgot in Ölsnensi. 1417.
25. Instrumentum publicum super censem annum 10 marcarum ex Vigandorff Ratiboriensis districtus pro mansionariis. 1375.
26. Senatus Grotkoviensis obligatio data domino Matthaeo Lampricht ratione 20 Ungaricorum annuatim ipsi solvendorum. 1549.
27. Jacobi episcopi literae super censu 6 marcarum in villa Bertelssdorff Henrichoviensis districtus, quem censem dominus abbas in festo d. Martini Wratislaviam mitti tenetur. 1536.

28. Literae scabinorum Wratislaviensium super 1 1/2 marcam census annui in Nova civitate. 1442.
29. Literae scabinorum Wratislaviensium super 1 1/2 marcam census auff der Graschengasse. 1434.
- 30.⁵
31. Literae scabinorum Wratislaviensium super 1 marcam annui census in Nova civitate. 1417.
32. Literae scabinorum Wratislaviensium super 1/2 marcam annui census in platea Olaviensi. 1452.
33. Scabini Wratislavienses tradunt possessionem cuiusdam domus in platea Rutenica propter non solutionem census reemptivi de summa 40 marcarum. 1468.
34. Instrumentum publicum unius marcae annui census super quadam domo in Arena. 1457.
35. Literae super 6 marcas annui census ex villa Arnoldsdorff in Strelensi districtu pro altaris. 1358.
36. Instrumentum donationis trium marcarum annui census in villa Sacherwitz Olsnicensis districtus pro capitulo, scilicet 2 et vicariis 1 ad anniversarium domini Alexii Ketterlin canonici Wratislaviensis. 1413.
37. Ruperti ducis Lignicensis et Goldbergensis literae auper 6 marcas annui census in villa Probscha in Goldbergensis districtus. 1388.
38. Literae officialis Wratislaviensis super censem 1 marcae in Opatowitz pro altaris s. Aegidii. 1405.
39. Instrumentum publicum super 10 marcis annui census ex villis Henrici villa et Guttwinivilla pro altaris s. Johannis. 1343.
40. Conradi ducis Olsnensis decani Wratislaviensis literae super censem 1/2 marcae in quodam horto villae Mochbor. 1414.
41. Ottonis Burggravii de Dohnau in Masslau obligatio ratione 30 aureorum annui census pro episcopo propter piscinam in Catzirka. 1582.
42. Conventus s. Catharinae literae super censu annuo perpetuo super suo monasterio Wratislaviae pro anniversario canonici Cornii. 1592.
- (Acta inter mansionarios ecclesiae cathedralis et monasterium Trebnicense ratione 20 Ungaricalium annui census — vide Y. 8, 9. Literae super censem annum 2 marcarum in Rudelsdorff vide GG. 77. Literas super censem 5 marcarum in Bernwalde vide GG. 78. Literas super 2 marcas in Günterwitz vide GG. 83. Literas super 4 marcas census in Niclassdorff prope Ziegenhalss pro altari ss. Andreae et Barbarae ad s. Aegidium vide GG. 84. Literas super 1 marcam census in Seifersdorff, Tschammerdorff et Jacobsdorff in Noviforensi ad s. Aegidium vide GG. 86. Literas super censem 3 marcarum in Wise, Hohenkirche et Elgot in Trebnicensi, item Buchwald in Bernstatensi ad s. Aegidium vide GG. 87. Literas super censem 6 marcarum in Sachwitz et Kemmerdorff in Cantensi pro s. Aegidii altari quodam — vide GG. 88. Literas super censem 12 gl per vicarios aolvendum ad altare Trium Regum ad s. Aegidium vide GG. 89. Literas vidimatas super 2 marcas annui census ad altare Trium Regum ad s. Aegidium et s. Catharinae in ecclesia Wratislaviensi vide GG. 93. Instrumentum publicum super 5 marcas annui census in praetorio Wratislaviensi pro praeposito s. Aegidii vide GG. 97).

⁵ Przy numerze 30 jest miejsce wolne.

43. Census perpetuus 2 marcarum super bonis monasterii Beatae Virginis in Arena pro altari ss. Hedwigis et Adalberti in ecclesia Wratislaviensi. 1432.
44. Census annuus 3 marcarum in Neudorff Nissensis districtus pro monialibus s. Clarae Wratislaviae. 1350.
(Vide Q. 33).
45. Census annuus 2 marcarum de taberna in Waltdorff Nissensis districtus. 1369.
46. Scabinorum Wratislaviensium literae super 2 marcis annui census de domo quadam in Novoforo. 1452.
47. Census annuus 1/2 marcae in villa capitulari Radelwitz. 1481.
48. Census frumenti super 5 mansis et 3 iugeribus in Petzkindorff Lobiensis districtus emptus et reemendus pro 85 marcis pro plebanio in Hertwigswalde (Literae perforate). 1410.
(Censum annum 14 marcarum ex Wartenbergensi de redditibus episcopaliis vide EE. 17. Censum annum 24 marcarum ex oppido Reichenbach vide X. 47 et P. 82).

O. CENSUS REEMPTITII IN DISTRICTU WRATISLAVIENSI. ITEM IN VILLIS CAPITULI UBICUMQUE SITIS ET CAPITULI S. CRUCIS ET VICARIORUM

1. Census duarum marcarum super scultetia in Neudorf sive Jeschkittel. 1414.
Ibidem eiusdem scultetiae renuntiatio.
2. Census unius marcae super scultetia in Opperau. 1364.
3. Census 2 marcarum, gl 16 in villa Klein Schmoltz. 1598.
4. Census 12 talerorum super bonum rusticale Johannis Hiltprandi in Opperau ad anniversarium Andreae episcopi. 1608.
5. Census 8 talerorum super bonum Georgii Lüschkii in Opperau ad anniversarium Andreae episcopi. 1608.
6. Census 6 talerorum super taberna et 2 mansis Georgii Barth in Melowitz pro fabrica s. Johannis. 1608.
7. Census 8 marcarum 12 gl in Replin pro capitulo. 1607.
8. Census 10 talerorum in Höffgin. 1576.
9. Census 6 talerorum super bonis Math. Kabirscha rustici in Krintzschen pro anniversario domini Koslovii. 1608.
10. Census 4 marcarum in villa Cammelwitz. 1394.
11. Census 5 marcarum super taberna in Birchenkrätzscham ad anniversarium d. Casp. Felckelii. 1609.
12. Literae inscriptionis 200 fl super scultetiam Birchenkretschamb, anniversarium rmi Dni Caspari Folckelii Nissensis.
13. Census 4 marcarum gravium super taberna in Bierckenkrätzscham pro hospitali s. Johannis. 1588.
14. Census 6 marcarum gravium super scultetia in Polänowitz ad anniversarium Hieronymi episcopi Wladislaviensis pro fabrica. 1609.
15. Census 3 talerorum 23 gl super scultetia in Eckersdorff pro archidiacono Wratislaviensi. 1607.
16. Census 12 talerorum super scultetia in Jenchowitz ad fundationem Bogsrianam pro octava Corporis Christi. 1590.
17. Census 8 marcarum 12 gl pro capitulo in villa Czauchlitz. 1607.
18. Census 2 marcarum in Belkow districtus Noviforensis super quo literae Regii officii Wratislaviensis.

19. Census 6 talerorum super duobus mansis in Eckersdorff pro fabrica s. Johannis. 1594.
20. Census 6 talerorum super scultetia in Protzan pro capitulo ad anniversarium Adami Weiskopf suffraganei. 1594.
21. Census 15 marcarum super bonum rusticale in Cammelwitz pro capitulo. 1604.
22. Census 3 talerorum super 3 mansis in Paschkowitz pro capitulo ad anniversarium Nicolai Prauss. 1604.
23. Census 10 1/2 talerorum super scultetiam in Eckersdorff pro scholaribus s. Johannis. 1609.
24. Census talerorum 27 gl 32 super scultetiam in Raduschkowitz pro stipendio Weygeliano. 1611.
25. Census 3 talerorum super bono rusticali in Pentzsch pro capitulo ad anniversarium Materni Gnisen. 1612.
26. Census 3 talerorum super bono rusticali in Malsano pro capitulo ad anniversarium Hieronimi Seidelii praecotoris cryptae. 1613.
27. Census 5 talerorum super 2 mansis et taberna in Replin pro scholaribus s. Johannis. 1613.
28. Census 3 talerorum super bono rusticali in Kentzschkau pro fabrica s. Johannis. 1614.
29. Census 6 talerorum super bonum rusticum in Kentzschkau pro capitulo ad anniversarium domini Balthasaris Neandri archidiaconi Wratislaviensis. 1614.
30. Census 3 talerorum super bono rustico in Kentzschkau pro fabrica s. Johannis. 1614.
31. Census 3 talerorum super bono rustico in Gandau pro fabrica s. Johannis. 1615.
32. Census 6 talerorum super bono rustico in Groduschwitz pro capitulo ad anniversarium Francisci Ursini praepositi et suffraganei Wratislaviensis. 1615.
33. Census 6 talerorum super bonis duobus rusticibus in Paschwitz pro scholaribus s. Johannis. 1600.
34. Census 7 talerorum super bono rusticali in Grossmochbor pro capitulo ad anniversarium Julii Caesaris Wackherii. 1615.
35. Census 6 talerorum super bono rusticali in Rzeplin pro scholaribus s. Johannis. 1600.
36. Census 6 talerorum super bono rusticali in Mochbor pro capitulo ad anniversarium Francisci et Adami Ursinorum eorumque parentum. 1615.
37. Census marcarum duarum et fertonis unius de marcis 37, gl 24 super quodam horto ante s. Mauritium sub archidiacono pro capitulo ad anniversarium Wenceslai Hancke. 1616.
38. Census 12 talerorum super villa Protzan pro capitulo ad anniversarium Johannis Sitzsch episcopi. 1608.
39. Census 10 marcarum gravium super 4 hortis Neudorfii in Elbing sub abbate s. Vincentii ex fundatione Matthaei Lampricht pro fabrica s. Johannis. 1547.
40. Census 6 marcarum gravium super bono rustico in Opperau pro anniversario d. Tintzmanni procuratoris generalis capituli. 1613.
41. Census 18 talerorum pro capitulo super molendino in Criisänowitz ex fundatione domini Conradi Waibelii. 1609.

- Item fundatio ipsa domini Conradi Waibelii annuatim in die s. Catharinae executioni demandanda confirmata per capitulum. 1610.
42. Literae praefecti curiae episcopalnis super censu 2 1/2 marcae in bonis Mandelau. 1410.
 43. Capituli s. Crucis literae se censu preemptio 6 florenorum Ungaricalium super scultetia in Franckenberg pro capitulo s. Johannis. 1570.
 44. Decani s. Crucis literae super censum 3 marcarum pro anniversario Michaëlis Hilteprant canonici Wratislaviensis in villa Wirtzen. 1596.
 45. Decani s. Crucis literae super censu 3 marcarum ex molendino in Wirtzen pro anniversario domini Adami Kessel ad s. Johannem. 1607.
 46. Scabinorum Wratislaviensium literae super censu 4 marcarum in platea Ruthenica. 1465.
 47. Literae super censum 6 marcarum gravium in Pentzsch. 1536.
 48. Census 6 talerorum in Jelin sive Silius super bono rustico Urbani Kuder, quorum tres veniunt pro anniversario Andreae Klimanni et tres Communitati vicariorum ratione horti cessi. 1617.
 49. Census 3 talerorum super bono rusticali Georgii Weywoda in Melowitz pro fabrica. 1619.
 50. Census 9 talerorum super bono Casparis Kuhna rustici in Eckersdorff pro scholaribus s. Johannis. 1618.
 51. Census 30 talerorum super scultetia villaec decanalies Tschirn pro hospitali sive scholaribus. 1617.
 52. Census 6 talerorum super bono rustico villaec Gandau ad anniversarium domini Johannis Fersii. 1611.
 53. Census 12 talerorum super bonum rusticum villaec Polänowitz ad anniversarium Johannis Sitzsch episcopi Wratislaviensis. 1610.
 54. Census 12 talerorum in scultetia villaec Peterwitz Olsnensis districtus pro pauperibus scholaribus. 1611.
 55. Census 6 marcarum gravium in villa Pleisch pro anniversario Habichtiorum canonicorum. 1593.
 56. Census 7 talerorum 7 gl 2 ds in horto domini Basilii ante s. Mauritium pro anniversario Christophori Gerstmanni. 1602.
 57. Instrumentum super 1 marca census preemptitii in villa Wilckowitz super scultetia ibidem. 1416.
 58. Census preemptius 2 marcarum in Korsslitz Wratislaviensis districtus pro capitulo. 1427.
 59. Census i marcae super 3 mansis villaec Granduschwitz pro pauperibus scholaribus. 1412.
 60. Census preemptius duarum sexagenarum grossorum super 5 mansis villaec Cosel pro altari s. Mariae Magdalene in minori choro. 1541.
 61. Census preemptius 12 talerorum pro capitulo super horto retro Summum, qui est contiguus horto decanali. 1582.
 62. Census 6 florenorum Hungaricorum super scultetia in Liechtenberg pro hospitali. 1570.
 63. Census 6 talerorum 27 gl super tabernam in Birchenkretzscham pro anniversario Johannis Liubitzsch. 1591.
 64. Census 6 marcarum ex allodio in Cantzerwitz. 1375.
 65. Census 6 marcarum super bono rustico in Pleisch ad anniversarium Baltazaris Habicht. 1597.
 66. Rudolfi episcopi literae super censu 5 marcarum in et super 5 mansis

villae Mochbor pro altari ss. Floriani et Juliani martyrum in ecclesia cathedrali. 1467.

67. Census 4 marcarum super villis Henrichsdorff et Nevenig pro pauperibus scholaribus. 1523.
68. Census 22 talerorum 12 gl super scultetia ac taberna hortoque adpertinentibus in villa capitulari Cammelwitz pro stipendio olim Weigeliano. 1619. (Censum 12 marcarum super horto in suburbio San Mauritiano vide M. 61).
69. Census 6 talerorum super bono rusticali in Radlowitz pro anniversario domini Martini Hilneri praepositi s. Crucis. 1617.

P. CENSUS REEMPTITII IN RELIQUIS SILESIAE DUCATIBUS, EXCEPTO EPISCOPATU ET WRATISLAVIENSI DISTRICTU

1. Census unius marcae in villa Mancherwitz. 1417.
2. Census 1/2 marcae super scultetia in Rudelsdorff Nimtzschensis districtus ad s. Aegidium. 1405.
3. Census 25 floren. Ungaricorum super oppido Gora pro scholastico Wratislaviensi. 1457.
Item literae aliae super eodem censu, quibus sc Goravienses submittunt censuris et excommunicationi, si dictos 25 Ungar, non soluerint. 1457.
Item sententia interlocutoria inter Goravienses et dominum scholasticum, qui praetendebat manifestam offensam. 1479.
4. Census 6 talerorum super 20 iugera in villa Franckenberg pro capitulo ad anniversarium Casparis Hiltprandi. 1612.
5. Census 18 talerorum in Sabloth sub abbe Vincentino pro fabrica. 1616.
6. Census 4 marcarum super bonis villarum in Elgot et in nova Elgot Olsnicensis districtus — fortassis pro hospitali. 1417.
7. Senatus Noviforensis literae super 1 marca census reemptitii fortassis pro hospitali. 1413.
8. Consensus DD. ducum Olsnensium super censem 4 marcarum reemptitium in et super villa Korsslitza in districtu Berstadiensi pro capitulo. 1415. (Vide infra 22).
9. Ducum Olsnensium literae super censem reemptitium 6 marcarum in Belitz, Gutenberg et Cortzutzwitz. 1409.
10. ⁶
11. Census reemptitius 60 talerorum ex civitate Boleslaviensi per liberalitatem domini Tintzmanni pro capitulo. 1615.
12. Joachimi Friderici et Johannis Georgii ducum Brigenium literae census reemptitii 96 talerorum super villa Woygsdorff Olaviensis districtus pro schola et hospitali. 1590 ⁷.
13. Literae census reemptitii 7 marcarum Polonicarum in Gora. 1514.
(Censum reemptitium 20 florenorum in auro in et super civitatem Lignitz vide GG. 79. Censum 6 marcarum in Lossau Bregensis districtus vide GG. 80).
14. Literae officialis Wratislaviensis super censu 4 marcarum in villis Brositz et Uliasselitz, districtus Olsnensis, pro Johanne Westfali canonico vel cui ille legaverit. 1404.

⁶ Przy numerze 10 jest miejsce wolne.

⁷ Regest 12 jest skreślony, a na marginesie dopisano: „Hoc capitale relatum est anno 1698. 30 Septembris”.

15. Capitanei Wratislaviensis literae super censu unius marcae in Namslau pro pauperibus Christi. 1414.
16. Vidimus sive copia literarum census reemptitii 14 marcarum ex oppido Brega pro capitulo Wratislaviensi. 1525.
17. Thime von Kolditz capitanei Wratislaviensis literae super censem 6 marcarum in villa Belkau Noviforensis districtus. 1382.
18. Instrumentum publicum super censu 6 marcarum ex oppido Freiistat pro altaris tis s. Bartholomei in sacristia ecclesiae Wratislaviensis. 1456.
19. Instrumentum publicum super censu 5 marcarum in villa Eisenberg, Strelenensis districtus. 1377.
20. Capitanei Wratislaviensis literae super censu 5 marcarum in Belko Noviforensis districtus. 1410. Et super censu 10 marcarum ibidem. 1413.
21. Civitatis Franckensteinensis literae super censu annuo 12 marcarum pro altaris tis ecclesiae Wratislaviensis. 1335.
(Vide infra 28).
22. Literae super censu 4 marcarum in bonis Korsslitz, Berolstatensis districtus. 1415.
(Vide supra 8).
23. Literae super censu 7 marcarum ex oppido Münsterberg pro altaris tis ecclesiae Wratislaviensis. 1397.
24. Capitanei Franckensteinensis literae super censu 2 marcarum in villa Lebenstein Francosteinensis districtus pro altari s. Aegidii Wratislaviae. 1399.
25. Capitanei Wratislaviensis literae super censu 6 marcarum ex Thiergarten Aurensis districtus. 1370.
26. Ruperti, Henrici et Ludovici fratrum ducum Lignicensium literae super censu 2 marcarum in Wilkow prope Nimptsch pro anniversario Nicolai de Posnania archidiaconi Wratislaviensis. 1400.
27. Capitanei Wratislaviensis literae super censu 5 marcarum in villa Heinrichsdorff Namslaviensis districtus pro altari in capella Borsnitiorum. 1414.
28. Nankeri episcopi confirmatio fundationis pro altaris tis Wratislaviensibus ex 12 marcarum in Franckstein, inserta litera civitatis et confirmatio quoque ducis Bolkonis. 1335.
29. Sententia interlocutoria consistorii Wratislaviensis contra senatum Franckenensem ratione census 12 marcarum iam dicti. 1430.
30. Literae contractus 3 marcarum in villa Melotschitz, Kleindorff et Pretzow Bernstadensis districtus pro altaris tis. 1400.
31. Census reemptitius 30 floren. Ungar. singulos numerando pro 54 gr in Buntzlau pro custodia s. Johannis. 1570.
32. Census 11 marcarum super villa Leutmåndsdorff civitatis Suidnicensis pro decima mansionaria in capella Hierusalem ibidem. 1529.
33. Census 44 marcarum super villa Pogrell Bregensis districtus pro capitulo. 1413.
Item instrumentum publicum super eodem negotio ratione submissionis subditorum in Pogrell propter dictum censem. 1413.
34. Census 6 marcarum super civitate Oppoliensi et tribus eiusdem villis. 1384.
35. Census reemptitius 1 marcae in Mancherwitz districtus Olsnensis pro altari ss. Adalberti et Hedvigis in ecclesia Wratislaviensi. 1389.
36. Census 14 marcarum super oppido Brega pro capitulo. 1416.
(Supra 16).

- Item super eodem censu literae officialis Wratislaviensis cui Bregenses sese in hac causa submittunt. 1416.
- Item literae Wenceslai episcopi et senioris ducum Lignicensium super eodem censu. 1416.
37. Censu 10 Hungaricorum florenorum in auro super civitate Naumburg ad Queisam ad collecturam capituli ex crescentiarum. 1561.
38. Transsumptum literarum abbatis Henrichoviensis super censu 2 marcarum in villa Frobendorff factum per senatum Bregensem. 1453.
Et super eodem censu transsumptum literarum ducis Ludovici factum per abbatem in Arena. 1525.
39. Literae Conradi ducis Olsnensis super censum reemptitum 3 marcarum in Sacharsowitz, 1413. Item literae officialis Wratislaviensis super eodem censu. 1413.
40. Instrumentum publicum super censu 12 marcarum in villa Weicherau, Cantensis districtus pro capitulo. 1412.
(Vide infra 46).
41. Censu 2 sexagenarum grossorum in bonis Stephansdorff, Schandwinchel et Sehndorff. 1477.
42. Ruperti ducis Lignensis literae super censu 3 marcarum in bonis Sirosskii pro capitulo. 1390.
Item Wenceslai episcopi literae super eodem censu. 1390.
43. Literae ducis Olsnensis super censu reemptitio 4 marcarum ex villis Maiori et Nova Elgot, districtus Olsnensis. 1417.
44. Kasimiri ducis in Strelin literae super censu 1 marcae in Karschau. 1417.
45. Literae episcopi Lubucensis super censu 1 marcae in villa Opatowitz ad quoddam altare in ecclesia s. Aegidii. 1405.
46. Conradi ducis Olsnensis literae super censu 12 marcarum in villa Weicherau Cantensis districtus. 1412.
Item officialis Wratislaviensis literae super eodem censu. 1412.
47. Censu 2 marcarum in Buchwalt Berolstatensis districtus. 1401.
48. Censu 3 1/2 marcarum in Ossek Olsnensis districtus pro praepositura Wratislaviensi. (Literae fere deletae ut legi nequeant). 1394.
(Infra 71).
49. Censu 2 marcarum in Weicherau Cantensis districtus. 1417.
50. Censu 1/2 marcae super quadam domo oppidi Münsterberg. 1425.
51. Literae ducis Bolkonis super censu 12 marcarum in oppido Francstein pro altari Corporis Christi et s. Catharinae. 1335.
52. Literae ducis Olsnensis super censu 4 marcarum in villis Brositz et Uliaszwitz. 1404.
53. Literae super censu 2 marcarum ex villa Korsslitz pro anniversario Johannis Jenckwitz. 1427.
54. Literae ducis Lignensis super censu 5 marcarum ex villis Roseritz, Rotenrosritz et Mantze in Nimicensi districtu ad altare Trium Regum in ecclesia cathedrali. 1471. Vidimatae per Wratislavienses. 1471. Originales literae sunt infra 60. Censu 10 marcarum super villis Hoenkirch. Wese et Elgot in Trebnicensi vide TT. 23.
55. Instrumentum submissionis propter censum 6 marcarum in villis Pope-lau, Sodelcowitz, Croschitz et Magna Dobitzna in districtu Oppoliensi pro capitulo. 1387.

56. Censu 2 1/2 marcarum in villa Magna Tintz pro altari Beatae Mariae Virginis, Mariae Magdalena, Catharinae, Margaretha et Dorotheae in capella ss. Petri et Pauli in Summo Wratislaviensi. 1418.
57. Censu 1/2 marcae in Münsterberg. 1411.
58. Instrumentum publicum super censu 6 marcarum super villa Zelawat advocationis, allodio ac molendino in Grensiin Olsnensis districtus. 1405.
59. Literae super censu 10 marcarum super villa Wiigandsdorff, allodio in Bela et molendino in Nova villa, Reichenbachensis districtus pro anniversario solenni Petri Pitzschen. 1377.
60. Literae Friderici ducis Lignicensis super censu 5 marcarum et in super villis Roseritz, Rotenrosenitz et Manza. 1471.
61. Ludovici ducis Bregensis literae super censu 1 1/2 marcae in Sydekiin. 1375.
62. Literae super censu 2 marcarum in Elgot et Hoënkirch in Trebnicensi. 1401.
63. Conradi ducis Olsnensis literae super censu 4 1/4 marcarum in et super bonis Wese, Hoënkirch et Elgot in Trebnicensi pro altari Visitationis Beatae Virginis. 1463.
64. Censu 5 marcarum super villa Alta ecclesia, districtus Rosenbergensis. 1408.
65. Literae Henrici ducis Silesiae super censu 1 1/2 marcae super villa Hertwigswalde in districtu Lubinensi. 1404.
(Censum 7 marcarum super 50 mansos prope oppidum Jaur vide SS. 12).
66. Literae capitanei Francsteinensis super censu 4 marcarum in et super villa Heidau Francsteinensis districtus pro altari ss. Johannis Baptistae et Johannis Evangelistae. 1405.
67. Literae super censu unius marcae super quodam rusticali bono villae Rodelsdorff Nimicensis districtus pro altari ad s. Aegidium. 1408.
68. Literae capitanei Svidnicensis super censem reemptitium 4 marcarum in et super villam Rogau Svidnicensis districtus. 1398.
69. Ludovici ducis Bregensis et Olaviensis literae super censu 10 marcarum in et super bonis Jeltzsch, Beckern et Leschkowitz. 1365.
(Cyfra 5 jest później przekreślona i poprawiona na datę 1364).
70. Literae scabinorum in Münsterberg super 1/2 marcam census in et super quadam domo in Münsterberg. 1425.
Item aliae eorumdem literae super 1/2 marcam ibidem. 1410.
71. Censu 3 1/2 marcarum super villa Ossek districtus Trebnicensis pro praeposito Wratislaviensi. 1394.
(Supra 48).
72. Censu 2 marcarum in Jopendorff. 1510.
73. Literae census 2 marcarum in quibusdam mansis villae Niclassdorff prope Lignitz. 1439.
74. Censu 1 marcae in villa Lowbrzitz in Ritzinensi pro parocho in magna Saul. 1479.
75. Conradi episcopi Wratislaviensis et domini terrae Berolstatensis literae super censu 2 marcarum in Korsslitz in Berolstatensi. 1426.
76. Civitatis Jauraviensis literae super censu 3 marcarum de redditibus civitatis quotannis solvendo pro altaris s. Mariae Magdalena. 1508.

77. Civitatis Francsteinensis literae super censu 12 marcarum pro duobus altaribus Corporis Christi et s. Catharinae in ecclesia Wratislaviensi. 1335. (Supra 21, 28, 29).
78. Literae census 4 marcarum super villa Nippern in Noviforensi districtu. 1339.
79. Submissio villae Probschiin Goldbergensis districtus coram officiali Wratislaviensi et instrumentum publicum ratione census 6 marcarum pro tenutario villae Bogusslawitz. 1388.
80. Instrumentum super censum reemptitum 5 marcarum ex villa Alta ecclesia in Rosenbergensi. 1408.
(Vide V. 56). Item literae officialis Wratislaviensis super eodem censu. 1410.
81. Literae census 4 marcarum super quadam domo civitatis Gorau. 1554.
82. Wenceslai episcopi autoritate facta copia sive trassumptum contractus super censu 24 marcarum ex oppido Reichenbach. 1386.

Q. CENSUS REEMPTITII IN OPPIDIS ET VILLIS, VEL ETIAM SUPER CENSIBUS AUT REDDITIBUS EPISCOPATUS

1. Census 10 marcarum in Masslitz et Mangelau pro luminaribus ecclesiae. 1318.
2. Census 6 talerorum in Czirkwitz pro archidiacono Wratislaviensi. 1604.
3. Census 6 florenorum Ungaricorum in et super bonis Bechau in Nissensi 1578 pro fabrica.
4. Census 5 marcarum pro vicariis Wratislaviensibus super advocatia in Cant. 1395.
5. Census 4 marcarum super scultetia in Capsdorff. 1407.
6. Census 192 talerorum super Uuiast pro fabrica. 1609.
7. Literae Jodoci episcopi de censu 12 aureorum super bonis Persskenstein, Czeschdorff ad testamentum Weygelianum. 1462.
8. Literae Jodoci episcopi super eodem censu 12 aureorum.
9. Census unius marcae gravis super quadam domo retro Summum sub episcopali iurisdictione pro signatore s. Johannis. 1538.
10. Census 12 marcarum in Laschkowitz sub capitulo Nissensi pro fundatione, tenebrae et pro pace in cathedrali Wratislaviensi. 1583.
11. Census 30 talerorum super duas domos Schirouianas Nissae pro capitulo ad anniversarium Pauli episcopi. 1605.
12. Census 48 talerorum super Bischoffswalda in Nissensi districtu pro capitulo. 1615.
13. Census 60 talerorum super Bischoffswalda in Nissensi districtu pro decanatu Wratislaviensi. 1615.
14. Census 180 talerorum super bono Ossig in Grotkoviensi districtu pro praeposito Wratislaviensi. 1613.
15. Census 60 ducatorum in auro super villis Gusmansdorff in Nissensi et Czaupitz in Ottmuchoviensi ad decanatum. 1572.
16. Census 18 talerorum in villa Skozenin pro capitulo. 1615.
17. Census 16 florenorum Ungaricalium super Czirchwitz, literae Rudolfi episcopi pro fabrica. 1470.
18. Aliae literae officialis Wratislaviensis super eodem censu 16 florenorum in auro. 1470.

19. Episcopi Casparis literae super censu reemptio 36 marcarum in et super bonis omnibus comitis Christophori de Rodrozow in Pomssdorff in districtu Otmuchoviensi sitis. 1572. Wenceslai episcopi literae super cunsum 3 marcarum ad altare s. Aegidii ex Schidlakowitz vide GG. 95, 96.
20. Jacobi episcopi literae super censum 10 aureorum super redditibus episcopi in Buchau pro vicariis, qui tamen census a Mattaeo Lampricht fuit relatus et donatus capitulo. 1521.
21. Petri episcopi literae super censu 2 marcarum in et super collecturam Namslaviensem pro anniversario domini Petri Wartenberg canonici Wratislaviensis. 1454.
22. Johannis IX-ti episcopi literae super censu 10 marcarum ex testamento Weygeliano in bonis Falckenau et Kroschen. 1497.
23. Johannis V-ti episcopi literae super censu unius marcae altari 10000 milium super quodam allodio in Czirckwitz. 1515.
24. Preceslai episcopi literae super censu unius marcae pro altari Beatae Virginis in ecclesia cathedrali ex quibusdem hortis ante s. Mauritium. 1361.
25. Conradi episcopi literae super censu 8 1/2 marcarum in villa Kozel prope Kant. 1434.
26. Preceslai episcopi literae super 6 marcarum censu in Fürstenau Cantensis districtus et incorporatio eiusdem census pro altari s. Crucis in ecclesia Wratislaviensi. 1364.
27. Census 6 ducatorum in auro super bonis Brütereii penes praeposituram in Neumarck sub iurisdictione episcopali. 1603.
28. Literae census annui 12 florenorum aureorum in Seifersdorff et Leipe districtus Grotcoviensis. 1476.
Censum 1/2 marcae in villa Pirwischau pro praebendariis s. Johannis vide V. 36.
29. Census remptitius 6 marcarum super oppidum Cant pro plebano s. Elisabethae. 1413.
30. Literae super censu 1 marcae in Semschitz Cantensis districtus pro capitulo. 1401.
31. Praefecti curiae episcopalnis literae super censu 3 marcarum ex scultetia in Peicherwitz. 1407.
32. Instrumentum publicum submissionis sculteti et rusticorum in Andressdorff Grotcoviensis districtus ratione census annui 20 marcarum. 1373.
33. Literae Jacobi episcopi super censu 3 marcarum ex villa Neudorff, qui census fuit redemptus ab abbatissa s. Clarae. 1537. (Vide N. 44).
34. Literae Johannis IV episcopi super censu 4 marcarum, 1 fertonis in bono Kosel Cantensis districtus pro altari capellae Francisci de Curia. 1485.
35. Literae administratorum episcopatus super censu reemptio unius marcae in Leupoltowitz. 1377.
(Censum 4 marcarum ex fertonibus episcopalibus villae Beckern prope Lignitz vide K. 6).
36. Literae Rudolfi episcopi super censu 26 florenorum in Koppendorff pro monasterio Canonorum Regularium in Glotz. 1475.
37. Census 1/2 marcae in Pirwischau pro sacristanis ecclesiae Wratislaviensis. 1442.
38. Censum 6 marcarum super scultetia et taberna in Sedlakowitz prope Cant. (Vide GG. 19).

R. BULLAE PONTIFICIAE ET ALIAE LITERAE SUMMORUM PONTIFICUM.
 ITEM INDULGENTIARUM PROMULGATIONES ET PECUNIARUM. INDE
 COLLECTIONES. ITEM PECUNIAE NUNTIIS APOSTOLICIS DATAE VEL
 NEGATAE

1. Facultas absolvendi haereticos, schismaticos, effactores et incendiarios ecclesiarum Conrado episcopo Wratislaviensi concessa ab Eugenio papa IV. 1440.
2. Revocatio indulgentiarum et indultorum variorum a se et praedecessoribus concessorum ad importunam quorumdam instantiam Bonifacii papae IX.
3. Leonis X bulla ad Jacobum episcopum electum confirmatoria. 1521.
4. Leonis X bulla Jacobi episcopi electionem confirmans. 1521.
5. Leonis X literae ad capitulum confirmantes electionem episcopi Jacobi. 1521.
6. Leonis X literae ad vasallos ecclesiae pro Jacobo episcopo electo. 1521.
7. Leonis X literae ad clerum dioecesis Wratislaviensis pro Jacobo episcopo electo. 1521.
8. Leonis X literae ad populum dioecesis Wratislaviensis pro Jacobo episcopo electo. 1521.
9. Gregorii XIII bulla confirmatoria electionis Martini episcopi. 1574.
10. Gregorii XIII literae ad Martinum episcopum electum. 1574.
11. Gregorii XIII literae ad capitulum pro Martino episcopo electo. 1574.
12. Gregorii XIII literae ad clerum Wratislaviensem pro Martino episcopo electo. 1574.
13. Gregorii XIII literae ad vasallos ecclesiae pro Martino episcopo electo. 1574.
14. Gregorii XIII literae ad populum dioecesis Wratislaviensis pro Martino episcopo electo. 1574.
15. Gregorii XI bulla contra iniuriatores ecclesiae; iudices et executores constituti episcopi Posnaniensis et Misenensis et abbas in Claratumba.
16. Instrumentum publicum, cui inserta bulla Martini papae de censibus remittiatis. 1426.
17. Praepositus Wratislaviensis fatetur sibi redditae fuisse quasdam pecunias ex indulgentiis collectas pro conversione Graecorum et Orientis. 1438.
18. Instrumentum publicum ratione quarumdam pecuniarum ex indulgentiis iisdem collectarum. 1438.
 (Vide infra 24).
19. Sixtus papa V confert praeposituram Wratislaviensem Johanni Sitzsch. 1585.
20. Processus super collationem praepositurae Wratislaviensis factam a Sexto papa V Johanni Sitzsch. 1585.
21. Literae duorum cardinalium, quibus concedunt indulgentias ecclesiae s. Aegidii. 1465.
22. Urbani papae indulgentiae pro ecclesia s. Aegidii.
23. Confirmatio commutationis gratiarum canonicalium pro censibus 40 marcarum in Grotkau et super hospitali s. Matthiae pro anniversario episcopi Conradi. Bulla Nicolai papae V. 1448.
24. Instrumentum publicum ratione quarumdam pecuniarum pro indulgentiis collectarum ad mandatum concilii Basiliensis. 1438.
 (Vide supra 18).

25. Sacrosanctum iuramentum S. Romanae Ecclesiae atque Sedi Apostolicae devote praestitum per Martinum episcopum Wratislaviensem. 1574.
26. Brevia apostolica 7 ad episcopum Martinum scripta in uno fasciculo:
 1. Confirmatio electionis ipsius episcopi Martini.
 2. De consecratione et duobus abbatibus assistentibus et fidelitatis iuramento.
 3. De ordinandis extra tempora.
 4. De monasteriorum visitatione.
 5. De facultate celebrandi Missam domi in locis non sacris et foris in locis haereticorum extra catholicorum sacramque locum.
 6. De Octavio Ceruiensis ecclesiae episcopo, nuntio apostolico.
 7. De Johanne Francisco episcopo Vercellensi, nuntio apostolico.
27. Bulla concilii Basiliensis de optionibus praebendarum denuo faciendis. 1435.
28. Bulla concilii Basiliensis de non admittendis externis ad capitulum Wratislaviense. 1435.
29. Concilii Basiliensis confirmatio statuti Wratislaviensis ecclesiae de extra-neis non admittendis ad capitulum nisi graduatis. 1435.
30. Bonifacii papae IX bulla ratione aequalitatis praebendarum usque ad 12 marcas pro singulis.
31. Gregorii papae XII bulla ratione aequalitatis praebendarum usque ad 30 marcas pro singulis.
32. Bonifacii papae IX bulla ratione aequalitatis praebendarum usque ad 30 marcas pro singulis.
33. Nuntii apostolici literae, quibus imponit universo clero contributionem. 1389.
34. Eugenii papae IV bulla pro pugnantibus contra haereticos hussitas cum plena remissione peccatorum, si in proelio occubuerint. 1431.
35. Transsumptum bullae Urbani papae VI contra antipapam tempore schismatis. 1379.
(Informationem Pontifici faciendam de necessitatibus ecclesiae Wratislaviensis, ubi maxime agitur de insolentia Senatus Wratislaviensis vide W. 37).
36. Bulla Martini papae V, in qua amplificat indulgentias festi et octavae Corporis Christi, ante ab Urbano papa IV datas et concessas.
37. Literae dispensationis pro clericis, qui celebrarunt missas tempore interdicti in dissensione inter Nankerum episcopum et regem Bohemiae. (Avignon 3 Sept. 1343).
38. Transsumptum bullae Clementis pro legato in Ungariam et Polonię missso, Avenione. 1355.
39. Quietantia data episcopo Wratislaviensi super soluto censu denarii s. Petri de anno 1366.
40. Instrumentum de tradita pecunia pro indulgentiis ratione reductionis Graecorum ad ecclesiam Romanam, quae pecunia fuit collecta in Gora et Sprottavia. 1437.
41. Quietantia super 250 florenis Hungaricis numeratis nuntio ab administratoribus et capitulo. 1377.
42. Collectores pecuniarum ex omnibus beneficiis et monasteriis totius provinciae contribuendarum, contumacibus excommunicationis sententiam dicunt. 1518.

43. Clementis papae VII bulla, qua datur facultas spoliandi ecclesias ad subsidium contra Turcas. 1529.
(*Infra* 52).
44. Patriarchae cuiusdam legati apostolici mandatum ad ecclesiam Gnesensem, ut sub poena excommunicationis statim refundant episcopo Wratislaviensi 200 aureos, quos ille pro sumptu legato ultra suam ratam enumeraverat. 1372.
45. Concordia administratorum ecclesiae et capituli pro procuratione biennali cum legato Sedis Apostolicae pro 2000 florenorum Ungaricorum. 1376.
46. Urbani papae VI bulla, ubi provisio domini Wenceslai episcopi Lubucensis et translatio eiusdem ad ecclesiam Wratislaviensem.
47. Bulla Bonifacii papae IX super decima triennali sub manu notarii transsumpta et simul protestatio syndici capituli. 1366.
48. Preceslaus episcopus constituit procuratorem ad appellandum et protestandum contra triennalem decimam a papa impositam. 1366.
49. Copia authentica duorum brevium apostolicorum Benedicti papae XII ad decanum Olomucensem in causa cuiusdam decimae per clerum Wratislaviensem solvendae. 1335.
50. Urbani papae VI facultas specialis absolvendi iniuriatores ecclesiae Wratislaviensis.
51. Instrumentum appellationis a nuntio apostolico per episcopum Preceslaum et capitulum totumque clerum Wratislaviensem propter non solutionem cuiusdam summae pecuniarum, quam ille postulaverat. 1373.
52. Clementis papae VII bulla, quod possint omnes ecclesiae spoliari pro subsidio dando Ferdinando regi contra Turcas. 1529.
53. Nicolai papae IV bulla confirmatoria privilegii ducis Henrici super terram Nissensem et Otmuchoviensem et cetera bona ecclesiae.
Item eiusdem copia sive transsumptum factum. 1369.
54. Bonifacii papae IX bulla super indulgentia trium annorum pro ter recitantibus orationem Dominicam et salutationem Angelicam sub pulsu matutino et vespertino.
55. Bonifacii papae IX bulla indulgentiarum pro visitantibus ecclesiam Wratislaviensem in certis festivitatibus.
56. Eugenii papae et concilii Basiliensis bulla indulgentiarum in die Corporis Christi et per octavas.
57. Pii papae II bulla indulgentiarum pleniarum in festo s. Johannis Baptista. 1463.
58. Pauli papae II bulla confirmatoria indulgentiarum iam dictarum. 1470.
59. Sbignei episcopi Cracoviensis cardinalis indulgentiae pro ecclesia Wratislaviensi. 1450.
60. Vidimus bullae vetustissimae papae Adriani pro bonis ecclesiae Wratislaviensis. 1154.
61. Mandatum ad quietandum episcopum et capitulum Wratislaviensem ratione solutae pecuniae donatae Camerae Apostolicae. 1362.
62. Quietantia data episcopo Preceslao ratione pecuniarum Camerae Apostolicae solutarum ad 800 fere aureos. 1343.
63. Quietantia data eidem Preceslao et clero Wratislaviensi ratione 250 aureorum Romam missorum. 1374.
64. Pauli papae II bulla, in qua constituit episcopos Misnensem et Posnanensem conservatores et recuperatores libertatis ecclesiae Wratislaviensis.

65. Instrumentum publicum, in quo archipresbyter Teschensis asserit se cum capitulo Wratislaviensi appellare ab imposta decima per quemdam collectorem papalem. 1399.
66. Leo X confirmat capitulo omnia privilegia ante a Sede Apostolica obtenita, quocumque nomine censeantur. 1516.
67. Urbani papae VI gratia super praebendam ecclesiae s. Aegidii, quae erat reservata.
68. Martini papae V bulla ratione indulgentiarum festi Corporis Christi.
69. Pii papae II bulla plenariae indulgentiae in festo decollationis s. Johannis pro ecclesia cathedrali Wratislaviensi cum appendice, ut elermosynae collectae partim ad fabricam s. Bernardini impendantur, partim reponantur ad usum a Sede Apostolica nominandum. 1467. (Literae perforatae).
70. Breve Clementis papae VII, quo datur facultas Jacobo episcopo absolvendi schismaticos et haereticos. 1530.
(Reliqua huc pertinentia sunt reposita in capsulam WW alias vacuam, cum hic locus non esset).

S. ELECTIO EPISCOPORUM ET INTRODUCTIO. ITEM IUS CAPITULI SEDE VACANTE. ITEM COADIUTORUM ASSUMPTIO CUM SPE SUCCESSIONIS

1. Instructio in negotio electionis Jacobi episcopi data legatis ad regem Bohemiae.
2. Literae Johannis IV episcopi super articulis Rudolfinis. 1506. Item insinuationi decreti postulationis eiusdem facta. 1482.
3. Decretum postulationis Rudolfi ad ecclesiam Wratislaviensem. 1467.
4. Procuratorium Rudolfi quibusdam personis datum ad capiendum possessionem et praestandum ecclesiae iuramentum. 1468.
Item formula iuramenti episcopo Rudolfo a subditis praestiti.
Item Venerabile capitulum constituit duos ex gremio, qui notificant S.D.N. postulationem Rudolfi. 1468.
5. Processus electionis episcopi Petri. 1447.
6. Archiepiscopus Gnesnensis confirmat electionem Petri Nowak in episcopum Wratislaviensem. 1447.
7. Instrumentum declarans causas, ob quas tradita sit possessio episcopatus Jacobi episcopo electo ante breve apostolicum. 1520.
8. Instrumentum constituens procuratorem in Urbe ad petendum confirmationem Jacobi electi episcopi. 1520.
9. Iuramentum sive articuli ab episcopo Jacobo ecclesiae et capitulo iurati. 1522.
10. Capituli consensus pro assumendo domino Johanne Turzone decano in coadiutorem episcopi Johannis IV-ti. 1502.
11. Articuli episcopales iurati per reverendissimum dominum Martinum. 1574.
12. Instrumentum protestationis factae per Jodocum de Rosenberg episcopum electum, cum ingredetur habitare in Summo. 1457.
13. Instrumentum, quo capitulum mandat uni canonico, ut civitates episcopatus homagio liberet et episcopo Petro illud praestari faciat. 1447.
14. Absolutio ab excommunicatione pro capitulo ratione fructuum sede vacante mortuo Preceslao episcopo perceptorum. 1389.
15. Mandatum capituli ad restituendum Conradum episcopum et praestan-

dum illi denuo per subditos ecclesiae homagium, postquam iam episcopatus se fraudulenter abdicaverat. 1446.

(*Infra* 25).

16. Procuratorium capituli pro Rudolfo episcopo electo in possessionem mittendo et homagio per ecclesiae subditos praestando. 1468.
17. Instrumentum articulorum iuratorum per capitulum tempore postulationis Casparis a Logau episcopi Novae Civitatis in episcopum Wratislaviensem. 1562.
18. Confirmatio Petri Nowack electi episcopi Wratislaviensis data per archiepiscopum Gnesnensem. 1447.
19. Archiepiscopi Gnesnensis insinuatio ad Henricum et Wlotconem duces Glogoviae de confirmatione episcopi Petri. 1447.
20. Friderici III imperatoris privilegium nobilitatis pro Johanne Rot postea episcopo Wratislaviensi. 1464.
21. Alexandri papae VI bulla pro coadiutoria Johannis Turzonis cum spe succedendi. 1503.
22. Mandatum a capitulo datum recipiendi iuramentum a Johanne Turzone coadiutore in eventu, si episcopum mori contingeret. 1506.
23. Decretum electionis episcopi Jacobi de Salza et petitio confirmationis eiusdem. 1520.
24. Confirmatio episcopi Balthasaris a Paulo papa III. 1549.
25. Instrumentum cessionis domini Conradi episcopi de episcopatu. 1444. (*Supra* 15).
26. Acta per administratores ecclesiae post mortem domini Johannis Turzonis episcopi. 1520.
27. Receptio reverendissimi patris domini Rudolfi in episcopum Wratislavensem et articulorum per ipsum confirmatorum nova ratificatio et iuratio. 1468.
28. Bulla Urbani papae VI, ubi Wenceslao episcopo Lubucensi confertur episcopatus Wratislaviensis.
29. Archiepiscopus Gnesnensis insinuat dominis ducibus Opoliensibus Bernhardo, Bolkoni et Nicolao confirmationem Petri Nowak ad episcopatum Wratislaviensem eumdemque ipsis commendat. 1447.
30. Dispensatio pro domino Conrado episcopo Wratislaviensi in subdiaconatus ordine constituto, ut posset accipere ordines diaconatus et presbyteratus a quocumque episcopo una et eadem die.
31. Calisti papae III bulla de quibusdam articulis ab episcopo Petro iurandis et servandis inter alia, ut capitanei iurent capitulo et ne ultra 12 equos et 24 familiares alat episcopus, donec ad pinguirem fortunam perveniat. Articuli aliquando iterum practicandi.
32. Georgii ducis Bregensis et S. de Promnitz baronis commissariorum relatio ad imperatorem Maximilianum post electionem episcopi Martini. Adiunctae etiam literae Martini episcopi electi et caesaris ad easdem humanissimum responsum. 1574.
33. Caesaris Speciani nuntii apostolici mandatum ex commissione Clementis papae VIII, cuius breve insertum ad capitulum de sequestrandis redditibus episcopatus tempore sedis vacantis. 1597.
Item eiusdem mandati relaxatio et restitutio capituli in priorem libertatem et ius sedis vacantis. 1598.
34. Citatio canonici ad electionem novi episcopi. 1520.

- Item alia post obitum episcopi Jacobi. 1539.
35. Citatio generalis ad electionem novi episcopi. 1539.
 36. Instrumentum articulorum iuratorum per episcopum Petrum. 1451.
 37. Decretum postulationis Johannis episcopi ab ecclesia Lauantina ad Wratislaviensem. 1482.
 38. Instrumentum iuramenti episcopi Johannis IV. 1482.
 39. Instrumentum articulorum iuratorum Petri episcopi Wratislaviensis. 1451.
 40. Instrumentum articulorum iuratorum a capitulo ante electionem Jodoci de Rosenberg. 1456.
 41. Rationes quaedam capituli pro Jacobo episcopo electo earumque refutatio in favorem Johannis Alberti marchionis Brandenburgensis a rege Ungariae et pontifice commendati ad episcopatum.
 41. Reversales serenissimi regis Poloniae capitulo datae in causa serenissimi principis Caroli Ferdinandi in coadiutorem adsciscendi. 1624 ⁸.
 42. Fasciculus literarum serenissimi regis Poloniae in caussa coadiutoriae et episcopatus. 1624.
 43. Fasciculus literarum, ubi bulla Urbani papae VIII super episcopatu Wratislaviensi pro serenissimo principe Poloniae et Sueciae et aliae literae eiusdem episcopatus possessionem concernentes. 1625.
 44. Reversales Ferdinandi II ratione electionis liberae episcopi ante electionem Caroli Ferdinandi. 1624.

T. PROCESSUS IURIDICI. ITEM EXCOMMUNICATIONES AC MONITORIA AD INSTANTIAM CAPITULI OBTENTA. ITEM PRIVILEGIA REGUM ET PRINCIPUM CONTRA OPPRESSORES ECCLESIASTICAE LIBERTATIS. ITEM SENTENTIAE IUDICIALES VEL ARBITRARIAE CONTRA INVASORES ECCLESIAE LATAE. ITEM CONTRA HAERETICOS EORUMQUE FAUTORES

1. Excommunicatio contra Henricum Nassenborn decanum ecclesiae s. Crucis Opoliensis in causa Wratislaviensi. 1431.
 2. Instrumentum publicum de praesentato ducibus Lignicensibus, qui ecclesiasticorum subditos vexabant, monitorio apostolico. 1499.
 3. Transsumptum privilegii regis Matthiae Rudolfo episcopo et toti clero suae dioecesis datum contra iniuriatores et oppressores libertatis ecclesiasticae eiusque bonorum defraudatores. 1475.
 4. Preceslai episcopi processus et excommunicatio contra Conradum a Pitlitz possessorem in Jeltsch ratione vicinorum pascuorum et sylvae. 1352.
 5. Preceslai episcopi processus excommunicatorius contra Czenczonem Prilitz in Jeltsch propter vicina pascua et sylvam. 1374.
 6. Pii papae II bullae copia authentica pro Wratislaviensibus et Namslavensibus contra Georgium Pobiebrad regem Bohemiae electum, ne praestent illi homagium. 1463.
- Item eiusdem Georgii literae Bohemiae. 1464.
7. Compromissum ducis Bolkonis factum in episcopum Cracoviensem. 1295.
 8. Sententia arbitralia episcopi Cracoviensis inter ecclesiam Wratislaviensem et ducem Bolkonem ratione quarumdam violentiarum ab eodem duce in clerum commissarum. 1296.
 9. Preceslaus episcopus et Conradus dux Olsnensis compromittunt in archi-

⁸ 41 dopisane później ręką Berghiusa.

episcopum Gnesensem ratione violentiarum a duce et suis in ecclesiae subditos commissarum. 1344.

10. Mandatum regium Ferdinandi ad Suidnicenses (nobiles et reliquos) ne ecclesiasticis censu aut decimas solvere detrectent. 1531.
(Nanker episcopi excommunicationem Johannis regis Bohemiae capitanei et consulum Wratislaviensium vide NN. 8).
11. Citatio Bolkonis ducis Opoliensis et complicum suorum ad videndum se declarari incidisse in sententias constitutionum provincialium et est prima. 1401.
12. Wenceslai episcopi processus contra ducem Bolkonem et complices. 1403.
13. Instrumentum compromissi ducis Bolkonis de Opolia pro se et heredibus suis cum capitulis s. Johannis et s. Crucis super damnis eisdem illatis. 1403.
14. Aliud compromissum ducis Bolkonis in dominum episcopum Wenceslaum cum capitulo Wratislaviensi et suppletio certorum defectuum. 1403.
15. Instrumentum compromissi capituli s. Crucis in Wenceslaum episcopum cum duce Bolkone de Opolia super damnis capitulo irrogatis. 1403.
16. Reductio in pristinas excommunicationis, aggravationis et interdicti sententias contra ducem Bolkonem et complices. 1406.
17. Sententia arbitralis pro parte capitulorum Wratislaviensium et s. Crucis ac cleri contra ducem Bolkonem de Oppol, qui est condemnatus in 400 marcarum et incidit in poenam centum marcarum auri puri. 1405.
18. Wenceslai episcopi citatio contra Henricum ducem Olaviensem ad respondendum super positionibus et articulis, et videndum iurare testes et audiendum se declarari incidisse in sententias excommunicationis. 1412⁹.
19. Literae ducis Bolkonis, in quibus continentur, quomodo de captivitate dimisit cunctos sacerdotes et laicos et promittit eosdem numquam repetere, neque eorum fideiussores. 1370.
20. Processus Posnaniensis episcopi contra invasores episcopatus Wratislavensis vigore bullae Gregorii papae XI. 1376.
21. Civitatio cum inhibitione Romae expedita contra nobiles Wratislavienses et Noviforense cogere volentes capitulum ad onera publica. 1516.
22. Officialis Wratislaviensis aggravat excommunicationis sententiam contra quemdam, idque vult publice coram populo executioni demandari. 1493.
23. Wenceslai episcopi citatio ad audiendum ducem Bolkonem declarari incidisse sententias virtute constitutionum provincialium promulgatas et ad videndum induci testes super damnis illatis et notorietate facti et est secunda. 1401.
(Supra 11).
24. Wenceslaus episcopus citat ducem Bolkonem et eius complices ad videndum iurare testes et ad audiendum eos declarari incidisse in sententias vigore constitutionum provincialium fulminatas et est quarta. 1401.
25. Wenceslai episcopi aggravatio contra ducem Bolkonem et eius complices. 1402.
26. Reductio ducis Bolkonis in pristinas excommunicationis sententias. 1402.
27. Processus domini archiepiscopi Gnesnensis ad episcopum Preceslaum, ut statuta provincialia in sua dioecesi exercitentur contra ducem Bolkonem Suidnicensem pro eo, quod oppidum Grotkau occupavit. 1360.

⁹ Date w tym miejscu Berghius napisał błędnie, mianowicie 1512; później nadpisano 1412.

28. Gregorius papa XII committit episcopis Posnaniensi, Plocensi et Misnensi aggravare sententias contra ducem Bolkonem promulgatas.
29. Secundum instrumentum compromissi ducis Bolkonis cum capitulis Maioris et s. Crucis ecclesiarum Wratislaviensium. 1403.
(Supra 13).
30. Wenceslaus episcopus differt ad certum terminum pronuntiationem et caussam compromissi inter capitulum et ducem Bolkonem. 1404.
31. Processus Nicolai abbatis in Mogla Cracoviae auctoritate Gregorii papae XI contra iniuriatores ecclesiae Wratislaviensis. 1375.
32. Commissarii pontificii citatio et inhibitio contra Carolum ducem Olsensem pro praeposito, scholastico et custode s. Crucis. 1521.
33. Bonifacii papae IX bulla confirmans processum ab episcopo Wenceslao factum contra ducem Bolkonem, Nicolaum et suos complices, ecclesiasticorum bonorum invasores.
34. Urbani papae V bulla ad episcopos Posnaniensem et Misnensem et abbatem Vincentinum, quos constituit conservatores ecclesiasticae libertatis contra iniuriatores et praedatores bonorum ecclesiasticorum.
35. Gregorii papae XI bulla ad eosdem episcopos et abbatem in Mogla Cracoviae eiusdem tenoris, ut praecedens contra violentos ecclesiarum turbatores, qui etiam non possint absvolvi nisi a solo Romano Pontifice.
36. Vidimus literarum Pauli papae II contra regem Bohemiae Georgium eiusque asseclas haereticos et eorumdem fautores publicum per Rudolfum nuntium apostolicum. 1468.

V. EPISCOPORUM TESTAMENTA ET DERELICTA. ITEM CANONICORUM ET VICARIORUM IN SUMMO TESTAMENTA, EXECUTORES ET EXECUTIONES. ITEM PIAE FUNDATIONES

1. Instrumentum publicum de calice aureo, qui per mansionarium Cryptae legatus fuerat sub certis conditionibus et a guardiano ad s. Bernardinum recusatus fuit. 1474.
(Ex testamento Weygeliano XII aureos annui redditus — vide Q. 7, 8. Item censum 10 marcarum vide Q. 22. Pro eodem testamento vide censum tal. 27 gr 32. O. 24).
2. Instrumentum publicum, quo executores Petri de Wartenberg censum 40 florenorum Ungaricalium cedunt, donant et transferunt in capitulum ita tamen, ut per octavam Corporis Christi canantur extra horas Psalterium in choro, et residuum convertantur in usum pauperum scholarium et sacerdotum emeritorum. 1481.
3. Instrumentum publicum, cui insertum testamentum domini Johannis Hesse canonici Wratislaviensis, quo is legat 3 marcas annuas canonicis et 1 marcam annuam vicarii ecclesiae Wratislaviensis pro perpetuo anniversario. 1439.
4. Instrumentum testamenti domini Nicolai Tempelfeldt super 12 marcis pro lectore in theologia. 1472.
5. Compositio cum Camera Apostolica in 20000 fl. ex derelictis Preceslai episcopi. 1376.
6. Consensus duorum ducum Henrici et Ludovici, ducum Lignicensium, super testamento per reverendissimum dominum Wenceslauum episcopum Wratislaviensem et ducem Lignensem erigendo. 1409.
Item earumdem literarum transsumptum authenticum. 1417.

7. Testamentum Wenceslai episcopi, ubi legat capitulo 6000 marcas. 1414.
(Item duplex copia eiusdem, altera in membrana, altera in charta).
8. Leonis papae X citatio cum inhibitione inserta contra dominum Fridericum ducem Legnicensem, occasione veteris debiti sex milium marcarum, in quo obligatur ecclesiae ex testamento olim domini episcopi Wenceslai. 1516.
(Vide supra 6, item Y. 6).
9. Copia testamenti episcopi Jodoci. 1467.
10. Clemens papa VI Jacobo episcopo concedit facultatem testandi ad 4000 ducatorum. 1526.
11. Facultas testandi a capitulo reverendissimo episcopo Balthasari data. 1543.
12. Copia reversalium, quas Bathasar episcopus dedit, accepto consensu pro condendo testamento.
(Infra 31).
13. Literae reversales Casparis episcopi post datam facultatem testandi. 1570.
14. Inventarium derelictarum rerum episcopi Casparis Logi; transactio capituli cum eiusdem heredibus et consanguineis. 1574.
(Infra 30).
15. Consensus capituli ad condendum testamentum datus episcopo Martino. 1580.
16. Martini episcopi reversales ratione censensus dati ad condendum testamentum. 1580.
17. Concordia facta inter capitulum et Albertum Gerstman ac Georgium Springssfeldt super quibusdam derelictis ex testamento episcopi Martini. 1589.
18. Testamentum episcopi Andreae. 1589.
19. Concordia episcopi Andreae cum heredibus episcopi Martini. 1586.
20. Facultas testandi data episcopo Johanni a capitulo. 1606.
21. Episcopi Johannis Sitsch reversales literae capitulo datae post acceptam ab eo facultatem testandi. 1606.
22. Literae donationis patrae aureae per dominum doctorem Augustinum de Olmutz canonicum Wratislaviensem inter donaria ecclesiae reponenda. 1513.
23. Testamentum domini Apetzkonis episcopi Lubucensis, olim scholastici Wratislaviensis, ubi donat villam Protzan in Francksteinensi et Neudorff in Nissensi capitulo. 1352.
24. Dominus Johannes Bervici decanus Glogoviensis et canonicus Wratislaviensis donat inter vivos omnia bona sua mobilia et immobilia Leonhardo de Franckenstein, notario capituli et altaris Wratislaviensi. 1381.
25. Testamentum Johannis Schnellenwalde, alias Cerdonis, pro praecentore et mansionariis capellae B. Virginis in ecclesia Wratislaviensi. 1390.
26. Testamentum domini Beneschau decani pro fabrica ecclesiae Wratislavensis. 1417.
27. Codicillus domini Petri Jenckwitz canonici Wratislaviensis. 1521.
28. Testamentaria donatio cuiusdam domus post Summum facta mansionariis s. Johannis per episcopum Conradum. 1447.
29. Mandatum capituli certis personis datum ad exequendum, si episcopum mori contigisset et vindicandum etiam bona deperdita. 1506.
30. Testamentum episcopi Caspari. 1572.
31. Concordia inter capitulum et executores episcopi Balthasaris propter testamentum. 1562.
32. Testamentum Simonis Wartenberg canonici Wratislaviensis, in quo legat censem 6 marcarum in Czirchowitz pauperibus scholaribus. 1443.

- (Reverendissimi domini Conradi Waibelii fundationem de censu 18 talerorum annuatim in die s. Catharinae vide O. 41).
33. Rudolfi episcopi literae et institutio officii Beatae Virginis in castro Ottmuchoviensi decantandi pro anima domini Henrici Clodebog, fratrumque et propinquorum eiusdem. 1470.
 34. Communitatis vicariorum literae super fundationem Gregorii Lingessfeldt archidiaconi et canonici Wratislaviensis, ex qua acceptis scilicet 50 aureis, obligati sunt ad unma missam singulis diebus dominicis in capella sub turri maiori. 1529.
 35. Capituli literae super censu 5 marcarum ex redditibus capituli Protzanensibus quotannis solvendo, quarum tres pro anniversario domini Nicolai Gleiwitz, reliquae duae pro pauperibus expendantur. 1393.
 36. Instrumentum publicum super censu 1/2 marcae super villa Pirbischau pro praebendariis s. Johannis. 1420.
 37. Communitatis vicariorum s. Johannis literae super fundatione Matthaei Lampricht et censu 5 aureorum pro iisdem vicariis. 1545.
 38. Balthasaris episcopi literae super censu 20 aureorum ex oppido Grotkau pro Matthaeo Lampricht in vita et post obitum eiusdem civitatis commodis pro libitu applicando. 1549.
 39. Senatus Wratislaviensis literae super censum 5 marcarum gravium pro eleemosyna expendendarum ex fundatione Matthaei Lampricht. 1549.
(Aliam fundationem 36 Ung. annuorum Nissae pro hospitali ab eodem domino Lampricht erectam vide X. 52).
(Item eiusdem fundationem in praetorio Wratislaviensi pro captivis et ad mortem damnatis vide X. 53).
 40. Testamentum et fundatio cuiusdam Crisani ratione boni Crisanowitz pro canonico, ita tamen, ut ad horas et officia perpetuis temporibus candela in choro ardeat. 1231.
 41. Fundatio cuiusdam doctoris Fabiani atque census perpetuus 2 marcarum super quodam horto ante s. Mauritium sub archidiaconi iurisdictione pro perpetuo anniversario. 1490.
 42. Dominus Otto Schokowitz constituit per publicum instrumentum executores suaे ultimae voluntatis. 1363.
 43. Instrumentum publicum, in quo Johannes Kottener constituit executores suaे ultimae voluntatis et legat censem 2 marcarum pro calceamentis pauperibus scholaribus. 1433.
 44. Instrumentum publicum super donationem Agnetis Wüsthabin factam capitulo omnium suorum censum, quos habebat super domo hospitali s. Matthiae, ut extra ordinem psalmi Davidici in ecclesia a quibusdam personis decantarentur. 1430.
 45. 46. Fundatio 2 marcarum in Sülcowitz et Spelerdorff pro lampade perpetuo servanda ante altare Corporis Christi in ecclesia Wratislaviensi. 1334 et 1336.
 47. Testamentum Annae Obrechtin, in quo legatur capitulo census 2 marcarum pro anniversario dictae Annae eiusque marito perpetuo tenendo. 1453.
 48. Testamentum domini Johannis Sommerfeldt, in quo fundatio census 5 marcarum et 3 maldratarum siligimis ex villa Gaii pro altari in ecclesia cathedrali erigendo, cuius ius patronatus spectet ad capitulum. 1366.
 49. Abbatis et conventus s. Vincentii literae, quibus fatentur se accepisse

- 20 florenos in auro ad anniversarium domini Matthiae Kolbe archidiaconi Wratislaviensis perpetuo celebrandum. 1516.
50. Fundatio anniversarii pro episcopo Lubucensi ex redditu anno 4 marcarum.
51. Caroli IV privilegium episcopo Preceslao datum propter census in Wratislaviensi et Noviforensi fundatos pro mansionariis Beatae Virginis in ecclesia cathedrali. 1354.
52. Transactio episcopi Martini et capituli cum haeredibus Casparis Logi episcopi. 1574.
53. Facultas testandi data Jacobo episcopo a capitulo. 1534.
54. Quietantia procuratoris hospitalis s. Lazarii Wratislaviae de 600 marcis a quaestore episcopi Martini rite acceptis. 1582.
55. Quietantia senatus Nissensis de 616 taleris pro hospitali Nissensi per episcopum Martinum enumeratis. 1582.
56. Testamentum Nicolai Czobitz subcustodis Wratislaviensis, ubi legat censem 5 marcarum pro vestiendis pauperibus, maxime scholaribus, constituitque executorem perpetuum huius fundationis rectorem scholae s. Elisabethae Wratislaviensis. 1425.
(Censum harum 5 marcarum vide P. 80).
57. Senatus Wratislaviensis et provisorum hospitalis hypobolinaeorum puerorum Wratislaviensium literae super censem 5 marcarum pro hospitali dicto, ex fundatione Matthiae Lampricht canonici Wratislaviensis. 1547.
58. Testamentum Johannis Rudisch clericus Wratislaviensis, in quo legat censem 3 marcarum super quibusdam aedibus in foro Wratislaviensi sitis distribuendum inter pauperes. 1407.
59. Fundatio redditus 2 marcarum pro anniversario Philippi de Zeletaw canonici Pragensis, Wratislaviensis et Olomucensis. 1402. Balthasaris episcopi fundationem pro ministris ecclesiae, donantis 3000 tal. in censem reemptum elocandis vide DD. 52.

W. VARIA CUM VEL A WRATISLAVIENSIBUS ACTA, ECCLESIAM VEL CAPITULUM CONCERNENTIA

1. Sacerdotis Wratislaviae captivi per publicum instrumentum professio, quomodo carcerem evaserit. 1367.
2. Sententia arbitaria Wratislaviensium inter Nicolaum Stock mandatarium capituli et Cruschinam adversarium capituli. 1445.
3. Instrumentum constitutionis procuratoris coram rege Bohemiae per episcopum et capitulum in causa expulsionis cleri. 1369.
4. Instrumentum protestationis contra cives Wratislavienses in causa expulsionis. 1368.
5. Transsumptum authenticum amotionis interdicti in causa expulsionis. 1369.
6. Instrumentum, quo praelati et canonici tuentur factum, quod composuerint causam cum Wratislaviensibus de expulsione cleri propter iustum metum. 1369.
7. Instrumentum publicum super concordia facta inter episcopum Wenceslaum et capitulum ex una, et consules ac civitatem Wratislaviensem ex altera parte ratione excessuum ante ab istis commissorum. 1442¹⁰.

¹⁰ Berghius podał tutaj błędnie datę 1442, biskup Waclaw bowiem umarł w 1419 r.; ścisłe idzie tu o datę dokumentu z 25.10.1417 r.

8. Instrumentum, quod recens facti consules Wratislavienses nomine civitatis promiserint sub fide et honoribus suis se velle protegere clerum. 1439.
9. Instrumentum, quod recens facti consules Wratislavienses nomine consulum promiserint, ad quod se teneri fassi sunt vi iuramenti, se velle protegere clerum. 1440.
10. Recognitio consulum Wratislaviensium de transactione inter capitulum et heredes cuiusdam archidiaconi Wratislaviensis. 1445.
11. Instrumentum, quod Carolus IV imperator miserit nuntios ad episcopum et capitulum, postulatum, ut capitulum per literas fateretur nullum sibi ius supra civitatem aut ducatum Wratislaviensem competere, quod et capitulum fecerit, nes ab imperatore reversales impetrare potuerit, quibus caveretur ratione illorum bonorum, quae sub Wratislaviensi districtu capitulum possideret. 1367.
12. Instrumentum, quod episcopus Preceslaus et capitulum per metum compromittere coacti fuerint cum consulibus Wratislaviensibus in Carolum IV imperatorem. 1339.
13. Instrumentum quod consules Wratislavienses promiserint capitulo et toti clero Wratislaviensi defensionem. 1342.
14. Copia sententiae Caroli IV-ti imperatoris inter episcopum ac capitulum et consules Wratislavienses libertati ecclesiasticae maxime praejudicialis, videlicet, ut capitaneus et consules possint coercere familiares ecclesiasticorum delinquentes, quodque privilegia in contrarium et pro ecclesiasticis data debeant esse irrita.
15. Copia instrumenti super conclusionem capituli et episcopi, quod nequam permisuri sint, ut familiares eorum a Wratislaviensibus iudicentur, quodque liceat capitulo ob similes casus civitatem supponere interdicto, vigore literarum Urbani papae V. 1369.
16. Episcopus et capitulum constituit procuratorem ad praesentandum consulibus Wratislaviensibus copiam statuti de non captivandis hominibus ecclesiae. 1366.
17. 18. 19. Instrumentum publicum de quodam Stancone rustico in Streganowitz a Wratislaviensibus in cippum coniecto et captivo detento. 1367.
20. Protestatio per publicum instrumentum, Wratislavienses subiacere interdicto ob carceratum rusticum subditum ecclesiae, vigore indulti archiepiscopi Gnesnensis. 1367.
21. Instrumentum appellationis interpositae pro parte Wratislaviensium ratione interdicti lati et publicati per capitulum. 1367.
22. Constitutio procuratoris in Romana Curia contra consules Wratislavienses. 1368.
23. Revocatio procuratoris per consules Wratislavienses constituti in caussa inchoata contra capitulum. 1368.
24. 25. 26. Preceslaus episcopus relaxat interdictum, quo tenebantur consules Wratislavienses propter rusticum Stanconem incarceratedum. 1368.
27. Literae civitatis Wratislaviensis, in quibus cavetur Johannem Hoppe de facto nihil tentaturum esse contra capitulum et subditos eius. 1473.
28. Concordia facta inter episcopum ac capitulum ex una, itemque consules et civitatem Wratislaviensem ex altera parte super fluxu Oderae retro Summum. 1425.
29. Reversales Wratislaviensium ratione gratiae a capitulo obtentae, quod possent construere alas ad coercendum flumen in fundo ecclesiae. 1448.

30. Reversales Wratislaviensium, quod subditi capituli non teneantur ad refectionem viarum et pontium. 1521¹¹.
31. Reversales Wratislaviensium de vecturis ad refectionem aggerum per capituli subditos precoario factis. 1528.
32. Reversales Wratislaviensium ratione captivi cuiusdam ex Insula et iurisdictione capituli concessi. 1568.
(Concordiam inter Conradum episcopum et quemdam Henricum Cruschinam arbitris Wratislaviensis conclusam vide D. 15.
Concordiam inter duos nobiles ratione cuiusdam piscinae extruendae prope villam episcopalem Bischofsdorff coram Wratislavienses factam vide D. 16.
Querelam Piccolominei praepositi de Wratislaviensium tergiversatione in administranda iustitia ratione parocho in Oltaschin debitarum decimarum et missalium vide M. 15).
33. Scabini Wratislavienses remittunt scultetum in Cammelwitz et sororem, litigantes, ad suum magistratum atque capitulum. 1490.
34. Senatus Wratislaviensis ratione regalis officii sententia inter quosdam cives Nissenses et alios super quadam casula et imagine s. Wenceslai oppigneratis. 1448.
35. Wratislaviensium literae ad episcopum Jacobum, quibus expetunt episcopi praesentiam, ut cum eodem possint consultare de munitione civitatis et Summi, adiungunt etiam querelam de praeposito Sanctae Crucis, quem rumor sit ad Sac. Caes. Maiestatem profectum esse, accusatum Wratislavienses de destructione monasterii s. Vincentii. 1529.
36. Concordia quaedam inter episcopum Wratislaviensem capitulumque et senatum Wratislaviensem, quae causa in foro saeculari et ecclesiastico debeant tractari. 1440.
37. Informatio proponenda coram Papa de naecessitatibus ecclesiae Wratislaviensis, estque maxime querela contra senatum Wratislaviensem.
38. Legati apostolici literae, quibus subdelegat episcopum Misnensem ad audiendum et componendum controversiam vertentem inter capitulum Wratislaviensem ac civitatem senatumque. 1502.
39. Bonifacii papae IX bulla revocatoria indulti de relaxatione interdicti contra Wratislavienses tempore episcopi Wenceslai.
40. Dispensatio cum capitaneo et consulibus Wratislaviensibus ratione excessuum commissorum tempore expulsionis cleri rege Johanne et episcopo Nankero. 1349.
41. Transsumptum literarum Urbani papae de familiaribus vel subditis canonorum in civitate delinquentibus ad forum Wratislaviensem non tradendis. 1369.
Item instrumentum super eadem re confectum. 1369.
42. Literae Wratislaviensium super quibusdam articulis inter capitulum episcopumque ac civitatem obervandis ratione iurisdictionis saltem ad triennium. 1432.
43. Literae senatus Wratislaviensis, quibus improbat irruptionem et insolentiam satellitum ac lictorum suorum in Insulam in persequendis quibusdam maleficis factam. 1531.
(Cautionem senatus Wratislaviensis de facultate capitulo concedenda emendi bonum valoris 1000 floren. Ungar. sub capitaneatu cum plena iuris-

¹¹ Początkowo Berghius napisał datę 1520, następnie przekreślił 0 i nadpisał nad nim 1.

dictione in locum Protzsch, Lilenthal et Weiida divenditorum deque im-
petrando desuper regio consensu vide CC. 31).

44. Preceslai episcopi et capituli procuratorum certis personis datum, ut co-
ram Carolo rege agant contra Wratislavienses. 1369.

**X. CAPELLAE SIVE SACELLA. ITEM ALTARIA EXTRA WRATISLAVIAM.
ITEM VILLAE, REDITUS AC CONSENSUS ALIO QUAM AD ECCLESIAM
S. JOHANNIS VEL CAPITULUM SPECTANTES**

1. Erectio et dotatio capellae ss. Matthaei, Laurentii et Martini in ecclesia parochiali Nissensi super advocatia ibidem. 1298.
2. Fundatio 7 marcarum pro processione et missa Corporis Christi Nissae peragendis. 1463.
(Censum 7 marcarum pro ecclesia s. Jacobi Nissae vide BB. 51).
3. Literae censis reemptitii 20 marcarum super civitatibus Olsna et Prausnitz pro Paulo Thiel cive Wratislaviensi. 1415.
(*Infra* 7).
4. Inhibitio officialis Gnesnensis in causa super duo maldrata debita dari a sculteto in Hugelssdorff. 1408.
5. Sententia pro Günthero de Prato praeposito Lignicensi super duo maldrata, quae scultetus in Hugelssdorff solvere tenetur. 1411.
6. Executio sententiae super duo maldrata solvenda a sculteto in Hugelssdorff. 1411.
(*Vide infra* 14).
7. Literae Conradi ducis Olsnensis super censu decem marcarum in et super Wartenberg, Cant et Bernstat pro Paulo Thiel cive Wratislaviensi. 1416.
(*Supra* 3).
8. Dux Conradus assignat quandam hereditatem in Pirschin ecclesiae ibidem pro uno lumine perpetuo fovendo. 1259.
9. Fundatio 17 marcarum in capellam s. Crucis in parochia Soraviae. 1514.
10. Johannis V episcopi confirmatio fundationis 17 marcarum super capella seu altari s. Crucis in caemiterio parochialis ecclesiae in Sorau. 1514.
11. Instrumentum recognitionis unius marcae gravis pertinentis ad altare in Taur super duabus domibus in der Odergasse. 1361.
12. Literae super censu 10 marcarum ex tenuta episcopi Lignicensi pro altarista in Thuur. 1474.
13. Literae praesentationis ad altare sub titulo Omnipotentis Dei et Beatae Mariae Virginis in ecclesia hospitalis penes oppidum Praussnitz. 1538.
14. Summi Pontificis sententia retractatoria sententiae officialis Gnesnensis super duo maldrata in Hugelssdorff super 2 1/2 mansis sculteti ibidem. 1410.
15. Provisorum hospitalis s. Berhardini recognitio de acceptis 100 marcis a domino Mattheao Lampricht, hac conditione, ut omnes census dum vivat, maneat domino praedicto, post mortem autem cedat pauperibus in hospitali. 1549.
16. Concordia facta inter rectorem ecclesiae parochialis in Prausnitz et rectorem hospitalis ibidem de quibusdam parocho ab hospitalis praefecto annuatim solvendis, facta coram Conrado praeposito s. Aegidii, causarum curiae episcopalnis auditore. 1350.
(De censu unius marcae debitae Cruciferis in Nissa super allodio in Niderlangendorff vide AA. 44 et 52).

17. Henrici ducis Silesiae literae super donationem villaे Lasusici fratribus de domo Teutonicorum s. Mariae transmarinis factam. 1222.
(Censum annum 11 marcarum ad ecclesias civitatis Lignicensis pertinentem — vide N. 17).
18. Literae senatus Wratislaviensis pro censu 5 marcarum ex praetorio annuatim solvendo ad hospitale s. Trinitatis ex fundatione domini Matthaei Lampricht. 1550.
19. Census 10 marcarum super villa Steinaviensis districtus Olschin pro viario ecclesiae Glogoviensis. 1389.
20. Literae census 6 vel 8 florenorum Rhenensium pro capitulo Friburgensi ad Beatam Virginem. 1483.
21. Mgr s. Matthiae promittit se suis pauperibus singulis annis distributurum 5 marcas ex fundatione domini Matthaei Lampricht, cui et celebrandum sit perpetuum in illa ecclesia (s. Matthaei) anniversarium. 1547.
22. Census 3 talerorum pro plebano ecclesiae in Stephansdorff Noviforensis districtus. 1486.
23. Hospitalis ad s. Spiritum recognitio de acceptis 100 marcis a domino Matthaeo Lampricht, ut ipso defuncto census inde proveniens in usum pauperum hospitalis convertatur. 1549.
24. Literae super altare Sanctissimi Corporis Christi et Beatae Virginis et ss. Petri et Pauli et omnium Sanctorum. 1445.
25. Erectio altaris in parochiali ecclesia in Grotkau cum dote aureorum 20. 1487.
26. Sententia definitiva inter commendatorem Bregensem et altaristam Beatae Virginis in ecclesia parochiali Mönsterbergensi. 1426.
27. Capituli Bregensis literae super anniversario, Johanni IV-to episcopo perpetuo illic celebrando. 1498.
28. Instrumentum publicum super 1 marcam gravem census ex taberna in Weiida prope Lilienthal pro parocho ad s. Mauritium. 1482.
29. Wenceslai episcopi literae super altare Beatae Virginis et s. Andreae in ecclesia parochiali Nissensi (in capella advocati), cuius collatio spectat ad tenutarios villarum Nowag et Schmoltz. 1409.
30. Preceslai episcopi literae super censum 1 marcae super molendinum prope caemiterium s. Jacobi Nissae pro quodam altari ibidem. 1355.
Item monachorum et conventus Henrichoviensis literae super eodem censu.
31. Johannis IV-ti literae super medio manso pro monasterio fratrum s. Francisci Nissae. 1500.
32. Rudolfi episcopi literae, in quibus allodium Goratzschowitz Christi pauperibus Nissae in hospitali ad s. Petrum deputatur. 1474 ¹².
33. Nuntii apostolici provisio super capellam extra muros oppidi Praussnitz. 1463.
Item dominus Kurtzbach restituit molendinum ad altare dictae capellae spectans. 1508.
Item investitura super dictum altare pro Petro Brochendorff. 1538.
34. Instrumentum publicum recognitionis multorum, qui vel mansos vel domos vel hortos vel molendinum vel sutorias ad capellam hospitalis in Praussnitz spectantes tenent. 1312.

¹² Berghius użył tu brzmienia imienia biskupa — Rodolfus — zamiast Rudolfus.

35. Preceslai episcopi literae super novam fundationem hospitalis in Prausnitz. 1347.
36. Rudolfi episcopi literae et contractus X. marcarum solvendarum altaristae in Thaurau super tenuta Lignicensi. 1472.
Item aliae literae super idem altare in Thora ratione 19 marcarum census. 1431.
37. Instrumentum publicum super 40 marc. annui census ex villa Wolfsdorff Goltbergensis districtus pro cantore Lignicensis ecclesiae. 1418.
38. Balthasaris episcopi literae, quod senatus Nissensis tenetur 5 florenos Ungaricos in auro in termino d. Martini pro novo hospitali Nissae. 1547.
39. Literae senatus Namslaviensis super 1 marc. annui census pro pauperibus in Namslau. 1444.
40. Instrumentum publicum super 10 marc. annui census ex villa Schönau in Glogoviensi pro praeposito in Gnisna. 1362.
41. Literarum episcopi Wenceslai copia super censu annuo 3 marcarum ad altare quoddam Nissae in villa Oldenwalda, Ottmuchoviensis districtus. 1424.
42. Wenceslai episcopi literae super censu 11 marcarum in Buchau, quarum 5 sunt assignatae pro altari in curia episcopali Lignicensi, et 6 reliquae pro dote vicariae in Ottmuchau. 1388.
43. Literae census perpetui 1/2 marcae super taberna in Powitzschko pro parrocho ibidem. 1410.
44. Altaristae s. Michaelis literae super 1 marca census ex scultetia in Chri-sánowitz pro altaristis s. Mariae Magdalene Wratislaviae. 1457.
45. Wenceslai episcopi literae et incorporatio census 9 marcarum pro altari in ecclesia oppidi Nimptzsch. 1399.
46. Jacobi episcopi literae super censu 5 aureorum in villa Liechtenberg pro altaristis s. Mariae Magdalene Wratislaviae. 1522.
(Censum XI marcarum pro decima mansionaria in capella Hierusalem prope Schwiednitz super villa Leutmannsdorff, civitatis Svidnicensis — vide P. 32).
47. Census 24 marcarum super oppido Reichenbach pro dominis Theoderico cantore et Henrico custode Lubucensibus vel eorum heredibus. 1343.
48. Valentini abbatis s. Vincentii literae super 1/2 marca census ad altare in Thaur super quodam horto in Elbing. 1518.
49. Senatus Wratislaviensis literae super censu 5 marcarum super quadam domo in civitate pro hospitali s. Spiritus ex fundatione Matthaei Lampricht. 1549.
50. Literae super 3 marcas census reemptitii pro decanatu Lubucensi. 1380.
(Censum 6 marcarum ex oppido Cant pro plebamo s. Elisabethae vide Q. 29. Censum 1 marcae pro conventu monialium s. Clarae vide TT. 13).
51. Census 16 marcarum ex civitate Hain, datus cuidam praeposito ad tempora vitae, qui census postea cessit hospitali civitatis. 1364.
52. Literae Balthasaris episcopi super censu 36 Ungaricorum pro Matthaeo Lampricht vivente et mortuo ipso pro hospitali incurabilium Nissae erigendo. 1551.
53. Senatus Wratislaviensis literae super 5 marcis annuis ex praetorio solvendis, quarum 4 impendantur pro necessitate captivorum et 5-ta detur sacerdoti consolanti damnatos ad mortem. (Etiam fundatio domini Matthaei Lampricht). 1550.

54. Reversales cuiusdam Thommendorff ratione census cuiusdam spectantis ad altaristam s. Nicolai. 1573.
55. Conradi ducis Silesiae literae super censu 1 marcae pro hospitali in Prausnitz. 1412.
(Censum 3 marcarum in Neudorff, Nissensis districtus, pro monasterio s. Clarae Wratislaviae vide N. 44, sive Cantensis districtus, de quo vide KK. 64).
56. Literae super censu 20 florenorum Ungaricorum solvendorum ex monasterio in Trebnitz pro mansionariis Beatae Virginis. 1532.
(Vide Y. 8, 9).
57. Literae monialium s. Catharinae super censu 5 marcarum pro Matthaeo Lamprecht vivente, quo mortuo cessit eorum conventui cum conditione tenendi perpetuum anniversarium pro anima defuncti. 1549.
58. Conradi ducis Olsnensis literae super censu 5 marcarum super advocationis oppidi Cant pro vicariis Wratislaviensibus. 1395.
(Censum frumentarium super 5 mansos et 3 iugera in villa Petzkindorff, Lobiensis districtus, pro plebanio in Herttwigswalde vide N. 48. Censum 1 marcae pro parocho in magna Saul vide P. 74. Censum 26 florenorum pro monasterio Canonicorum Regularium in Glotz vide Q. 36. Censum 3 marcarum pro altaristis s. Mariae Magdalena Wratislaviae super redditibus oppidi Jauer vide P. 76).
59. Literae super allodium Kemnitz sive Rauschitz in Glogoviensi. 1435.
60. Preceslai episcopi sententia inter plebanum ecclesia in Schweinern et patronum eiusdem villae et ecclesiae. 1363.
(Censum 2 marcarum pro altari ss. Petri et Pauli, Lazari, Mariae Magdalena et Marthae in ecclesia parochiali Svidnicensi vide TT. 39).
61. Svidnicenses praesentant Jacobo episcopo sacerdotem ad mansionariam quandam vacantem Svidnicii. 1529.
- 62, 63, 64. Ternae literae civitatis Otmuchoviensis.
 1. Super censem ex 1000 taleris pro parocho,
 2. Super censem ex 1000 taleris pro conservatione turris ibidem,
 3. Super censem ex 2000 taleris pro fundatione capellae episcopi Johannis VI.
65. Fundatio praepositurae Reichenbachensis ¹³.
66. Fundatio capellae domini Balthasaris Neandri olim archidiaconi Wratislaviensis super censu 15 talerorum in bono rusticali Criptau sub abbatissa s. Clarae. 1620.

Y. QUERELAE, APPELLATIONES. ITEM PROTESTATIONES SOLEMNES PER CAPITULUM FACTAE. ITEM SENTENTIAE PRO CAPITULO, PER PRIVATOS ACCUSATO, LATAE. ITEM ACTA DIVERSA IURIDICA

1. Appellatio solemnis episcopi, capituli et totius cleri a procuratione legati excessive petita. 1373.
2. Appellatio capituli tempore cessionis episcopatus per Conradum episcopum factae, qui cessionem irritam reddi voluerat per rescriptum Summi Pontificis. 1445.
3. Instrumentum publicum de violentia facta in Grotkau a Bolkone duce Svidnicensi. 1360.

¹³ Dopisane później drobniejszym pismem.

4. Articuli in caussa spolii facti per ducem Bolkonem et suos complices tempore episcopi Wenceslai.
Item plenipotentia Wenceslao episcopo a capitulo data ad componendum cum duce Bolkone. 1403.
(Vide T. 11 etc.).
5. Sententia pro capitulo contra Henricum Stosch in caussa 130 marcarum argenti lata a Petro episcopo. 1450.
6. Literae complusoriales in negotio veteris debiti 6000 marcarum, in quo dux Lignicensis obligatur ecclesiae Wratislaviensi ex testamento olim episcopi Wenceslai. 1516.
7. Sententia arbitrorum per compromissum electorum inter Nankerum et totum clerum ex una, et Conradum ducem Olsnensem ex altera parte, satis bona pro episcopo et suis. 1340.
(Vide NN. 8).
8. Fasciculus actorum inter praecentorem et mansionarios Wratislavienses ex una, et abbatissa Trebnicensi ex altera parte super 20 aureis annui census, in membrana.
9. Liber in folio continens acta inter mansionarios cathedralis ecclesiae et monasterium Trebnicense. 1511 et circiter.
(Literas executoriales in hac caussa vide X. 56).
10. Sententia in caussa capituli et cuiusdam advocati in Goldberg ratione centum marcarum ad instaurationem capellae in villa Hoendorff in quodam testamento assignatarum. 1418.
11. Sententia Rotae pro domino Georgio Freiberg ratione parochiae in Oltschin ipsi adiudicatae. 1463.
12. Procuratorium a capitulo certis personis datum ad excusandum capitulum apud ducem Bolkonem Svidnicensem de perceptis fructibus in sua ditione ex praebendis vacantibus et ad iurandum istos reditus non in utilitatem capituli aut privatorum, sed pro fabrica ecclesiae esse insumptos. 1360.
13. Instrumentum super violentia militum Bolkonis in quemdam civem Grotkoviensem exercita. 1360.
14. Instrumentum compromissi a duce Bolkone facti in Wenceslaum episcopum ratione controversiae inter se et capitulo. 1403.

Z. SENTENTIAE CONTRA CLERUM LATAE. ITEM CANONICI ACCUSATI: EORUMQUE ACTIONES ET CAUSARUM PROSECUTIONES. ITEM VEXATIONES CAPITULI

1. Sententia manifestae offensae contra quemdam N. Strol super quadam hereditate et censu: pro domino Paulo canonico lata pro tribunali ab officiali Wratislaviensi. 1421.
2. Literae Maximiliani I imperatoris defensiae famae et honoris Johannis IV-ti episcopi Wratislaviensis contra quemdam Oswaldum Straubinger canonicum Wratislaviensem, qui episcopum et capitulum diffamaverat. 1493.
3. Instrumentum appellationis capituli pro decano Wratislaviensi contra quemdam canonicum. 1357.
4. Procuratorium Preceslai episcopi ad appellandum pro decano Wratislaviensi contra quemdam canonicum eiusdem ecclesiae. 1357.
5. Binae literae Matthiae regis Ungariae etc. contra clerum latae pro Svidnicensibus, adiuncta etiam gravi poena, quod nempe quidam ecclesiastici

- ad suum forum quaedam negotia traxissent et ita regiam iurisdictionem turbassent. 1490.
6. Iudicium capituli sententia definitiva super iurisdictione in villam Stubna, quam gratiae loco concesserat duobus canoniceis episcopus. 1421.
 7. Capitularis sententia inter Wenceslaum Hartwinckel canonicum Ratiboriensem et altaristam Wratislaviensem ac Andream Scoda canonicum Wratislaviensem. 1468.
 8. Eugenii papae IV bulla concessa Alberto Romanorum regi, ut census reemptitii, praesertim clero Wratislaviensi debiti, non persolvantur ad triennium ob devastationem locorum. 1438.
 9. Instrumentum taxationis expensarum a Nicolao de Schellendorff factarum in caussa optionis cuiusdam praebendae contra quemdam alium canonicum in expensas condemnatum. 1358.
(Sententiam pro praedicto Nicolao latam vide XX. 11).
 10. Instrumentum, in quo continentur certae positiones, ratione litis vertentis inter modo dictos duos canonicos propter optionem praebendae. 1358.
 11. Confirmatio sententiae nuntii apostolici per bullam Sixti papae IV latae contra Petrum Hoppener praepositum Wratislaviensem, tamquam fautorum haereticorum, cui praepositura et omnibus beneficiis privato imponitur perpetuum silentium. 1478.
 12. Copia literarum Ferdinandi imperatoris petentis a capitulo sibi mutuodar 15000 talerorum et si pecunia in promtu non sit, oppignerari bona capitularia, ac regesta redditum commissariis suis exhiberi. 1558.
 13. Apostoli refutatorii dati cuidam canonico ab episcopo Preceslao. 1368.
 14. Apostoli reverentiales dati capitulo a scholastico Pragensi iudice delegato in quadam causa vertente inter capitulum et quemdam nobilem. 1389.

AA. VILLAE ET ALLODIA EPISCOPATUS VEL SUB EPISCOPATU

1. Henrici ducis Silesiae literae super Schidlacowitz. 1327.
Item literae census reemptitii 13 marcarum pro monasterio s. Vincentii ex Schidlacowitz. 1383.
(De Neudorff in Cantensi vide K. 1 et LL. 1, 2, 3 et infra 59 et 55. Ius ducale super Polnisch Schweidnitz vide L. 1).
2. Literae reversales Johannis Thunchel ratione villarum Preiland et Köppernick. 1448.
Item literae Georgii Tunchel, Polonicae, super iisdem villis.
Item copia concessionis factae Johanni Tunchel super dictis villis a Petro episcopo Wratislaviensi. 1448.
Item literae senatus Nissensis testificantes de damnis datis per Johannem Tunchel in dictis villis. 1460.
3. Literae reversales super Kottwitz. 1441.
4. Caroli IV privilegium permutationis duorum mansorum in minori Krülka pro duobus mansis in Wilow. 1365.
5. Conradus episcopus oppignorat villas Bochau, Polnisch Schweidnitz et Tschirnitz. 1427.
6. Jacobus episcopus confirmat relationem villa Polnisch Schweidnitz Henrico Schindel ante concessae per Balthasarum Promnitz factam et eumdem immittit in eius possessionem. 1538.
7. Boleslai ducis Silesiae et Poloniae confirmatio permutationis villa Ratovici pro Klensici prope Wansow. 1245.

8. Jacobus officialis et canonicus fatetur villam Ogoni in Nissensi ad tempora vitae sibi concessam. 1272.
Item Jacobi officialis et canonici Wratislaviensis reversales, in quibus promittit episcopo Thomae, se facturum, ut se mortuo praeter villam Kamick sibi concessam, aliae duae villae Oswic et Ogoni ad episcopatum accedant. 1291.
(De villa Costental vide initam concordiam D. 10. Concordiam ratione finium inter Mileschitz et Rattwitz itemque Jeltzsch vide D. 22).
9. Preceslai episcopi literae super bonum Poswetne prope Weiadam, quod concessit cuidam canonico Conrado, cui simul facultatem dat elocandi ea bona iure Teutonico et quocumque moto meliorandi. 1361.
10. Leskonis ducis Ratiboriensis et Coslensis super villam Constatini in Coslensi sitam (forte Costental) privilegium pro ecclesia Wratislaviensi, in quo de dicta villa penitus nihil sibi reservat praeter arationem sive robotas. 1335.
11. Concessio villae Constanten in Coslaviensi pro 500 marcis contractu remittitio. 1433.
12. Allodium et villa Bischkowitz prope Weiadam conceditur domino Georgio Nowag ad 12 annos, pro annuo censu 30 marcarum. 1471.
13. Idem allodium et villa conceditur Christophero Egra pro 200 florenis Hungaricis. 1480.
14. Literae Nicolai Kotelinskii super permutatione facta quorumdam bonorum, ubi ipse episcopo Jodoco cessit Grossbresen et Steinischdorff. 1460.
15. Henrici ducis Silesiae confirmatio super iudicio in Gusmansdorff. 1381.
16. Johannis episcopi Wratislaviensis ordinationes quaedam super scultetiam et molendinum villae Bela in Nissensi. 1296.
17. Capitanei Wratislaviensis literae super redemptione iuris ducalis in villa episcopali Bischofdorff in Noviforensi ab episcopo Preceslao procurata. 1349.
(Ius ducale in villa episcopali Turow districtus Wratislaviensis vide M. 26. De villa Kalii prope Czirckwitz vide LL. 9).
18. Literae ducis Bolkonis, quibus cum pleno iure donat villam Pirschin et ius ducale super utroque Damascin Henrico episcopo Wratislaviensi et successoribus. 1315.
(De villa Olusche prope Viiast vide KK. 28, 29).
19. Literae Boleslai ducis Silesiae, quibus donat ecclesiae villam Pirsino in recompensationem damnorum clero a se illatorum. 1315.
(De villis prope Viiast vide KK. 31).
20. Henrici ducis Silesiae literae super villam Pirsino. 1239.
21. Literae super Rischenthal, ubi uxor illius, qui vendiderat allodium hoc episcopo, renuntiat omnibus suis praetensionibus. 1481.
22. Margaretae ducissae Olsnensis consensus super venditionem Rischenthal a Wilhelmo Moschen factam episcopo Rodolfo. 1481.
23. Conradi ducis Olsnensis confirmationis literae super emptionem Rischenthal, ubi concedit isti allodio eam immunitatem, quam habent cetera episcopatus bona. 1481.
24. Proclamationis solenniter factae super allodio Rischenthal, attestatio iudicium Olsnensium. 1482.
25. Senatus Beutensis recognitio propter granities in Bischkopitz. 1490.

26. Boleslai ducis Poloniae literae super villas Zdunkii et Zdaccouo, quas donat ecclesiae Wratislaviensi, libertate concessa. 1267.
27. Meseco dux Opoliensis donat episcopo Thomae villam Pomnisouici et prata ibidem. 1245.
28. Wladislai ducis Opoliensis literae super villa Pomnisovice, addita etiam parte sylvae. 1257.
29. Wladislai ducis Opoliensis literae super villam Pomnisovice et Biscupici earumque locationem. 1260.
30. Literae renuntiationis scultetiae villaे Sanditz prope Czirckwitz. 1326.
31. Literae Boleslai ducis Silesiae et Poloniae, quibus fatetur se episcopo Thomae vendidisse villam Seligow prope Czirckwitz pro 90 marcis. 1243.
32. Nankeri episcopi literae super duobus mansis in villa Czechau prope Czirckwitz venditis cuidam Petro suo famulo. 1334.
33. Nankeri episcopi literae super villa Swiinarzowo prope Czircowitz. 1336.
34. Fratrum de domo Teutonica in Prussia literae super Scoroschau et aliis ultra Namslau, concessis episcopatui Wratislaviensi. 1249.
35. Preceslai episcopi literae super executione sententiae in Pirwischau. 1361.
36. Expositio sive locatio bonorum villaе Pirwischau. 1367.
Item copia literarum Preceslai episcopi super dictam locationem teutonicalem villaе Pirwischau. 1367.
37. Literae ducis Boleslai super parte Bogelau et villa Grodzanau. 1249.
38. Literae ducis Conradi super locatione Bogelau. 1259.
39. Ducis Henrici privilegium super sylva Lang iuxta Bogelau prope Oderam. 1262.
40. Ducis Conradi literae super Bogelau, quam dicit habere 24 parvos mansos optimi agri. 1262.
41. Johannis IV episcopi literae venditionis iuris extruendi molendinum in Pogelau et redimendi molendinum exstructum florenis 300. 1517.
42. Literae, ex quibus appetit, episcopum Jacobum reluisse census quosdam in villa Koppendorff in Grotcoviensi, qui erant oppignerati priori in Glatz. 1536.
43. Episcopi Martini et Georgii Logi tractatus super villa Waltdorff et quibusdam aliis Logo oppigneratis episcopo solvente 10000 talerorum. 1582.
44. Venditio unius marcae census reemptitii super domo Nicolai Votsche in Czigenhalss, et super allodio eiusdem in Niderlangendorff et aliis bonis ibidem facta Cruciferis in Nissa. 1475.
45. Venditio hereditaria certae partis iuris, quod Johanni Girbach advocate in Czigenhalss competiit super quodam rustico in Langendorff facta cuidam Laurentio Vetter. 1486.
46. Venditio hereditaria certi iuris, quod Ludovico de Niclasdorff competit super quodam rustico in Langendorff facta cuidam Laurentio Vetter. 1488.
47. Venditio iuris ac supremi et infimi iudicij: census hereditarii, certorum rusticorum et hortulanorum in Langendorff per Laurentium Vetter et eius uxorem Christophoro Ottwein et eius uxori eorumque heredibus. 1491.
48. Venditio hereditaria unius rustici in Langendorff cum duobus mediis mansis agrorum Christophoro Ottwein eiusque uxori et heredibus. 1492.
49. Venditio sub titulo, reemptionis trium rusticorum facta per Johannem Voiit et Margaretam eius uxorem Christophoro Ottwein eiusque uxori ac heredibus. 1492.

50. Venditio hereditaria unius rustici in Oberlangendorff facta per Johannem Voit et eoius uxorem Christophoro Ottwein eiusque uxori et heredibus eorundem. 1493.
51. Venditio duorum rusticorum in Langendorff per Ludovicum Potschel et eius uxorem facta Christophoro Ottwein eiusque uxori et heredibus eorundem. 1494.
52. Venditio sub titulo redemptionis unius marcae census super villa Langendorff et allodio Nicolai Gotschen per Cruciferos in Nissa Christophoro Ottwein et eiusdem heredibus. 1496.
53. Venditio certorum bonorum et iurium ac certi ususfructus in Langendorff per Ludovicum Potschel et eius uxorem Christophoro Ottwein et suis heredibus. 1500.
54. Venditio duorum rusticorum in Langendorff facta per Johannem Voit Christophoro Ottwein. 1500.
55. Literarum Nicolai ducis Silesiae ac domini in Münsterberg 1355. Transsumptum super villam Neudorff in Cantensi per episcopum Jacobum. 1529.
56. Literae super granitiis Jeltsch, Mileschitz et Rattwitz. 1405.
57. Copia literarum emptionis allodii Waldtdorff factae ab episcopo Balthasarre. 1541.
58. Tractatus quietantiae a Bauoriis datae et alia documenta et acta villae Saupssdorff et Ober-Hermsdorff.
59. Documenta super villam Neudorff in Cantensi, quam emit episcopus Balthasar non de suo, sed de aucta summa tenutae in Scorischau. 1548.
60. Acta permutationis duarum villarum Bischkowitz et Pramsen pro Domskirch inter episcopum Balthasarum et ducem Georgium factae. 1561.
61. Episcopi Rudolfi literae cassatae super villa Bilitz, quam redemit optimus episcopus Martinus a capitulo Nissensi aureis 470. 1581.
62. Documenta super villas Preiche, Coppendorff, Nowag, Schmolitz, Petersheide, Capssdorff et Murau, quas redemit Casparus episcopus acceptis mutuo 7000 talerorum, 4000 scilicet a vicariis, quibus obligavit censem villae Bochau, et 3000 ab hospitali scholae Nissensis, cui obligavit quosdam redditus Nissenses.
63. Conradi ducis Silesiae literae super villam Buscouo prope Preichau qualiter illam concesserit episcopatui acceptis aliis bonis. 1253.
64. Preceslai episcopi literae super scultetiam in Waltdorff. 1372. Vidimatae per episcopum Wenceslaum. 1381.
65. Wenceslaus episcopus vendit 39 mansos in Waltdorff pro 700 marcis cum pacto reemendi. 1414.
66. Preceslaus episcopus redimit ius ducale villa Buchau in Cantensi pro 208 marcis a Stibicone de Czetszau. 1349.
Item cessio iuris, quod habuit quidam nobilis in villa Stubna. (De iurisdictione super villam Stubna vide Z. 6).
67. Conradi Albi ducis Silesiae. Olsnae et Wolaviae literae, quibus cedit episcopo Rudolfo omnes praetensiones, quas vel sui praedecessores vel ipse habere possit in villa Stubna. 1481.
68. Transsumptum literarum Thomae episcopi super villa Czelaste prope Bernstat ad locandum eam iure Teutonico. (1268)¹⁴.

¹⁴ Data 1268 napisana jest w nawiasie, a po niej jest podana data 1265 innym pismem.

69. Caroli IV sententia ultima super villas Lindewise, Brokotendorff, Greisau contra ducem Bolkonem pro episcopo Preceslao. 1358.
70. Conradi ducis Silesiae litera super villam Stobno, quam plane tradit Thomae episcopo, reservato sibi tantum 3-tio nummo ex iudiciis sanguinum. 1255.
71. Copia contractus initi a reverendissimo episcopo Martino cum subditis villae Dahm in Lignicensi. 1577.
72. Wladislai ducis Poloniae concessio, ut Murinau possit locari iure Teutonicu in gratiam ecclesiae Wratislaviensis. 1231.
73. Conradi ducis Mazouiae literae super Chanouo cum pleno iure concessso ecclesiae Wratislaviensi nulla plane re sibi reservata. 1233.
74. Literae ducis Henrici super villam Bandevici, quam vendidit episcopo Thomae pro 40 marcis. 1251.
75. Literae ducis Henrici, in quibus fatetur se vendidisse libere cum omni iure villam Preciwonowo suo capellano canonico s. Johannis pro 50 marcis. 1254.
76. Venditio villae Semyanou im Noviforensi. 1257.
77. Conradi ducis Silesiae literae super villam Borasice, quam concedit libere Thomae episcopo pro 50 marcis, quas episcopus duci mutuo dederat. 1264.
78. Conradi ducis Silesiae litterae, quibus confirmat donationem villae Suisdinouo episcopo Wratislaviensi factam. 1265.
79. Johannis Taiie militis ultima voluntas et donatio villae Lambnowitz episcopo Wratislaviensi. 1273.
80. Fasciculus scriptorum pertinentium ad bona Zdunii sive Sdunskii.
(De 6 mansis Buchwalt prope Bochwiin vide F. 41.
De bono Adelssdorff prope Freiwalde vide LL. 27).
Literas super tabernam im Waltdorff Nissensis districtus vide N. 45.
De allodio Partzschau sive albo, ut nunc dicitur ante s. Mauritium e regeione molendini dicti Knoffmühle vide EE. 17 et LL. 26. Reliqua huc pertinentia sunt reposita in ladulam VV alias vacuam: cum hic locum non haberent. Villae Prockenstein, Oberpomssdorff, Golemdorff, Galnau, Hertwigswalde, Libenau, Herbigsdorff, Niderpomssdorff et Kattersdorff quomodo ad episcopatum pervenerint vide DD. 48).

BB. VILLAE CAPITULARES ET PRAEDIA

De Czauchlitz vide L. 2, 3, 4, 5, 6, 7. De scultetia ibidem vide LL. 5).

1. Literae super scultetia in Peterwitz. 1424.
2. Renuntiatio scultetiae in Peterwitz. 1525.
3. Venditio scultetiae in Peterwitz. 1436.
4. Literae super tabernam in Peterwitz. 1521.
5. Sententia regia Ferdinandi imperatoris ratione limitum inter Peterwitz et Kreichau. 1529.
6. Literae capituli, quibus vendit allodium Wiissoka sive Kuntzschatz Johanni de Nosiin. 1332.
7. Litera Johannis regis Bohemiae super allodium Wiissoka sive Kuntzschatz. 1337.
8. Litera donationis allodii Wiissoka sive Kuntzschatz. 1347.
9. Literae sive instrumentum cessionis allodii Wiissoka sive Kuntzschatz. 1351.
10. Literae venditionis allodii Wiissoka sive Kuntzschatz. 1360.

11. Literae expositionis et locationis in servitutes rusticales allodii Wiissoka sive Kuntzschitz. 1375.
12. Literae renuntiationis Martini de Nosin in bonis villae Wiissoka sive Kuntzschitz. 1375.
Item literae de venditione cuiusdam boni in Kuntzschitz, cuius possessor aufugerat. 1516.
13. Literae super censum annum et maldrata triplicis grani in Kuntzschitz. 1407.
14. Privilegium ducis Henrici super Kosel et piscatura ibidem. 1321.
15. Allodium in Kosel per Nicolaum de Banth relinquitur capitulo cum onere alendi sex clericos chorales. 1321.
16. Allodium in Kosel in feudum datur et venditur, reservata tamen in id iurisdictione suprema. 1355.
17. Villae Kosel proscriptio. 1468.
18. Reversales Johannis Behem super Kosel. 1494.
19. Reversales Wenceslai Grützschreiber super Kosel. 1539.
20. Literae ratione limitum inter Kosel et Päpelwitz. 1531.
(Vide etiam D. 38).
21. Privilegium ducis Henrici super Kosel. 1292.
22. Preceslaus episcopus confirmat venditionem allodii Cammelwitz reservato sibi trium marcarum annuo censu in recognitionem dominii. 1354.
23. Concordia super bonum in Cammelwitz, unde apparent essee feudum capitulo Wratislaviensis.
24. Privilegium episcopi Preceslai super villam Cammelwitz pro capitulo. 1361.
Item literae renuntiationis scultetiae in Cammelwitz per Nicolaum Unruh pro capitulo. 1514.
25. De limitibus villae Polänowitz et Protzsch instrumentum. 1563.
26. Hedwigs abbatissa Trebnicensis confirmat donationem 8 mansorum in Gandau. 1347.
27. Hedwigis abbatissa Trebnicensis confirmat venditionem allodii 8 mansorum in Gandau. 1347.
28. Johannes rex Bohemiae concedit ius regale super Gandau. 1345.
29. Katarina abbatissa Trebnicensis confirmat cessionem allodii 8 mansorum in Gandau. 1364.
30. Literae super scultetia in Gandau, quod quatuor marcas annuatim capitulo solvere teneatur 1448, ubi reservat sibi capitulum ius sangvinis.
31. Literae capitulo super scultetiam in Gandau pro M. Johanne Westphali rectore scholae s. Johannis cum reservatione iurisdictionis. 1377.
Item aliae literae capitulo super scultetiam in Gandau. 1460.
32. Preceslaus episcopus confirmat quamdam emptionem in Gandau. 1364.
33. Katharina abbatissa Trebnicensis confirmat emptionem villae seu allodii Gandau. 1370.
34. Preceslaus episcopus confirmat emptionem 4 mansorum et 10 iugerum in Gandau Johanni Brunonis canonico et decano. 1371.
35. Katharina abbatissa Trebnicensis confirmat emptionem 8 mansorum in Gandau una cum pleno iure et dominio. 1371.
36. Vidimus sive transsumptum concordiae inter heredes scultetiae in Polänowitz. 1487.
Item cautio fideiussoria sculteto in Polänowitz praestita per Wratislavienses. 1517.

37. Privilegium Henrici ducis Silesiae super villam Polänowitz. 1251.
38. Preceslaus episcopus donat capitulo villam Striganowitz sive Paschkowitz ad quotidianas refectiones. 1352.
Item Karoli imperatoris privilegium mutilum de reducendis bonis ecclesiasticis ex manibus laicorum.
39. Karoli Romanorum et Bohemiae regis privilegium super villam Striganowitz sive Paschkowitz. 1352.
40. Wenceslaus episcopus donat villam Boguslawitz canonicis tunc residentibus et nominatis in literis ad tempora vitae. 1382.
41. Wenceslaus episcopus donat capitulo Boguslawitz. 1391.
42. Regalis officii Wratislaviensium literae super prato quodam pertinente ad Bogusslawitz prope Unkisten. 1445.
43. Wenceslai episcopi literae super emptionem villae et allodii in Eckersdorff per capitulo Wratislaviense a duce Henrico episcopi fratre. 1384.
44. Mandatum capituli ad capiendum possessionem villae Eckersdorff iuxta contractum cum Henrico duce initum. 1384.
45. Wenceslaus episcopus confirmat translationem allodii in Eckersdorff de iure Polonicali ad Theutonicum. 1395.
Libertatem conducendi fenum ex Opperau per Gräbschin vide D. 6.
46. Literae civitatis Wratislaviensis recognoscentes integrum solutionem scultetiae in Radelwitz. 1490.
47. Wenceslai episcopi literae, quibus cedit capitulo villas Wilkow et Jenkow pro 510 ducatis. 1393.
48. Boleslai ducis Silesiae et Poloniae literae super scultetiam in Lichtenberg. 1242.
49. Henrici ducis Silesiae, Cracoviae et Sandomiriae literae super villam Lichtenberg venditam liberam ab omnibus angariis. 1289.
50. Henrici ducis Silesiae literae super ius patronatus ecclesiae in Lichtenberg. 1290.
51. Census 7 marcarum solvendarum per possessorem villae Lichtenberg pro ecclesia parochiali s. Jacobi Nissae. 1463.
52. Jodoci episcopi literae super villam Lichtenberg. 1464.
53. Wenceslai episcopi literae super venditionem villae Lichtenberg. 1394.
54. Census 1/2 marcae super bonis ecclesiae in Heinrichsdorff pro capitulo et oleo ad lampades sepulcri. 1416.
55. Instrumentum publicum, quod dux Boleslaus cessit omni iuri ducali in Heinrichsdorff, Nevenig, Groduschwitz, Jenckowitz et Provosin. 1352.
56. Instrumentum emptionis medietatis scultetiae in Nevenig, item medietatis scultetiae in Henrici villa, item molendini in Tscharnsmühl pro capitulo. 1362.
57. Instrumentum venditionis trium mansorum cum opilionatu in Heinrichsdorff pro capitulo. 1362.
58. Instrumentum renunciationis trium mansorum in Heinrichsdorff pro capitulo. 1363.
59. Wenceslai et Ludovici ducum Lignicensium et Bregensium privilegium super plena libertate et iure sanguinis in villis Heinrichsdorff, Nyvenig, Groduschwitz, Jenckowitz et Provosin. 1352.
60. Transsumptum sive copia literarum Wenceslai et Ludovici fratrum ducum Bregensium super libertatibus villarum Heinrichsdorff, Nevenig, Groduschowitz, Jencowitz et Provosin. 1376.

61. Vidimus sive copia eiusdem privilegii super easdem villas. 1486.
62. Vidimus sive copia privilegii super dictas villas. 1526.
63. Capituli pronuntiatio et sententia, quod scultetus in Groduschowitz de tribus et aliquibus excrescentiis solvere debeat annuatim 3 marcas et 1 lapidem cerae. 1320.
64. Capituli literae super 1 lapide cerae et uno fertone ex manso excrescentiarum scultetiae in Graduschowitz. 1335.
65. Preceslaus episcopus de consensu capituli vendit villam Protzan Apetzconi canonico, qui postea factus episcopus Lubucziensis, donavit capitulo istam villam. 1345.
66. Capitanei Francsteinensis literae super scultetiam et molendinum ad eamdem pertinens in Protzan. 1351.
67. Capitanei Francsteinensis literae super scultetiam et molendinum ad eamdem pertinens in Protzan. 1390.
68. Rensko Schoff renuntiat iuri ducali, quod habuerat super 10 mansos in Protzan pro capitulo Wratislaviensi. 1354.
69. Henrici ducis Mönsterbergensis comitis Glacensis sententia arbitraria ratione iuris supremi in villa Protzan pro capitulo. 1484.
70. Transsumptum sive copia privilegii episcopi Preceslai super villam Protzan. 1484.
71. Instrumentum donationis 6 marcarum super scultetia in Protzan pro capitulo. 1488.
72. Henrici ducis Mönsterbergensis, comitis Glacensis, literae super donationem 6 marcarum in scultetia Protzan, in quibus literis statim sub initium fatetur, capitulum dictam villam Protzan possidere cum supremo et infimo iure. 1488.
73. Transsumptum sive copia literarum donationis 6 marcarum super scultetia in Protzan: per senatum Wratislaviensem. 1509.
74. Transsumptum sive copia sententiae arbitralis ratione iuris supremi in villa Protzan per Henricum ducem Mönsterbergensem latae. 1509.
75. Acta villaे Protzan scripta manu domini Martini Gerstman custodis et canonici postea decani demum episcopi Wratislaviensis. 1565.
Item transactio inter scultetum in Protzan et quemdam Georgium de Broch ratione cuiusdam molendini. 1483.
76. Bernardi et Bolkonis ducum Silesiae literae pro exemptione et libertate duorum mansorum in Spillendorff. 1318.
77. Literae euictionis et assecurationis super tres mansos in Spillendorff a capitulo emptos. 1376.
78. Bolkonis ducis Münsterbergensis literae super Spillendorff, in quibus cedit capitulo omne ius ducale super eam villam. 1376.
79. Literae euictionis et assecurationis super Spillendorff. 1376.
80. Agnetis ducissae Svidnicensis literae consensus super bonis in Spillendorff. 1376.
81. Instrumentum super censu duarum marcarum in scultetia villaе Spillendorff pro capitulo. 1417.
82. Literae obligatoriae praestandae euictionis villaе Cantzerwitz. 1540.
83. Friderici ducis Lignicensis et Brigensis literae super villam Köchendorff datam pro maldrata in Cartzern cum omnibus iuribus ducalibus. 1483.
84. Instrumentum emptionis, possessionis, receptionis et homagii praestationis villaе Köchendorff pro capitulo. 1483.

85. Literae cessionis et renuntiationis scultetiae in Köcheldorf factae per Petrum Schebisch et eius filios. 1510.
Contractum ratione aquaeductuum, pasturae et piscaturae in Borzaniin, itemque ratione finium inter Cantzerwitz et Losice vide D. 19, 20, 21. De iurisdictione capituli in Cantzerwitz vide O. 64.
86. Johannes Ossek promittit capitulo villaे Borsanziin defensionem. 1379. Item quietantia data capitulo ratione solutionis 10 marcarum propter tres mansos in Borzenziin. 1389.
87. Julii Landi archidiaconi Wratislaviensis literae reversales ratione 3 mansorum rusticulum a se emptorum in Hennerssdorff. 1597.
88. Jan Lissack in Strelen renuntiat iuri suo, quod sibi competere practen-debat super duos mansos in Melowitz. 1510.
89. Instrumentum publicum solutionis 4 marcarum a capitulo pro tribus mansis et opilionatu in Henrichsdorff. 1364.
90. Triplices literae in membrana super scultetia in Kapssdorff.

CC. VILLAE ET ALLODIA CAPITULI ALIENATA

1. Johannis episcopi privilegium ad locandum villam Jeschkittel iure Teutonoico. 1293.
2. Preceslaus episcopus confirmat emptionem villaе Jeschkittel cuidam civi Wratislaviensi. 1354.
3. Preceslaus episcopus confirmat emptionem villaе Jeschkittel. 1348.
4. Wenceslaus episcopus confirmat emptionem medietatis villaе Jeschkittel capitulo factam. 1393.
5. Wenceslaus episcopus donat capitulo decimas et censem ex Jeschkittel. 1392.
6. Wenceslaus episcopus donat capitulo decimas et censem ex Jeschkittel. 1392.
7. Wenceslai episcopi literae ratione concordiae initiae inter capitulum et Nicolaum Plener civem Wratislaviensem propter Jeschkittel. 1391.
8. Wenceslai episcopi sententia ratione cuiusdam mansi in Jeschkittel, qui teneatur ad solvendum decimam et 7 scotos. 1388.
9. Wratislaviensis Senatus sententia arbitraria inter capitulum et Paulum de Gandau ratione cuiusdam piscinae in Jeschkittel. 1363.
Item Wratislaviensis Senatus seu Regii Officii literae super concordia inter capitulum et Martinum de Gandau. 1404.
10. Preceslaus episcopus confirmat emptionem allodii in Jeschkittel. 1347.
11. Confirmatio emptionis allodii in Jeschkittel nomine episcopali facta. 1347.
12. Nankerus episcopus confirmat quamdam permutationem in Jeschkittel. 1334.
13. Preceslaus episcopus confirmat emptionem allodii in Jeschkittel. 1342.
14. Confirmatio cuiusdam emptionis in Jeschkittel de autoritate episcopali. 1338.
15. Nankerus confirmat quamdam emptionem in Jeschkittel. 1337.
16. Preceslaus confirmat quamdam emptionem in Jeschkittel. 1371.
17. Confirmatio cuiusdam emptionis in Jeschkittel de autoritate episcopali. 1338.
18. Confirmatio emptionis cuiusdam in Jeschkittel de autoritate episcopali. 1347.

19. Confirmatio emptionis trium mansorum in Jeschkittel de autoritate episcopali. 1347.
20. Preceslaus episcopus confirmat emptionem census 9 marcarum super 3 1/2 mansos in Jeschkittel. 1376.
21. Wratislaviensis Regii Officii literae super concordia inita ratione limitum inter Proytsch magnum et Proytsch parvum. 1456.
22. Vidimus sive copia literarum capituli confirmingant donationem bonorum Weiida. 1480.
Item sententiae duae in causa Lilenthal et Weiida una cum immissione in bona. 1501.
23. Literae transfusionis iuris bonorum Weiida in Johan, Seidlitz alias Capssdorff. 1512.
24. Venditio bonorum Proytsch, Lilenthal et Weiida per capitulum facta Nicolao Utman pro 700 florenis Ungaricis. 1528.
25. Auffbietung der Güter Weýda. 1501.
26. Locatio allodii in Puschkow a capitulo cum consensu episcopi facta. 1352.
27. Renuntiatio iuris, quod competere posset quibuscumque personis et omnium impetionum in Puschkow. 1399.
28. Instrumentum ratione allodii Crutz 7 mansorum alienati et coniuncti cum villa Betlern, reservato censu annuo pro capitulo 10 marcarum in festo D. Martini: et 9 lapidibus cerae ante festum Purificationis. 1348.
(Vide B. 1).
29. Boleslaus dux Lignicensis et Bregensis donat Apetzkoni canonico villam Bistritz in Olaviensi cum omnibus iuribus etc. 1348.
(Venditionem eiusdem villae et confirmationem desuper vide LL. 8).
30. Literae Boleslai ducis Lignicensis super donationem ecclesiae Wratislavien-sis factam a quodam Marschwitz bonorum Ottag in Lignensi, quae postea obvenerunt ecclesiae Bregensi. 1329.
31. Literae Senatus Wratislaviensis, quibus permittunt capitulo facultatem emendi aliquod bonum valoris 1000 Ungaricalium sub capitaneatu cum plena iurisdictione impetrato etiam desuper Regio consensu, respectu venditorum bonorum Protzsch, Lilenthal et Weiida. 1528.

DD. OPPIDA ET CASTRA EPISCOPATUS

1. Privilegium Matthiae regis Ungariae super oppido Czuckmantel et Edelstein. 1474.
2. Literae Henrici ducis Mönsterbergensis Latinae super Czuckmantel et Edelstein. 1477.
3. Literae eiusdem ducis Bohemiae super eodem. 1477.
4. Concordia super oppido Czuckmantel et castro Edelstein inter ducem Henricum et episcopum Rudolphum. 1477.
(Vide H. 4).
5. Henrici Waldau reversales post concessam sibi denuo advocationem (die Vögteÿ) in Weidenau districtus Otmuchoviensis. 1477.
6. Conradi ducis Olsnensis consensus e Prussia missus, ut oppidum et districtus Cant oppignoretur capitulo et ecclesiae. 1420.
7. Literae super civitate et castro Cant venditis per ducem Bolkonem ducibus de Olsna. 1379.
8. Literae ducis Bolkonis in Schweidnitz super Cant. 1368.
9. Literae Conradi episcopi et ducis Olsnensis super Cant. 1419.

10. Conradi Albi ducis Wolauiae et Wartenbergae literae super transactionem cum episcopo Jodoco ratione castri et oppidi Canthensis. 1461.
11. Episcopus Rudolfus oppignorat oppidum et castrum Cant Joachimo Smed pro 600 florenis Ungaricis, ut regi Matthiae subsidium daret. 1475.
Ibidem sunt Smedii reversales.
12. Conradus episcopus accepta certa pecuniae summa cum fratrum suorum consensu oppignorat ecclesiae oppidum Cant. 1419.
13. Conradi Cantheri ducis Olsnensis, fratris Conradi episcopi, consensus super facto oppignerationis Cant pro ecclesia. 1419.
14. Sigismundi regis Romani et Bohemiae consensus super oppignerationem Canth ecclesiae factam. 1420.
15. Conradus Sapiens dux Olsnensis, Wolauiae et Wartenberg donat Rudolfo episcopo et capitulo ac ecclesiae omne ius, proprietatem et dominium super Cant, addita conditione, ut Conrado episcopo suo propatruo singulis annis post Pascha solemniter panntetur. 1474.
16. Rudolfus episcopus concedit capitulo privilegium non solvendi telonium in Cant de cerevisia Svidnicensi. 1475.
17. Johannes V Turso episcopus Wratislaviensis reducit oppidum Cant ad mensam episcopalem. 1507.
18. Bolkonis ducis literae super venditionem Cant. 1379.
Item Wenceslai regis Bohemiae consensus super obligationem Cant ecclesiae factam. 1394.
19. Matthias rex Hungariae et Bohemiae confirmat ecclesiae dominium super civitatem et ducatum Cant. 1474.
20. Variae minutae literarum et actorum ratione Cant cum quodam Gotsch.
21. Henrici ducis Olsnensis privilegium pro habitatoribus in Cant et in illo districtu. 1337.
22. Nicolai ducis Mönsterbergensis literae super molendinum in Cant, quod civitatis incolae non nisi extrema necessitate cogente alibi frumenta sua, quam in molendino Cantensi molere possint. 1352.
23. Andreeae episcopi transactio cum districtu Cantensi de servitio 27 equorum.
Copia vidimata a Senatu Wratislaviensi. 1596.
24. Literae Bolkonis ducis super hortum quemdam in Cant prope molendinum. 1360.
25. Bernhardi ducis Silesiae literae super advocationis in Cant. 1314.
Item eiusdem ducis Bernhardi literae super molendinum in Cant. 1318.
26. Consulum in Cant literae super iure advocatorum in molendino ibidem. 1340.
27. Caroli IV privilegium super advocationis in Cant. 1351.
28. Capitaneus Wratislaviensis immittit quemdam in possessionem bonorum advocationis in Cant. 1351.
29. Conradi secundi ducis Silesiae literae super venditionem iuris advocationis in Cant. 1385.
30. Literae certarum signatarum ex registro episcopali super advocationis in Cant sub episcopo Johanne IV. 1495.
Item Aufbietung der Vogtey zu Cant et alia.
Compositionem ratione limitum inter Cantenses et abbatem s. Vincentii vide D. 9.
31. Literae in quibus consules et iurati oppidi Grotkau praestiterunt homa-

- gium capitulo Wratislaviensi iussu ducis Boleslai, ducis Lignicensis et Bre-
gensis pro 600 marcis usque ad reemptionem. 1343.
32. Urbani papae V bulla confirmans contractum ducis Boleslai habitum cum
capitulo ratione Grotkau. 1344.
33. Boleslai ducis itemque eius uxoris ac duorum filiorum literae super ven-
ditionem Grotkau pro ecclesia Wratislaviensi. 1344.
34. Nicolai Cothulinsskii reversales super fortalitio constructo in Grotkau ad
vitae tempora duntaxat possidendo. 1449.
35. Transsumptum venditionis oppidi Grotkau. 1350.
36. Census annuus 40 marcarum ex oppido Grotkau pro capitulo Wratisla-
viensi. 1351.
37. Caroli IV privilegium super Grotkau: pro episcopo principe Ligio et ca-
pitulo vasallis Regni Bohemiae. 1358.
38. Instrumentum publicum quomodo capitulum duci Bolkoni armato man-
datum imperatoris praetendenti tradiderit oppidum Grotkau. 1360.
39. Transsumptum literarum ecclesiae, episcopi et capituli, quod praestiterint
homagium Carolo IV regi Bohemiae ratione oppidi Grotkau. 1383.
40. Ludovici regis recognitio petita et obtentae confirmationis privilegiorum
ecclesiae et ducatus Grotcoviensis. 1523.
41. Mandatum seu procuratorum capituli in personas quorumdam capitula-
rium ad praestandum homagium regi Bohemiae ratione oppidi Grotkau.
1527.
42. Literae vidimatae per Johannem ducem Oppoliensem regis Ferdinandi
profitentis sibi oblatum a capitulo praestationem homagii ratione ducatus
Grotkoviensis. 1527.
(Vide C. 27).
43. Literae ducis Conradi cum protestatione, terram Otmuchoviensem esse
patrimonium B. Johannis liberum. 1268.
44. Conradus episcopus tradit sive committit capitulo et Nissensibus ad cer-
tum tempus castrum Otmuchau cum omnibus redditibus. 1443.
45. Preceslaus episcopus locat oppidum Otmuchau iure Teutonico. 1347.
46. Aliud privilegium episcopi Preceslai super iure Teutonico oppidi Otmu-
chau et ad quae illud obligetur episcopo. 1369.
47. Preceslai episcopi sententia definitiva super manso prope castrum Patz-
schkow contra ducissam Monsterbergensem. 1366.
Item pronunciatio vasallorum (der Manrechtsitzer) sub iuramento super
dicto manso. 1365.
48. Conradi episcopi literae, quomodo castrum novum prope Patzschkow
itemque villaे Prochenstein, Oberpomssdorf, Golendorff, Galnau, Her-
twigswalda, Libenau, Herbigsdorff, Niderpomssdorff et Kattersdorff ad
episcopatum pervenerint. 1426.
49. Nicolai ducis Silesiae privilegium optimum super Wansou et villis eo
spectantibus plenissimae libertatis. 1350.
Concordiam ratione 3-tii denarii de iudiciis, macello in Wansou vide D. 12.
50. Comitis Broslai donatio libera et absoluta civitatis Steinau pro ecclesia
s. Johannis. 1235.
Item ducis Oppoliensis Meseconis concessio fori in Steinauia pro episcopo.
1243.
Item Mesconis ducis Oppoliensis assertio et ratihabitio donationis per
comitem Sbroslanum factae pro ecclesia s. Johannis.

51. Annae Stoschin Verzicht wegen Freÿwalda. 1488.
Item Salomae famulae domini de Liechtenstein Verzicht wegen Freÿwalda. 1551.
52. Episcopus Balthasar donat ecclesiae castrum Freÿwalda et 3000 talerorum in censem reemptitium pro ministris ecclesiae. 1553.
53. Bolkonis ducis Silesiae in Mönsterberg literae, quibus renuntiat iuri ducale in Nissensi et Otmuchoviensi, quod sibi ante praetenderat competere. 1333.
Privilegium ducis Henrici super terram Nissensem et Otmuchoviensem vide C. 9.
54. Johannis episcopi Cracoviensis sententia arbitralis inter episcopum Wratislaviensem et ducem Bolkonem ratione quarumdam violentiarum castro Otmuchoviensi et terrae Nissensi illatarum, item de decimis per totum ducatum solvendis. 1296.
Item vidimus sive copia compromissi in eumdem arbitrum Bolkonis ducis 1295 expedita. 1299.
55. Literae Nissensium super obedientia et iuramento, quibus episcopo et capitulo Wratislavenses tenentur post executionem poenalem contra quosdam inobedientes factam. 1458.
Item scheda episcopi Wenceslai de modo electionis consulum Nissensium post concordiam cum ipsis initam.
56. Nissensium, Grotcoviensium et Patschcoviensium mandatum pro contrahendis debitibus 6000 Ungaricalium ad dissovendum debita 8000 ab episcopo Conrado contracta, ubi fatentur sese homagium praestitisce capitulo. 1444.
57. Copia privilegii districtus Nissensis incolarum, concessi ab episcopo Johanne Turzone. 1506.
58. Ad solvendum poenam 200 marcarum, irrogatam, quod episcopum Thomam furiosum vocassent, obligatio civium Nissensium sub alia poena 1000 marcarum, datis etiam multis fideiussoribus. 1280.
59. Bolko dux Münsterbergensis propter unum equum aestimaturn 8 marcis remittit vecturas et huiusmodi servitia advocatiae in Cant. 1327.
60. Privilegium ducis Premkonis pro perpetuo notariatu, quem cuidam notario concessit in Steinau una cum aliis gratiis. 1286.
61. Bolko dux Suidnicensis fatetur, castrum sive aedem Jauernick ab episcopo ad tempora vitae saltem sibi fuisse concessum. 1348.
62. Sententia Regii tribunalis Wratislaviae pro advocate in Cant contra consules ibidem. 1351.
63. Bolko dux Suidnicensis dat episcopo Preceslao et ecclesiae castrum Jauenick cum omnibus attinentiis in perpetuum. 1348.
64. Renuntiatio iuris sive Vorzicht der Vögtin zum Cant coram scabinis Wratislaviensibus. 1441.
65. Instrumentum publicum de Graniciis prope Czirkwitz super villis Sprenow, Scoczenitz, Zantzitz et Czachow. 1368.
66. Henrici ducis Silesiae literae super commutatione quorumdam bonorum inter se et episcopum Laurentium facta, in qua cessit episcopatu Czirkwitz, Stobna et Pilsitz. 1208.
67. Henrici ducis literae, in quibus episcopo dat licentiam locandi Czirkwitz iure Teutonico et erigendi forum sicut in Wansou. 1252.
68. Fasciculus, in quo sunt 8 literae patentes, quae spectant ad oppidum Freywalda, quarum praecipue sunt Antonii Fuggari, qui fatetur sibi pro toto

- illo castro, oppido et quae eo pertinent, ab episcopo Balthasare satisfactum emoneratis 2000 Ungar. 1547.
69. Literae imperatoris Ferdinandi et copia literarum episcopi Balthasaris ad imperatorem scriptarum in causa oppidi Sdunii et villae Staccoua: quorum bonorum iurisdictione quidam Poloni episcopum spoliare conabantur. 1547.
(Vide AA. 26 et 80 et infra 71, 72).
70. Literae Conradi episcopi super allodium et advocationem in Freÿwaldा, item Behmischedorff, quae omnia confert cuidam Muschtzen, adempta alteri eiusdem familiae ob haeresin Hussiticam et Wiclefiticam. 1422.
71. Copia sententiae commissariorum regiorum Posnaniae latae pro episcopo et capitulo Wratislaviensi in causa dominii oppidi Sdunii et villae Stacoua. 1508.
72. Sigismundi regis literae ad regem Poloniae ratione Sdunii.
Item copia sententiae regis Poloniae Casimiri in eadem causa tempore episcopi Jodoci.

EE. EPISCOPORUM OBLIGATIONES VEL ETIAM GRATIAE CAPITULO FACTAE. ITEM CAPITULI IURISDICTIONE PLENA AB EPISCOPIS ACCEPTA. ITEM EPISCOPI CONTRA CAPITULUM AUT CANONICOS PROCEDENTES

1. Episcopus Rudolphus promittit et cauet Venerabili Capitulo super mineralium in Czuckmantel proventu, ratione aeris alieni, quod contraxerat, dissolvendi. 1478.
2. Conradi episcopi duae schedulae, in quibus ille sua manu annotavit debita a se contracta per capitulum solvenda, cum simulate resignaret episcopatum, ad quem postea fuit per Papam restitutus et capitulo per acerbam hanc ludificationem egregie impositum. NB.
3. Monitorium Rudolfi episcopi ad capitulum ad extradendas quasdam literas annullatas et cassatas sub poena suspensionis ab ingressu ecclesiae et a divinis. 1474.
4. Instrumentum publicum, cui insertae literae episcopi Conradi super multis gratiis canonicalibus, ubi et multarum villarum mentio fit. 1447.
(Confirmationem desuper vide R. 23).
5. Petri episcopi literae super collectura Namslaviensi pro capitulo. 1450.
6. Conradi episcopi literae super commutatione gratiarum canonicalium, de quibus supra 4. 1447.
7. Thomae episcopi literae, quibus donat ecclesiae duas suas villas patrimoniales Cazouo et Powidssko, capitulo autem fertones ad decimas in 17 villis circa Montem aureum pro quotidianis distributionibus, itemque omnes decimas in districtibus Pitschinensi et Creutzbergensi, additis tamen oneribus quam pluribus. 1262.
8. Jodoci episcopi literae, quibus insertae aliae literae Petri episcopi ratione 5 marcarum perpetui census et fertorum episcopalium in districtu Namslaviensi pro capitulo. 1463.
9. Nankerius episcopus innovat privilegium episcopi Thomae, supra 7 idque amplificat, adiectis maldratis. 1339.
10. Literae episcopi Casparis, quibus quartam partem salarii syndici capitulo promittit. 1569.
11. Literae Jacobi episcopi, quibus ostendit quem in usum expenderit duo

millia florenorum Ungaricalium, ad quam summam se capitulo obligaverat. 1534.

(Laurentii episcopi munificentiam erga tenuiores canonicos vide N. 5).

12. Wenceslaus episcopus obligat se capitulo et promittit se singulis annis 100 marcas oppignerati census ad minimum reluere velle. 1383.
13. Conradus episcopus ad solvenda debita contracta promittit omnem pecuniam colligendam ex subsidio, quod universus clerus contribuere debeat seque ante totalem solutionem extincto, vult obligata omnia sua patrimonialia bona usque ad solutionem. 1418.
14. Conradi episcopi literae de et super obligatione procuratoriae vel collecturae in Lignitz pro dominis de capitulo ad reemptionem censum per se et praedecessorum suum venditorum, nec se revocaturum dictam obligationem ante totalem solutionem debitorum sub honore ducalis et pontificalis dignitatis. 1422.
15. Rudolfi episcopi literae donationis annuatim continuandae duarum sexagenarum carpionum et unius sexagena luciorum, quorum 2/3 capitulo, 1/3 vicariis et mansionariis debetur itemque plura de piscinis prope villam Koppendorff in Grotcoviensi. 1481.
16. Rudolfi episcopi literae, in quibus assignat capitulo censem annum sex sexagenarum grossorum super allodio Czanse cum pacto reemendi pro 200 aureis: ad anniversarium Conradi ducis, qui donaverat ecclesiae ditacionem Cantensem. 1476.
17. Johannis IV episcopi literae, in quibus cedit capitulo annuas 14 marcas ex Wartenbergensi pro 8 marcis, quas capitulum annuatim habebat in Parsau, sive allodio albo nunc dicto, ante s. Mauritium. 1491.
18. Legati apostolici ratihabitio et confirmatio gratiae ab Henrico episcopo capitularibus factae, quod videlicet in villis ab episcopali mensa acceptas eadem iurisdictione uti debeant, qua in aliis villis capitularibus utuntur. 1308.
(Vide infra 20, 21, 22).
Innocentii papae VIII bullam confirmantem exercitium plenae iurisdictionis ab episcopis Thoma et Conrado in subditos suos capitulo concessum vide C. 48 et infra 20, 21, 22.
19. Episcopus Jodocus concedit villam Bischofdorff in Bernstatensi sitam Andreae Waiiner canonico et cancellario Wratislaviensi (qui solutis 100 ducatis eandem villam ad mensam episcopalem reluerat) ad tempora vitae. 1463.
20. Henrici episcopi literae, quibus dat, donat et concedit capitulo plenam iurisdictionem in villis ab episcopali mensa acceptas vel accipiendo. 1308.
21. Thomae episcopi literae, quibus concedit capitulo plenam iurisdictionem de more aliorum capitulorum Regni Poloniae. 1268.
22. Conradi episcopi literae, quibus confirmat et amplificat iurisdictionem capitulo in suos. 1422.
23. Transsumptum processus archiepiscopi Gnesnensis, cui insertae Innocentii papae VIII literae ad Johannem IV episcopum, a cuius iurisdictione penitus eximuntur canonici sub protectionem Sedis Apostolicae recepti, quandoquidem episcopus contra iuris ordinem contra quosdam processerat eosque in carceres coniecerat. 1491.
24. Serenissimus archidux Carolus donat venerabili capitulo phialam auream

- 237 circiter ducatorum pondo, ante quidem propter necessitates ecclesiae oppignerata, sed a serenissimo relutam proprio aere 14 martii 1622. Eiusdem serenissimi domini quietantias ratione solutionis pro tenuta Tscheschinensi et villa Costental vide K. 8, 9¹⁵.
25. Declaratio gratiosissima serenissimi archiducis Caroli super quibusdam punctis a capitulo humiliter oblatis. 1624.
26. Propositio serenissimi archiducis Caroli capitulo facta super fundatione pro patribus Societatis, item ratione coadiutoris adsciscendi, itemque ratione permutationis Murau cum Satteldorf. 1624.

FF. PISCATURAE AC PISCINAE CAPITULI ET EPISCOPI VEL SUB EPISCOPATU

1. Privilegium ducis Henrici super lacum, qui fluit de Rosenthal usque ad aggerem prope monasterium s. Vincentii. 1324.
2. Capitanei Wratislaviensis literae super eodem. 1339.
3. Johannis regis Bohemiae privilegium super eodem. 1341.
De piscatura in Kosel: vide BB. 14.
De piscinis duabus prope Rischenthal: vide II, 49.
De piscinis in Koppendorff: vide EE. 15.
De piscina in Catzirka: vide N. 41.
4. Literae Nicolai Streit domini hereditarii in Waltdorff de piscina ibidem, facta cum damno quorumdam rusticorum et parochi, quibus tamen iusta recompensatione dicit a se satisfactum esse. 1454.
5. Petri episcopi literae super aquam pro piscina in Waltdorff. De piscina prope Goschitz: vide QQ. 59.
6. Literae reversales Georgii Popschitz ratione suae piscinae in Falckenau in confiniis versus Koppendorff. 1581.
De quadam piscina sub civitate Otmuchoviensis sita vide LL. 15.
De piscatura in Buchwaldsdorff vide LL. 16.
(NB. Haec literae repositae sunt in capsulam sub lit. EE).

GG. ALTARIA

1. Conradi episcopi investitura satis humiliter concepta super altare s. Michaëlis in cathedrali pro quodam canonico Wratislaviensi. 1444.
2. Notarii capitularis praesentatio super altare ss. Philippi et Jacobi in capella Herboldi in cathedrali. 1493.
Censum 6 marcarum altaristis Wratislaviensibus debitum: quaere N. 2.
3. Administratores episcopatus dant investituram super altare s. Michaëlis. 1444.
4. Censum ad altare ss. Johannis Evangelistae et Jacobi in capella ex opposito mansionariae: vide PP. 14.
5. Abbatis Camenecensis praesentatio pro altari ss. Petri et Pauli in ecclesia s. Jacobi parochiali Nissae. 1496.
Altaris in villa Bettlern foundationem: vide M. 12.
6. Balthasaris episcopi investitura super altari Beatae Virginis in ecclesia parochiali in Tauer. 1544.
7. Nicolai papae V bulla super incorporationem altaris s. Annae in ecclesia s. Johannis sine cura pro rectore scholae s. Johannis. 1446.

¹⁵ Na marginesie dopisano „Haec phiala postea anno 1627 fuit vendita illustrissimo domino Johanni Friderico Breinero, administratori episcopatus ob necessitatem.

8. Jacobi episcopi literae super domo canonicali Nissae et altari ad eamdem pertinente. 1538.
Vide MM. 4.
9. Preceslai episcopi consensus in venditionem duorum mansorum pro altari ss. Lucae, Ambrosii, Hieronymi, Henrici in cathedrali. 1362.
10. Preceslai episcopi literae super altare ss. Antonii, Sigismundi et Barbarae et ad id incorporatio 12 marcarum annui census super advocatia et eius redditibus in Reichenbach. 1375.
11. Literae super duo altaria in ecclesia cathedrali, ad quae pertinent 12 marcae ex Reichenbach ex fundatione Henrici olim custodis Budissinensis, alterumque altare confert episcopus, alterum capitulum. 1363.
12. Boleslai ducis Bregensis literae super censum 10 marcarum ex villa Martinsdorff, pertinentem ad altare s. Thomae Apostoli in ecclesia Wratislaviensi. 1343.
13. Preceslai episcopi confirmatio secundi ministerii altaris s. Thomae Apostoli de 10 marcis in Martini villa prope Olaviam. 1346.
14. Sententia definitiva officialis Wratislaviensis pro altarista altaris trium Regum in cathedrali ratione Pacis argenteae deauratae, inique laicis obligatae, atque adeo restituenda. 1438.
15. Bonifacii papae IX bulla super altari s. Michaëlis, collato Johanni Seidenberg parocho ad s. Mariam Magdalenam et canonico Wratislaviensi et alia quam plurima beneficia habenti cum amplissima dispensatione.
16. Sententia definitiva officialis Wratislaviensis super molendino et duobus mansis in Simansdorff pro altarista altaris Omnia Sanctorum: quod altare ad poenitentiarios spectat, contra Nicolaum Borzan heredem dictae villae. 1485.
17. Martini papae V bulla provisionis super altare s. Michaëlis pro domino Dominico Thessener.
18. Wenceslai episcopi ordinatio secundi ministerii super altari ss. Philippi et Jacobi ac Bartholomei in ecclesia Wratislaviensi in capella Herbordi, de collatione notarii capituli. 1416.
19. Conradi episcopi literae contractus 6 marcarum super scultetia et taberna in Sedlakowitz prope Cant. 1419.
20. Wenceslai episcopi literae super erectione altaris in honorem Beatae Virginis eiusque Visitationis itemque ss. Virginum Catharinae, Caeciliae et Agathae, ex opposito altaris maioris in ecclesia cathedrali: ius patronatus habet capitulum. 1405.
21. Wenceslai episcopi literae super fundatione secundi ministerii altaris ss. Agnetis, Ursulae, Margarethae, Catharinae in capella prope sacristiam. Collator protonotarius episcopi Wratislaviensis pro seniori sacristano. 1398.
22. Wenceslai episcopi literae super altari sanctae Trinitatis, Beatae Virginis itemque ss. Erasmi, Wenceslai, Martini, Barbarae et Hedwigis in ecclesia cathedrali. Capitulum confert. 1409.
23. Preceslai episcopi literae super fundatione et incorporatione altaris s. Wenceslai in ecclesia Wratislaviensi. 1365.
24. Wenceslai episcopi literae super incorporatione altaris s. Ignatii itemque ss. Christophori et Veronicae in sacristia mansioniorum 6 marcarum in villa Altmansdorff districtus Münsterbergensis. 1383.
25. Decani Wratislaviensis literae super censu 1 marcae pertinente ad altare s. Alexii in et super taberna in Czirna. 1403.

26. Wenceslai episcopi literae super erectione altaris et dotatione 10 marcarum in capella s. Augustini prope sacristiam. 1397.
27. Literae super duo altaria censumque 20 marcarum: 1. Beatae Annae et Dorotheae; 2. Blasii et Elisabethae, super 7 mansos cum dimidio inter civitatem Wratislaviensem et Gräbischin. 1339.
28. Wenceslai episcopi literae super incorporatione altaris Trium Regum, Adalberti et Hedwigis in capella Francisci de Curia in ecclesia Wratislaviensi. Collatio est capituli. 1408.
29. Literae super duas marcas census annui in villa Golzou Falckenbergensis districtus, pertinentes ad altare ss. Gothardi et Mauritii in ecclesia Wratislaviensi. 1357.
30. Instrumentum appellationis et monitionis M. Johan. Grotkau ratione 80 marcarum et literarum pertinentium ad altare s. Michaëlis contra capitulum Wratislaviense. 1368.
31. Donatio iuris patronatus capitulo facta super altare ss. Simonis et Judae et s. Barbarae in ecclesia Wratislaviensi de 12 marcis annuatim in villa Woiischitz. 1357.
32. Literae super censum 4 marcarum in Goldberg pro Nicolac Baran altarista Wratislaviensi. 1355.
33. Recognitio dominorum vicariorum ecclesiae Wratislaviensis ratione 3 marcarum annui census pro altarista altaris omnium animarum, solvendi ex 13 marcis provenientibus ex Pristram Nimicensis districtus. 1423.
34. Procuratorum quod consules in Golberg dederunt ad vendendum censu annum 4 marc. pro Nicolao Baran altarista Wratislaviensi. 1355.
35. Fundatio 6 marcarum in Lossan pro altari Annuntiationis Beatae Mariae, s. Hedwigis et Conversionis s. Pauli Apostoli, cuius collatio spectat ad capitulum. 1374.
(*Infra* 80).
36. Casparus episcopus applicat altare s. Trinitatis ad s. Petrum in Lignitz organarii officio in ecclesia Wratislaviensi. 1566.
37. Altarium sive beneficiorum Wratislaviensium collationes: Libellus episcopi Martini manu conscribi coepitus, sed non perfectus.
38. Wenceslai episcopi literae super 8 marcis ad altare ss. Philippi et Jacobi in ecclesia s. Aegidii. 1404.
39. Literae census trium marcarum in Sachwitz pro altarista s. Aegidii. 1377.
40. Literae super 2 1/2 marcarum censu in Bogschitz ad altare s. Crucis in libraria. 1414.
41. Investitura pro altari s. Crucis et s. Stanislai Martyris ad s. Elisabetam Wratislaviae data ab administratoribus episcopatus. 1562.
42. Investitura pro altari Beatae Virginis, s. Clementis et Omnia Sanctorum ad s. Elisabetam Wratislaviae. 1562.
43. Investitura pro altari s. Crucis in ecclesia ad s. Elisabetam Wratislaviae per episcopum Casparum. 1572.
44. Investitura pro altari B. Catherinae ad s. Mariam Magdalenam Wratislaviae per episcopum Balthasarum. 1559.
45. Investitura pro altari s. Erasmi ad s. Mariam Magdalenam Wratislaviae per episcopum Johannem. 1508.
46. Investitura pro altari Beatae Virginis et s. Johannis Baptistae in ecclesia Wratislaviensi, in capella ultra minus ostium ecclesiae. 1358.

47. Investitura pro altari s. Leonhardi in ecclesia s. Aegidii, cuius patronatus spectat ad rectorem scholae s. Johannis. 1480.
48. Praesentatio rectoris scholae pro altari Trium Regum. 1448.
49. Census 3 fertonum pro altari s. Crucis e Gura. 1554.
50. Mandatum seu procuratorium Johannis de Grätzregina decani Cremsirien-sis ad capiendum possessionem altaris s. Michaëlis in ecclesia Wratisla-vensi. 1422.
51. Johannis episcopi literae super erectione altaris 3tii ministerii in capella sub turri sinistri lateris ecclesiae Wratislaviensis, quod confert advocatus capituli. 1504.
52. Johannis episcopi literae super altare 3-tii ministerii in capella Warten-berg, collatio ad capitulum spectat. 1518.
53. Episcopus Johannes V adimit domum signatori et contra assignat eidem alios redditus de quibusdam altaribus in ecclesia s. Johannis. 1517.
De tribus marcis altaristae s. Georgii ad s. Elisabetam debitum ex Kröten-mühle annuatim vide QQ. 40 et sequentia.
54. Literae super altare Assumptionis Beatae Virginis in ecclesia BB. Petri et Pauli in Summo. 1442.
55. Instrumentum publicum super censu 12 marcarum in villis Spillerdorff et Sulkowitz pro altari Corporis Christi in cathedrali. 1330.
56. Ruperti ducis Lignicensis literae super censu 8 marcarum in villa Senitz Nimicensis districtus ad altare Conversionis s. Pauli et B. Hedwigis in ecclesia cathedrali. 1396.
De altari quod confert decanus et 5 marcarum censu eo olim spectante ex Mochbor vide M. 54.
57. Missivae diversae in uno fasciculo ad altaristas spectantes.
58. Henrici de Donyn capitanei Glogoviensis literae super 10 marc. in villis Dammerau, Deiissa et Czedlitz pro altari s. Michaëlis. 1399.
59. Conradi ducis Olsnensis consensus super censu 10 marcarum in Dam-merau, Deiissa et Czedlitz ad altare s. Michaëlis. 1399.
60. Officialis Wratislaviensis mandatum iniunctum Seyfrido Broën ad solutio-nem 10 marcarum pro altari s. Michaëlis ex villis Dammerau, Deiissa et Czedlitz Stinaviensis districtus. 1399.
Infra 63.
61. Wenceslai episcopi literae et incorporatio 8 marcarum altari s. Michaëlis 4ti ministerii, quod est in loco inferiori prope turrim novam. 1402.
62. Praesentatio ad altare s. Michaëlis 4ti ministerii. 1407.
63. Officialis Wratislaviensis sententia, quod manifesta offensa sit probata per altaristam s. Michaëlis contra canonicum quemdam Lignicensem, pos-sessorem Boni Dammerau ratione census 10 marcarum. 1424.
64. Census unius marcae pro altari s. Michaëlis in ecclesia s. Aegidii. 1408.
65. Bonifacii papae IX bulla super altari s. Michaëlis pro Johanne Themiss-dorff.
66. Processus domini Johannis Themissdorff fulminatus, ratione altaris s. Mi-chaëlis. 1399.
67. Literae capituli cum consensu episcopi Preceslai datae super villa Cri-sänovitz, quae locata est iure Teutonico, quodque scultetus ibidem debet servire cum uno equo valente et solvere annuatim duas marcas altaristae, et reliqui mansi singuli solvunt unam marcam pro censu et unum ferto-nem pro decimis. 1356.

68. Episcopi Preceslai monitorium contra Johannem Grotkau, ut de villa Crisānowitz et utilitate molendini lumen ardens teneat in ecclesia Wratislaviensi, 1368.
(Fuit autem assignatum ad illud lumen perpetuum molendinum in Crisānowitz, cum quo quid actum sit contra mentem fundatori — vide QQ. 36. Porro ipsam fundationem quaere V. 40).
69. Preceslaus episcopus excommunicat Johannem de Grotkau possessorem in Crisānowitz, quod contra fundatoris mentem agat, adjuncta est et declaratio, qualis refectione canonice et vicariis dari debeat ex Criisānowitz, et quale lumen perpetuo tenendum sit. 1368.
70. Appellatio capituli super altari s. Michaēlis, quod nempe illud sit canonice. 1368.
71. Sententia super altari s. Michaēlis pro domino Jeronymo Seidenberg contra dominum Nicolaum Gleiwitz. 1403.
72. Investitura episcopi ad altare s. Michaēlis in ecclesia Wratislaviensi per dominum Nicolaum Gleiwitz, resignati pro domino Hieronymo Seidenberg. 1404.
73. Wenceslai episcopi investitura ad altare s. Michaēlis pro Ulrico de Spira. 1406.
74. Excommunicatio ob non responcionem ad libellum contra duces Olsnenses, Conradum Cantinerum et Album, ad instantiam magistri Andreae Schönaud altaristae s. Michaēlis, quem dicti duces turbabant ratione Criisānowitz. 1437.
75. Eugenii papae IV collatio altaris s. Michaēlis in ecclesia Wratislaviensi pro Johanne Schnechnitz.
76. Eugenii papae IV executoriales pro Johanne Schnechnitz ratione altaris s. Michaelis. 1445.
Item Martini papae V bulla provisionis altaris s. Michaēlis. 1418.
Item Eugenii papae IV bulla sequestrationis propter altare s. Michaēlis. 1432.
Item Eugenii papae IV bulla executionis altaris s. Michaēlis. 1434.
77. Nicolai de Senitz literae super 2 marcas in Rudelssdorff pro altarista Omnium animarum in capella B. Mariae Virginis ecclesiae Wratislaviensis. 1413.
Item literae officialis Wratislaviensis super eodem censu. 1413.
78. Literae super censum annum 5 marcarum in Bernwalde pro altari Omnium animarum. 1376.
79. Jodoci episcopi literae super 20 florenos in auro annui census in ac super civitate Lignicensi pro altari ss. Vincentii et Stanislai. 1463.
80. Preceslai episcopi incorporatio altaris Annuntiationis B. Virginis, s. Hedwigis et Conversionis s. Pauli de annuo censu 6 marcarum in Lossau, districtus Bregensis. 1375.
81. Wenceslai episcopi literae super permutatione facta cuiusdam horti in Elbingo, qui pertinebat ad altare s. Catharinae. 1385.
82. Sententia lata pro capitulo ratione altaris B. Johannis Baptiste (:Evangelistae:) et ss. Petri et Pauli Apostolorum in ecclesia Wratislaviensi. 1356.
83. Conradi ducis Olsnensis literae super 2 marcas in Günterwitz pro altari Corporis Christi in ecclesia Wratislaviensi. 1414.
84. Literae super censu 4 marcarum pro altari ss. Andreae et Barbarae ad s. Aegidium. 1376.

85. Petri episcopi literae super fundationem summi altaris ad s. Aegidium. 1448.
86. Literae capitanei Wratislaviensis super censu annuo unius marcae in villis Seifersdorff, Tschammersdorff et Jacobsdorff in districtu Noviforenensi pro praeposito s. Aegidii. 1458.
87. Conradi ducis Silesiae literae super 3 marcarum censem in et super bonis Wise, Hoekirche et Elgot in Trebnicensi ac Buchwalde in Bernstatensi districtu ad summum altare s. Aegidii. 1401.
88. Conradi ducis Olsnensis et Cantensis literae super censem 6 marcarum in Sachewitz et Kemmerdorff in Cantensi pro altari quodam s. Aegidii. 1390.
89. Literae vicariorum super 12 gr annui census ad altare Trium Regum in ecclesia s. Aegidii. 1529.
90. Wenceslai episcopi literae super altare sub titulo Omnipotentis Dei, B. Mariae Virginis, s. Michaëlis, Andreae et Leonhardi ad s. Aegidium. 1398.
91. Conradi episcopi literae super idem iam dictum altare ad s. Aegidium, cuius ius patronatus est rectoris scholae. 1424.
92. Petri episcopi literae super altare ss. Stanislai, Cosmae et Damiani ad s. Aegidium, cui incorporantur 10 marcae annui census pro praeposito ibidem. 1451.
93. Vidimus literarum venditionis census 2 marcarum super Hermansdorff: ad duo altaria, scilicet Trium Regum ad s. Aegidium et s. Catharinae in ecclesia Wratislaviensi. 1456.
94. Monitorium contra 21 altaristas s. Aegidii, ut deponant literas super sua altaria ad sacras aedes dictae ecclesiae intra dies 15. 1408.
95. Wenceslai episcopi literae super censu 8 marcarum ad altare s. Aegidii ex villa Schidlakowitz. 1383.
96. Officialis Wratislaviensis literae super eundem censem. 1383.
97. Instrumentum publicum super annum censem 5 marc. in praetorio Wratislaviensi pro praeposito s. Aegidii. 1449.
98. Instrumentum fundationis et collationis altaris summi ad s. Aegidium. 1445.
99. Johannis episcopi erectio altarium s. Clementis papae et martyris, nec non Gregorii papae et confessoris in cathedrali: eorumque dotatio ex villis Ozwentitz et Barcowitz. 1299.
100. Preceslai episcopi literae et incorporatio 10 marcarum in Hendorff Svidnicensis districtus: ad altare Omnipotentis Dei et 4 Doctorum, in ecclesia Wratislaviensi. 1344.
101. Wenceslai episcopi literae super censu 6 marcarum in villis Pilgramssdorff et Albrechtsdorff in Goldbergensi: ad altare ss. Petri et Pauli in ecclesia s. Aegidii. 1385.
(Censum 6 marcarum pro altaristis ex Arnoldsdorff in Strelensi vide N. 35).
Censum unius marcae in Opatowitz pro altaristis s. Aegidii vide N. 38.
Censum 10 marcarum pro altaristis s. Johannis ex Henrici villa et Guttvini villa vide N. 39.
(Reliqua vide SS).

HH. STATUTA CAPITULI ET EO SPECTANTIA. ITEM SYNODI AC STATA TUTA SYNODALIA

1. Intimatio studii triennalis Petri Hörnig ex studio Romano. 1500.

2. Natales domini Martini Gerstman, postea episcopi Wratislaviensis. 1561.
3. Wenceslai episcopi et capituli ordinatio servanda sede vacante, et de modo recipiendi novum episcopum et homagio a civitatibus faciendo. 1383.
4. Rudolfi nuntii apostolici confirmatio certorum articulorum in receptione a novo episcopo iurandorum. 1468.
5. Citatio pro die electionis Cracoviam missa. 1482.
(Articulos cuidam Moshaym possessionem decanatus pro alio et praepositurae pro se petenti a capitulo propositos 1529 vide M. 11.
Instrumentum publicum pro capitulo de Iulii Landi per ascensum ad decanatum amisso senio vide M. 35).
6. Conradus episcopus erigit novum canonicatum et praebendam in ecclesia Wratislaviensi ad tempora vitae duntaxat Johannis Hesse, olim civis Wratislaviensis, qui donaverat capitulo molendinum Knoffmühle et medietatem villae s. Catharinae. 1439.
7. Henrici episcopi ordinatio de viacariis decano praesentandis. 1304.
8. Quaedam schedula, ex qua appareat, quod et olim collationes domorum erant capituli.
9. ¹⁶.
10. Instrumentum publicum de tribus statutis per archiepiscopum Gnesnensem iussu S.D.N. factis:
 1. De celebrandis annuatim synodis in sua dioecesi.
 2. De observantia ieunii in vigilia s. Matthiae Apostoli sine translatione.
 3. De tabellionibus non adsciscendis, nisi probatis et in matriculam incriptis. 1406.
11. Ordinatio capituli de refectionibus ex 40 marcis in certis festivitatibus inter praesentes distribuendis. 1349.
12. Aequalitas praebendarum constituta ad 12 marc. pro singulis: inter canonicos Wratislavienses, de mandato S.D.N. per episcopum Lubusensem. 1391.
13. Wenceslai episcopi literae de aequalitate praebendarum inter singulos canonicos usque ad 30 marc. et non ultra pro singulis. 1396.
Vide R. 27.
14. Instrumentum publicum, quod dominus Petrus Userob canonicus consenserit in aequalitatem praebendarum et hic exprimuntur villa et decimae suae praebendae Peisskerau, quam reduci passus est ad valorem 30 marcarum, tum temporis scilicet. 1407.
15. Instrumentum de consensu aequationis praebendarum, dato per Franciscum Benischau. 1408.
16. Instrumenta duo super optione facta praebendarum per duos canonicos. 1361, 1362.
17. Sententia definitiva S.D.N. pro Nicolao de Schellemdorff in causa optionis praebendae. 1357.
18. De optione praebendae Nicolai de Schellendorff, processus. 1359.
19. Processus super confirmatione statuti: de extraneis non admittendis.
20. Rudolfi episcopi literae, in quibus fit innovatio et extensio statuti de alienigenis sive extraneis, nisi qualificatis, non recipiendis, atque confirmatio eiusdem. 1467.

¹⁶ Numer 9 opuszczony.

21. Synodi Basiliensis ordinatio de extraneis, nisi qualificatis, non recipiendis 1435; vidimata per abbatem in Arena 1436.
(Vide R. 28, 29).
22. Johannis IV episcopi literae et statutum de Polonis non admittendis ad capitulum. Similiter de facientibus praebendas pensionatas non admittendis. 1498.
23. Jacobi episcopi ordinationes et statuta duo: alterum de restituendo stipendio studii per dimittentes praebendas; alterum de non conferendis vicariatibus nisi per canonicos. 1532.
24. Jacobi episcopi declaratio probationis triennalis studii et gradus facultatis. Item de abiurandis haeresibus horum temporum. 1529.
25. Johannis VI episcopi confirmatio nova privilegii de indigenis huius provinciae graduatis absque triennali studio recipiendis. 1606.
26. Casparis episcopi literae reversales de receptione domini Marci a Kitlitz in capitulum sine triennali: sine praeiudicio statutorum ecclesiae. 1560.
27. Casparus episcopus per literas urget Adami Weiskopf admissionem ad capitulum. 1563.
28. Christophorus a Stüssel intimat studium triennale petitque stipendum a capitulo promissum. 1566.
29. Literae legitimae nativitatis pro Andrae Beler paeposito Lignicensi et canonico Wratislaviensi a Senatu Görlicensi. 1504.
30. Literae insinuationis studii triennalis domini Petri Jenchwitz canonici Wratislaviensis per rectorem studii Romani satis acres. 1500.
31. Capituli ordinatio et statutum de novitiis canonicis, quod primo anno nudis praebendarum fructibus contenti esse debeant, secundo medietate distributionum capitularium gaudeant, et onera capitularia sufferant, tertio demum anno cum reliquis aequaliter participant. 1499.
32. Legati apostolici confirmatio illius iam proxime dicti statuti de duobus primis annis canonorum novitiorum. 1501.
33. Johannis V episcopi statutum super residentia viciorum. 1516.
34. Literae exemptionis a ferendis ecclesiae et capituli oneribus domini Matthaei Lamprecht eiusdemque donationis. 1535.
35. Protocollum sive minuta aequalitatis praebendarum in ecclesia Wratislaviensi constituta per episcopum Lubusensem.
36. Preceslai episcopi et capituli statutum super optionibus praebendarum, ubi notandum, quod temere absentes optare non possint, item habendam esse rationem sanii. 1347.
37. Preceslai episcopi statutum, quod antiquior canonicus praebendatus et receptus praefertur alteri, qui prius canonicatum assecutus, sed non statim receptus fuit, in optionibus et aliis. Item, quod tribus mensibus quis abesse possit et manere continuus. 1359.
38. Petri episcopi sententia arbitralis et declaratoria statuti de optionibus, et quod successor beneficiati canonici in praebenda, licet non in canonicatu, tenetur integre solvere annum gratiae pro commodo defuncti sui praedecessoris. 1449.
39. Rudolfus episcopus donat reliquias B. Valentini argento inclusas; et instituit eiusdem sancti festum in posterum celebrari cum IX lectionibus, concessis indulgentiis 40 dierum. 1481.
40. Statuta Janislai archiepiscopi Gnesnensis. 1326.
41. Statuta provincialia confirmata per Urbanum papam IV.

42. Transsumptum certorum statutorum utilium pro libertate ecclesiae factorum per legatum papae et confirmatorum per Clementem papam V. 1359.
43. Rudolfi imperatoris literae ad episcopum Martinum et eiusdem episcopi Martini literae ad vicecancellarium imperatoris de executione synodi provincialis Petricoviensis. 1578.
44. Articulorum Rudolfi episcopi 1468 confirmatio per Johannem IV episcopum. 1482.
45. Rudolfi episcopi literae confirmantes quaedam statuta capitularia:
1. De eo, cui lis monetur infra annum super sua praebenda.
 2. Qui non possit optare aliam praebendam.
 3. De almutio, quando eius usus sit necessarius.
 4. Quis sit capax torni.
 5. Non proiiciendas esse sordes in Oderam.
46. Sententia pro domino Johanne Bladen e Ducatu Oppaviensi oriundo lata, quod ut Silesius sit capax canonicatus Wratislaviensis. 1443.
47. Rudolfi episcopi constitutio et emendatio statuti super discontinuatione studii triennalis. 1481.
48. Jacobi episcopi statutum de non admittendis ad possessionem in ecclesia, nisi per aetatem idoneis: et de non admittendis ad capitulum, nisi intra annum ordinandis ad sacerdotium. 1537.
49. Casparis episcopi statutum de continua residentia ad sex septimanas per annum relaxata. 1570.
50. Preceslai episcopi declaratio statuti de dandis refectionibus absentibus extra chorum in certis casibus. 1364.
51. Wenceslai episcopi statutum de non dandis cotidianis refectionibus, nisi in sacris ordinibus constitutis. 1388.
52. Preceslai episcopi statutum, quod nullus debeat habere duo altaria vel duas vicarias. 1355.
53. Legati cuiusdam apostolici literae pro quodam extraneo, in quibus videtur velle derogare statuto de extraneis, nisi qualificatis non recipiendis, quas tamen literas ipse is, pro quo scriptae fuerant, capitulo sponte tradidit et iis renuntiavit. 1476.
Item literae regis Matthiae pro eodem Johanne de Monte. 1474.
54. Insinuatio studii triennalis domini Nicolai Merboth per literas rectoris Academiae Senensis. 1464.
55. Testimonium completi studii triennialis domini Nicolai Weiidener canonici Wratislaviensis. 1508.
56. Testimonium de studio triennali domini Stanislai Saur, quamvis unius saltem anni completi in Academia Patavina, in literis fiat mentio: propter pestem enim Viennam, ubi studere cooperat, discesserat. 1507.
57. Adami Landeck literae supplices, in quibus a capitulo stipendum Gresselianum sibi conferri petit. 1558.
58. Balthasaris episcopi constitutio de suscipiendis intra anni spatium sacris ordinibus post habitam in capitulo possessionem sub privatione. 1552.
59. Sententia super canonicatu et praebenda in ecclesia Wratislaviensi, abiudicatis cuidam cardinali. 1344.
60. Appellatio capituli ab imputatione cuiusdam N. Zeiselmeister, qui per vim volebat se intrudere in quemdam canonicatum, cuius possessionem iam aliis obtinuerat. 1418.

61. Bonifacii papae IX bulla de aequalitate praebendarum, et quod singulae debeat taxari non ultra decem marcas.
(Reliqua vide XX).

II. EPISCOPORUM MINISTRI. ITEM TENUARII ET HYPOTHECARII
EORUMQUE REVERSALES. ITEM FEUDA EPISCOPALIA

1. Reversales Urbani Stosch super Freiwaldaw. 1478.
2. Reversales binae duorum nobilium ratione Frideberg, administratoribus episcopatus datae. 1539.
3. Iudex curiae Ottmuchoviensis promittit, quod sede vacante velit habere respectum ad capitulum. 1409.
4. Iudicis curiae Ottmuchoviensis reversales eiusdem argumenti, ut modo. 1418.
5. Heintz Reibnitzes capitanei Ottmuchoviensis reversales datae episcopo Rudolfo. 1469.
6. Henrici de Dobre capitanei Ottmuchoviensis reversales, quibus promittit fidelitatem episcopo et eo defuncto, capitulo. 1473.
Item reversales Henrici de Walda sive Man capitanei Ottmuchoviensis. 1480.
7. Henrici Reibnitz capitanei Ottmuchoviensis reversales. 1485.
8. Joachimi Rottkirch capitanei Ottmuchoviensis reversales. 1540.
9. Johannis a Maltitz capitanei Ottmuchoviensis reversales. 1586.
10. Reversales domini Henrici Ribisch super Freiwalde. 1530.
12. Rudolfi episcopi literae, quibus concedit castrum Freiwalde cum praedio et omnibus emolumentis Balthasar Motzschelnitz. 1481.
13. Reversales Casparis Gaun capitanei Montis s. Johannis. 1519.
14. Balthasaris s Seidlitz capitanei Montis s. Johannis reversales. 1587.
15. Balthasaris Motzelnitz reversales super castrum et advocationem Canth. 1496.
16. Matzke Tschanefeldt capitanei in Frideberg reversales. 1421.
17. Seifridi Wandewitz reversales super castro Frideburg. 1446.
18. Reversales Nicolai Kotelinskii super castro Frideburg cum tribus villis sibi concessa et tradita. 1459.
Item alia eiusdem recognitio, ubi fatetur sibi ab episcopo et capitulo plene satisfactum. 1459.
19. Johannis et Nicolai fratrum Kotelinskii reversales super Frideburg. 1469.
20. Friderici Swetlig reversales super castrum Frideberg. 1538.
21. Hinconis Meiinholt capitanei Ottmuchoviensis literae reversales super Weidenau et Czirkwitz, itemque multis villis episcopatus oppigneratis. 1470.
22. Reversales burggravii in Kaltenstein. 1423.
23. Nicolai Neiinholt reversales super Kaltenstein. 1461.
24. Henrici Tettauers reversales super Kaltenstein, Weidenau et pluribus villis ab episcopo sibi concessis. 1499.
25. Literae reversales dominae Annae de Neuenhauss super villis Lobdau et Lindenau et 40 marcis. 1472.
26. Literae reversales Henrici et Johannis Stosch super Nova domo in Patzschkoviensi. 1525.
27. Literae reversales domini Johannis Seidlitz super villa Tschirnitz in Jaura-viensi. 1534.

28. Literae reversales Johannis Unruh super Preichau et villa Grossbauschkewitz. 1472.
29. Literae reversales Melchioris Lobel super Preichau. 1473.
30. Reversales Melchioris Lobe super Preichau. 1475.
31. Literae reversales domini Casparis Kottwitz ratione tenutae Preichau. 1540.
32. Nicolai de Biraua in Uiiast reversales super Costental. 1509.
33. Johannis et Henrici Borssnitz literae reversales super villis Gross Zölnig, Klein Zölnig et Bischkowitz prope Bernstat. 1461.
Item vidimus seu copia earumdem literarum. 1475.
34. Henrici Reibnitz reversales super villam Peterssfreide in Nissensi. 1472.
35. Georgii Stensch marschalci episcopalis reversales super tenutam Steinischdorff. 1561.
36. Reversales Bolkonis ducis Svidnicensis, quod possideat villam Gesess in Nissensi saltem ad tempora vitae. 1354.
37. Reversales Johannis von der Leipe super bonis Breitfort et Behmischedorff. 1476.
38. Reversales Balthasaris von Reine super Kemnitz prope Patzschkau, quae villa potest redimi, solutis saltem 100 Ungaricis. 1471.
39. Literae reversales Henrici Haugwitz super villam Krelau in tenuta Preichaviensi. 1472.
Item eiusdem Haugwitz literae ratione aliorum 4 mansorum in Grossbauschkewitz. 1473.
40. Literae reversales Casparis Braun super villam Krelau. 1480.
41. Literae reversales Premislai ducis Oppaviensis canonici Wratislaviensis super certis piscinis prope Wirben et villa Siimerau prope Praussnitz. 1473.
42. Reversales domini Diprandi Zetteritz ratione officii Marschallatus, ubi itidem pollicetur post obitum episcopi capitulo fidelitatem. 1536.
43. Reversales ducis Primislai canonici super censum centum florinorum Ungaricalium, in et super proventibus episcopatus in Glogoviensi. 1471.
44. Bernhardus Birek eques fatetur sibi ab episcopo Conrado plenarie satisfactum, excepto bono Siimmerau, super quo adhuc literas habeat. 1425.
45. Gloriani de Rachenau burggravii in Jauernick reversales. 1418.
46. Petri Luckau reversales ratione villae Eiila prope Köppernick ad tempora vitae sibi concessae. 1419.
47. Reversales cuiusdam viduae ratione villae Legota. 1289.
48. Reversales abbatis et conventus in Arena, quod liberum sit episcopo quandcumque velit censum 26 et 25 marcarum super villa Wansou reemere. 1384.
49. Literae reversales Leonhardi Vogel ratione Rischenthal et duarum ibi piscinarum. 1507.
50. Literae reversales super curia episcopali in Ratibor. 1470.
51. Reversales Andreae Pogrel datae episcopo Wenceslao, qui concederat ei allodium Czirckwitz ad tempora vitae.
52. Episcopi Martini literae super gratia suo nepoti Christophoro Gertmanno facta de allodio Czirckwitz. 1585.
53. Reversales datae episcopo Preceslao ratione villae Mangelsdorff in Nissensi, concessae cuidam Santkoni ad tempora vitae. 1346.
54. Literae reversales Gumperti de Schlieben ratione allodii Scoroschau, opidi

- Reichenthal et adiacentium villarum, datae episcopo Wenceslao et capitulo. 1399.
55. Literae reversales et recognitio N. et Nicolai de Nympke fratrum in facto obligationis Pogelau. 1460.
 56. Literae reversales et recognitio N. Salusch marscalci episcopi Conradi super villa Dame in Lignensi ad tempora vitae sibi concessa. 1449.
 57. Recognitio Johannis et Michaelis Bess super gratia episcopi Conradi de villa episcopali Pramsin in districtu Bregensi sita, ad tempora vitae ipsorum facta. 1446.
 58. Capitulum redimi fecit villam Stubnau a Cunrado episcopo traditum cuidam nobili pro 90 florenis Ungaricis, quos solvit N. Pritzelwitz canonicus et ita villam servavit. 1451.
 59. Gratia personalis pro Bartusch Medler Hofevogt zu Bresslau et Anna uxore sua de allodio in Czirckwitz per episcopum Johannem IV. 1500.
 60. Infeudatio Henrici Ribisch super Freiwalde et villas adiunetas per episcopum Jacobum. 1530.
 61. Episcopus Martinus concedit in feudum quaedam bona in districtu Ottmuchaoviensi sita Hieronymo et Johanni comitibus de Pomssdorff post obitum fratris Christophori, cum quo iam ante simultaneam investituram obsinuerant. 1581.
 62. Episcopi Balthasaris ratihabitio concessionis ad vitae tempora allodii in Czirckwitz. 1540.
 63. Rudolfi episcopi literae concessionis villae Kosel prope Patzschkau pro Georgio Jordan cum illam prius ademisset cuidam Bohemo ob inimiciatiam, ut literae loquuntur. 1477.
 64. Literae episcopi Casparis, quibus donat quamdam vineam a se instructam et excultam penes Heidersdorff fratri suo Georgio Logau. 1573.
 65. Documenta villarum Burckendorff et Kuntzendorff sub Ottmuchaoviensi et Biela sub Nissensi redemptiarum ab episcopo Martino. 1581.
 66. Gratia ab episcopis facta Tzerniniis de villa Zedlitz Ottmuchaoviensis districtus. 1575.
 67. Copia literarum concessionis — wegen des Hammers zu Hermanstadt — factae ab episcopo Balthasare. 1559.
 68. Jacobi episcopi Wratislaviensis inscriptio simul et reversales de bonis Tscheschin et Lischka ad duo corpora Christophori et Matthaei Borsnitz. 1533.
 69. Johannis IV episcopi literae super villam Wilmersdorff concessam ad tempora vitae Christophoro Adelssbach et uxori pro 65 aureis. 1492.
 70. Balthasaris episcopi literae et concessio iam dictae villae Wilmersdorff sive Wilhelmsdorff ad duo copora pro eadem summa 65 Ungaricalium. 1552.
 71. Testimonium triplex redditum coram senatu Wratislaviensi ratione tenuitariorum in Preichau et maiori Glogovia. 1464.
 72. Reversales duorum fratrum Rutzki ratione villae Saboize sive Kuntzendorff ad vitae tempora ab episcopo Conrado illis concessae. 1418.
 73. Episcopus Balthasar concedit allodium in Czirckwitz cuidam Henrico Girsdorff cum pacto 100 ducatorum impendendorum in aedificia, quae tamen pecunia heredibus eius ante allodii cessionem ab episcopo refundi debeat. 1543.

74. Oppigneratio bonorum Prosilssdorff et Waltdorff ab episcopo Balthasare facta cuidam Humbergo pro 3000 Ungaricis cum pacto reluendi. 1545.
75. Wenceslaus episcopus donat maldrata et fertones villaे Rulantowitz domino Ulrico Spirae decano Ottmuchoviensi ad tempora vitae. 1399.
76. Obligatio Achillis Cromeri episcopo Martino data ratione sumptuum, quos episcopus ipsi ad studia suppeditabat, refundendorum et servitorum episcopo ac patriae praestandorum. 1582.

KK. VILLAE, ALLODIA ET CASTRA EPISCOPATUS ALIENATA

1. Thomas episcopus vendit villam Pilsitz reservata decima. 1291.
2. Henricus episcopus confirmat emptionem allodii Pilsitz, in quo directum sibi et ecclesiae dominium competere asserit. 1309.
3. Henricus dux et dominus Wratislaviae vendit iurisdictionem in Pilsitz et eximit illam ipsam villam ab omnibus oneribus. 1312.
4. Henricus episcopus confirmat emptionem allodii Pilsitz in emphyteusin ab ecclesia ante concessi. 1314.
5. Confirmatio venditionis quartae partis de Pilsitz a iudice Curiae episcopalis data. 1343.
6. Confirmatio cessionis villaе Pilsitz a iudice Curiae episcopalis. 1352.
7. Literae super venditionem 9 1/2 mansorum in Pilsitz emptori a venditore datae. 1353.
8. Preceslaus episcopus infeudat Cruciferos super Pilsitz, reservato sibi et ecclesiae iure redemptionis, quando Cruciferos tolerare noluerint. 1360.
9. Confirmatio venditionis aut cessionis villaе Pilsitz a iudice Curiae episcopalis. 1352.
10. Reversales Cruciferorum ratione Pilsitz episcopo datae. 1360.
11. Rustici in Pilsitz promittunt solvere episcopo Preceslao missalia et fertones episcopales. 1370.
12. Preceslai episcopi literae super Pilsitz, ubi elocat illud bonum sive villam iure Teutonico, reservato iure sanguinis. 1353.
13. Literae Conradi episcopi, quibus confirmat emptionem villaе Pilsitz, reservata ecclesiae sylva et iure reemptionis. 1435.
14. Preceslaus concedit Pilsitz in feudum. 1345.
15. Margareta ducissa Olaviensis renuntiat omni iuri, quod sibi competere potuit super castrum Jeltzsch. 1444.
16. Ludovici ducis Olaviensis literae venditionis castri Jeltzsch factae episcopo Conrado. 1433.
(De villa Constanten in Coslaviensi concessa pro 500 marcis contractu remittitio vide AA. 11).
17. Preceslai episcopi processus fulminatus contra omnes, qui se inromiserint de sylva prope Jeltzsch, quae dicitur — der Krigwald — 1372.
18. Preceslai episcopi alius processus super sylva Jeltzsch. 1375.
19. Ludovici ducis Olaviensis literae, quibus adiudicat capitulo sylvam Jeltzsch. 1380.
(Kasimiri ducis Teschinensis literas super concordia ratione Costental vide D. 10).
20. Hermanni militis et fratrum ipsius renuntiatio iuris super villa Halberdorff in Grotcoviensi, quam episcopo Preceslao vendiderat. 1367.
21. Literae super allodio in Halberdorff pro Preceslao episcopo. 1363.
22. Preceslaus episcopus Wratislaviensis confirmat venditionem villaе Ber-

- tilssdorff prope Nissam, ita tamen ut quivis episcopus eam possit reemere pro 100 marcis. 1346.
23. Episcopi Rudolfi literae super villam Bischkowitz in monte, quod pertineat cum pleno dominio ad Sanctam Crucem. 1481.
 24. Sententia arbitralis super supremo dominio villaे Bischkowitz in monte, pro capitulo S. Crucis lata, contra possessorem allodii ibidem. 1486.
 25. Casimiri ducis Opoliensis literae super Uiiast pro Laurentio episcopo Wratislaviensi. 1222.
 26. Casimiri ducis Opoliensis literae super libertate Uiiast. 1222.
 27. Laurentii episcopi literae, quibus concedit Waltero advocate Nissae locationem Teutonicam in Uiiast. 1223.
 28. Ducissae Opoliensis literae super libertate villaе Oluche prope Uiiast. 1235.
 29. Duci Opoliensis literae super elocatione libera villaе Oluche prope Uiiast. 1239.
 30. Duci Opoliensis privilegium super libertate civitatis Uiiast itemque Gostecin et Stinaviae. 1241.
 31. Wladislai ducis Opoliensis privilegium amplissimum super Uiiast et Stinavia, itemque plurimis villis adiacentibus. 1260.
 32. Episcopus Henricus emit dimidium advocatiae in Uiiast. 1307.
 33. Bolkonis ducis Opoliensis literae pro elocatione Uiiast iure Teutonico. 1368. (Vide infra 44).
 34. Bolko dux Opoliensis confirmat privilegium antecessoris sui Casimiri super Uiiast 1222 concessum. 1372.
 35. Wenceslaus episcopus confirmat venditionem et cessionem advocatiae Uiiasdensis, ubi partim et exprimitur fundatio eiusdem. 1385.
 36. Wenceslaus episcopus confirmat venditionem sextae partis advocatiae in Uiiast. 1388.
 37. Wenceslaus episcopus confirmat venditionem allodii foris Uiiast. 1401.
 38. Conradus episcopus confirmat venditionem factam super allodio foris Uiiast. 1419.
 39. Conradus episcopus confirmat venditionem advocatiae in Uiiast, ubi partim fundatio exprimitur. 1426.
 40. Conradus episcopus remittit servitutem et omnia onera advocatiae Uiiasdensi, donec restituantur possessori eiusdem 30 marcae ab episcopo acceptae. 1427.
 41. Literae exprimentes modum factae per arbitros divisionis inter Nicolaum advacatum Uiiasdensem et Nelam sororem eius. 1439.
 42. Iudex Curiae in Uiiast confirmat venditionem allodii ibidem extra civitatem. 1440.
 43. Johannis ducis Auswitzensis literae reversales super emptione Uiiast pro 2500 florenis sub titulo redemptionis ab episcopo Jodoco. 1466.
 44. Caroli IV literae super concordia inter episcopum Preceslaum et principem Opoliensem ratione bonorum in Uiiast. 1370.
 45. Literae Nicolai ducis Opoliensis, in qua fatetur se concordare cum episcopo Wratislaviensi super Uiiast et ceteris bonis clericorum. 1461.
 46. Literae Nicolai ducis Opoliensis ratione concordiae suaе cum episcopo et clero, vidimatae per abbatem S. Vincentii. 1462.
 47. Jodoci episcopi literae super concordia facta ratione advocatiae in Uiiast. 1464.
 48. Jodoci episcopi literae super venditionem advocatiae in Uiiast. 1464.

49. Literae reversales super Uiiast capitulo datae per nobilem Micolasch de Biraua. 1502.
50. Venditio, resignatio et cessio advocatiae in Uiiast facta a Biraua pro episcopo Johanne IV. 1509.
51. Reversales super advocatia in Uiiast oppignorata ab episcopo Johanne IV. 1509.
52. Jodocus episcopus fatetur se ad componendum cum duce Conrado, villam Turka in Wartenbergensi, passum fuisse gravari ultra antiquam oppignerationem, centum marcis idque propter dissolvenda debita ratione Cant contracta. 1461.
53. Jodoci episcopi literae super auctam oppignerationem villae Turka in Wartenbergensi. 1462.
54. Dux Conradus cedit ius redimendi bona in Turka Wartenbergensis districtus in gratiam Johannis episcopi et ecclesiae. 1490.
55. Henrici episcopi Wratislaviensis literae vidimatae per senatum Glogoviensem de venditione episcopalnis allodii Kemnitz prope Glogoviam ab episcopo facta, cum reservatione census annui ex quolibet manso sex modiorum triplicis grani tritici, siliquinis et avenae et unius fertonis. 1319.
56. Episcopi Thomae literae, quibus donat villam Dobresshyci officiali Wratislaviensi. 1284.
57. Capituli literae super villam Hennigsdorff in Grotcoviensi, quae cum et feudum esset devoluta in manus episcopi et capituli, capitulum eam omnino concessit Jacobo episcopo, ita tamen ut is arcem Fridbergensem ecclesiae suis sumptibus emeret et emptor praedictae villae ecclesiae feudarius esset. 1537.
58. Johannis episcopi literae, in quibus donat tribus fratribus allodium Prosskou et duo molendina reservata saltem sibi decima. 1300.
59. Preceslai episcopi literae, in quibus concedit cuidam Stephano canonico Posnaniensi 25 villas Polonicas prope Boleslaviam ad episcopatum Wratislaviensem pertinentes ad tempora vitae. 1360.
60. Literae Conradi episcopi ratione villae Grunau, concessae 1421 cuidam Nicolao Pockeler pro 180 marcis cum pacto reemendi, quam pecuniam episcopus Andreas propria manu super ipsas literas gloriatur ad ecclesiae utilitatem, scilicet reluisse et ita villam, si displacet, recuperasse.
61. Transsumptum factum anno 1464 literarum domini Conradi ducis Silesiae, Olsnensis ac filii sui Conradi super emptione castri Militzsch, facta ab ipsis cum episcopo et capitulo. 1358.
62. Jacobi episcopi literae, quibus in gratiam Henrici Schindel confirmat et amplificat libertates super villas Neudorff, Czaulkowitz, Kosel et Thimendorff in Cantensi sitas, salvo semper iure episcopatus. 1534; vidimatae per Senatum Wratislaviensem 1545.
63. Literae Cantensium super cessionem iudiciorum Scultetiae in Neudorff. 1529.
64. Cessio iuris super villam et scultetiam Neudorff facta per abbatissam s. Clarae. 1524 et 1529.
65. Petrus episcopus concedit Pilgramo Czesslau supremum ius et absolutum dominium villae Bischoffsdorff in Bernstatensi districtu. 1454.
Item aliae episcopi Petri literae super dictam villam Bischofsdorff, in

quibus fatetur se isti Pilgramo vendidisse villam pro centum ducatis Ungaricis cum pacto reemendi. 1455.

**LL. CONFIRMATIONES EMPTIONUM AUT ALIORUM CONTRACTUUM.
ITEM CONTRACTUS EPISCOPORUM ET CAPITULI CUM ALIIS CELEBRATI**

1. Episcopus Johannes V confirmat emptionem villaे Neudorff in Cantensi inter Henricum Czirn venditorem et Henricum Schindel emptorem factam. 1507.
2. Idem episcopus confirmat alium quemdam contractum super eadem villa factum inter dominam Margaretam Tzschetzschau et Henricum Schindel. 1517.
3. Auffbietebrief des gutts Neudorff. 1519.
4. Johannis III episcopi literae confirmantes emptionem scultetiae in Sanditz. 1299.
5. Traditio scultetiae in Czauchlitz. 1329.
6. Preceslaus episcopus confirmat permutationem 4 mansorum in Bodensdorff cum 3 mansis in Peterssheiide. 1375.
7. Henrici ducis Wratislaviae confirmatio emptionis molendini retro s. Lazarum. 1324.
8. Katharina ducissa Bregensis confirmat emptionem villaе Bisternitz in Olaviensi pro Hankone Czambori de Sunnenberg. 1355.
9. Episcopus Preceslaus confirmat emptionem bonorum Kalii prope Czirekwitz ita tamen, ut novus possessore seviat episcopo quoties opus est cum uno equo et balista itemque solvat annuatim 1/2 marcam pro decima. 1349.
10. Literae civitatis Lignicensis super commutatione horti et quorumdam agrorum episcopi pro quibusdam aliis domibus, horeis et areis in suburbio propter munitionem civitatis. 1426.
11. Ludovici ducis Lignicensis literae super permutatione quarumdam arearum ecclesiae cum aliis areis in suburbio Lignensi. 1426.
12. Praefectus Curiae episcopalnis confirmat emptionem cuiusdam domus retro Summum. 1462.
13. Literae praefecti Curiae episcopalnis super quamdam domunculam retro Summum, quae nunc pertinet ad Hospitale s. Johannis. 1447.
14. Aliae literae super eamdem domunculam. 1483.
15. Ternae literae: quarum primae sunt — confirmatio emptionis cuiusdam piscinae sub civitate Otmuchoviensi sitae. 1471. 2.b — commutatio civitatis Otmuchoviensis quaedam iura concedentis capitaneo Nicolao Sitzsch pro aliis bonis et agris ab eodem acceptis. 1472. 3.c — confirmatio istorum omnium per episcopum Rudolfum. 1473.
16. Episcopi Precesslai literae confirmatoriae super venditionem iudicii in Buchwaldsdorff cum molendino, tertio denario, taberna, carnificio, pistoria, piscatura, pastura ovium, servitio trium hortorum, quibusdam agris. 1359.
17. Precesslai episcopi literae confirmatoriae super venditionem mediae partis iudicii in Buchwaldsdorff cum attinentiis, excepto duntaxat molendino, facta Johanni filio sculteti ibidem. 1376.
18. Preceslaus episcopus confirmat venditionem villaе Prossimssdorff in Nissensi. 1372.

19. Wenceslaus episcopus confirmat venditionem villaे Prossimssdorff in Nissensi. 1416.
20. Wenceslaus episcopus confirmat venditionem scultetiae in Buchelssdorff factam Bernhardo Baratsch. 1407.
21. Conradi episcopi literae confirmatoriae emptionis eiusdem scultetiae in Buchelssdorff. 1438.
Item renunciatio iuris in Buchelssdorff per Johannem Überscherer. 1502.
22. Preceslai episcopi literae confirmantes venditionem scultetiae in Rathowitz. 1371.
23. Henrici ducis Silesiae confirmatio permutationis boni Schalkau, quod capitulum dedit pro villa Zarkovo. 1290.
24. Conradi ducis Silesiae, Glovogiae etc. confirmatio emptionis villaе Zache. 1262.
25. Regium officium Wratislaviense confirmat oppignerationem 1/4 unius mansi in villa Craikau. 1364.
26. Confirmatio emptionis allodii albi ante s. Mauritium pro quodam cive Wratislaviensi facta per Conradum ducem Steinaviensem, decanum Wratislaviensem. 1421.
27. Johannes IV confirmat emptionem boni Adelssdorff pro domina Anna Ottweiinin et heredibus ipsius. 1498.
28. Confirmatio emptionis boni Leipau in Grotcoviensi. 1417.

MM. IUS PATRONATUS IN QUASDAM ECCLESIAS ET ALTARIA

(Ius patronatus in Jerischau vide M. 8, 9)

(Ius patronatus in Lichtenberg vide BB. 50).

1. Abbas s. Vincentii donat episcopo ius patronatus super ecclesiam in Tosec. 1264.
2. Instrumentum publicum, quo Johannes rex Bohemiae donat episcopo et ecclesiae Wratislaviensi ius patronatus in Alta Ecclesia et Bythom circa Glogoviam Magnam. 1345.
(Vide infra 9).
3. Wenceslaus episcopus revocat sub poena suspensionis ab ingressu ecclesiae ius patronatus archidiaconorum in tota dioecesi Wratislaviensi. 1345¹⁷.
4. Balthasaris episcopi confirmatio iam factae donationis a Jacobo episcopo iuris patronatus super altare Corporis Christi ad s. Jacobum Nissae et domum annexam pro capitulo. 1544.
(Vide GG. 8).
5. Documenta iuris patronatus in Leipe, producta a nobili Casparo a Bischofshiem. 1597.
6. Collatio parochiae in Oltaschin vigore praesentationis factae a procuratore praepositi. 1535.
7. Rex Carolus IV donat ius patronatus ecclesiarum in Fürstenau et Cant abbati Opatoviensi. 1348.
8. Abbas Opatoviensis permittat ius conferendi unum canonicatum et praebendam in Lignitz, itemque ius patronatus ecclesiarum in Fürstenau et

¹⁷ Berghius podał tutaj błędą datę (1345). Dokument ten pochodzi z 6.4.1395 r. Na jego odwrocie jest zapiska: „Reuocatio iurisdictionis Archidiaconorum dioecesis Wratislaviensis 1345”, na której się widocznie oparł, nadpisując nad nią słowa „Wenceslai Episcopi”.

Cant cum praepositura Noviforensi ab episcopo Wratislaviensi sibi tradita. 1349.

9. Instrumentum publicum, quo Henricus dux Glogoviae reservat sibi ius patronatus in Bythom, et ius patronatus super Alta villa donat episcopo et ecclesiae s. Johannis. 1345.
(Supra 2).
10. Cessio iuris patronatus super ecclesiam in Gostoma pro commendatore in Czültz. 1350.
11. Instrumentum super cessione et donatione iuris patronatus pro Balthasare Promnitz, super tria altaria in ecclesiis parochialibus Wratislaviae. 1532. Item Jacobi episcopi confirmatio cessionis et donationis iuris patronatus iam dicti. 1532.
12. Cessio iuris patronatus super beneficia et altaria ecclesiae collegiatae in Ottmuchau. 1419.
13. Cessio iuris patronatus super altare B. Virginis, Omnis Sanctorum et s. Clementis in ecclesia in Bettlern pro praeposito Wratislaviensi et suis successoribus. 1451.

NN. EPISCOPORUM IURISDICTIO, AUCTORITAS ET PRAECELLENTIA

1. Copia sententiae latae ab episcopo Petro inter Bolkonem ducem Silesiae et Wratislavienses. 1453.
2. Carolus IV imperator et rex Bohemiae committit episcopo Preceslao et capitaneo Wratislaviensi executionem in causa dotalitia ducissae Bregensis, cui a Wenceslao duce Lignicensi satisficeri debebat. 1356.
3. Literae Henrici Schweinichen et multorum aliorum fideiussoriae nomine spondentium, ab ipso Schweinichen non vindicatum iri incarcerationem ab episcopo ipsi inflictam. 1494.
4. Renunciatio exemptionum facta per abbatem et conventum monasterii Lubensis Ordinis Cisterciensis et submissio sub episcopatum facta episcopo Preceslao. 1364.
5. Sententia lata per pares Curiae Episcopalis inter Wolframum de Melitz parte ex una, et Paskonem Röstel de Breschau parte ex altera. 1348.
6. Concordia facta per Pares Curiae Episcopalis inter Petrum Czedlitz et Nicolaum fratrem suum. 1413.
7. Rudolfi episcopi literae super concordia inter Johannem et Nicolaum Kothalinsskii fratres eorumque sororem Magdalenam. 1480.
8. Episcopus Nankerus declarat Johannem regem Bohemiae, capitaneum et consules Wratislavienses propter occupationem decimarum in ducatibus Wratislaviensi, Noviforensi excommunicatos esse. 1340.
9. Episcoporum plena iurisdictio in iudeos sub suo dominio commorantes per Corolum IV confirmatur, ita ut nec quisquam eosdem quavis de causa hinc evocare vel ad aliud forum trahere debeat. 1357.
10. Reversales sive recognitio Alberti regis Romani quod receperit subsidium a Judaeis in territorio ecclesiae habitantibus sine praeiudicio libertatum ecclesiae. 1439.
Episcoporum varios processus contra duces et alios vide sub litera T.
Sententiam officialis Wratislaviensis contra Conradum ducem Silesiae, dictum Album, in caussa villae Stubna, quam dux de facto sibi vendicare ausus fuerat — vide AA. 82.

11. Laurentii episcopi literae, quibus ad instantiam ducis Opoliensis decernit, quale telonium per Olesno et senor transeuntibus sit solvendum. 1226.
12. Investitura Officialis Wratislaviensis de mandato episcopi Preceslai pro praepositura Haynensi ex caussa permutationis pro quodam altari in eccllesia Wratislaviensi. 1358.
13. Ludovici regis rescriptum ad episcopum Jacobum, quo conceditur episcopo facultas detinendi et alias procedendi contra famulos Fuccarorum, nisi consuetas vias, scilicet Nissam transeundo, in deducendo cupro observent. 1526.
14. Copia literarum Vladislai regis ad Casimirum ducem Teschinensem supremum Silesiae capitaneum 1504 in causa sessionis ac praecedentiae episcopi, principium ac statuum Silesiae vidimata per senatum Opoliensem. 1618.
15. Copia earumdem literarum in lingua Bohemica — vidimata per senatum Neostadiensem in Opoliensi. 1618.

OO. DEPOSITA SCRIPTA APUD CAPITULUM

1. Credentialles et chirographum ablegatorum ducum Lignicensium in causa depositarum quarumdam literarum. 1499.
2. Capitulum fatetur, quasdam literas ducis Lignicensis apud se fuisse depositas. 1532.
3. Caroli IV regis Romanorum et Bohemiae literae super dotalitio Katharinae ducissae Brigensis, videlicet 10000 marcarum. 1353.
4. Instrumentum ultimae voluntatis domini praepositi Cruciferorum in Gnesna. 1368.
5. Testamentum Katharinae ducissae Brigensis. 1358.
6. Transsumptum privilegii ducum Olsnensium dati per Wenceslaum regem. 1367.
7. Testamentum Margaretae de Nötzen, Wratislaviae in platea s. Adalberti. 1412.
Item eiusdem Margaretha testamentum coram scabinis factum Wratislaviae. 1410.
8. Testamentum Catharinae Königsbergerin in Arena. 1477.
9. Magnatum et procerum Bohemiae ac Moraviae literae ad concilium Constantiense, minatoriae, pro Hussitarum asseclis et Hieronymo Pragensi. 1415.
10. Capitaneatus Wratislaviensis literae emptionis et venditionis super bonis Schalkau, Buschwitz, et Rhumenau pro domino Petro de Krickau. 1525.
11. Boleslai ducis Lignicensis et Bregensis literae ratione donationis oppidi Namsslau cum omnibus pertinentiis factae Catharinae ducissae Bregensi. 1348.
12. Literae Boleslai ducis Silesiae, in quibus oppignerat civitatem et totam ditionem Namsslaviensem suae uxori pro 420 marcis. 1352.
13. Wenceslai et Ludovici ducum Lignicensium literae ratione dotis illustris dominae Katharinae ducissae Bregensis. 1349.

PP. VILLAE FABRICAE S. JOHANNIS ET ALIA AD FABRICAM SPECTANTIA

1. Ducissa de Schweinitz et Jauer dat villam Peicherwitz cuidam de Kolditz cum omnibus iuribus. 1372.
2. Kolditz fatetur se vendidisse episcopo et canonicis villam Peicherwitz. 1379.

3. Kolditz promittit se sditurum episcopo et capitulo omnes antiquas literas et privilegia super Peicherwitz. 1379.
4. Agnetis ducissae Svidnicensis privilegium super villam Peicherwitz. 1379.
5. Wenceslai regis confirmatio emptionis villae Peicherwitz. 1379.
6. Wenceslai regis privilegium super villam Peicherwitz. 1379.
7. Wenceslai regis privilegium super villam Peicherwitz. 1379.
8. Recognitio consulum Wratislaviensium de solutis a capitulo 2014 marc. pro villa Peicherwitz. 1380.
9. Literae emptionis annui census 15 marcarum in perpetuum solvendi a sculteto et rusticis in Peicherwitz. 1380.
10. Vorzicht wegen Peicherwitz: coram Agnete ducissa Svidnicensi. 1381.
11. Wenceslaus episcopus confirmat emptionem annui census in Peicherwitz 15 marc. 1382.
12. Census 4 marcarum in Peicherwitz pro sublectore scholae s. Johannis. 1417.
13. Capitanei Svidnicensis literae super 2 mansis in Peicherwitz. 1394.
14. Sententia definitiva super censu perpetuo in Peicherwitz ad altare SS. Johannis Evangelistae et Jacobi in capella ex opposito mansionariae ecclesiae Wratislaviensis. 1427.
15. Literae fratrum Affen ratione indemnitatis episcopi et capituli ex quodam debito super Peicherwitz. 1534.
16. Wenceslai regis privilegium super Peicherwitz vidimatum per abbatem in Arena. 1495.
17. Regis Ludovici confirmatio libertatum villae Peicherwitz. 1525.
18. Jacobi episcopi literae census 35 Hungaricalium super Peicherwitz pro quadam nobili femina. 1528.
19. Jacobus episcopus confirmat venditionem quorumdam bonorum in Peicherwitz et Czirnitz. 1529.
20. Jacobi episcopi confirmatio cuiusdam cessionis census super Peicherwitz. 1529.
21. Jacobi episcopi confirmatio cuiusdam contractus ratione alicuius census in Peicherwitz. 1529.
22. Jacobus episcopus concedit fabricae s. Johannis villam Peicherwitz, acceptis ab eadem 3300. florenis Hungaricis in structuram Aulae — episcopalis conversis. 1535.
23. Capitanei Nissensis confirmatio venditionis sive cessionis villae Neudorff prope Nissam. 1449.
24. Petri episcopi literae pro Henrico Clodebog super parte villae Neudorff prope Nissam. 1449.
25. Jodocus episcopus concedit capitulo Otmuchoviensis illam partem villae Neudorff, quam olim concesserat Petrus episcopus Henrico Glodeboc. 1466.
26. Jacobus episcopus decernit iurisdictionem in Neudorff ad neminem alium, quam ad capitulum Wratislaviense et senatum Nissensem pertinere. 1532.
27. Jodoci episcopi constitutio de solvenda medietate omnium reddituum anni secundi de universis beneficiis, praelaturis aut parochiis provinciae ad fabricam s. Johannis; excepta scholasteria s. Johannis, quae istam ipsam medietatem debet convertere in reparationem scholae s. Johannis. 1461. (Censum 16 floren. Ungaric. ex fundatione domini Johannis Steinkeller pro fabrica — vide Q. 17, 18.

- Censum 10 marcarum gravium super 4 hortis Neudorfii in Elbingo, sub abbate s. Vincentii pro fabrica — vide O. 39.
- Censum 10 marcarum super duobus hortis, altero in villa capitulari Hennersdorff, altero in suburbio SanMauritiano — vide TT. 3.
- Censum 3 marcarum super scultetia in Peicherwitz vide Q. 31.
- Censum 6 fertorum in scultetia Replin pro fabrica vide TT. 20.
- Censum 4 marcarum ex villa Beckern prope Lignitz pro fabrica vide K. 6).
28. Census 6 talerorum super bono Georgii Piuons in villa Jenckwitz pro fabrica. 1620.
29. Literae sermi archiducis Caroli episcopi Wratislaviensis super bona sive tenutam Tscheschin pro fabrica. 1622.
(Censum 3 talerorum super bono rusticali in Paschwitz trium mansorum, cuius 1624 modo est possessor Johannes Adam Lewe — vide TT. 42 pro fabrica.
- Censum 16 tal. super bono rusticali in Krintzsch vide P. 5.
- Literas super 6 flor. Ungar. in bonis Pechau in Nissensi — vide Q. 3).
- 29a. Census reemptitus 18 marc. gr super bono rusticali trium mansorum in Krintzsch, ad terminum s. Michaël pro fabrica s. Johannis. 1626.
30. Census reemptitus 15 talerorum super bono rusticali 2 1/2 mansorum in Protzan, ad terminum Exaltationis s. Crucis pro fabrica s. Johannis. 1628.
31. Census reemptitus 9 talerorum super bono rusticali 2 mansorum et 3 iugenum in Protzan, ad terminum Exaltationis s. Crucis pro fabrica s. Johannis. 1629.
32. Census reemptitus 12 talerorum super 4 bonis rusticibus in Steinischdorff in Nissensi, ad terminum Paschatis pro fabrica s. Johannis. 1630.
33. Census reemptitus 30 talerorum super bono scultetiae in Peterwitz ad fabricam s. Johannis. — NB. ex pecunia Baforiana. 1638.

QQ. MOLENDINA EPISCOPATUS ET CAPITULI

1. Nankerus episcopus confirmat venditionem alicuius partis molendini advo-
catorum Nissae pro monachis in Henrichou. 1334.
2. Nankeri episcopi confirmatio super emptionem cuiusdam partis molendini
advocati in Nissa pro abbatie et monachis in Henrichou. 1334.
3. Nankerus episcopus confirmat venditionem alterius partis molendini Voiits-
mühle Nissae pro monasterio in Henrichou. 1335.
4. Sententia lata vigore compromissi super meatu aquae recurrentis supra
molendinum Voiitsmühle: quae aqua in perpetuum debeat esse divisa pro
duabus molendinis, scilicet pro isto ipso iam dicto et pro molendino Cru-
ciferorum. 1341.
5. Preceslai episcopi confirmatio emptionis alicuius partis molendini Nissae,
dicti Voiitsmühle. 1373.
6. Preceslai episcopi confirmatio emptionis 15tae partis molendini advocati
Nissae. 1375.
7. Instrumentum donationis per testamentum duarum partium unius tertiae
partis molendini advocati Nissensis abbatii in Henrichou. 1376.
8. Preceslai episcopi confirmatio super portione molendini Voiitsmühle
vendita in Nissa. 1376.
9. Donatio partis molendini Voiitsmühle in Nissa abbatii in Henrichau. 1379.
10. Verzicht ratione molendini Nissensis — Voiitsmühle. 1380.

11. Wenceslaus episcopus confirmat donationem Octalis molendini pro eccllesia s. Jacobi Nissae. 1397.
12. Wenceslai episcopi confirmatio super cessione cuiusdam portionis molendini Voiitsmühle in Nissa. 1401.
13. Wenceslai episcopi literae super 3tiam partem molendini Nissensis Voiitsmühle, ubi superioritas abbatii Henrichoviensi tribuitur. 1408.
14. Capitanei Otmuchoviensis literae, quibus ordinatur, qualiter et per quos fossa molendini Nissensis — Voiitsmühle purgari debeat. 1414.
15. Nicolai abbatis Henrichoviensis literae super venditione 4tae partis molendini, Voiitsmühle. 1422.
16. Capituli literae, quibus fatetur molendina Nissensia ab episcopo sibi tradita, solutis 30 marcis annuis ad mensam episcopalem reverti debere. 1432. Infra 20, 21.
17. Petri episcopi confirmatio venditionis sive donationis cuiusdam portionis molendini Nissensis, Voiitsmühle. 1448.
18. Martini abbatis Henrichoviensis literae super emptione 4tae partis molendini Nissensis, Voiitsmühle. 1481.
19. Thomae episcopi super molendina in Nissa privilegium. 1259.
20. Conradi episcopi literae, quibus cedit duo molendina Nissae capitulo pro certo censu. 1429.
21. Literae Nissensium, quibus promittunt singulis annis solutionem 30 marcarum capitulo faciendam ratione molendinorum. 1432.
22. Instrumentum contractus emptionis 3tiae partis molendini Nissensis Voiitsmühle. 1410.
23. Johannis abbatis Henrichoviensis literae super hereditariam venditionem partis molendini Nissensis Voiitsmühle Johanni episcopo Wratislaviensi factam. 1484.
Vide infra 37, 38, 39.
24. Bolkonis ducis literae super molendino in Cant, die Walckmühle. 1334.
25. Nicolai ducis Silesiae literae super venditionem molendini Czirnermühle prope Cant. 1353.
26. Boleslaus dux Lignicensis et Bregensis donat capitulo molendinum in districtu Olaviensi, Veiersmühle cum omnibus libertatibus. 1346.
27. Renunciatio iuris, Vorzicht super Veiersmühle, capitulo facta. 1386.
28. Wenceslai episcopi literae super molendinum in Jenckwitz. 1389.
29. Capituli literae super venditione sylvae prope Czarnissmühle. 1404.
30. Capituli literae super venditione sylvae prope Czarnissmühle. 1422.
(De ipso molendino Czarnissmühle vide BB. 56).
31. Capitanei Grotcoviensis literae super emptionem parvi molendini prope Heinrichsdorff in Olaviensi pro capitulo. 1481.
32. Conradi episcopi literae super molendinum Knoffmühle emptum per Johannem Hesse canonicum. 1438.
33. Conradi episcopi literae confirmantes donationem Johannis Hesse canonici capitulo factam molendini Knoffmühle. 1439.
34. Transsumptum aliquot literarum super molendino Knoffmühle, quod capitulo decano concederat pro anno censu 8 marcarum. 1444¹⁸.
35. Literae iudicis Curiae Wratislaviensis super parte molendini retro s. Lazarum. 1324.
Item copiae literarum Wladislai ducis Silesiae. 1267.

¹⁸ Data 1444 jest przekreślona i dopisana 1436.

- Et literae ducis Henrici super eodem molendino. 1324.
Literas Henrici ducis in originali vide LL. 7.
De molendino in Pogelau vide AA. 41.
36. Literae locationis molendini in Kriisanowitz, ut quaelibet rota ibidem solvat unam sexagenam pro censu annuo, tamen ut in literis notatum contra primam fundationem. 1427.
37. Abbatis Henrichoviensis literae super molendino ad s. Jacobum Nissae, Voiitsmühle, empto per Andream Linck sub titulo remptionis. 1471.
38. Senatus Nissensis literae super venditione partis molendini, Voiitsmühle, facta episcopo Johanni IV et eius successoribus. 1484.
39. Procuratorum ad percipiendum fructus molendini Voiitsmühle, et ad vendendum ipsum et emptorem in possessionem introducendum. 1409.
40. Officialis Wratislaviensis sententia inter altaristam s. Georgii ad s. Elisabetam et molendinatorem in der Krötenmühle ratione trium marcarum annui census. 1413.
41. Officialis Wratislaviensis sententia inter altaristam s. Georgii et molendinatorem der Krötenmühle. 1419.
42. Moniales s. Catharinae asserunt, altaristam s. Georgii non iure petere 3 marcas annui census ex Krötenmühle. 1419.
43. Officialis Gnesnensis sententia confirmatoria: pro censu 3 marcarum altaristae s. Georgii debito ex Krötenmühle. 1421.
44. Officialis Gnesnensis executoriales in caussa altaristae s. Georgii contra Krötenmühle. 1422.
45. Officialis Gnesnensis executoriales in eadem caussa ad altaristas. 1422.
46. Renuntiatio Margaretae Kottwitzin super molendino Krötenmühle facta Nicolao Titze coram Senatu Wratislaviensi. 1446.
Item Regii Officii Wratislaviensis literae pro Nicolao Titze super Krötenmühle. 1446.
47. Mandatum procuratorum ad transigendum cum molendinatore in der Krötenmühle super censu annuo 3 marcarum pro altarista s. Georgii. 1449.
48. Instrumentum super transactione facta inter altaristam s. Georgii et possessorem molendini Krötenmühle.
49. Petrus episcopus ratam habet arbitralem sententiam Consulum Wratislaviensium ratione 3 marcarum census pro altarista s. Georgii ad s. Elisabetham. 1449.
50. Sententia arbitraria Consulum Wratislaviensium ratione 3 marcarum annui census pro altarista s. Georgii ad s. Elisabetham. 1449.
51. Senatus Wratislaviensis et Regii Officii literae concordiae tutorum filiorum Nicolai Titze cum molendinatore in der Krötenmühle, durans usque ad aliam concordiam cum domino episcopo et consulibus. 1459.
(De duobus molendinis in Deutsch Schwetau vide N. 21).
52. Henrici capitanei Wratislaviensis literae super venditionem der Waltherinmühle in platea vinaria. 1342.
53. Conventus Fratrum Corporis Christi literae super emptionem der Krötenmühle pro Rudolfo episcopo. 1474.
54. Henrici ducis Wratislaviae literae pro confirmatione emptionis 4tae partis molendini auff der Weingasse. 1324.
55. Sigismundi imperatoris literae et confirmatio super Krötenmühle pro Nicolaio Cunrad. 1436.
56. Henrici ducis Wratislaviae et Legnicensis literae, in quibus liberat molen-

- dinum in Simonis villa prope Protzsch ab omnibus servitiis sibi tamquam principi terrae debitibus. 1295.
57. Fasciculus, in quo 14 literae, omnes pertinentes ad molendinum Krötenmühle.
 58. Binae literae super molendinum in Simonssdorff de annis 1376 et 1410.
 59. Literae super molendino dicto Eiidemühle itemque piscina et agris prope Goschitz. 1456.
 60. Petri episcopi literae super molendinum in Bischkowitz prope Wydaviam. 1451.
 61. Fasciculus scripturarum spectantium ad molendinum Jenckowitz.
 62. Literae emptionis der Viehweiidermühle et horti adiacentis Nissae pro episcopatu: ita tamen ut Fridericus, Jacobus et Johannes Sitschii successive ad tempora vitae iis fruantur per episcopum Johannem Sitzsch. 1606.

**RR. ABBATES, MONACHI. ABBATISSAE, MONIALES AC MONASTERIA
EODEMQUE SPECTANTIA**

1. Abbatum olim praecedentiam pree capitulo ex multis antiquis instrumentis deprehendere est, maxime vero ex quodam procuratorio in provinciali synodo confecto, quod habetur E. 15.
2. Privilegium Ordinis Praedicatorum patris generalis, quo fratres s. Adalberti et moniales s. Catharinae absolvit ab obedientia provincialis Poloniae, eisque vicarium constituit ad aliquot annos. 1501.
Itemque patris generalis eiusdem Ordinis confirmatio privilegiorum conventus s. Adalberti Wratislaviae. 1527.
3. Copiae binarum literarum episcopi Laurentii collationem et permutationem monasterii s. Adalberti spectantium. 1226.
Item copia cuiusdam instrumenti cessionem monasterii s. Bernardini penes s. Mauritium concernentis.
4. Abbatis et conventus in Breunichen prope Pragam, itemque senatus Braunoviensis reversales datae episcopo Conrado, qui monasterio et civitati immunitatem et a fidelitatis iuramento absolutionem impertierat. 1446.
5. Urbani papae VI bulla ad episcopos Cracoviensem, Posnaniensem et Lubucensem, quibus committitur, ut perpetui iudicibus in hac causa, ut returnant audaciam et insolentiam, praesertim fratrum mendicantium et aliorum monachorum, episcopo et capitulo Wratislaviensi negotium facessentium, ita tamen ut et vicissim ipsos monachos ab iniuria tutos praestent.
6. Vidimus sive transsumptum cuiusdam privilegii Wladislai ducis Opoliensis 1260 factum per castellanum Cracoviensem 1478 pro monasterio monialium de Stanisanth, concernens quasdam earum villas.
7. Literae domini Nicolai de Resinburg canonici Wratislaviensis, in quibus restituit agrum et officinam pro laterum coctione exstructam abbatissae s. Clarae (hodie das Clarwerder) renuntians omni iuri, quod sibi in eum locum competere quomodocumque possit. 1383.
8. Scatula plena literis et documentis pertinentibus ad domum quandam in der Neustadt auf dem grabe oder Kugelzippel retro s. Albertum, in qua domo habitabant Beguinae sive Sorores tertiae Regulae s. Francisci.

SS. ALTARIA

1. Literae Preceslai episcopi super censu 2 marcarum in Ratzlauitz pro 2do ministerio altaris s. Catharinae in ecclesia Wratislaviensi. 1370.

2. Literae scabinorum Bregensium super censu unius marcae pro altarista s. Sepulchri in ecclesia s. Crucis Wratislaviae. 1497.
3. Wenceslai episcopi literae et incorporatio 8 marcarum in et super bonis Olsna, Wartenberg, Trebnitz, Trachenberg et Praussnitz ad 3tium ministerium altaris Omnipotentis Dei, s. Laurentii, Stephani, Christophori. 1412.
4. Rudolfi episcopi literae concordiae et 4 marc. census ad altare s. Crucis in libraria circa sacristiam ecclesiae Wratislaviensis. 1476.
5. Nankeri episcopi incorporatio duorum altarium — SS. Annae et Blasii et census 20 marcarum super 7 1/2 mansis in Grebischin prope Wratislaviam, venditus per abbatem s. Vincentii. 1333.
6. Officialis Wratislaviensis literae super censu 12 marcarum super oppido Reichenbach pro duobus altaribus erigendis in ecclesia Wratislaviensi. 1363.
7. Officialis Wratislaviensis literae super censu 3 marcarum, applicandum erectioni novi altaris in Wratislaviensis ecclesia, super bonis Jeschkittel prope Grotcoviam. 1391.
Censum 1 marcae ex Czirckwitz ipro altaristis s. Aegidii vide Q. 23.
Censum 6 marcarum ex Freiistat pro altaristis vide P. 18.
8. Wenceslai episcopi incorporatio census 10 marcarum ex villa Senitz, districtus Nimicensis pro quodam altari s. Aegidii. 1393.
Censum 12 marcarum ex opido Franckenstein pro altaristis vide P. 21.
Censum 2 marcarum ex villa Lebenstrin, Franckensteiniensis disstrictus, ad altare s. Aegidii Wratislaviae vide P. 24.
Censum 6 marcarum pro altari s. Crucis in ecclesia Wratislaviensi vide Q. 26.
Censum 5 marcarum pro altari capellae Borsnitziorum in ecclesia Wratislaviensi vide P. 27.
Censum 3 marcarum ex Melotzitz, Keiindorff et Pretzou in Bernstatensi pro altaristis vide P. 30.
Censum 2 marcarum pro altari s. Hedwigis et Adalberti in ecclesia Wratislaviensi ex monasterio in Arena vide N. 43.
Censum 15 marcarum ad quaedam altaria ex villa Peicherwitz vide PP. 11.
Censum 1 marcae pro altaristis ss. Adalberti et Hedwigis in ecclesia Wratislaviensi ex Mancherwitz in Olsnensi vide P. 35.
Censum 2 sexagenarum grossorum pro altari s. Mariae Magdalene in minori choro super 5 mansis villae Cosel vide O. 60.
Censum 10 marcarum pro altari Conceptionis B. Virginis in ecclesia cathedrali vide TT. 7.
Censum 4 marcarum pro altari Francisci de Curia super villa Köchendorff vide TT. 22.
Censum 12 1/2 marcarum pro altari Visitationis B. Mariae Virginis vide TT. 23.
Censum 5 marcarum pro altari Trium Regum in ecclesia cathedrali vide P. 54.
Censum 2 1/2 marcarum pro altari B. Mariae Virginis, SS. Mariae Magdalene, Catharinae, Dorotheae in capella SS. Petri et Pauli in Summo Wratislaviensi vide P. 56.
Censum 4 marcarum pro altari B. Virginis et SS. Erasmi, Wenceslai, Barbarae et Hedwigis vide TT. 24.

- Censum 4 1/2 marcarum pro altari Visitationis B. Mariae Virginis vide P. 63.
- Censum 5 marcarum pro altari SS. Floriani et Juliani Martyrum in ecclesia cathedrali vide O. 66.
- Censum 10 marcarum pro altari s. Mariae Aegyptiacae Wratislaviae vide TT. 35.
- Censum 4 marcarum pro altari SS. Johannis Baptistae et Johannis Evangelistae super villam Heiidau in Francksteinensi vide P. 66.
- Censum 1 marcae ex villa Rudelssdorff in Nimicensi districtu: pro altari ad s. Aegidium vide P. 67.
- Censum 4 marcarum 1 fertonis pro altari capellae Francisci de Curia vide Q. 34.
- Censum 12 marcarum super opido Franckstein: pro duobus altaribus Corporis Christi et s. Catharinae in ecclesia Wratislaviensi vide P. 77.
9. Senatus Cantensis literae super censum reemptitum 1 1/2 marcarum pro altari s. Bartholomei. 1578.
 10. Literae super censum 2 marcarum auf der Krötengasse pro altari ss. Johannis Baptistae, Jacobi et Nicolai in ecclesia Wratislaviensi. 1422.
 11. Wenceslai episcopi literae, quibus ratificat incorporationem 6 marcarum annui census ex quadam domo in civitate Wratislaviensi pro altari ss. Hedvigis et Barbarae. 1391.
 12. Wenceslai episcopi literae et incorporatio census 7 marcarum super 50 mansos prope opidum Jauer pro altari in ecclesia s. Aegidii, quod est sub fenestra versus ecclesiam cathedralem. 1391.
 13. Bulla Martini papae V, in qua confert altare s. Michaëlis cuidam Johannii Grezreginæ. 1418.
 14. Monitorium cardinalis Aquilegiensis auditoris causarum Camerae Apostolicae ratione executionis bullae praedictae propter altare s. Michaëlis. 1419.
 15. Sententia contra iam dictum Johannem Grezreginam in causa altaris s. Michaëlis pro quodam Dominico Gydenberg. 1423.
 16. Consignatio et regestum literarum pertinentium ad altare Corporis Christi in cathedrali Wratislaviensi.
 17. Instrumentum appellationis Johannis Steinkeller canonici Wratislaviensis in causa altaris s. Michaëlis. 1445.
 - 18a. Wenceslai episcopi literae et incorporatio altaris s. Catharinae et Omnium ss. Virginum in capella Borsnicensi, cuius collatio pertinet ad capitulum et habet 5 marcas et Heiinersdorff in Namslaviensi. 1415.
 - 18b. Wenceslai episcopi literae super ius patronatus altaris s. Salvatoris in ecclesia Wratislaviensi pro cive quodam Wratislaviensi, quod tamen devolutum est ad episcopum. 1388.
 19. Translatio altaris in ecclesia parochiali Svidnicensi ad ecclesiam villae Arnssdorff auctoritate administratorum episcopatus Wratislaviensis. 1482.
 20. Collatio altaris in capella praetorii Wratislaviensis ad praesentationem consulum Wratislaviensium. 1496.
 21. Processus contra Johannem Steinkeller altaristam s. Michaëlis: pro alio quodam, cui Eugenius papa illud altare contulerat. 1445. Monitorium et processum executoriale sententiae contra Kentnerum et Album duces Silesiae ratione villae Crisanowitz et aliorum fructuum pertinentium ad altare s. Michaëlis vide YY. 13, 14.

TT. CENSUS REEMPTITII IN WRATISLAVIENSI DISTRICTU ITEMQUE IN
VILLIS CAPITULI S. CRUCIS AC VICARIORUM

1. Literae Regii Officii Wratislaviensis super duas marcas in Wonewitz Noviforensis districtus. 1382.
2. Literae Regii Officii Wratislaviensis et confessio Francisci contra Georgium Schellendorff de anno censu 10 marcarum ex Wonewitz. 1433.
3. Census 10 marcarum super duobus hortis, altero in villa capitulari Hennersdorff, altero in suburbio San Mauriciano pro fabrica. 1590.
4. Literae capituli super censem reemptitium 1 marcae in bono rustico 4 mansorum villae Boguslavitz. 1403.
5. Literae Regii Officii Wratislaviensis super censem reemptitium unius sexagenae in allodio Kreikau. 1368.
6. Transsumptum literarum census reemptitii 2 marcarum super tabernam in Michelwitz; factum per Senatum Wratislaviense. 1525.
7. Vidimus sive copia literarum census 10 marcarum pro altari Conceptionis B. Virginis in ecclesia cathedrali, facta per Senatum Wratislaviensem. 1409.
8. Census 1 1/2 marc. in et super bonis Krampitz et Wonewitz in Noviforensi. Literae Regii Officii Wratislaviensis, sed diruptae. 1383.
9. Census reemptitius 2 marcarum super scultetia in Hoendorff. 1417.
10. Instrumentum publicum super censu 2 marcarum in villis Melowitz et Jeschkittel. 1424.
11. Instrumentum publicum ratione census 30 marcarum ad s. Aegidium pertinentis. 1409.
12. Literae capituli super 1/2 marcarum census in Pusskau pro capitulo. 1414.
13. Census 1 marcae super quodam horto retro s. Mauritium sub iurisdictione episcopali. 1484.
14. Census 1/2 marcae super 1 1/2 mansis in Melowitz pro anniversario Ludovici Czriitz. 1414.
15. Literae Regii Officii Wratislaviensis super censem 4 marcarum ex Thiergarten: pro poenitentiariis s. Johannis. 1464.
16. Capitanei Wratislaviensis literae super censu 3 fertonum in Craikau. 1375.
17. Literae super censem 1 marcae ex scultetia villae Czauchlitz pro pauperibus scholaribus. 1409.
18. Literae super censem 1 marcae in scultetia villae Streganowitz. 1362.
19. Literae super censu 2 marcarum in scultetia villae Schidlakowitz. 1374.
20. Literae super censu 6 fertonum in scultetia villae Replin pro fabrica. 1482.
21. Census 2 marcarum in suburbio San Mauritiano super quodam horto ad anniversarium Doct. Fabiani.
22. Census 4 marcarum in Köcheldorf pro altari in capella Francisci de Curia. 1478.
23. Census 12 1/2 marcarum super villas Hoenkirch, Wese et Elgott in Trebnicensi et Wilkowitz villa capitulari pro altari Visitationis B. Mariae Virginis. 1409.
24. Literae anni censu 4 marcarum super quadam domo in platea Rutenica. 1467.
25. Literae Senatus Wratislaviensis super 1 1/2 marcarum anni censu in Wonewitz (Literae corruptae). 1425.
26. Literae super censem 1/2 marcae in Jenckow pro pauperibus scholaribus. 1313.

27. Literae capitanei Wratislaviensis de anno 1355 et 1356; item iudicis civitatis Wratislaviensis de anno 1348 super censu 1/2 marcae in Craikau.
28. Literae scabinorum Wratislaviensium super censem annum 1 fertonis super quadam domo auff der Aldbüssergasse. 1452.
29. Scabinorum Wratislaviensium literae super censem 1/2 marcae super quadam domo in Hertz oder Hirsswinckel. 1453.
30. Scabinorum Wratislaviensium literae super censu 2 marcarum in platea Olaviensi. 1449.
31. Literae Senatus Wratislaviensis super censu 2 marcarum annuatim solvendo ex praetorio. 1412.
32. Census 1 marcae super 1 manso in Groduschwitz et Lorenzendorff. 1417.
33. Census 1/2 marcae in Radelwitz. 1451.
34. Census 2 marcarum super taberna in Heinrichsdorff. 1419.
35. Census 10 marcarum ex villa Knegnitz pro altari s. Mariae Aegyptiacae Wratislaviae. 1412.
36. Census 1/2 marcae ex Radwanitz. 1410.
37. Census 1 marcae super quadam domo Wratislaviae auf der Odergasse. 1460.
38. Census 1 marcae in Puschkau super 2 mansis ibidem. 1414.
39. Census 2 marcarum super scultetia in Wirben sub abbe Vincentino pro altari ss. Petri et Pauli Apostolorum, Lazari, Mariae Magdalena et Marthae in ecclesia parochiali Svidnicensi. 1436.
40. Census 2 marcarum ex praetorio Wratislaviensi pro quadam femina. 1446.
41. Census 42 talerorum super scultetia in Protzan. 1619.
42. Census 3 talerorum super 3 mansis censualibus in Paschwitz, quos mansos modo (1624) possidet nobilis Johannes Adam Lewe ad anniversarium Simonis Keschovii vicarii s. Johannis. 1610.
43. Census 3 talerorum pro organista ad s. Johannem, ut is organa pulset per octavas Assumptionis, Visitationis et Nativitatis B. Virginis super 2 mansis in Wilkowitz ad terminum Martini ex fundatione And. Zimmermann vicedecani. 1630.

VV. HUC SUNT POSITA, QUAE IN CAPSULA AA LOCUM NON HABUERUNT. SIGNATA NIHIL OMNIS LITERIS AA, INCIPIUNTQUE AB 81 AC PERTINENT AD VILLAS ET ALLODIA EPISCOPATUS

81. Literae ducis Henrici super 2 mansis in Stubna. 1310.
82. Sententia pro episcopatu super supremo iure, libertate et immunitate villaे Stubenau contra Conradum ducem Album dictum, qui subditos istius villaे coegerat ad praestandum vecturas Wolaviam versus et census ab iisdem de facto extorserat. 1481.
83. Literae super emptionem der Hermstat et appertinentium facta per N. Froben ab Achille Bavor. 1579.
84. Documenta et copia actorum in emptione villaе Saubssdorff pro episcopatu ab Achille Bavor. 1580.
85. Literae emptionis praedioli in Waltdorff. 1381.
86. Georgii Logi literae, quibus libertatem concesserat cuidam bono rusticali in Waltdorff, cassatae et annullatae per episcopum Martinum. 1583.
87. Literae super scultetiam et iudicia, item opilionatum villaе Henningsdorff, Grotcoviensis districtus. 1373.

88. Literae cuiusdam ducissae super libertate villaे Biscupici circa Vidam. 1243.
89. Literae ducis Henrici super villam Zachovici episcopo Laurentio et ecclesiae donatam. 1217.
90. Literae ducis Henrici super villas Radlovici et Cotovici venditas episcopo Thomae et ecclesiae pro 50 marcis sub pacto reemptionis intra certum terminum, qui iam exspiravit. 1252.
91. Instrumentum publicum, quo rustici de Sandytz, quae ibi dicitur villa ecclesiae Wratislaviensis, promittunt obedire sculteto. 1312.
92. Literae Henrici ducis Silesiae, quibus confirmat permutationem factam inter episcopum Thomam et quemdam militem, cui episcopus cessit villam ecclesiae Gora ultra Sandowel et accepit vicissim terrae sive agri portionem, sitam inter Prosovo sive Sadagora, Stoignevi, Comozno, Borincop, villam Friderici et villam Voscovici. 1256.
93. Boleslai ducis Poloniae literae, quibus concedit cuidam Lambrechto sculteto de Sduncou libertatem locandi civitatem Sduncow iure Teutonico, una cum duabus villis adiacentibus Cescouo et Sdodcouo. 1267.
94. Boleslai ducis Silesiae literae super villas Brennic, Clembanovici, Lisonici et Dambe: ubi concedit Thomae episcopo iudicia minora et in causis sanguinum tertium denarium. 1254.
Item eiusdem Boleslai literae aliae eiusdem tenoris, saltem super Brennic. 1254.
95. Conradi ducis Silesiae super villam Babino Thomae episcopo et ecclesiae datam pro villa Sepouo literae. 1251.
96. Boleslai ducis Silesiae literae super libertatem incolarum villaе Clebanowitz, Thomae episcopo concessam. 1265.
97. Vladislai archiepiscopi Salzburgensis, ducis Silesiae consensus ratione villaе Bzesce in Glogoviensi, quae donabatur ecclesiae Wratislaviensi. 1269.
98. Dicis Boleslai literae super villam Rosenthal prope Bilgramssdorff pro episcopo Thoma (sine sigillo) 1251.
99. Conradi ducis Silesiae in Sagan, praepositi Wratislaviensis, concessio libertatis super 4 mansos in villa Trelow. 1303.
100. Donatio villaе Goii circa Wratislaviam et aliquot aliarum villarum et locorum iuxta Moraviam, per quemdam nobilem facta, pro episcopo et ecclesia Wratislaviensi. 1233.
Confirmationem emptionis boni Leipau in Grotcoviensi vide LL. 28.
101. Literae super libertatem scultetiae in Belkau. 1358.
102. Wenceslai episcopi literae super villam Prossmansdorff. 1396.
Item aliae literae venditionem illius villaе concernenstes. 1502.
Literas super Eiisenhammer prope Hernstat in Zuckmantelischem vide H. 5, 6, 7.
Literas super Glasehütten zu Girssdorff in Friedbergensi vide H. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. Et super iudicia eiusdem villaе Girssdorff H. 15, 16.
Literas reversales ratione piscinae cuiusdam in Falckenau versus Koppendorff vide FF. 6.
103. Cassatio census reemptitii, quem habuerant vicarii s. Crucis in villa Neudorff, Cantensis districtus. 1524.
104. (Capsula plena literis concernentibus villam et allodium Biilau in Nissensi est reposita in ladulam ZZ).

105. Consignatio bonorum pro episcopatu acquisitorum itemque oppigneratorum sub regimine sermi archiducis Caroli. 1624.
 106. Collatio redditum ex Murau et Satteldorf. 1624.

WW. IN HANC CAPSULAM REIECTA SUNT EA, QUAE A NUMERO 71 SIGNATA SUNT LITERA R, OB PROPRII LOCI INCAPACITATEM SUNTQUE BULLAE ET ALIAE LITERAE SUMMORUM PONTIFICUM ETC. UT SUPRA R

71. Fasciculus, in quo sunt 11 quietantiae in membrana scriptae, diversis temporibus capitulo datae, ratione solutionis denarii s. Petri.
 72. Calisti papae III bulla et institutio festi Transfigurationis Domini. 1457.
 73. Martini papae V bulla cum indulgentiis festi Corporis Christi.
 74. Johannis papae XXIII bulla pro confessoribus in casibus reservatis, quibus et assignantur quatuor altaria.
 75. Bonifacii papae IX bulla revocans et cassans indulgentias monasterio s. Vincentii quotannis per dominicam Jubilate concessas.
 76. Literae indulgentiarum a quodam commissario apostolico redemptae, Wratislaviae. 1488.
 77. Literae Rudolfi episcopi super concessis magnis indulgentiis Rosarium B. Mariae Virginis orantibus cum expressa et severa inhibitione inscriptionum seu fraternitatum B. Virginis, tum oriri incipientium. 1481.
 78. Nicolai papae IV confirmatio donationis terrae Nissensis et Ottmuchoviensis factae episcopo ab Henrico duce cum infimo et supremo iure et induito cuendae monetae, itemque restitutionis Bandlowitz per eumdem ducem factae cum toto districtu, quem vi occupaverat. Suntque ipsius ducis literae insertae. 1290.
 79. Innocentii papae IV bulla, quae recipit ecclesiam Wratislaviensem in protectionem et eximit episcopatum a iurisdictione omnium aliorum archiepiscoporum, excepta autoritate metropolitani in certis casibus, et est subscripta manu pontificis et XI cardinalium. 1245.
 80. Intimatio cuiusdam nuntii apostolici episcopo et clero Wratislaviensi facta de sua legatione, adiuncta flagitatione necessariae provisionis, et inter alia postulat pro singulis diebus 8 ducatos. 1369.
 81. Literae cuiusdam patriarchae Alexandrini legati apostolici (quibus inserta etiam bulla Gregorii papae, qui in dies singulos deputat legato 15 aureos) petentis pro se 950 aureos et 2 pro scriba statim solvi sub poena suspensionis. 1372.
 82. Literae eiusdem patriarchae ad episcopum Lubucensem eiusdem tenoris, nimirum efflagitatrices auri. 1372.
 83. Archiepiscopi Pragensis literae, in quibus de mandato papae postulat ab episcopo Wratislaviensi 151 aureos pro legato apostolico Petro a Pisis, videlicet 5 aureos in singulos dies. 1387.
 84. Preceslai episcopi processus super decima omnium fructuum ex beneficiis ecclesiasticorum propter sumptus legato apostolico faciendos. 1372.
 85. Episcopi cuiusdam literae ad Preceslaum episcopum Wratislaviensem in causa conflandi pecunias pro legato apostolico. 1372.
 86. Urbani papae VI bulla absolutionis a decima triennali, quae clero Wratislaviensi imposita fuerat, adiuncta tamen salutari clausula, ut praestanda adhuc praestentur, peccatum enim non dimitti, nisi ablatum restituatur.
 87. Nicolai papae V bulla de emendis esculentis et poculentis pro habitantibus

- in Summo Wratislaviensi absque solutione ullius gabellae sive telonei. 1452.
88. Relaxatio interdicti, in quod incurserant Wratislavienses et alii huius patriae incolae, ob non solutionem denarii s. Petri per aliquot annos, cum conditione, ut in posterum perpetuis futuris temporibus circa quadragessimam de quolibet humano capite solvatur unus denarius monetae currentis. 1343.
 89. Convocatio ad concilium generale Pisanum facta per cardinales tempore schismatis. 1408.
 90. Eugenii papae IV bulla de reductione orientalis ecclesiae ad Romanam in concilio Florentino. 1439.
 91. Literae absolutionis a sententia excommunicationis concernentes quasdam personas privatas. 1356.
 92. Transsumptum bullae Gregorii papae XI contra iniuriatores ecclesiae, constituentis iudices et conservatores libertatis ecclesiasticae episcopos Posnaniensem et Misnensem et abbatem in Claratumba. 1445.
 93. Conradi episcopi Wratislaviensis indulgentiae 40 dierum, orantibus et recitantibus, Pater noster et Ave ante altare alicuius capellae in ecclesia Wratislaviensi. 1441.
 94. Bullae aliquot Leonis papae X ad Johannem de Lasko archiepiscopum Gnesensem, concernentes ecclesiam eiusdem et alia quae sub eius metropolitanatu; vidimatae sub sigillo ipsius archiepiscopi. 1517.
 95. Cardinalis s. Praxedis revocat processus contra capitulum fulminatos et abbati in Arena committit impertiri absolutionem canonicis potentibus. 1381.
 96. Nuntius apostolicus de mandato papae Gregorii flagitat pecuniam ab episcopo et clero Wratislaviensi sub poena excommunicationis intra tres menses persolvenda. 1372.
 97. Fasciculus quietantiarum de persoluto denario s. Petri ac aliis pecuniis Romam missis, vel nuntiis enumeratis.
 98. Processus ex Romana Curia cum insertis Pauli papae III literis super pensione 100 ducatorum solvendorum Johanni abbatii Vincentino et episcopo Nicopoliensi. 1539.

XX. STATUTA CAPITULI ET EO SPECTANTIA. ITEM SYNODI ET STATUTA SYNODEALIA

1. Hieronymi Veralli nuntii apostolici confirmatio statuti capitularis de non admittendis ad capitulum, nisi aetatis 24 annorum et nisi promiserint, se intra annum a die habitu in capitulo loci ad sacerdotium velle promoveri. 1543.
2. Processus contra Johannem de Monte et ipsius procuratorem, turbatores statutorum de extraneis non admittendis. 1476.
3. Instrumentum de interdicto observando in captione, vulneratione et occisione episcopi, praelati, canonici vel cuiuscumque sacerdotis ex decreto archiepiscopi Gnesnensis. 1381.
4. Cunradi episcopi et capituli statutum de extraneis non admittendis ad capitulum, nisi qualificatis. 1435.
5. Absolutio dominorum de capitulo, propter non admissionem ad capitulum Stanislai Berg. 1505.
6. Wenceslai episcopi et capituli statutum de canonicis studentibus, deque stipendiis iis dandis. 1411.

7. Literae testimoniales rectoris Academiae Viennensis de coeplo studio Nic. Wilde canonici Wratislaviensis. 1496.
8. Literae rectoris Bononiensis de coeplo studio Bartholomaei Tempelfeldt. 1499.
9. Statutum legati de latere de non revelandis secretis capituli, praesertim indicto silentio, sub poena excommunicationis et privationis beneficii. 1464.
10. Preceslai episcopi statutum de rationibus dandis capitulo in capitulo generali Cancianorum, de praebendis absentium; quodque uni canonico vel praelato ultra duas procuratias sustinere non liceat. 1349.
11. Innocentii papae VI sententia pro Nicolao de Schellendorff super optione praebendae in ecclesia Wratislaviensi ratione senii.
12. Preceslai episcopi ac capituli statutum et ordinatio ratione optionis praebendarum in favorem praesentium ac penes ecclesiam residentium. 1347.
13. Wenceslai episcopi et capituli statutum de optionibus praebendarum. 1386.
14. Instrumentum optionis praebendae vacantis per dimissionem alterius. 1361.
15. Reversales Sermi Archiducis Caroli ratione capituli extraordinarie convocati ob possessionem dandam sermo Carolo Ferdinando principi Poloniae super canonicatu. 1624.

YY. PROCESSUS IURIDICI ITEM EXCOMMUNICATIONES AC MONITORIA AD INSTANTIAM CAPITULI OBTENTA. ITEM PRIVILEGIA REGUM ET PRINCIPUM CONTRA OPPRESSORES ECCLESIASTICAE LIBERTATIS. ITEM SENTENTIAE JUDICIALES VEL ARBITRARIAE CONTRA INVASORES ECCLESIAE LATAE. ITEM CONTRA HAERETICOS EORUMQUE FAUTORES

1. Processus episcopi Posnaniensis super conservatorio cleri Wratislaviensis, scilicet bulla Gregorii papae XI contra invasores ecclesiae. 1373.
2. Processus episcopi Posnaniensis contra invasores ecclesiae iuxta bullam Urbani papae V. 1370.
3. Processus episcopi Preceslai contra invasores et iniuriatores ecclesiae Posnaniensis fulminatus vigore bullae Gregorii papae XI. 1373.
4. Processus episcopi Posnaniensis contra invasores ecclesiae Wratislaviensis et maxime Bulkonem ducem Monstetbergensem, fulminatus vigore bullae Urbani papae VI. 1380.
5. Processus Petri episcopi Cracoviensis vigore bullae Gregorii papae XII contra ducem Bulkonem et eius complices. 1407.
6. Processus episcopi Wenceslai contra ducem Bulkonem et complices, iniuriatores ac invasores ecclesiae, excommunicando eos et terras violenter captas interdicendo. 1402.
7. Archiepiscopi Gnesnensis ratihabitio compositionis et satisfactionis a duce Boleslao praestitae, cuius literae insertae: ratione captivitatis, qua dux episcopum Thomam et quemdam canonicum vexaverat. 1260.
8. Praepositus S. Spiritus Wratislaviae vigore bullarum Pauli papae II et Nicolai papae V constitutus conservator libertatum capituli contra invasores, subdelegat praepositum ecclesiae s. Aegidii et magistrum s. Matthiae. 1482.
9. Wenceslai episcopi processus contra ducem Bulkonem de Opolia, praedatorem ecclesiae. 1403.
10. Wenceslai episcopi alias processus et reductio ducis Opoliensis Bulkonis in pristinas excommunicationis sententias. 1402.

11. Instrumentum compromissi sive potius plenipotentiae datae Wenceslao episcopo a capitulo ad transigendum cum Bolkone duce Opoliensi. 1403.
12. Praepositus Glogoviensis citat Lodovicum et Bolkonem duces Silesiae ad dicendum causam, auctoritate Concilii Basiliensis. 1436.
13. Monitorium contra duces Olsnenses Album et Kentnerum ad instantiam Andreae Schönau, rectoris altaris s. Michaëlis, ratione villae Kriisänowitz. 1436.
14. Processus executorialis cum invocatione brachii saecularis contra Kentnerum et Album duces Silesiae Olsnensis, sententiae latae super iurisdictione villae Kriisänowitz et perceptione fructuum pertinentium ad altaristam s. Michaëlis. 1438.
15. Rudolfi nuntii apostolici processus declaratorius, quod Johannes Rachlitz, Nicolaus de Braunau, Conradus Beler et Johannes Fritz eorumdemque complices inciderunt in poenam Carolinae, propter spoliationem villae capitularis Höendorff. 1467.

ZZ. HUC SUNT POSITA, QUAE IN CAPSULIS AA ET VV LOCUM NON HABUERUNT: PERTINENTQUE AD VILLAS ET ALLODIA EPISCOPATUS

1. Capsula plena literis concernentibus villam et allodium Biilau in Nissensi. 1619.

II. DODATEK DO REPERTORIUM FRYDERYKA BERGHIUSA

Po śmierci kanonika Fryderyka Berghiusa (zm. 1641) wpisywali archiwariusze diecezji wrocławskiej do jego repertorium napływające lub też w międzyczasie znalezione dokumenty w formie krótkich regestów, chcąc tym sposobem kontynuować dzieło zasłużonego pracownika. Regesty te pochodzą z różnych czasów, stąd też i charakter pisma tych części jest najróżnorodniejszy. I tak na karcie 4 pod sygnaturą A mamy regesty trzech dokumentów (kolejny ich numer 50a, b, c, 51, 52). Na karcie 14 pod sygnaturą C są regesty dokumentów w kolejnych liczbach 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67. Następnie na karcie 19 pod D są dopisane regesty 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55. Na stronicy 34 dopisano później dwa regesty pod sygnaturą G. 11, 12. Na 38 pod K widnieją dwa regesty 10, 11; na stronicy 50 pod I są regesty 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46; na 58 pod L są 10, 11; na 73 pod N mamy trzy regesty 49, 50, 51; na 80 pod sygnaturą O mamy 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79; na 86 pod P są 83, 84, 85, 86, natomiast pod Q na stronicy 87 mamy regesty 39, 40. Na stronicy 97 pod R są 71, 72, 73, 74, 75; na 102 pod S jest 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63; na 115—116 pod sygnaturą V są 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80; na stronicy 128 pod X jest 66, 67, 68; na 130 pod Y jest 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21; na 151 pod BB jest 91. Na stronicy 161 pod EE mamy 27, 28; na 170 jest HH 20; na 172 pod HH jest 62, 63; na 176 pod II jest regest 77, 78, 79; na 182 pod LL jest 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39; na 184 pod MM jest 14, 15; na 190 pod OO jest 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25; na 194—195 pod PP mamy 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86; na 199 pod RR jest 9, 10; na 204 pod SS jest 22, 23; na 209 pod VV jest 107; na 212—213

pod WW jest 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108; na 214—216 pod XX mamy regesty od 16 do 81.

Pod względem treści przedstawiają się one następująco:

- A.50a. Plan Fenzla z 1836 r. parceli należącej do katedry, sprzedanej w 1814.
 b. Dotyczy placu przy (Kleine Domstrasse).
 c. Dotyczy ogrodu przy domach leżących koło katedry.
- A.51. Dotyczy posiadłości Nr 5 przy św. Krzyżu — 12 XI 1862.
- A.52. Odnosi się do sąsiedniej posiadłości — 12 I 1863.
- C.59. Podaje przywileje potwierdzone przez cesarza Maksymiliana i Rudolfa, udzielone kapitule — 15 XI 1577 i 13 IV 1579. (por. L. 10).
- C.60. Przywilej ces. Leopolda „de alienigenis ad capitulum non recipie-
dis” 1667.
- C.61. Instrumentum testimoniale o przywileju Henryka z roku 1290.
- C.62. Potwierdzone przywileje przez ces. Karola VI.
- C.63. Uwaga o inwestyturze odnośnie do Grodkowa.
- C.64. „Assecuratio Regis Borussiae” dla kapituły wrocławskiej z powodu przyszłej wolnej elekcji biskupa o pobieraniu dochodów „tempore sedis vacantis”. 1748.
- C.65. „Resolutio Regis Borussiae” z racji zatwierdzenia przywilejów i im-
munitetów kapituły i biskupstwa. 5 XI 1741.
- C.66. „Declaratoria” króla pruskiego na temat pewnych majątkości ka-
pituły wrocławskiej — 6 IV 1750.
- C.67. Reskrypt ces. Ferdynanda do Wrocławian, aby nie uzurpowali sobie
jurysdykcji nad poddanymi kapituły wrocławskiej. 1533.
- D.47. Instrumentum super transactione tenutae Schorizoviensis. 26 IX 1692.
- D.48. Transactio inter Canterwitz et Ladzizza propter ampliationem alvei
in fluvio Schätzka a capitulo et domino Trachenbergensi confirmata
de 21 Junio 1720.
- D.49. Akta odnoszące się do domu kapitulnego we Wrocławiu.
- D.50. Biskup Przećław zatwierdza kapitał 10 grzywien i czynsz 10 grzy-
wien „a Systone de Reste” przeznaczony klasztorowi św. Klary
w Wrocławiu. 1352.
- D.51. Ugoda księcia Konrada z biskupem i kapitułą głogowską, na mocy
której poddani są uwolnieni od wszelkich ciężarów.
- D.52. Potwierdzenie przez ces. Karola VI z roku 1729 granic „inter Sko-
rischau et Sunnekau”.
- D.53. Transakcja między biskupem kardynałem de Sintzendorff a kapitułą na temat miejscowości i personalnej jurysdykcji na Ostrowiu Tumskim. 1734.
- D.54. Reces z r. 1616 o załagodzeniu sporów „der Breslauer Zünfte”
z rzemieślnikami na duchownych terytoriach.
- D.55. Kupno sołtysostwa „Tschescchen” 1736.
- G.11. Instrumentum originale super transactione et oppignoratione tenutae
Schorisoviensis (Nissae 26 IX 1692).
- G.12. Instrumentum super Klodebach et Seiffersdorff, quae oppignoratio
domino baroni de Beess concessa, de anno 1636.
- K.10. Instrumentum certificationis propter venditam piscinam Enders-
dorffensem.

- K.11. Obligatio provincialis pro episcopatu propter piscinam venditam Endersdorffensem.
- I.40. Mapa „des Breithenauer-Wäldechens” 1851.
- I.41. Regest skreślony (mowa o czynszach z Heidau — 1857—1861). (Por. PP. 85).
- I.42. Czynsze z sołtysostwa Klein Gandau. 1869.
- I.43. Posiadłość szkolna w „Grueneiche” 11 X 1869.
- I.44. Granice z „Probstei” 1 VI 1872.
- I.45. Układ dzierżawny z „Probstei” 1874 i 1883.
- I.46. Układ dzierżawny z „Probstei” 1890.
- L.9. Pismo króla Karola, zatwierdzające „Ius ducale” nad wsiami biskupa i kapituły. 1348. (Regest jest skreślony).
- L.10. Przywileje ces. Maksymiliana i Rudolfa z 15 XI 1577 i 13 IV 1579.
- L.11. Przywileje zatwierdzone przez Karola VI. 1733.
- N.49. Henryk Rosenau w imieniu prokuratora dworu księcia Władysława Opolskiego sprzedał Janowi Policz, wikariuszowi i altarzyście św. Krzyża we Wrocławiu i jego następcom czynsz 5 grzywien „grossorum Pragensium numeri Polonicalis” „in et de et super omnibus censibus, redditibus et bonis mediae civitatis Oppoliensis” za 50 grzywien groszy. 1387.
- N.50. Czynsz 9 grzywien, przeniesiony z kościoła w Świdnicy do kościoła św. Elżbiety we Wrocławiu, na pięte ministerium ołtarzowe. 21 X 1446.
- N.51. Czynsz 14 grzywien na czwarte ministerium w kościele św. Elżbiety we Wrocławiu z domu i dziedzictwa Kaspra Kobera i jego żony Anny. 2 II 1480.
- O.12. Zapis 200 fl. supra scultetiam Birckenkretschamb, anniversarium Casp. Folkelii, Nissensis.
- O.71. Czynsz „super 18000 floren. radicatae in Civitate Wratislaviensi pro Lischiana fundatione” 23 IV 1643.
- O.72. Do tejże fundacji (4000 imperial.) 23 IV 1644.
- O.73. Fundacja „Lischiana” 11 XI 1644.
- O.74. Fundacja „Lischiana” 20 II 1644.
(NB. plures census ad Lischianam fundationem spectantes vid. Lit. P).
- O.75. Instrumentum super 6 millibus thalerorum in Tscheschen et Schorischau radicatorum ad Cardinalitiam Capellam spectantium.
- O.76. Zapis Tomasza Pohle 12 talarów na anniversarz Jerzego Wawrzynca Budaei de Lohr, kanonika i oficjała wrocławskiego, oparty na sołtysostwie w Muchoborze (Magno Mochber).
- O.77. Czynsz z Kletschkau. 1880.
- O.78. Czynsz z Klettendorff. 1889.
- O.79. Czynsz z Probstei. 1872.
- P.83. Czynsz 60 tal. od kapitału 1000 tal. „super Civitate Neostadiensi, eiusdem bona et omnes appertinentias” „pro fundatione Baforiana” z roku 1661.
- P.84. Czynsz „super capitali mille thalerorum usualium ad fundationem Vicariorum Lischianorum”.
- P.85. Czynsz z 500 thal. usual.

- P.86. Transactio inter capitulum et magistratum Guraviensem in puncto Veigsdorffiani capitalis inita.
- Q.39. Census reentitus sexaginta imperialium de summa capitali mille imperialium in bono Sonnenberg, Grotcoviensis districtus, constitutus, et rmo capitulo a rmo dno praeposito Joanne Balthasare Liesch de Hornau ccessus anno 1658.
- Q.40. Praedicti census reemtitii cessio.
- R.71. Bulla incorporationis ecclesiae Wratislaviensis cum ecclesia Latoranensi Romana in puncto indulgentiarum ecclesiae perpetuo communicatarum. (Cassata per illum Benedictum XIV).
- R.72. Indulgentiae pro Hospitali s. Mariae. 1252.
- R.73. Breve nominacji kanonika hr. Richthofem. 1872.
- R.74. Dotyczy zniesienia Jezuitów.
- R.75. Dotyczy Katholikentag z 1909.
- S.45. Item Confirmatio articulorum iuratorum a sua maiestate Leopoldo nomine serenissimi archiducis Austriae Caroli Josephi facta.
- Item dispensatio apostolica pro archiduce Carolo Josepho. 1662.
- Reversales regis Poloniae Sigismundi, quibus cavet, spontanea et libera electio filii sui Caroli Ferdinandi.
- Item breve confirmationis super facta postulatione serenissimi Francisci Ludovici ducis Neoburgensis in episcopum Wratislaviensem cum declaracione, quod iuramentum de statutis servandis a procuratori praestitum observare velit.
- S.46. Exemplum decreti electionis Wratislaviensis Pauli Alberti. 1599.
- Credentialles, quas caesarei commissarii post mortem serenissimi episcopi Francisci Ludovici ante electionem novi episcopi in capitulo anno 1734 personaliter produxerunt.
- S.47. Breve eligibilitatis eminentissimi cardinalis de Sinzendorff.
- S.48. Breve eligibilitatis serenissimi principis Saxoniae.
- S.49. Dispensatio Sanctissimi in favorem reverendissimi et illmi domini suffraganei quatenus non obstante episcopatu Leontopolitano eligi possit.
- Item declaratio Sanctissimi, quod revmus dominus de Paczinsky non sit citandus ad electionem.
- S.50. Articuli iurati in originali.
- S.51. Citatio reverendissimorum pro electione in originali.
- S.52. Instrumentum electionis.
- S.53. Bulla confirmationis eminentissimi cardinalis de Sinzendorff.
- S.54. Breve derogatorium eminentissimi cardinalis et episcopi de Sinzendorff, quod non obstante cardinalitia dignitate vel si in Curia Romana diem clauderet extremum, electio nihilominus capitulo Wratislaviensi libera manere debeat.
- S.55. Recognitio a Cancellaria Regio-Aulico-Bohemica, quod revnum capitulum post electionem eminentissimi cardinalis Philippi Ludovici de Sinzendorff in episcopum Wratislaviensem pro praestando homagio occasione Grottkau se insinuaverit, vigore cuius recognitionis revnum capitulum ad homagium generale a statibus praestandum remittitur.
- S.56. Transactio inter eminentissimum cardinalem de Sinzendorff episco-

- pum Wratislaviensem et r̄mum capitulum super iurisdictionem in Summano inita, vide sub D. nro 53.
- S.57. Anmerckungen über den Actum homagii wegen dess Herzogthums Grottka (nomine Philippi Ludovici cardinalis von Sinzendorff).
- S.58. Den Fürstbischof Gotthard Schaffgotsch betreffende Ackenstücke.
- S.59. Neun Urkunden betreffend Herrn Weihbischoff Włodarski († 1875).
- S.60. Sechs Bullen betr. Herrn Fürstbischof Knauer.
- S.61. Breve eligibilitatis card. Friderici de Hessia.
- S.62. Ernenung des Fürstbischof Georg Kopp zum Kardinalpriester.
- S.63. Electio Sebastiani de Rostock in episcopum Wratislaviensem. 21 IV 1664.
- V.60. Inwentarz biskupstwa wrocławskiego z czasów bpa Franciszka Ludwika, podpisany: Nysa 30 X 1717.
- V.61. Podobny inwentarz z r. 1732, z czasów kard. Sinzendorffa.
- V.61a. Testament prepozyta i sufragana Baltazara Liesch de Hornau z 12 VIII 1661.
- V.62. Testament Ferdynanda księcia de Schleswig Holstein, dziekana. 18 II 1693.
- Tutaj jest też tego samego księcia codicillus z 29 VII 1702.
- V.63. Testament Jana Wacława de Zierowski, scholastyka i prezesa nyskiego. 23 X 1777.
- V.64. Instrumentum Musicae Fundationis in Cirkwitz. 1668.
- V.65. Institutio et fundatio novae capellae electoralis in honorem SS. Sacramenti Eucharistiae.
- V.65a. Copia originalis V. 65.
- V.66. Inventarium et ratione executoriae episcopi Sebastiani.
- V.67. Instrumentum fundationis pro orphanotrophio, a S. Pont. Innocentio XIII confirm.
- V.68. Reversales a serenissimo episcopo Francisco Ludovico ratione consensus capitularis condendi testamentum.
- V.69a. Testamentum sermi electoris Trevirensis et episcopi Wratislaviensis.
- b. Literae fundationis revni et illni domini Eliae de Sommerfeld suffraganei de anno 1720 pro Lischianis.
- c. Literae fundationis Danielis Lohn, rect. fund. Lischianae. 1718.
- d. Literae fundationis Jacobi Nolick pro diversis stipendiatis, capitale 7700 tal. de anno 1724.
- Instrumentum fundationis novi Alumnatus (quaerendum est Lit. XX).
- V.70. Testament prepozyta Korneliusza Alojzego hr. de Strattmann z 9 VIII 1729.
- V.71. Fundacja Jana Voic de Goltberg dla tamtejszych altarystów (czynsz 7 grzywien). 1417.
- V.72. Transakcja między kapitułą a krewnymi kard. de Sinzendorff, biskupa wrocławskiego. 28 III 1754.
- V.73. Instrumentum maioratus et fidecommissi perpetui für die von Strachwitzsche Familie auf Graffamilie vom 13 Sept. 1781 et confirmato 1787 den 1 Fabr.
- V.74. Dot. kard. Melchiora Diepenbrocka.
- V.75. Dot. inwentarza kard. Diepenbrocka (3 X 1854).
- V.76. Testament bar. Jana Franciszka de Hoffmann. 1716.

- V.77. Dyspozycje biskupa Franciszka Ludwika odnośnie do jego pogrzebu. 1732.
- V.78. Promissiones Francisci Ludovici post acceptam licentiam libere testandi. 1705.
- V.79. Dot. testamentu biskupa Franciszka Ludwika. 1732.
- V.80. Dot. testamentu biskupa Franciszka Ludwika. 1732.
- X.66. Fundatio capellae domini Balthasaris Neandri, olim archidiaconi Wratislaviensis super censu 15 talerorum in bono rusticali Criiptau sub abbatissa s. Clarae. 1620.
- X.67. Fundatio capellae defunctorum sub titulo s. Barbarae in parochiali ecclesia Nissae s. Jacobi et Nicolai super 180 tal. ab. Anna Grütznerin vidua. 1653.
- X.68. Odnosi się do XX.34.
- Y.15. Kasacja zobowiązań wobec kościoła warmińskiego za pożyczone pieniądze 2500 flor. i oddane. 1461.
- Y.16. Instrument notarialny kardynała Jana, biskupa Sabiny, Avignon 14 I 1376.
- Y.17. Dot. Grünberg. 27 XI 1399.
- Y.18. Dokument biskupa Karola z roku 1617, odnoszący się do kupna domu w Schwammelwitz.
- Y.19. Dot. skarg gminnych Tempelfeld i Klein Oels. 1898 i 1899.
- Y.20. Dot. uprawnień patronackich nad kościołem parafialnym w Loslau i filialnym w Radlinie. 1893, 1894, 1895.
- Y.21. Dot. wyroku w procesie gminy w Schmellwitz przeciw fiskusowi w budowie nowej plebanii tamże. 1891, 1893, 1894.
- BB.91. Dot. dominium Lichtenberg w grotkowskim okręgu. 1802.
- EE.27. Instrumentum, quod canonici cathedralis ecclesiae supra rochetum mozzetam ex lana rubri coloris portare possint. 1677.
- EE.28. Instrumentum distributionem in diebus Rogationum concernens. 1698.
- HH.20. Dispensatio Clementis XII, quod comes Perlas de Villana ad possessionem recipi possit. 1736.
- HH.62. Statuta, consuetudines, ordinationes, conclusiones, item onera praelaturarum et officia praelatorum, item Chronica episcoporum Ecclesiae Wratislaviensis.
- HH.63. Acta confirmationis statuti de extraneis non admittendis. 1436.
- II.77. Instrumentum super feudis Gallenau, Libenau et Krautenwalde. 1723.
- II.78. Reversales der Gemeinde Seickewitz. 5 I 1767.
- II.79. Reversales beneficiorum capellae electoralis ratione fundi in cathedrali ecclesia pro habitatione illorum exstruenda oblati. 1782.
- LL.29. Cessio domus Climanniana ad tempus pro usu et habitatione novorum alumnorum capituli.
- LL.30. Instrumentum permutationis super Crossen et Gleibitz respectu Jungferndorff de anno 1713.
- LL.31. Zatwierdzenie domu — Jan Burgeni — 1565.
- LL.32. Dot. domów przy kolegiacie św. Jana w Legnicy. 1607.
- LL.33. Dot. kupna domu przy kolegiacie św. Jana w Legnicy. 1584.
- LL.34. Dot. kupna niżej wymienionego domu. 1584.
- LL.35. Biskup Przećław z Pogorzeli zatwierdza kapitał 100 grzywien, od

- którego czynsz 10 grzywien ma być dany klasztorowi św. Klary we Wrocławiu. 1352 (por. D.50).
- LL.36. Kupno parceli dla powiększenia cmentarza św. Wawrzyńca. 1860.
- LL.37. Sprzedaż sołtysostwa w Schwammelwitz. 1683.
- LL.38. Kupno parceli dla nowego cmentarza (Alt-Scheitnig). 1864.
- LL.39. Plany do wymienionej parceli (Alt-Scheitnig).
- MM.14. Dokumenty odnoszące się do kolegiaty w Brzegu.
- MM.15. Rezygnacja z prawa patronatu ołtarzowego w kościele św. Elżbiety we Wrocławiu przez Krzysztofa Henricha z Legnicy i jego żonę Elżbietę. 1527.
- OO.14. Dot. majątku Lensesdorf koło Goldberg. 1699.
- OO.15. Dot. miasta Zduny — 15 X 1726.
- OO.16. Manuskrypt IVtego tomu Historii biskupstwa wrocławskiego J. Heynego. 22 IX 1875.
- OO.17. Pisma dot. józefińskiej fundacji.
- OO.18. Pieczęci oficjału.
- OO.19. Pieczęci biskupa Franciszka Ludwika.
- OO.20. Pieczęci kardynała hr. Sinzendorfa.
- OO.21. Pieczęci sufragana Schuberta.
- OO.22. Dotyczy „Gravamina” z roku 1763 i 1764.
- OO.23. Pieczęci biskupów: hr. Schaffgotscha, Hohenlohe, Schimonskiego, Sedlnickiego, Knauera, Diepenbrocka, Schuberta, Latuska, prałata Rittera.
- OO.24. Duplicat = Kassen = Schlüssel der Österreich Fb. Rentämter.
- OO.25. 2 Bände Kirchen = Reductions = Berichte von 1655, 1667.
- PP.34. Emptio scultetiae Tscheschinensis. 1736.
- PP.35. Emptio Borei defuncti Georgii Fazung rustici in villa Tschesczen. 1739.
- PP.36. Dotyczy dóbr Tschesczen — 21 V 1850.
- PP.37. Dobra Tschesczen. 25 IX 1848.
- PP.38. Dotyczy tzw. Apollo = Grundstück — Nr 2 przy Pl. Katedralnym.
- PP.39. Dotyczy lasu Tschesczen.
- PP.40. Dotyczy parcel w Tschesczen — Glashuette. 1854.
- PP.41. Dotyczy zakupionej Łąki w Tschesczen. 1856.
- PP.42—44. Zamiany parcel w Tschesczen — Glashuette.
- PP.45. Dotyczy Łąki w Tschesczen. 1861.
- PP.46. Łąka w Tschesczen. 1861.
- PP.47. Dzierżawa Tschesczen przez Lange na 12 lat (1863—1875).
- PP.48. Dotyczy Łąki w Tschesczen. 1860.
- PP.49. Dotyczy majątku Tschesczen. 1866.
- PP.50. Dotyczy ubezpieczeń od ognia (Pl. Katedralny 2, 3). 1870.
- PP.51. Plan domu (Kl. Scheitn.Str.). 1873.
- PP.52. Dotyczy wymienionego domu i jego ubezpieczenia. 1873.
- PP.53. Ubezpieczenie domu. 1873.
- PP.54. Tschesczenhammer. 1866.
- PP.55. Dzierżawa Tschesczen przez Lange na lata 1875—1887.
- PP.56. Gr. Neundorfer Recess-Ausfertigung von 30 X 1877.
- PP.57. Gross Neundorfer Recess 15 XII 1877.
- PP.58. Dotyczy serwitutów w Tschesczen. 1875.
- PP.59. Dotyczy Conradau i Ernstdorf. 1874.

- PP.60. Dotyczy Tscheschen — Hammer. 1875.
 PP.61. Dotyczy Hammer. 1878.
 PP.62. Dotyczy Tscheschen. 1878.
 PP.63. Dotyczy Peicherwitz. 1879.
 PP.64. Ubezpieczenie od ognia (Pl. Katedralny 4). 1879.
 PP.65. Ubezpieczenie od ognia (Pl. Katedralny 4). 1881.
 PP.66. Dotyczy Tscheschen — Hammer. 1887.
 PP.67. Ubezpieczenie kościoła św. Piotra i Pawła.
 PP.68—74. Dotyczy ul. Katedralnej 1—3: kościół św. Idziego, Marcina, Krzyża, Alumnat.
 PP.75. Dotyczy ubezpieczenia katedry.
 PP.76. Kościół św. Krzyża i Flaemischdorf. 1875.
 PP.77. Reparacje w Conradau. 1890.
 PP.78. Dotyczy parceli przy ul. Katedralnej. 1894.
 PP.79. Ubezpieczenie od ognia przy ul. Katedralnej. 1897.
 PP.80. Ubezpieczenie od ognia przy ul. Katedralnej. 1898.
 PP.81. Ubezpieczenie od ognia przy ul. Geppertstrasse 5.
 PP.82. Dotyczy Tscheschen. 1779.
 PP.83. Tscheschen — Hammer. 1842.
 PP.84. Dzierżawa Tscheschen przez Bernarda Knoepler na 15 lat. 1843.
 PP.85. Czynsze na majątku Heydau. 1857.
 PP.86. Nabycie kopalni Eminenz w Domb — Zalenze, z lat 1904, 5, 6.
 RR.9. Statuty z klasztoru „Unserer Lieben Frau” zu Striegau. 1631.
 RR.10. Zbiór odcisków pieczęci zniesionych śląskich klasztorów i kolegiat.
 SS.22. Delineatio novi altaris maioris, facta a celebri architecto caesareo domino Fischer anno 1718, cui pro discretione triginta quinque aurei in specie ex cassa fabricae dati sunt.
 SS.23. Dotyczy fundacji ołtarzowej u św. Idziego. 1832.
 VV.107. Recognitio supremae Curiae Regiae Bregensis super facta intabulatione tituli possessionis villaे Kostenthal. 1761 (19 VI).
 WW.99. Altare privilegium perpetuum a ss.dd. papa Benedicto XIII ecclesiae cathedrali concessum.
 WW.100. Bulla Urbani VIII dispensatoria episcopo Varminiensi super pluralitate beneficiorum de anno 1633.
 WW.101. Brewe apostolskie do kard. Sinzendorfa w sprawie sprzedaży srebra kościoelnego.
 WW.102. Brewe apostolskie do kapituły od Benedykta XIV o śmierci kardynała Sinzendorfa. 1747.
 WW.103. Brewe Benedykta XIV o prawach kapituły odnośnie do elekcji. 1748.
 WW.104. Brewe Benedykta XIV w sprawie Bastianiego. 1756.
 WW.105. Bulla originalis privilegii a ilmo papa Benedicto XIV septem praelatis cathedralis ecclesiae bacculum pastoralem et infulam portandi perpetuis futuris temporibus datum 14 kalendas julii 1750.
 WW.106. Nadanie odpustów wrocławskiej katedrze przez Piusa VI. 1778.
 WW.107. Pius IX — de dogmatica definitione Immaculatae Conceptionis Virginis Deiparae — Romae 1854.
 WW.108. Brewe Leona XIII dotyczące przywileju noszenia distinctorium na złotym łańcuchu przez kanoników wrocławskich.
 XX.16. Instrumentum 16tum residentem concernens, cuius proventus ex

- altari s. Michaelis Archangeli in cathedrali et Capsdorffensi parochia radicantur de anno 1678.
- XX.17. Instrumentum fiscum capitularem concernens. 1705.
- XX.18. Instrumentum vigore cuius terminus s. Margarethae, Michaëlis, Martini propter fructus canonicales contra statuta mutatus, et tempus secundum proportionem consideratur de anno 1713.
- XX.19. Instrumentum fundationis novi alumnatus de anno 1724.
- XX.20. Instrumentum donationis inter vivos simul et fundationis mortis causa ab illmo dno Francisco Michaële Deogratias lib. bar. de Vogten, ecclesiastico minorista in favorem capituli factum et a celsmo principe Philippo Gothardo de Schaffgotsch episcopo Wratislaviensi confirmatum die 23 VI 1753.
- XX.21. Fundacja bar. Karola Maurycego Franckenberga z 3 IV 1763 r. 15000 fl. dla alumnatu, zatwierdzona przez kapitułę dnia 30 IV 1770.
- XX.22. Fundacja rodziny Strachwitz — 4 VII 1781 (por. V.73).
- XX.23. Fundacja generalowej Waschin.
- XX.24. Testament prałata Wilhelma von Blacha.
- XX.25. Dotyczy fundacji prał. Wilhelma Blachy.
- XX.26. Sprawa fundacji prałata Wilhelma Blachy.
- XX.27. Fundacja prałata archidiakona Ernesta Strachwitz — 50000 guldenów.
- XX.28. Instrument hypoteczny odnoszący się do dóbr Würbitz.
- XX.29. Fundacja Fr. Karkera z r. 1851.
- XX.30. Ekstrakt (27 XII 1854) z umowy kapituły i wójta powiernika.
- XX.31—32. Egzemplarze statutów kapitułnych.
- XX.33. Dokument złożonej przysięgi przez kard. Sinzendorfa.
- XX.34. Dotyczy kościoła Bożego Grobu i św. Barbary w Dzierżoniowie. 1300, 1464. (Por. X.68). Drugi dok. (XX.34) dotyczy G. Schoenberner'a.
- XX.35. Dotyczy fundacji księcia-biskupa Henryka Förstera. 1861.
- XX.36. Sprawa fundacji księcia-biskupa Henryka Förstera.
- XX.37. Statut kapituły z 27 II i 19 III 1863.
- XX.38. Dotyczy założenia klasztoru Sióstr Szkolnych w Johannesberg. 1863.
- XX.39. Dotyczy fundacji 100000 rt.; dokument księcia biskupa Henryka Förstera z 1865.
- XX.40. Klucze do skrzyni żelaznej kapituły wrocławskiej.
- XX.41. Klucze do skrzyni kapitulnej.
- XX.42. Wyciąg z testamentu fundacji mszalnej Thiela z roku 1869.
- XX.43. Dotyczy familii Thiela (1869/70).
- XX.44. Uzupełnienie z dnia 23 XI 1872 dotyczące „fundatio Henriciana” (por. XX.39).
- XX.45. Testament Henke z 1873.
- XX.46. Ekstrakt testamentu Wilhelma Blachy. 4 IX 1858.
- XX.47. Dotyczy fundacji dla sierocińca Ernesta Strachwitz (1806).
- XX.48. Dotyczy kupna parceli koło kościoła św. Krzyża dla zakładu „Mater Dolorosa” 1826—27.
- XX.49. Dotyczy jubileuszu fundacji prałata Neukircha (1872).
- XX.50. Dotyczy kluczy do grobowca sufragana Schuberta na starym kościole cmentarzu św. Michała.

- XX.51. Dotyczy ubezpieczenia domu (22, 30) przy ul. Katedralnej. 1879.
- XX.52. Testament Marii Klette. 1880.
- XX.53. Testament prałata Klopscha. 1879.
- XX.54. Dotyczy fundacji prałata J.T. Sierstorpha. 1777.
- XX.55. Dotyczy fundacji sufragana Strachwitz. 1781.
- XX.56. Dotyczy fundacji prepozyta Langenikel. 1788.
- XX.57. Dotyczy fundacji kanonika Hochberga. 1813.
- XX.58. Dotyczy fundacji prałata Blachy. 1826.
- XX.59. Dotyczy fundacji komisarza Fischera. 1879 (odpis 1880).
- XX.60. Kopia testamentu J.B. de Liesch. 1661.
- XX.61. Dotyczy fundacji sufragana Gleicha. 1882—83.
- XX.62. Dotyczy testamentu panny Dollen. 1883.
- XX.63. Dotyczy fundacji Augusty Nowak. 1883.
- XX.64. Ekstrakt testamentu registratora Huebnera. 1834.
- XX.65. Testament proboszcza Kahlerta z Rathmannsdorff. 1884.
- XX.65. Dotyczy fundacji prałata hr. Franckenberga. 1729.
- XX.67. Testament Jana Brunetti, 1698 oraz Jana Jakuba Brunetti, 1686.
- XX.68. Dotyczy jubileuszu fundacji sufragana Gleicha. 1888.
- XX.69. Fundatio Musicorum przez biskupa S. Rostocka. 1668.
- XX.70. Dotyczy postanowień kapituły o zmianie interkalarnej. 1890.
- XX.71. Testament Emilii Gleich.
- XX.72. Dotyczy fundacji proboszcza Benedykta Titza z Lasswitz. 1884.
- XX.73. Dotyczy fundacji Józefy Dinter. 1898.
- XX.74. Dotyczy fundacji prepozyta Jana Kaysera. 1897.
- XX.75. Dotyczy kluczy kasowych.
- XX.76. Dotyczy majątku koło parafii św. Maurycego (Wrocław).
- XX.77. Dotyczy fundacji Rosta z 1864.
- XX.78. Dotyczy fundacji Anny Weltzel. 1905.
- XX.79. Dotyczy fundacji Schöfera. 1909.
- XX.80. Dotyczy fundacji mszalnej Elżbietanek Szarych z okazji jubileuszu kardynała J. Koppa. 1912.
- XX.81. Dotyczy fundacji Fran. Scholza. 1789.

Następnie mamy na kartach 222—232 dołączony ekstrakt z dokumentów starszych i nowszych, napisany w języku łacińskim i niemieckim. Ekstrakt ten odnosi się do dokumentów oznaczonych literami: AAA, BBB, CCC. Pod AAA są 72 pozycje, pod BBB mamy 19 i pod CCC 18.

- AAA.1. Paweł Auerspach (Środa Śląska) przyrzeka przed radą miasta uiszczać roczny czynsz (1 wiardunek) z ogrodu opatowi. 1528.
- AAA.2. Jakub Vetterlen, opat Opatowic i prepozyt średzki, zeznaje w obecności prepozyta z Walstat i jego konwentu przed rajcami, że czynsz, który posiadał na młynie, przeszedł z miasta na młynarza Konrada Kippende i ma być w przyszłości wypłacany nie przez miasto, ale przez młynarza. 1488.
- AAA.3. Hanns Britewicz ze Środy Śląskiej, zwany Hoier, i jego towarzysze zeznają, że Cunsz Luckow odstąpił Jerzemu, opatowi benedyktyńskiemu z Opatowic, obecnie prepozytowi średzkiemu, swego ogrodnika Hannsa Ticze z Flemischdorff (okręg Środa Śląska), który ma opłacać nowemu dziedzicowi roczny czynsz na św. Michała. 1472.
- AAA.4. Ugoda Zygmunta, obywatela Środy Śląskiej, z Franciszkiem, prepozytem kościoła NMPanny za murami miasta odnośnie dwóch

- małdratów dziesięciny z allodium „Vlamgevilla” (Flemischdorff). 1404.

AAA.5. Mikołaj Netir zobowiązuje się uiszczać rocznie prepozytowi kościoła NMPanny Franciszkowi 1/2 talentu wosku jako czynsz z winnicy, zwanej „Monchen” w Flemischdorff. 1403.

AAA.6. Rajcy głogowscy mają płacić Jerzemu, opatowi Opatowic i prepozytowi Środy Śląskiej 16 grzywien na św. Marcina ze wsi Brostau i Schloin. 1480.

AAA.7. Burmistrz i rajcy głogowscy zaręczają płacić za księżną Małgorzatę opatowi i prepozytowi Jerzemu 16 grzywien w Środzie Śląskiej na św. Marcina. 1461.

AAA.8. Biskup Konrad rozstrzyga spór między Janem, profesorem benedyktyńskim z Opatowic a rajcami o dziesięciny ze wsi Brostau i Schloin, które poprzednio biskupi dali szpitalowi w Środzie Śląskiej. 1435.

AAA.8b. Opatowi Janowi z Opatowic przysługuje tylko prawo do dziesięciny z Brostau i Schloin. 1435.

AAA.9. Przed rajcami wrocławskimi przedłożył opat opatowski i prepozyt średzki list królewski o 10 grzywnach halerzy czynszu na dobrach Aldenwahren, Gloschke, Lubental, z żądaniem oddawania tych czynszów na równi z innymi dziedzicznymi. 1530.

AAA.10. Piotr Falkinhayn, za zgodą swej żony Jadwigi, sprzedał opatowi z Opatowic i prepozytowi średzkiemu roczny czynsz 10 grzywien halerzy na majątku Aldenwarin (Wahren), Gloschke (Gloschkau) i Lubental (Lubthaldt). 1453.

AAA.11. „Młody duchowny” z klasztoru benedyktyńskiego NMPanny przed miastem Środą Śląską, Mikołaj Kuncil zapisał swój odziedziczony majątek wymienionemu klasztorowi 1453.

AAA.12. Nicklas Ratmann przekazuje swe dobra synowi Jakubowi, prepozytowi od NMPanny. 1482.

AAA.13. Na żądanie opata z Opatowic i prepozyta ze Środy Śląskiej rajcy zawiadczają, że w ich księdze ławniczej jest porozumienie (z 19 XII 1529 r.) między opatem a Jerzym Bolcze (z Polkendorf), ważne na 5 lat. 1535.

AAA.14. Księże Bolesław Wysoki zapisał wieś „Scedricowitzii” klasztorowi benedyktyńskiemu NMPanny koło Środy Śląskiej 1266 r.; zapis potwierdzony następnie przez księcia legnickiego Wacława z wszystkimi prawami („in perpetuum valitura”) 1360.

AAA.15. Zeznanie świadków na żądanie opata ze Środy Śląskiej, że grunty przylegające do Środy Śląskiej: Steffensdorff, Schadewynckel i Falkenhayn były zawsze w spokojnym posiadaniu opata. 1503.

AAA.15a. Biskupa miśnieńskiego Konrada nadane odpusty dla klasztoru NMPanny k. Środy Śląskiej. 1257.

AAA.16. Rozstrzygnięcie w skardze Jerzego Weysa przeciw Melchiorowi Kreyselwitz o mająłość w Polkendorf, że mieszczanin jest odpowiedzialny za swą część względem opata. 1535.

AAA.17. Przez upoważnionych zwalnia prepozyt Franczke ze Środy Śląskiej z 3 1/2 grzywny czynszu Hannosa Schindel w Born, w zamian za co Schindel odstępuje mu stamtąd rocznie 6 1/2 miar zboża. 1420.

AAA.18. W sprawie skargi Melchiora Kreyselwitzka przeciw Jerzemu Weysowi

- wi następuje wyjaśnienie, że Melchior poddał się wyroku (wymienionemu pod AAA.16).
- AAA.19. Starosta czeski Janko Chotienicz zaświadcza o sprzedaży trzech kawałków gruntu z tym, że nabywca obowiązany jest do uiszczenia prepozytowi ze Środy Śląskiej na św. Marcina rocznego czynszu (dwa szefle pszenicy, 4 szefle innego zboża). 1411.
- AAA.20. Wyrok ławników w Polkendorf w sprawie między opatem Grzegorzem a Jerzym Bolcze (por. AAA.13).
- AAA.21. Zaświadczenie, że Jerzy Bolzen spełni układ dzierżawny z dóbr Polkendorf, a po ustaniu terminu nie będzie zwlekał z oddaniem majątku. 1532.
- AAA.22. Kopia badania świadków z polecenia Andrzeja de Roslawitz, oficjała wrocławskiego, przeprowadzonego przez Piotra de Boleslavia, notariusza, w domu archidiakona legnickiego przeciw plebanowi Arnoldowi z Wahren w interesie Caslaca, prepozyta średzkiego, z powodu lasu i przynależności nad Odrą oraz w pobliżu wzgórza Wahren, należących do klasztoru. 1350.
- AAA.23. Kopia układu między Krzysztofem Tschassel, zwanego Sommersfeld, a opatem opatowieckim i prepozytem średzkim (po roku 1463).
- AAA.24. Domini Petri Nowak canonici et officialis Wratislaviensis inhibitio contra Tschaslaum Sommerfeld, dominum praepositorum Neoforenssem, iniuriantem Wratislaviae 28 novemb. anno 1463. Executio facta feria 2 infra octavas s. Andreae Ap. Neofori coram provinciabus, omnibus scabinis et aliis astantibus. (Kopia z 3 III 1571).
- AAA.25. Skarga Mertena Langer, zarządzającego prepozyturą średzką, przeciw Barthel Schmid, sołtysowi z Flämischdorf, z powodu zatrzymania czynszów zbożowych. Schmid zobowiązuje się do opłacania czynszów klasztorowi. 1571.
- AAA.26. Książę Włodko cieszyński i głogowski zaświadcza, że ugodził się z prepozytem Janem ze Środy Śląskiej o płaceniu przez trzy lata, zamiast rocznych, czynszów 24 grzywien; po upływie trzech lat nastąpi nowe porozumienie. 1443.
- AAA.27. Jakub Rottmann, opat z Opatowic i prepozyt średzki, wydzierżawi na dożywocie Katarzynie Luckyn (ale nie jej dzieciom czy spadkobiercom) majątek Polkendorff za roczny czynsz 2 grzywien. 1487.
- AAA.28. Domini Leonardi de Franckenstein praepositi et officialis Wratislaviensis sententia definitiva pro domino Francisco praeposito Neoforesi ratione decimarum duarum maldratarum triplicis annonae de allodio in Flemisdorff prope Neoforum situatio a 40 et ultra annis perceptarum contra possessorem allodii huius Joannem Becherer, oppidanum Neofoensem (qui easdem maldratas praeposito solvere renuit, dicendo eas domino scholastico Wratislaviensi annue persolvisse), lata 26 nov. 1403.
- AAA.29. Innocentii papae IV confirmatio rectori et sororibus Hospitalis Leprorum de Novoforo, Wratislaviensis dioecesis, de donatione a duce Silesiae et aliis christifidelibus eidem hospitali facta, pontificatus sui anno tertio emanata. (Annus non est expressus, videtur iuxta computum fuisse 1249).
- AAA.30. Kasper Roren przesyła opatowi Jakubowi z Opatowic i prepozy-

- towi średzkiemu, z upoważnienia swego starosty, 16 guldenów węgierskich jako czynsz z Brostau i Schloin z usprawiedliwieniem zwłoki. 1494.
- AAA.31. List Kaspra Roren, kanclerza księstwa głogowskiego, do Jakuba, opata opatowieckiego i prepozyta średzkiego. Pisarz otrzymał list opata pisany do starosty Jana Polacka w sprawie dziesięcin z Brostau i Schloin. Starosta upoważnił go do wypłacenia posłańcowi opata 16 węgierskich guldenów, w myśl umowy opata i starosty, a nie 20 guldenów. W swoim czasie opat otrzymywał od księcia Jana tylko 4 guldeny. 1494.
- AAA.32. Copia literarum Conradi episcopi Wratislaviensis transactionalium inter dominum Joannem abbatem monasterii Oppatowitz et magistratum Glogov super decimas in bonis Brestaw et Sloven (ut supra nr 9). 1435.
- AAA.33. Achacjusz Hawnold, starosta wrocławski, rozstrzyga spór pomiędzy Grzegorzem, opatem z Opatowitz i prepozytem w Środzie Śląskiej, a braćmi Janem i Krzysztofem Tschasslaw z Falkenhain, z powodu czynszowych pól opata na ich granicy leżących, będących wtedy w rękę sołtysa Valten Bressler z Breitenau. Bracia wymienieni winni płacić opatowi rocznie 2 grzywny, a korzystający z pól nie przeszkadzać w sianiu i żniwie. 1524.
- AAA.34. Ugoda opata Grzegorza i braci Jana i Krzysztofa Sommerfelder, zwanych Tschasslaw, że będą płacić opatowi rocznie 2 grzywny. 1535.
- AAA.35. Pismo starosty Nicklasa Schebitza do Rady miasta Środy Śląskiej, że trawa z łąki, o której jest spór biskupa i duchowieństwa, ma być zebrana i złożona w stogu aż do wyjaśnienia sporu. 1540.
- AAA.36. Pismo Zygmunta Schweltiga vom Geses do Rady miejskiej w Środzie Śląskiej o zebraniu trawy z łąki, o której toczy się spór. 1540.
- AAA.37. Świadectwo opata z Opatowic i prepozyta ze Środy Śląskiej Grzegorza, dane Piotrowi Titze von Schadesinkel, jego żonie i synowi dla układania się z miastem Środą z powodu 4 morgów roli nad stawem: jak wysoką groblę miasto zezwoli usypać. 1477.
- AAA.38. Nickel Seydlicz i mieszczanie średzcy zeznają, że Piotr Tytcze von Schadewinkel otrzymał zapłatę za 4 morgi ziemi od miasta Środa Śląska, które leżą nad stawem i mają być zanurzone, jak wysoką ma być tama. 1477.
- AAA.39. Thomae episcopi Wratislaviensis mandatum ad archipresbyteros et rectores ecclesiarum dioecesis, ad populum disponendum elemosinam pro Hospitali Sororum Leprosarum in Novoforo generali collectori contribuendam. 1281.
- AAA.40. Copia donationis maldratarum ex tota villa Valkenaiin Hospitali Neofori a Thoma episcopo cum consensu capituli factae, cum additione 6 mansorum circa Novum Forum, quos quidam Hilarius ab antecessore Laurentio episcopo possedit, ac cum assignatione 12 marcarum rectori domus illius ex villis Mercisco et Olsane. 1239. Item copia literarum Thomae episcopi Wratislaviensis super tribus et dimidio mansis a civitate Neoforensi venditis et a quodam Friderico pro Hospitali inifirmarum mulierum emptis haereditatem re-

- tinendis, ex quibus mansis ecclesiae Olteschinensi decimae exhibitae eidem ecclesiae ex alio loco sunt assignatae. 1254.
- AAA.41. Opat Piotr zaświedcza, że jego poddany otrzymał swój ogród. 1424.
- AAA.42. Rajcy wrocławscy jako królewscy komisarze rozstrzygają między Jakubem, opatem z Opatowic i prepozytem średzkim, a Urszulą z powodu dwu miar zboża, które opat chce pobierać z folwarku Flämischedorf. Korzystający z tegoż folwarku winni uiszczać opatowi w czasie jego dożywocia rocznie 1 grzywnę. 1503.
- AAA.43. Copia conventionis domini Joannis praepositi Neoforensis, consenteiente domino Johanne abbatte Oppatowitz et fratribus, factae de agris, pratis et uno manso post vineas civitatis sitis a Petro Alberck ad novem annos a festo s. Michaëlis conductis, de quo manso conductor domino scholastico unam maldratam vel pecuniam pro ea dare tenetur. 1446.
- AAA.44. Grzegorz Schwarcze, opat z Opatowic i prepozyt średzki wydzierżawia Jorge Kirchenbitter należący do opactwa folwark na trzy lata; dzierżawca ma w pierwszym roku płacić 8 grzywien, a w drugim i trzecim 9 grzywien czynszu. 1518.
- AAA.45. Kopia pisma opata Grzegorza do przewodniczącego starostwa wrocławskiego.
- AAA.46. Starosta księstwa głogowskiego Jan Polack z Karnkow pisze do opata Jakuba Rothmanna, że otrzymał jego list w sprawie dziesięci z Brostau i Schloin, i że opat ma stąd pobierać rocznie 16 węgierskich guldenów. 1496.
- AAA.47. Rada miejska Środy Śląskiej rozstrzyga w sprawie spornej, że opat średzki ma zapłacić Augustynowi Mittag za jego roszczenia 2 grzywy. 1442.
- AAA.48. Pismo Piotra Thauer do opata Grzegorza ze Środy Śląskiej donoszące o otrzymaniu jego listu, adresowanego do głogowskiego starostwa w sprawie czynszów z dwóch wsi (Brostau i Schloin), z powodu jednak braku pieniędzy i zboża opat musi poprzestać na połowie opłaty. 1526.
- AAA.49. Pismo Kaspra Roren, kanclerza księstwa głogowskiego, do opata Jakuba w sprawie 16 grzywien czynszu. 1498.
- AAA.50. Przesyłka pieniędzy od dłużnej księżniczki Małgorzaty należnych opatowi Jorge ze Środy Śląskiej. 1476.
- AAA.51. Pismo rajców w sprawie pieniędzy należnych od księcia Włodka opatowi Jerzemu; na razie przesyłają 4 grzywny. 1460.
- AAA.52. Pismo od głogowskich rajców do opata Jerzego w Środzie Śląskiej z przysaniem 16 grzywien. 1478.
- AAA.53. Pismo rajców średzkich do tamtejszego opata w sprawie pełnego czynszu, ażeby jeszcze, z powodu nieobecności księcia Włodka, poczekał 14 dni. 1458.
- AAA.54. Pismo burmistrza i rajców głogowskich do opata klasztoru przed miastem Środa Śląska, który wysłał swych dwóch ojców konwentu w sprawie układania się o czynsze z ich włości; starosta żąda, aby jeden z nich był przez opata upoważniony do oglądania należnego klasztorowi zboża. 1491.
- AAA.55. Pismo rajców z Głogowa do opata Jakuba, prepozyta w Środzie Śląskiej, napominającego włościan z Brostau i Schloin do uiszczenia

- należnych mu czynszów; opat jednak sprzedał czynsz księciu głogowskiemu między mieszkańców i za to pobierał od mieszkańców rocznie opłatę; prosząc więc, aby opat na tym poprzestał i nie narażał się na trudności z księciem. 1486.
- AAA.56. Hansa Henckel udzielone upoważnienie Hansowi Tschenke Borsnitz, z powodu pogodzenia z opatem Jakubem, prepozytem klasztoru NMPanny w Środzie Śląskiej. 1485.
- AAA.57. Książę Waclaw podaje odnośnie do czynszów w głogowskim księstwie, że kupował je każdego roku od prepozyta szpitala średzkiego Jana dla swego zamku w Głogowie; iż kupował je nie na dłuższy okres czasu, ale z roku na rok; że obecnie ich nie nabywał, więc nie może też ich teraz dostarczyć; kto je kupił, ma je z własnych, a nie z księcia pieniędzy pokryć. 1443.
- AAA.58. Copia collationis vicariae in villa Wahren, cum suis assignatis redditibus, cuidam Vitoslao vicario a domino Hugone procuratore Hospitalis Novifori facta in vigilia Ramis Palmarum anno 1293.
- AAA.59. Copia literarum Thomae episcopi Wratislaviensis, consentientis super collationem vel donationem molendini cuiusdam iuxta Neoforum siti, a Joanne procuratore Hospitalis de Novoforo dominae Osannaem cuidam cum suis haeredibus, factam iure haereditario possidendi, cum onere 2 marcarum annue dicto Hospitali solvendarum et aliarum conditionum eidem praestandarum. Acta in Hospitali memorato anno 1266 in Nativitate S. Mariae Virginis.
- AAA.60. Preczlati episcopi Wratislaviensis indulgentiae 40 dierum universis christifidelibus dioecesis Wratislaviensis concessae, qui pauperibus infirmis et leprosis pro Novoforo misericorditer eleemosinam largiti fuerint. Datum Othmuchoviae XV cal. junii anno Domini 1351. (Ad unum annum tantum valiturae).
- AAA.61. Instrumentum recognitionis testium hortulanos in Flemischdorff obligatos domino Joanni praeposito ante Neoforum laborare et in iure bannito in scannis cum scabinis sedere non debere — per Henricum Scheler de Jocubisdorff, Wratislaviensis dioecesis, clericum apostolica autoritate publicum notarium confectum anno 1445, 14 novembbris, pontificatus Eugenii IV papae anno 15-to etc.
- AAA.62. Instrumentum appellationis domini Francisci praepositi Neoforen sis ad Curiam Romanam contra dominum Bartholomaeum Ginschardi DD. Papae capellanum et Sacri Palatii Causarum auditorem, voluntentem aliquem presbyterum Joannem Glöppoth loco Vincentii Krimcysa presbyteri dioecesis Wratislaviensis, qui ad vacans beneficium in Monte Wahren a domino Joanne abbatte Opatoviensi Rmo DD. Episcopo Wratislaviensi praesentatus fuerat, surrogare, per Lucam de Oppolio, Wratislaviensis dioecesis publicum imperiali auctoritate notarium scriptum anno Domini 1421, pontificatus ss. in Christo papae d. Martini V anno 4to.
- AAA.63. Pismo od rajców głogowskich na części księcia Henryka do mgra Jana Weynricha we Wrocławiu, ich prokuratora, informujące w sprawie skargi przed sądem duchownym z powodu zaległych czynszów. 1461.
- AAA.64. Rozstrzygnięcie rajców wrocławskich między Janem Ruester, proboszczem Środy Śląskiej, a Maciejem Crancz, sołtysem z Flämischdorf

- w sprawie opłat zbożowych; sołtys ma płacić na czas dożywocia proboszcza corocznie na św. Marcina po 2 grzywny. 1502.
- AAA.65.** Mikołaj Preczel, proboszcz Środy Śląskiej, zeznaje w sporze proboszcza Ernesta z Stephansdorf z włościaninem z Pfaffendorf, poddanym proboszcza średzkiego, w sprawie rocznego czynszu 2 grzywien. 1488.
- AAA.66.** Pismo prepozyta św. Krzyża, Baltazara Promnitza, do sędziów w Środzie Śląskiej w sprawie Hansa Boltze z Polkendorf, który niesłusznie przez nich został powołany do sądu, ponieważ wymieniony majątek Polkendorf nie należy do Boltzego, ale każdorazowego prepozyta katedralnego; zatem wszelkie roszczenia mają być przedkładane przed sądem biskupim we Wrocławiu. 1537.
- AAA.67.** Pisma Bernarda Sacka z Ratschitz, mającego zamkowe lenno w Środzie Śląskiej, do wrocławskiej Rady miasta, zarządzającej starostwem średzkim, od rajców średzkich, że wrocławska kapituła skłania się nie przyznawać szpitalowi dochodów opactwa w Środzie Śląskiej; wystawca pisma jest zdania, że dochody te winny być dane szpitalowi i on sam corocznie ze swych dóbr daje temuż; prosi więc adresatów o przedstawienie tej sprawy biskupowi w tym sensie i duchu, aby dochody szpitalowi św. Mikołaja nie były odjęte. 1562.
- AAA.68.** Pismo kapituły do rycerstwa okręgu średzkiego, burmistrza i rajców tamtejszych w sprawie obopólnego sporu, który powinien rozstrzygnąć cesarz; kapituła przesyła przez posłańca kopię swej ostatniej prośby do cesarza. 1562.
- AAA.69.** Pismo kapituły do burmistrza i rajców w Środzie Śląskiej w sprawie pretensji adresatów, powołujących się, że prawdopodobnie zmarły biskup (Baltazar Promnitz) darował zaległości średzkiemu szpitalowi, oraz na jego testament, w którym przekazał dochody opactwa szpitalowi. Odpowiedź jest następująca: 1) winni porozumieć się w tej sprawie z egzekutorami testamentu, 2) za swego życia biskup owe dochody na podstawie papieskiej i cesarskiej licencji przekazywał wrocławskiej szkole katedralnej. 1562.
- AAA.70.** Pismo biskupa Kaspra z Łagowa do burmistrza i rajców w Środzie Śląskiej z powodu ich roszczeń do dochodów z opactwa tamtejszego i 50 grzywien, przypadających im rzekomo z testametu biskupa Baltazara Promnitza; biskup przyobiecuje im sprawdzenie tego we Wrocławiu. 1563.
- AAA.71.** Pismo biskupa Baltazara Promnika do burmistrza i rajców średzkich donoszące, że otrzymał od nich pismo w sprawie złączenia opactwa i szpitala św. Mikołaja, ale załatwienie sprawy odkłada. 1553.
- AAA.72.** Pismo biskupa Baltazara Promnika do rajców w Środzie Śląskiej komunikujące, że może przeznaczyć dochody opactwa na szpital tamtejszy, ale decyzję odkłada na czas późniejszy. 1559.
- BBB.1.** Zatwierdzenie fundacji mansjonarzy w Mysłowicach. Kielce, 1679.
- BBB.2.** Dyplom szlachecki Jana Jerzego Kreyer. 1700.
- BBB.3.** Potwierdzenie ugody między hrabią Schafgotschem i prepozyturą w Cieplicach. 1708.
- BBB.4.** Dyplom baroński dla Tomasza von Darcy. 1715.

- BBB.5. Czeski inkolat. Wiedeń, 19 VIII 1715.
BBB.6. Dyplom doktorski hr. Fil. Ludw. Sinzendorfa. 1717.
BBB.7. Świadectwo studiów hr. Ign. Kokorzowa. 1717.
BBB.8. Dyplom doktorski bar. Karola Maurycego Franckenberga. 1726.
BBB.9. Dyplom szlachecki Gotfr. Ferdynanda Fromholda. 1733.
BBB.10. Potwierdzenie przywilejów wrocławskiego biskupstwa przez cesarzową Marię Teresę. 1747.
BBB.11. Dyplom doktorski kanonika Antoniego Rotkircha. 1760.
BBB.12. Potwierdzenie wyboru Marii Jadwigi Stentsch na przeoryszę Klaryszek. Perlin, 29 I 1781.
BBB.13. To samo potwierdzenie. Wrocław, 7 II 1781.
BBB.14–15. Kapitulacje wyborcze biskupa Hohenlohe. 1795.
BBB.16. Nadanie lenności z księstwa grodkowskiego dla biskupa Hohenlohe. 1795.
BBB.17. Potwierdzenie darowizn biskupa Hohenlohe. 1804.
BBB.18. Przywilej kupiecki Wirtha. 1786.
BBB.19. Fundacja biskupa Gleicha. 1862.
CCC.1. Legaty biskupa Marcina Gerstmannia.
CCC.2,3,4,5. Papieskie upoważnienia, dyspensy, indulsty dla biskupa Franciszka Ludwika.
CCC.6,7,8,9,10. Dokumenty odnoszące się do biskupa Franciszka Ludwika (do jego kanonii w Münster, Mainz, Lüttich).
CCC.11. Dokument odnoszący się do biskupa Emanuela Szymońskiego.
CCC.12. Bulla konfirmacyjna biskupa Henryka Förstera.
CCC.13. Dokument odnoszący się do kanonikatu Marcina Schuppa.
CCC.14. Bulla dla dziekana kapituły Ignacego Ferdynanda Richtera.
CCC.15. Dokument odnoszący się do archidiakona Aleksandra Rudolfa Golsztyna.
CCC.16. Dokument odnoszący się do kanonika Jana Dobschütza.
CCC.17. Dokument odnoszący się do kanonika Ignacego Franciszka Kokorzowa.
CCC.18. Dokumenty odnoszące się do kanonika Karola Prassberga.